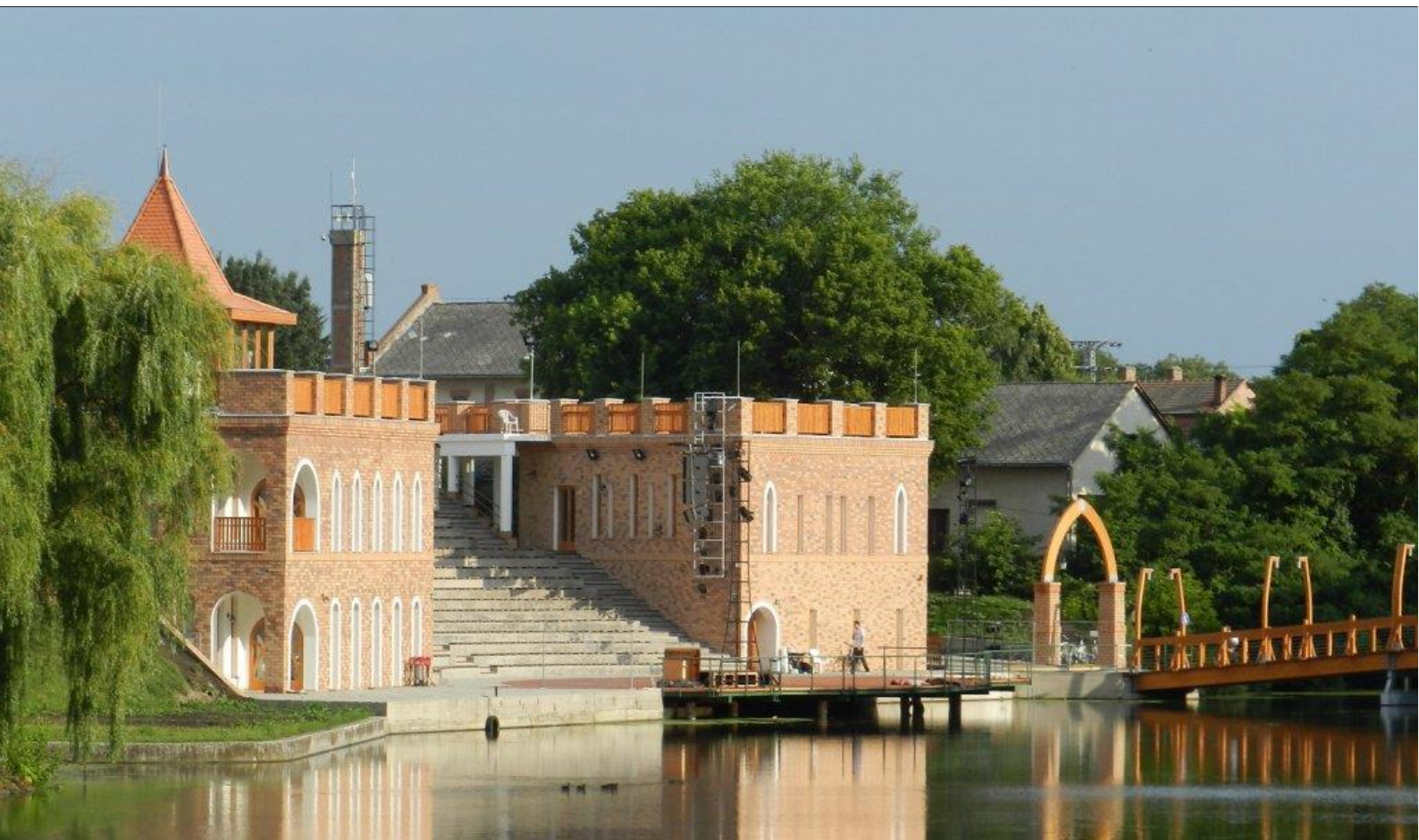

SZARVAS VÁROS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

Projekt azonosító: DAOP - 6.2.1/13/K-2014-0002

SZARVAS VÁROS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

2015

Készült: Belügyminisztérium megbízásából
Projekt azonosító: DAOP - 6.2.1/13/K-2014-0002

Készítette: ITS DA Konzorcium

TRENECON COWI Tanácsadó és Tervező Kft.
(konzorciumvezető)

MAPI Magyar Fejlesztési Iroda Zrt.
(konzorcium tagja)

 TRENECON COWI

 mapi

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

KÖZREMŰKÖDŐ SZAKÉRTŐK:

Projektvezető	Dócsné Balogh Zsuzsanna
Régiós koordinátor	Tendli Krisztina
Régiós asszisztens	Csupor Viktória
Megyei koordinátor	Tendli Krisztina
Felelős tervezők	Fürstand Attila Tendli Krisztina
Településtervező	Zétényi Zsófia (TT1, É, TR 01-2407) Csupor Viktória
Településtervezési zöldfelületi és tájrendezési szakági szakértő	Tóthné Pocsok Katalin (TK 01 -5086)
Településtervezési víziközmű szakági tervező	Erdész Béla (TV 04-0023, 04-0070)
Településtervezési energiaközmű szakági tervező	Horváth Lajos (TE 16-0176)
Településtervezési közlekedési szakági szakértők	Dávid Gábor (Tkö 13-9485) Siposs Árpád
Társadalompolitikai szakértő	dr. Váradi Zsuzsanna
Gazdaságfejlesztési szakértő	Palicska János dr. Váradi Zsuzsanna
Antiszegregációs szakértő	Bernáth Péter
Környezetvédelmi szakértő	Erdész Béla (TV 04-0023, 04-0070) Tárnok Barbara
Műemlékvédelmi szakértő	Zelenákné Keresztes Brigitta (É/1 01-2406)

TOVÁBBI KÖZREMŰKÖDŐK:

Szarvas Város Önkormányzata

Polgármester	Babák Mihály
Jegyző	Dr. Melis János
Városi Koordinátor	Gerda Gabriella
Beruházási ügyintéző	Tóth Sándor

Tartalomjegyzék

1	BEVEZETÉS	9
2	HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA	13
2.1	A VÁROSI SZINTŰ HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA	13
2.2	A VÁROSRÉSZI SZINTŰ HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA	21
3	KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI	27
3.1	JÖVŐKÉP ÉS HOSSZÚ TÁVÚ CÉLOK	30
3.2	A STRATÉGIAI FEJLESZTÉSI CÉLOK MEGHATÁROZÁSA	31
3.2.1	Városi szintű középtávú tematikus célok	31
3.2.2	Városrészi szintű területi célok	40
3.3	A TEMATIKUS ÉS A TERÜLETI CÉLOK KÖZÖTTI ÖSSZEFÜGGÉSEK BEMUTATÁSA	45
4	A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK	48
4.1	AKCIÓTERÜLETEK KIJELÖLÉSE, A KIJELÖLÉS ÉS LEHATÁROLÁS INDOKLÁSA	48
4.2	AZ EGYES AKCIÓTERÜLETEKEN MEGVALÓSÍTANDÓ FEJLESZTÉSEK ÖSSZEFOGLALÓ BEMUTATÁSA	54
4.2.1	Belvárosi akcióterület (AT1)	54
4.2.2	Körös-parti akcióterület (AT2)	60
4.2.3	Szociális célú városrehabilitációs akcióterület (AT3)	63
4.2.4	Iparfejlesztési akcióterület (K-AT4)	68
4.3	A TELEPÜLÉS EGÉSZÉ SZEMPONTJÁBÓL JELENTŐS FEJLESZTÉSEK	70
4.3.1	Kulcsprojektek	70
4.3.2	Hálózatos projektek	71
4.3.3	Egyéb projektek	79
4.4	A TERVEZETT FEJLESZTÉSEK ILLESZKEDÉSE A STRATÉGIAI CÉLJAIHOZ	80
4.5	A FEJLESZTÉSEK ÜTEMEZÉSE	89
4.6	A TERVEZETT FEJLESZTÉSEK ÖSSZEHANGOLT, VÁZLATOS PÉNZÜGYI TERVE	100
5	ANTI-SZEGREGÁCIÓS PROGRAM	116
5.1	A TELEPÜLÉS SZEGREGÁTUMAINAK ÉS SZEGREGÁCIÓ ÁLTAL VESZÉLYEZTETETT TERÜLETEINEK BEMUTATÁSA	116
5.2	AZ ELMÚLT ÉVEKBEN MEGVALÓSÍTOTT, A SZEGREGÁTUMOKAT ÉRINTŐ BEAVATKOZÁSOK	118
5.3	ANTI-SZEGREGÁCIÓS INTÉZKEDÉSI TERV	120
5.3.1	A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések	120
5.3.2	A tervezett fejlesztések szegregációs hatásainak kivédésére hozott intézkedések	132
5.3.3	A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések	132
5.3.4	Az Anti-szegregációs Program megvalósításának nyomon követése – monitoring	132
6	A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI	133
6.1	KÜLSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK	133
6.1.1	Illeszkedés EU 2020 tematikus célkitűzéseihez	135
6.1.2	Illeszkedés az országos és megyei területfejlesztési tervdokumentumokhoz	140
6.1.3	Egyéb helyi fejlesztési és rendezési dokumentumokkal való kapcsolat	154
6.2	BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK	159
6.2.1	A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata	159
6.2.2	A célok logikai összefüggései	176
6.2.3	A stratégia megvalósíthatósága	181
6.2.4	A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása	181
7	A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI	184
8	A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE	190

8.1	A CÉLOK ELÉRÉSÉT SZOLGÁLÓ FEJLESZTÉSI ÉS NEM BERUHÁZÁSI JELLEGŰ ÖNKORMÁNYZATI TEVÉKENYSÉGEK	190
8.2	AZ ITS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZERVEZETI KERETEI.....	195
8.2.1	<i>A városfejlesztés jelenlegi szervezeti rendszere</i>	<i>195</i>
8.2.2	<i>Az ITS megvalósításának intézményi háttere</i>	<i>196</i>
8.3	A TELEPÜLÉSKÖZI KOORDINÁCIÓ MECHANIZMUSAI, EGYÜTTMŰKÖDÉSI JAVASLATOK	198
8.4	A PARTNERSÉG BIZTOSÍTÁSA AZ ITS KÉSZÍTÉSE ÉS MEGVALÓSÍTÁSA SORÁN	201
8.5	MONITORING RENDSZER KIALAKÍTÁSA	205
8.5.1	<i>Az ITS intézkedéseirek kapcsolódó output és eredményindikátorok meghatározása.....</i>	<i>205</i>
8.5.2	<i>A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása</i>	<i>222</i>

Táblázatjegyzék

1. táblázat: Városrészek funkciói.....	26
2. táblázat: A Városrészek és tematikus célok összefüggése.....	47
3. táblázat: Stratégiai célok és projekttypusok kapcsolata.....	80
4. táblázat: A tervezett fejlesztések vázlatos pénzügyi terve.....	103
5. táblázat: Szarvas város KSH által kijelölt és Szarvas város által jóváhagyott szegregátumainak státusza –a legsúlyosabb helyzetben lévő területek kiemelésével.....	117
6. táblázat: A 2009-ben elkészített IVS tervezett, megvalósításra nem került anti-szegregációs célú beavatkozásai.....	118
7. táblázat: Anti-szegregációs célú beavatkozások és azok eredményei (2007-2014) a városban.....	119
8. táblázat: Az anti-szegregációs terv horizontális céljai és alcéljai.....	120
9. táblázat: Az anti-szegregációs terv terület specifikus céljai és azok relevanciája az egyes szegregátumokban (a szegregátumok sorszámával jelölve).....	121
10. táblázat: Az anti-szegregációs terv tervezett, horizontális intézkedései.....	124
11. táblázat: Az anti-szegregációs terv tervezett, szegregátum specifikus intézkedései.....	129
12. táblázat: Az anti-szegregációs terv intézkedéseinek ütemezése.....	130
13. táblázat: Az ITS illeszkedése az EU tematikus célkitűzésekhez és beruházási prioritásokhoz.....	135
14. táblázat: Az ITS tematikus céljainak illeszkedése a Partnerségi Megállapodás nemzeti fejlesztési prioritásaihoz.....	140
15. táblázat: Az ITS illeszkedése az OFTK szakpolitikai és területi célkitűzéseire.....	143
16. táblázat: Az ITS illeszkedése Békés megye Területfejlesztési Konceptiójának stratégiai céljaihoz.....	146
17. táblázat: Az ITS illeszkedése Békés megye Területfejlesztési Programjának gazdaságfejlesztési és ágazati fejlesztési programjaihoz.....	148
18. táblázat: Az ITS illeszkedése Békés megye Területfejlesztési Program Szarvas Járási részprogramjának intézkedéseire.....	151
19. táblázat: A városi szintű középtávú tematikus célok és problémák kapcsolatai.....	160
20. táblázat: A városi szintű középtávú tematikus célok és adottságok kapcsolatai.....	164
21. táblázat: A városrészi szintű területi célok és problémák kapcsolatai.....	169
22. táblázat: A városrészi szintű területi célok és adottságok kapcsolatai.....	173
23. táblázat: A települési célok logikai összefüggései.....	177
24. táblázat: A beavatkozások logikai összefüggései.....	183
25. táblázat: A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai.....	185
26. táblázat: ITS készítés során megvalósult partnerségi egyeztetések.....	202
27. táblázat: Átfogó célok indikátorai.....	207
28. táblázat: Tematikus célok eredményindikátorai.....	208
29. táblázat: Területi (városrészi célok) eredményindikátorai.....	210
30. táblázat: Az akcióterületi fejlesztések (beavatkozások) output indikátorai.....	211
31. táblázat: Az ITS keretében tervezett fejlesztések output indikátorai.....	218

Ábrajegyzék

1. ábra: Lakónépesség korcsoport szerinti megoszlása városrészenként	22
2. ábra: Foglalkoztatottsági mutatók városrészenként	23
3. ábra: A 2009-ben módosított, jelenleg hatályos Településfejlesztési Koncepció célrendszere	28
4. ábra: Szarvas Város fejlesztési célrendszere 2014-2020-ig	46
5. ábra: A Beavatkozás során felmerülő kockázatok hatásának és mértékének vizsgálata.....	188
6. ábra: Szarvas város Polgármesteri Hivatalának szervezeti ábrája	195
7. ábra: Az ITS megvalósításának javasolt szervezeti rendszere	197
8. ábra: A monitoring folyamatának összefoglalása	222

Térképjegyzék

1. térkép: Szarvas városrészei	21
2. térkép: Szarvas város akcióterületei 2015-2020 közötti időszakra vonatkozóan	49
3. térkép: Belvárosi akcióterület lehatárolása	50
4. térkép: Körös-parti akcióterület lehatárolása	51
5. térkép: Szociális célú városrehabilitációs akcióterület lehatárolása	53
6. térkép: Iparfejlesztési akcióterület lehatárolása	54
7. térkép: Belvárosi akcióterület tervezett fejlesztései	55
8. térkép: Körös-parti akcióterület tervezett fejlesztései	61
9. térkép: A szociális célú városrehabilitációs akcióterület tervezett fejlesztései	64
10. térkép: Iparfejlesztési akcióterület tervezett fejlesztései	68
11. térkép: Szarvas gyűjtő- és lakóújtjai kiépítettség és állapot szerint	71
12. térkép: Szarvas szegregátumai és szegregáció által veszélyeztett területei	116

1 Bevezetés

ITS célja és szerepe	<p>Az Integrált Településfejlesztési Stratégia (a továbbiakban: ITS) a város középtávú fejlesztési irányait, célrendszerét és azok elérése érdekében tervezett tevékenységeket határozza meg az önkormányzat által jóváhagyott jövőkép és hosszú távú (15-20 év) átfogó célok alapján.</p> <p>Az ITS célja, hogy stratégiai tervezés eszközeivel segítse elő a következő 7-8 év városfejlesztési tevékenységeinek eredményességét.</p>
Előzmények	<p>Szarvas Városa 2009-ben dolgozta ki és a 13/2010. (I.5.) képviselő-testületi határozattal fogadta el első Integrált Városfejlesztési Stratégiáját, amely tulajdonképpen jelen dokumentum előzményének tekinthető.</p>
Stratégia felülvizsgálat indokai	<p>A Stratégia kidolgozása óta eltelt 5 évben számos külső és belső tényező együttes változása indokoltá teszi annak felülvizsgálatát.</p> <p>Belső tényezők változásai:</p> <ul style="list-style-type: none">■ az IVS kidolgozása óta eltelt időszakban bekövetkező társadalmi-gazdasági változások (pl.: gazdasági világválság hatásai, piaci, befektetői környezet változása, demográfiai adatokban, tendenciákban érzékelhető változások),■ a korábbi IVS-ben foglalt fejlesztési elképzelések megvalósításának tapasztalatai, fejlesztések eredményei <p>Külső tényezők változásai:</p> <ul style="list-style-type: none">■ A hazai szakpolitikai és jogszabályi környezetben bekövetkezett változások, illetve a 2014-2020-as időszakra vonatkozó országos és megyei fejlesztéspolitikai elképzelések megfogalmazása. Különös tekintettel:<ul style="list-style-type: none">■ az Integrált Településfejlesztési Stratégia tartalmi és egyes eljárásrendi elvárásait rögzítő 314/2012. (XI.8) Korm. rendelet megalkotására, melynek értelmében a Stratégia tartalmi követelmény rendszere jogszabályban rögzítésre került, a korábbiakhoz képest bővült, változott.■ Az országos fejlesztési és rendezési dokumentumok, mint tervezési kereteket meghatározó dokumentumok elfogadására, azokban történt változásokra (így az Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió - 1/2014 (I.3) OGY. határozattal (a továbbiakban: OFTK) történő elfogadására; valamint az Országos Területrendezési Terv (a továbbiakban: OTTrT) 2014. február 1-től hatályos módosításaira. <p>Az OFTK az országos fejlesztéspolitika átfogó célrendszerét és középtávú (2020-ra vonatkozó) céljait fogalmazza meg, foglalkozik a városhálózat szerkezetének alakulásával, a városfejlesztés nemzeti prioritásainak felvázolásával.</p> <p>Az OFTK kiemelten kezeli a vidéki térségek, települések sajátos vidéki értékeit megőrző, azokra építő fejlesztését, felzárkóztatását, beleértve a társadalmi, közösségi, gazdasági és infrastrukturális fejlesztéseket. Kulcsfontosságúnak tartja, hogy a vidéki települések népességmegtartó erejének erősödését, az agrár- és élelmiszergazdaságon túl a vidéki térségek jövője a vidéki foglalkoztatást biztosító további gazdasági ágazatok fejlesztését, a gazdasági diverzifikációt, a helyi gazdaság megerősítését.</p>

- A Megyei területfejlesztési koncepciók és programok 2014-ben történő felülvizsgálatára, megalkotására. Az egymással közel egy időben zajló tervezés eredményeként a korábbiakhoz képest nagyobb lehetőség nyílik a megye, a megyei jogú városok, valamint a megye többi városát érintő fejlesztések összehangolására, a fejlesztések egymást kiegészítő és egymást erősítő hatásainak kihasználására.
- Megalkotásra és kidolgozásra kerültek az EU 2014-2020 közötti támogatási időszakának új támogatáspolitikai célkitűzései, forráslehetőségei; új eljárásrendjei és az ezekhez kapcsolódó jogszabályok:

- Elfogadásra került EU 2020 Stratégia; amelyben az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedést, mint fölérendelt cél szem előtt tartva az EU öt nagyszabású célt tűzött ki maga elé a foglalkoztatás, az innováció, az oktatás, a társadalmi befogadás és a klíma/energiapolitika területén, amelyeket 2020-ig kíván megvalósítani a kohéziós politika eszköztáráján keresztül. A kohéziós politika megvalósítását célzó ún. közös rendelkezéseket tartalmazó rendelet rögzíti azt a 11 tematikus célkitűzést, melyek támogatásával a kohéziós politika hozzájárul az EU 2020 céljaihoz.

Az Európai Unió 2020-ig érvényes átfogó Stratégiájában kiemelt figyelmet kap a városok fejlesztése. Az ERFA prioritásainak mindegyike megvalósítható városi környezetben, a rendelet azonban kifejezetten városi problémák kezelésére irányuló beruházási prioritásokat is meghatároz.

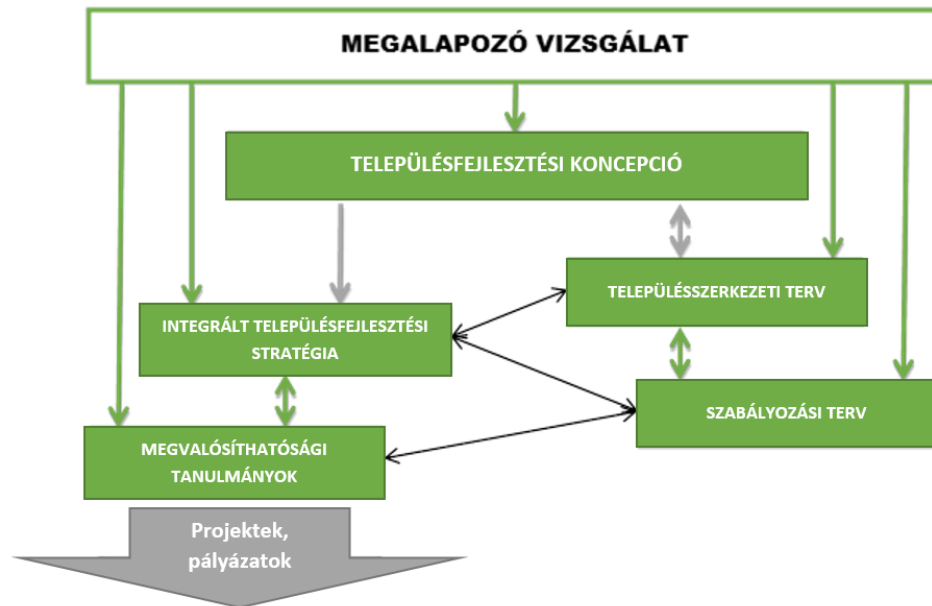
- az EU2020-hoz igazodóan kidolgozásra és Brüsszel által is elfogadásra került hazánk Partnerségi Megállapodása (2014. szeptember), amelyben Magyarország a 2014-2020 időszakra vonatkozóan azonosította a legfontosabb kihívásokat és kitűzte a fő fejlesztési prioritásokat, melyek alapvetően meghatározzák az Európai Strukturális és Beruházási Alapok forrásainak eredményes és hatékony felhasználásának hazai feltételeit.
- a Partnerségi Megállapodásban foglalt irányok mentén kidolgozásra kerültek és Brüsszel által részben elfogadásra kerültek, illetve elfogadás előtt állnak a következő támogatási időszak Operatív Programjai.
- Az Operatív Programok közül a városok számára az egyik legjelentősebb forrásokat tartogató Terület és Településfejlesztési Operatív Programhoz (TOP) kapcsolódóan a stratégia készítésével párhuzamosan zajlik megyei Integrált Területi Programok (ITP) tervezése és ehhez kapcsolódóan a városi fejlesztési elképzelések összegyűjtése, rendszerezése.

A külső és belső tényezők együttes változása miatt - a megyei jogú városok számára 2014-2015 során biztosított támogatást követően - a Belügyminisztérium EU-s támogatási forrás igénybevitelével a járasszékhelyek számára is biztosítja, valamint szakmailag támogatja a tervezési munkát a „Fenntartható településfejlesztés a kis-, és középvárosokban (és a fővárosi kerületekben – Integrált Településfejlesztési Stratégiák kidolgozása ” című projekt keretében. Ennek köszönhetően az ország összes járasszékhelyére egy időben, egymással párhuzamosan történik az Integrált Településfejlesztési Stratégiák elkészítése, a korábbi IVS-ek felülvizsgálata.

A jogszabályi előírásokból, de a tervezési logikából is fakadóan az ITS egy **átfogó tervezési rendszer** egyik eleme. A rendszer alapelemeit és azok egymásra épülését az alábbi ábra foglalja össze.

Az ITS helye a tervezési rendszerben

Az ITS szakmai-tartalmi felépítését meghatározó dokumentumok

A jelenleg készülő Integrált Településfejlesztési Stratégia szakmai-tartalmi felépítését:

- a 314/2012. (XI.8) Kormány rendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről és egyes településrendezési jogintézményekről tartalmi elvárásai;
- a Városfejlesztési Kézikönyv (Második javított kiadás, NFGM 2009. január 28.) tartalmi javaslatai, szakpolitikai iránymutatásai;
- Belügyminisztérium részéről jelen munka támogatására kidolgozott „Útmutató a kis-, és középvárosok és a fővárosi kerületek Integrált Településfejlesztési Stratégiáinak elkészítéséhez 2014-2020” c. módszertani dokumentum segíti.

A Stratégia elkészítését a jogszabályi elvárások szerint részletes helyzetfeltáró, helyzetelemző és helyzetértékelő munkarészekből álló Megalapozó vizsgálat, valamint a Településfejlesztési Koncepció hosszú távú célrendszerének felülvizsgálata előzte meg.

A Megalapozó vizsgálat számos tématerületet elemezve, számszerű adatokra, tendenciákra támaszkodva mutatja be a város térségi szerepkörét, társadalmi és gazdasági helyzetét, településrendezési háttérét, a stratégiaalkotás számára meghatározva a város és városrészek legfőbb erősségeit, gyengeségeit, lehetőségeit és veszélyeit.

A megalapozó vizsgálati fázis elemzéseire a szakértők támaszkodhattak a KSH 2011. évi Népszámlálás eredményeire mind a városi, mind a városrészi elemzések során, valamint a Belügyminisztérium részéről a szakértői munkát támogató TEIR ITS modul adatállományára.

A központi elvárásokon, módszertani segédleteken túl az ITS készítői nagymértékben építettek a Szarvas város önkormányzatának információszolgáltatására:

- a megalapozó vizsgálat jogszabályi elvárások szerinti kidolgozása érdekében helyi adatokra, ágazati koncepciókra, dokumentumokra;
- a stratégia alkotás fázisában a településfejlesztési koncepcióra, a korábbi IVS-ben foglaltakra és megvalósítás tapasztalataira, a 2014-2020 időszakra releváns helyi koncepciókra és programokra, így a 2015-2019 közötti időszakra irányuló Gazdasági Ciklusprogramban foglaltakra,

A stratégia
eredményessége

- a hatályos Településszerkezeti Tervre, valamint
- a stratégiai tervezés folyamatát végigkísérő partnerségi lépések (szakmai konzultációk, munkacsoport ülések, workshopok) keretében a helyi társadalom véleményét, elképzeléseit tartalmazó „soft” információkra.

A stratégia akkor válhat eredményessé, ha:

- annak segítségével a Szarvas városa a tervezett mértékben ki tudja használni fejlődési potenciálját a 2014-2020 közötti időszakban;
- a célok és azok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek (projektek) jelentős része megvalósul;
- az ITS a városfejlesztés különböző szereplői közötti kommunikáció eszközévé válik;
- hozzájárul ahhoz, hogy a városban megvalósuló fejlesztések térben és időben egymással összehangoltan valósuljanak meg;
- az abban foglalt kiszámítható, világos célrendszer révén a közszféra mellett a magánszféra fejlesztéseit is képes ösztönözni.

2 Helyzetelemzés összefoglalása

2.1 A városi szintű helyzetelemzés összefoglalása

Térségi szerepekör

Szarvas Békés megye „nyugati kapuja”, a megye egyik dinamikusban fejlődő középvárosa, a Szarvasi járás központja. Térségközponti szerepe tradicionálisan erős, a járási rendszer 2013-as felállításával lényegében nem változott, tulajdonképpen a korábban kialakult funkcionális együttműködés további erősödése, bővülése jellemző. A járásszékhellyel napi szinten együttműködő települések köre lényegi változásokat nem mutat. Szarvas közigazgatási, oktatási, egészségügyi intézményei, kiskereskedelmi létesítményei a környező településeket funkcionálisan kiszolgálják. A járáson belül erős a város foglalkoztatási szerepe. Térségközponti szerepét jól érzékeltetik az ingázási adatok is, mely alapján Szarvas céltelepülésnek számít. A bejárók száma háromszorosan haladja meg az településről napi szinten eljárók számát. Szarvasról napi szinten jellemzően az 50 km-re fekvő megyeszékhelyre: Békéscsabára ingáznak a legtöbben. Az ingázás célja a munkába járás, valamint a megyeszékhelyen elérhető speciális képzések miatt az iskolába járás, amely középiskolai oktatásban érzékelhető legerősebben. Ennek nagyságrendi változását mindenképpen fontos figyelemmel kísérni, a helyi képzési struktúra igényekhez igazodó alakítása, a város iskolavárosi pozíciójának megőrzése és erősítése érdekében.

A járás települései között, a Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulás sikeres tevékenykedése és a közösen megvalósított térségi fejlesztések miatt ugyancsak erős kötődés alakult ki. (pl: kerékpárút hálózat fejlesztése, térségi közösségi közlekedés fejlesztése, települési szilárd hulladék-gazdálkodási rendszer fejlesztése révén, valamint a térségi szintű intézményi (pl: szociális) szolgáltatások biztosítása révén. Az összehangolt térségi együttműködés további erősítése, tématerületi szélesítése a gazdaságfejlesztés és a turizmusfejlesztés terén is kiemelt fontosságú.

Szarvas városa az elmúlt években, a tudatos fejlesztéseknek, a rendelkezésre álló forráslehetőségek hatékony felhasználásának köszönhetően Békés megye többi járásszékhelyéhez, valamint az ország hasonló méretű városaihoz képest is jelentős fejlődést tudhat maga mögött, egyrészt változatos és sokrétű természeti adottságainak, felsőoktatási és kutatási intézményeinek, másrészt prosperáló vállalkozásainak köszönhetően.

Társadalom: Demográfiai viszonyok és tendenciák

A város demográfiai folyamatait illetően a népesség csökkenése és öregedése két olyan meghatározó folyamat, amely az országos tendenciához hasonlóan komoly kihívások elé állítja a gazdasági és turisztikai szempontból fejlődő települést is. Az elmúlt bő tíz évben közel kétezer fős népességcsökkenés a természetes fogyás mellett alapvetően a jelentős elvándorlásnak köszönhető.

Az elvándorlás az országos és a megyei tendenciához hasonlóan különösen jelentős a felsőfokú végzettséggel rendelkező fiatalok körében, akik főiskolai, egyetemi tanulmányaik elvégzését követően Budapesten, illetve az ország fejlettebb régióiban telepednek le. Mindezek mellett az utóbbi évtizedben megnőtt az ideiglenesen vagy állandóan külföldre költözők száma is. A helyi foglalkoztatók körében a felsőoktatási intézmények, a kutató intézet, a közigazgatási és kulturális intézmények kínálják a legtöbb munkalehetőséget a magasabb képzettségű lakosság számára. A helyi gazdaság magas képzettségűek iránti igénye erősödik ugyan, de mezőgazdaságra és mezőgazdasági termékfeldolgozásra, gépipari és fémipari hagyományokra épülő szerkezeti adottságai miatt sokkal nagyobb arányban tudja lekötni az alacsonyabb képzettségű betanított és szakmunkás réteget.

A helyi önkormányzatnak jelenleg nincsenek olyan konkrét foglalkoztatáspolitikai intézkedései, amelyek a képzett fiatalok helyben maradását ösztönöznék, de közvetett módon számos eszközzel ösztönözheti a fiatalok helyben tartását. Pl: élhető, esztétikus környezet kialakításával (folyamatosan fejlődő, újjáépülő Városközpont), színvonalas és sokrétű kulturális és szórakozási lehetőségek megteremtésével, szabadidős, rekreációs és sportolási lehetőségek fejlesztésével, illetve innovatív vállalkozások városban való megtelepedésének ösztönzésével. A kedvezőtlen tendenciák mérséklése érdekében a város vezetése a jövőben fokozott figyelmet kíván fordítani népességmegtartó erejének erősítésére. A fiatal, képzett munkaerő foglalkoztatása és megtartása mellett, ugyancsak szembeűnő a jelenség a női munkavállalók helyben foglalkoztatásának biztosítása, amely a munkanélküliségi adatokból és a partnerségi egyeztetések során megfogalmazódó lakossági véleményekből is markánsan kiolvasható.

A helyi közösség identitásépítésében, helyi kötődés erősítésében a kulturális értékek megtartásában, ápolásában fontos szerepe van a helyi nemzetiségeknek. A városban jelentős számban élő szlovák nemzetiség hagyományait, kultúráját aktívan ápolja, szerves részét képezi az itt élő társadalomnak. A roma nemzetiség közül Szarvason a lovári közösség nagyon erősen ragaszkodik a kultúrájához, őrzi hagyományait és ápolja anyanyelvét.

A kulturális és etnikai sokszínűség azonban számos esetben társadalmi konfliktusok forrását is jelenti. A területi szegregáció, a hátrányos helyzetűek területi elkülönülésének megszüntetése folyamatos kihívást jelent a város számára. Krakkó korábbi telepe régen megszűnt, ugyanakkor az utóbbi évtizedekben mind az alacsony státuszú, mind a roma lakosság tömszerűen koncentrálódik a város egyes területein. Az aktív korúak mintegy 9%-a alacsony státuszú lakos, számuk meghaladja a 900 főt. A problémás területek elsősorban Kertvárosban a belterület széléin, az önkormányzati bérlakások környékén (pl: Szentesi út, Vágóhid utca, Rózsa utca, Vásártér), valamint a külterületi részekben (pl: Simonyi szőlő) találhatók. Az alacsony státuszú lakosság jelentős része (16%) lakik külterületen, ami a szolgáltatásokhoz való hozzáférés nehézsége miatt tovább nehezíti helyzetüket. A mozaikszerűen elhelyezkedő tömbökben és lakóegységekben a társadalmi problémák súlyát és komplexitását jól jelzi a városi átlagot jelentősen meghaladó laksűrűség, a foglalkoztatott nélküli háztartások, a segélyezésben részesülők, továbbá a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek magas aránya.

A város civil szervezetei jelentős és aktív szerepet töltenek be a helyi társadalom közösségépítésében. A szervezetek száma jelentős, önkormányzattal való kapcsolatuk jónak mondható, azonban működésük és aktivitásuk fenntartása, szerepük erősödése nagyban függ az önkormányzat gazdasági erejétől, a számukra biztosított pénzügyi támogatásoktól. A következő EU-s támogatási időszakban a civil szervezetek számára jelentős források állhatnak rendelkezésre, amelyek eredményes lehívása érdekében a szervezetek fejlesztési céljainak, elképzeléseinek szervezetenkénti átgondolása, illetve azok összehangolása érdekében a város Civil Konceptiójának kidolgozása a szervezetek ezek fogadására történő felkészítése javasolható.

Gazdaság szerkezet,
dinamika

A város gazdasága az ország más településeihez hasonlóan számos kihívással és nehézséggel kellett szembesüljön a rendszerváltozás óta eltelt 25 év során, így a piacgazdasági átmenet, globalizáció, európai integráció, a gazdasági világválság és általa teremtett recesszió. Ezen kihívásokra reagálva a város gazdasága mára stabilnak és megyei viszonylatban is erősnek tekinthető, a helyi vállalkozások révén Szarvas a térség egyik jelentős foglalkoztatási központja. (Ez az ingázási adatokban, a Békés megyei átlaghoz képest kedvezőbb munkanélküliségi adatokban, és átlagos jövedelmek tekintetében is tükröződik) Helyi gazdaságszerkezetében tradicionálisan meghatározó tudott maradni a mezőgazdaság és ahhoz kapcsolódó mezőgazdasági termékfeldolgozás, a haltenyésztés és feldolgozás, valamint a mezőgazdasághoz kapcsolódó oktatási és kutatási tevékenység. E területen termékei és kutatási eredményei révén a város hazai és nemzetközi sikereket ért el, szerzett hírnevet. (pl: vetőmag export, növénytermesztéshez kapcsolódó kutatási tevékenység, HAKI tevékenysége, pulykafeldolgozás

termékei, szarvasi mozzarella, rizstermesztésben elért eredmények stb.) A mezőgazdaság és arra épülő feldolgozó ipar mellett a gépgyártás is jelentős hagyományokkal, a város brandjévé vált termékekkel van jelen a helyi gazdaságban. (pl: szarvasi kávéfőző, lámpa).

A helyi gazdaságban a külföldi működő tőke jelen van, a helyi gazdaság szerkezetének egyik jellemző vonása és erőssége azonban a magyar tulajdonú / magyar többségi tulajdonú vállalkozások meghatározó jelenléte és széles térségi beszállítói hálózata, amely a térségben élők megélhetésében is jelentős szerepet tölt be. A vállalkozások méret szerinti megoszlását tekintve meghatározó a kkv-k jelenléte, de a város munkaerő felszívó képességének megfelelően a nagyvállalkozások is jelen vannak a helyi gazdaságban. (pl: Gallicoop Pulykafeldolgozó Zrt. és Pioneer Hi-Bred Kft. révén

A helyi gazdaság erősítése, prosperitásának megőrzése érdekében a város üzleti infrastruktúrájának folyamatos fejlesztésével, így az ipari parkjának igény szerinti bővítésével, inkubátorház létesítésével és működtetésével igyekszik támogatni a városban működő és betelepülő vállalkozásokat. Mindezek mellett a város elkötelezett a megújuló energiaforrások fokozottabb használata iránt, a gazdaságfejlesztés terén is támogatja a megújuló energia hasznosítására épülő vállalkozások megtelepedését. (pl: biogáz üzem, napkollektor üzem tervezett megvalósítása, fokozott termásvíz hasznosítás, fokozottabb geotermikus energiahasznosítás), tudatos lépéseket tesz annak érdekében, hogy a hasonló adottságú városok számára mintatelepüléssé váljon.

A fentiek mellett Szarvas gazdaságában napjainkra meghatározó szegmenssé fejlődött a turizmus a város kiemelkedő és változatos táji, természeti és kulturális adottságainak, tulajdonképpen ezek együttes jelenlétének, valamint az elmúlt 15 év tudatos és aktív fejlesztési tevékenységének köszönhetően. Az eredmények látványosak és számottevőek mind a turisztikai attrakciófejlesztés, mind a program és rendezvénykínálat fejlesztése, mind pedig a turisztikai háttér infrastruktúra terén. Az azonban egyértelműen megállapítható, hogy a fejlesztések megvalósíthatóságát jelentős mértékben befolyásolták a rendelkezésre álló támogatási források, tulajdonképpen számos konkrét fejlesztési elképzelés megvalósításra vár az időközben kimerülő forráskeretek és a válság miatt érezhető magánérős forráshiány következtében. A város és környezete az ismert fejlesztési szándékokon túl jelentős, még kihasználatlan potenciált rejt számos területen, amely térségi összefogással, a tudatos fejlesztési tevékenység folytatásával, helyi adottságokra és reális igényekre építve lépésről-lépésre megvalósítható. A továbbfejlődés bázisát a fürdőre épülő egészség és gyógyturizmusban rejlő lehetőségek kiaknázása, valamint a térségi adottságokra építve az öko-, tanyasi és aktív turizmus (kerékpár, vízi túra, horgászat), illetve a gasztronómiai és rendezvény turizmus erősítése jelentheti, ezzel magas színvonalú komplex kínálatot nyújtva az ide érkezők számára.

Közlekedés

A település versenyképességét, fejlődési lehetőségeit az országon belüli periférikus elhelyezkedése mellett jelentősen gátolja a város rossz közlekedési elérhetősége mind közúton, mind vasúton. Vasúti elérhetőség tekintetében a stratégia időtávján belül jelentősebb változásra a város nem számíthat: „mellékvonali” pozíciója nem változik, személy és áruszállítás terén a meglévő állapot konzerválódása, maximum kisebb volumenű fejlesztések megvalósítása várható. A tervezett M44-es gyorsforgalmi út stratégia időtávján belüli (2020-ig történő) megépítése, a város közúti elérhetőségében jelentős javulást hozhat. A kormányzati szándékok szerint hazai forrásból finanszírozandó 2*2 sávú kiépítés ütemezett megvalósítása a város gazdasági és turisztikai versenyképességét jelentősen javíthatja, további lendületet adhat a megkezdett és tervezett fejlesztéseknek.

A várost a környező településekhez egy további másodrendű főúti, valamint négy mellékúti kategóriájú országos közút kapcsolja még. Szarvas több mint háromszor annyi bejáró dolgozót vonz, mint amennyi az innen eljárók száma. A helyben közlekedők több mint fele kerékpározik, közel ötödük gyalogol, és negyedük személygépkocsit használ. A helyközi közlekedésben az autóbuszos közösségi közlekedés az utazók több mint felét, a személygépkocsis egyéni közlekedés több mint egyharmadot képvisel, a vasút szerepe elenyésző. Autóbuszos közösségi közlekedés szempontjából a hálózati lefedettség lényegében megegyezik az országos közúthálózatéval, fizikailag minden környező település elérhető. Szarvason az 1.000 főre eső személygépjárművek száma az utóbbi évtizedben tendenciájában lekövette mind az országos, mind a regionális, mind pedig a megyei trendeket, oly módon, hogy a város e jellemzője a régió és a megye értékei közé esik e területi összehasonlításban (281 szgk/1.000 lakos).

Szarvas közúthálózata alapvetően hálós jellegű, melyet a város főutcájának erős forgalma kettéoszt. A 65,2 km-nyi belterületi önkormányzati utak 52%-a kiépített, ezen belül a lakóutak kiépítettsége ennél kedvezőtlenebb. A településen közel 28 km kerékpárút hálózat van, főképpen a jelentősebb forgalmú utak mentén. Csillapított forgalmú zóna egyrészt a városközpontban, másrészt a Holt-Körös üdülőkörzetében található. A városban a parkolás ingyenes, a központban a kiépített parkolók teljes kihasználtsággal működnek. A városon belül a 44. sz. főút átkelési szakaszán áthaladó nehéz-tehergépjármű tranzit forgalmon kívül nem mutatkozik kiugróan nagy, koncentrált teherfoglalom.

Önkormányzat
vagyon helyzete és
gazdálkodási
egyensúlya

Az önkormányzat gazdálkodására, vagyoni helyzetének alakulására jelentős hatással van a megfelelő hatékonysággal működő intézményrendszer. E tekintetben a város jelentős lépéseket tett, fejlesztéseket hajtott végre az elmúlt években az intézmények energiahatékonysági felújítása, alternatív energiaforrások felhasználásának növelése, a szolgáltatások színvonalának emelése és modernizálása terén. Ez irányú fejlesztések folytatása továbbra is cél, a költségtakarékos és racionális működtetés érdekében. Az intézményrendszer működését érintő fent említett pozitív tendenciák mellett a városnak azonban fel kell készülni a demográfiai változások (előregedés, illetve a fiatalok népesség csökkenése) miatt az intézményrendszer fenntartásában, működtetésében jelentkező költségnövekedésre. pl. oktatási-nevelési intézmények kapacitás kihasználatlanságból, illetve az egészségügyi-szociális ellátás intézményrendszerében várható kapacitáshiányok miatt megjelenő anomáliákra.

A pénzügyi stabilitás megőrzése érdekében a város a következő ciklusra irányuló Gazdasági Programjában hangsúlyos alapelveket fogalmaz meg. (pl: működési hitelfelvétel tilalma, az önkormányzati vagyon növelése, esetleges vagyonértékesítésből származó bevételek fejlesztési célokra történő felhasználása.) Továbbra is cél az önkormányzati bevételek növelése, a rendszerben rejlő lehetőségek maximális kihasználása, a jó adófizetési morál megőrzése. Tekintettel azonban arra, hogy az önkormányzat bevételeinek legnagyobb része helyi adókból származik és a helyi adórendeletek jelenleg is figyelembe veszik a helyi adózók teherbíró képességét. Az adórendeletek változtatása és új adó bevezetése a mindenkor törvényi előírásokon alapulhat. Fontos cél, hogy a helyi adóbevételek mind nagyobb hányada működés finanszírozása helyett fejlesztési célt szolgálhasson. Az önkormányzati bevételek növelésének fontos eszköze lehet a külső támogatási források megszerzése, de a város törekszik a helyi vállalkozások és a lakosság anyagi támogatásának megnyerésére is.

Táji és természeti
adottságok

A város és környezete természeti értékekben, felszíni vizekben gazdag. A felszíni vizek, így a Hármaskörös, és a hozzá kapcsolódó holtág rendszer egyrészt meghatározták a településszerkezet kialakulását, másrészt gazdasági jelentőséggel bírnak (halgazdálkodás, öntözés stb.), és a Szarvasra jellemző üdülőövezetek is a holtágakhoz kapcsolódnak, turizmusélnkítő hatásuk van (vízi turizmus, horgászat stb.). Ezek mellett a folyószabályozások óta, a holtágak, és a Hármaskörös az egykori kiterjedt vízi élővilág meghatározó élettere.

Szarvas területén számos terület áll nemzetközi, és nemzeti természetvédelmi oltalom alatt, és ezen kívül helyi jelentőségű védett természeti területek is kijelölésre kerültek. Az élővilág fennmaradását azonban a vízutánpótlás, és vízfrissítési problémák veszélyeztethetik hosszú távon, és az ökológiai érdekek összeütközésbe kerülhetnek a település fejlesztési érdekeivel (pl. üdülőterületek). A felszín alatti termálvízkincs hasznosítása meghatározó fejlődési iránya a településnek, mely a kiépített termálközmű hálózaton keresztül jelenleg is egy élhetőbb, egészségesebb, energiahatékonyabb városi életformát biztosít.

A kedvező talajadottságoknak köszönhetően a külterület nagy része szántó, nagyüzemi monokultúra. A mérsékelt meleg és a meleg éghajlati öv határán fekvő településen egyre gyakoribb gond a szélsőséges időjárási események (hirtelen lehulló csapadék, aszály, belvív) előfordulása, a szárazodó éghajlat, melyek a jelenlegi öntözéses szántóföldi gazdálkodásnak hosszú távon nem kedveznek, és ezt még a terület jelentős vízhiánya is nehezíti. A száraz, meleg éghajlat, és az ezzel együtt járó magas napsütéses órák száma viszont a napenergia hasznosítás terén nyit lehetőséget, jelentősen növelheti a település energiahatékonyágát.

A települési természeti adottságok pozitívan hatnak a gazdaságra (turisztikára), a demográfiára, a lakosság életminőségére, pozitív és negatív hatással a környezetvédelemre (plusz tevékenységeket, költséget jelentenek), valamint közvetve pozitív és negatív hatással vannak az önkormányzat gazdálkodására. Közvetve pozitív hatása van az egészségügyi intézményekre is, valamint a turizmuson keresztül a kulturális intézményekre is. További közvetett pozitív hatása van a települési civil szervezetek működésére is, a környezetvédelmi célúakra, túraegyesületekre stb.

Zöldfelületek

A város kiemelkedően kedvező zöldfelületi ellátottsággal rendelkezik. (A közhasználatú zöldfelületek nagysága a belterületen 63,6 ha, az egy főre jutó zöldterület nagysága 23-25 m² közötti). A település belterületi zöldfelületei többségében megfelelően gondozottak, elhelyezkedésük kedvező. Számos nagyobb, színvonalasan kialakított közparkja és tere van Szarvasnak. A városképi és klimatikus viszonyokat kedvezően befolyásolják a nagy kiterjedésű ligetek (Erzsébet-liget, Anna-liget) és a település nyugati részén elhelyezkedő, országos védelem alatt álló Szarvasi Arborétum, valamint a Szarvasi-Holt-Körös és a Szarvas-Békésszentandrás-Holt-Körös menti fás zöld területek.

A város lakóterületi szövetében, valamint a település külső részei felé haladva a zöldfelületi ellátottsági szint jelentősen csökken.

A város külterületén csekély fás növényzet található, mely annak köszönhető, hogy kimagasló a külterületi szántóterületek aránya. A zöldfelületi rendszer tekintetében az utcafásítás, a lakóterületi zöldfelületek fejlesztése, valamint a gazdasági területen a zöldfelületek kialakítása jelent a jövőben megoldandó feladatot.

Épített környezet (épített örökség)

A szép, értékes épített környezet, a régészeti emlékek, az országosan és a helyi védelem alatt álló, vagy csak jellegzetes épületek, épületegyüttesek pozitív hatással vannak a települési közösségre (kohézió, kultúra, hagyományok, civil társadalom), hasonlóan jó hatással van az idegenforgalomra. Az utóbbi miatt a település gazdasági életére, szerkezetére és dinamikájára, is serkentőleg hathat az értékes, jó állapotú, megfelelően használt épített emlék. Itt ráadásul az értékes épített környezet a páratlan természeti környezettel párosul (arborétum, Holt-Körös part, kunhalmok).

Ugyanakkor a műemléki és helyi védett épületek, építmények felújítása, a műemléki előírásoknak és a korszerű igényeknek is megfelelő átépítése, majd a létesítmények fenntartása igen költséges, így negatív hatással lehet a városüzemeltetésre és az önkormányzati gazdálkodásra. A magántulajdonú helyi védett épületek megóvása ellehetetlenülhet, ha a tulajdonos átépítési, korszerűsítési igénye nem összeegyeztethető az örökségvédelmi szempontokkal. A városban sok helyütt megmaradtak a nádtetős falusias lakóházak, ezek felújítása az épületek korszerűsítésével sokkal költségesebb, mint egy új lakóház építése.

A műemléki épületek felújítása együtt jár környezetük átépítésével, a zöldfelületek, parkok felújításával, valamint a közterületek korszerűsítésével is.

Közművek és
elektronikus
hírközlés

A közműhálózat összességében jól kiépített, de a szennyvíz, ivóvíz, gázellátás, csapadékvíz-elvezetés hálózatokhoz való rákötések terén vannak még hiányosságok, elsősorban külterületen és az üdülőövezetekben. (Közüzemi vízhálózatra rákötött lakások aránya 92%; szennyvízcsatorna hálózatra rákötött lakások aránya 76%). Az elmúlt évek során a város közvilágítási rendszerének 90%-a modernizálásra került. Megújuló energiaforrások alkalmazása terén jelentős előrelépések történtek az elmúlt 7 évben (pl: termálvíz hasznosítás), de további lehetőségeket kell keresni, illetve szélesíteni kell a napenergia és geotermikus energia hasznosítását.

Környezeti állapot

Szarvas környezeti állapota összességében jónak mondható, a legtöbb probléma vízvédelmi területen adódhat. Szarvason jelentős ipari tevékenység sohasem volt, a legtöbb üzem korábban és jelenleg is az élelmiszer iparhoz kapcsolódik, amelyek a környezetet jelentősen nem terhelik. A korábbi évtizedekben nagyobb mértékű állattartás volt jellemző, a holtágakat sok esetben elszennyezték, a mai környezetvédelmi szabályok mellett azonban ez már nem fordulhat elő. A holtágak vízfrissítése, az öntözés, halgazdálkodás, városfejlesztés (üdülőterületek) és ökológiai szempontok összehangolása kulcskérdés, a folyamatban lévő projektek megvalósulásával azonban javulás várható. Örökös probléma a holtág parti övezetek és a vízi élővilág fenntarthatósága, a vizeket érő szennyvízterhelés megszüntetése.

A levegőminőséget alapvetően az átmenő forgalom befolyásolja, a települést átszelő 44.sz. főút jelentős zajforrás is, egy elkerülő út megépítése ezeket az ártalmakat jelentősen csökkenthetné.

ÉPÍTETT KÖRNYEZET

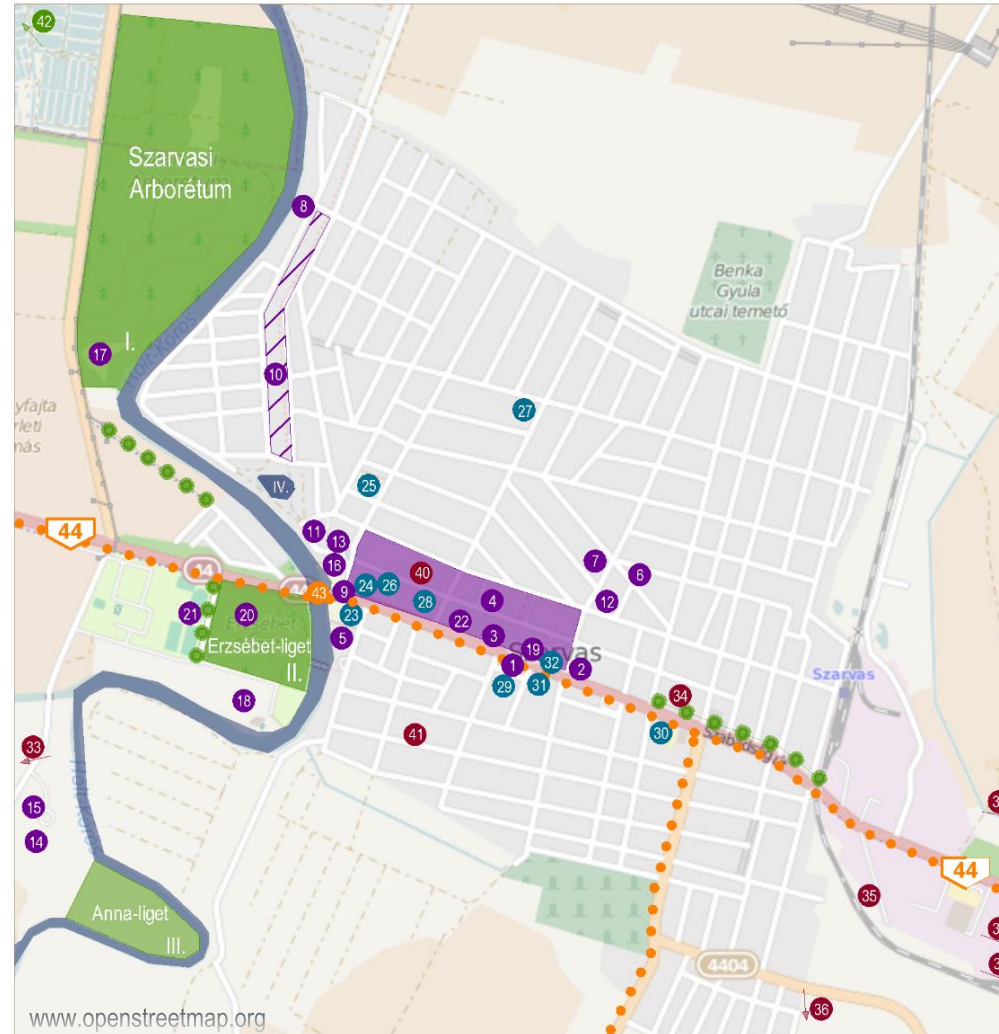
- 1 Felújított Főtér
- 2 Lengyel Palota
- 3 Árpád szálló
- 4 Szarvasi gyógyfürdő
- 5 Vízszínház
- 6 Szárazmalom
- 7 Szlovák Tájház
- 8 Történelmi Magyarország közepe
- 9 Tessedik Sámuel múzeum
- 10 Történelmi emléktű
- 11 Ótemplom környéki felújítások
- 12 Református templom
- 13 Ótemplom
- 14 Csáky kastély
- 15 Körös-M. NP Igazg. és látogató Kp.
- 16 Bolza kastély
- 17 Mini Magyarország
- 18 Ifjúsági Tábort
- 19 Kossuth tér
- 20 Ruzicskay alkotóház
- 21 Erzsébet Ligeti Sporttelep
- 22 Mitteroszky Kastély
- Helyi védelem alatt álló tel.szerk.

KÖRNYEZET

- I. Szarvasi Arborétum
- II. Erzsébet-liget
- III. Anna-liget
- IV. Kacska tó
- Holt- Körös
- Értékes fasorok
- 42 Keresztháti üdülősor

INFRASTRUKTÚRA

- Kerékpárutak
- 44 44-es számú főút
- 43 Holt-Körös híd

ÉRTÉKTÉRKÉP SZARVAS

ITS MEGALAPOZÓ DOKUMENTUM

TÁRSADALOM

- 23 SZIE Tessedik Campus
- 24 SZIE Gál Ferenc Főiskola
- 25 Vajda Péter Gimn. és Szak. Isk.
- 26 Székely Mihály Szakmunkásképző és Szakközépiskola
- 27 Tessedik Sámuel Szakmunkásképző Intézet
- 28 Benka Gyula Evangélikus Ált. Iskola
- 29 Szarvas Város Általános Isk.
- 30 Petőfi Sándor Általános Isk.
- 31 Szlovák Általános Isk. és Diákotthon
- 32 Chován Kálmán Művészeti Alapiskola

GAZDASÁG

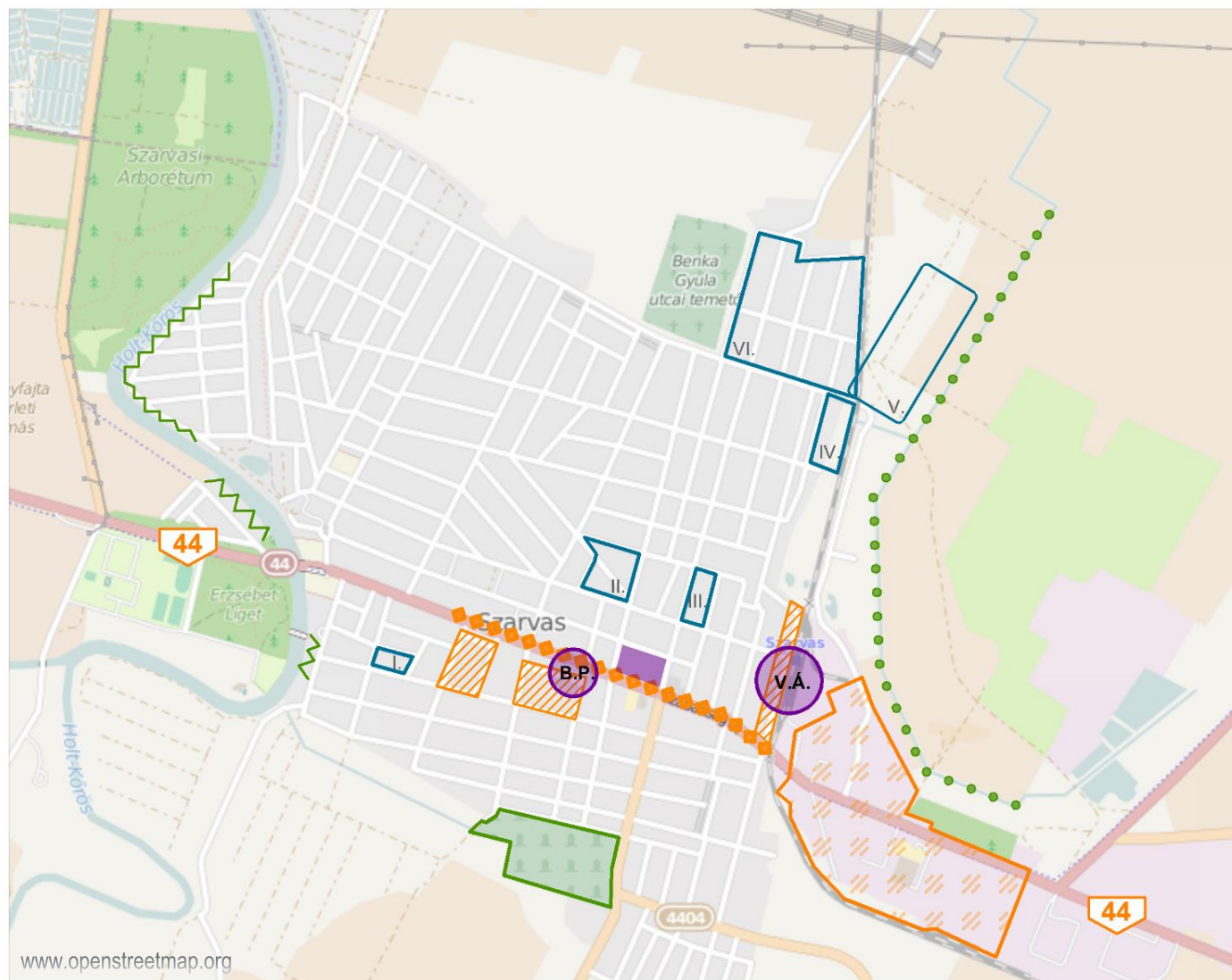
- 33 Halkutató Intézet
- 34 Szarvasi Vas-Fémipari Zrt.
- 35 Inkubátorház
- 36 Alföldi-Hús Zrt.
- 37 Gallicoop Pulykafeldolgozó Zrt
- 38 Pioneer-hi-Bred Zrt.
- 39 Szarvasi Mozzarella Kft.
- 40 Geomark Kft
- 41 Worktrans Kft.

ITS DA Konzorcium

PROBLÉMATERKÉP SZARVAS

ITS MEGALAPOZÓ DOKUMENTUM

INFRASTRUKTÚRA

- A városközponton átmenő 44-es főút jelentős környezetterhelő hatással van a városra
- Balesetek száma a jelzett területen magas
- Parkolási problémák, elsősorban a parkolóhelyek hiánya miatt
- Az Ipartelep rossz belső úthálózattal van ellátva

TÁRSADALOM

- Szegregátummal érintett területek:
- I. Jókai Mór u. - Széchenyi u. - Janicskó P. u. - Pántlika u.
 - II. Hunyadi J. u. - Vasút u. - Hoffmann u. - Bem J. u. - Ady Endre u.
 - III. Dózsa Gy. - Vasút u. - Luther M. u. - Liliom u. - Tessedik S. u.
 - IV. Martinovics u. - Benka Gy. u.
 - V. Simonyi -szőlő
 - VI. Krakkó leromlott városrész

KÖRNYEZET

- Fásítás hiánya
- Tűlzűfolt folyópart
- Mélyfekvésű terület

ÉPÍTETT KÖRNYEZET

- Főútcán leromlott állapotú gyárépületek találhatóak
- Leromlott állapotú buszpályaudvar
- Leromlott állapotú vasút állomás

TS DA Konzorcium

TRENECON COWI

www.openstreetmap.org

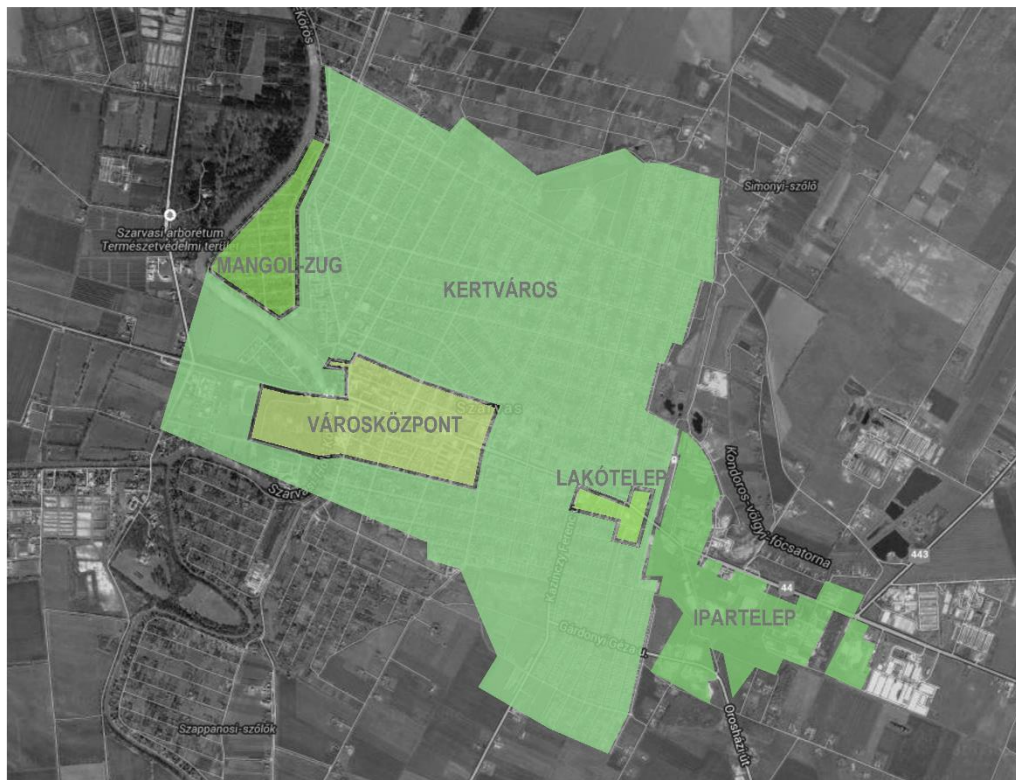
2.2 A városrészi szintű helyzetelemzés összefoglalása

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia a város a 2009-ben készült IVS városrészi lehatárolását követi, a városrészek számát és határvonalait illetően változás nincs.

A városrészek lehatárolása az egyes területek funkcionális szerepkörének vizsgálata alapján, településtörténeti és szerkezeti jellemzők, valamint a területek fejlesztési lehetőségeinek figyelembevételével történt, szem előtt tartva, hogy a városrészek a település területét teljes mértékben, átfedések nélkül lefedjék.

Ennek megfelelően Szarvas területén 5 városrész került kijelölésre az alábbiak szerint:

1. térkép: Szarvas városrészei

Forrás: IVS, 2009

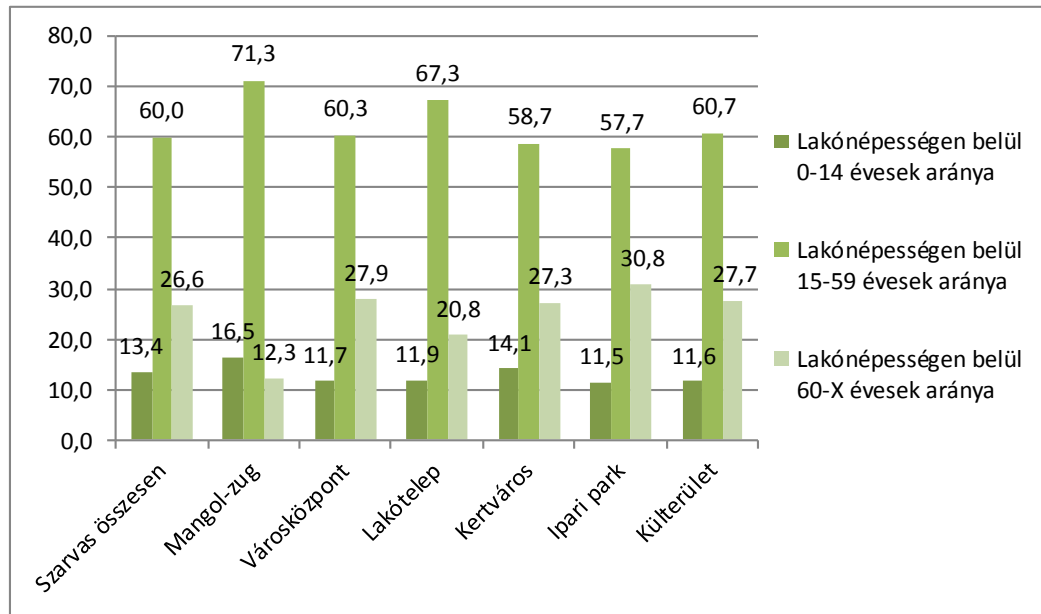
A fent megnevezett városrészekén túl jelentős számú lakosság él a városon kívüli külterületi, tanya részeken.

A városrészek lakónépességéből való részesedése alapvetően a város területéből foglalt arányaihoz igazodik. A Kertváros több mint kétharmados részesedéssel bír a város a teljes lakosságából, a Városközpontban, valamint a Külterületen élők aránya szinte megegyezik (11 % körüli), míg legkisebb arányban, a Lakótelep városrészben (6,28%), továbbá a város üdülő-rekreációs területén, a Mangol-zugban élnek (2,35%).

A lakosság korösszetételét vizsgálva a város egészéhez viszonyítva kedvezőbb, fiatalabb korszerkezettel rendelkezik Mangol-zug, ahol a 14 év alattiak aránya 3,1%-kal haladja meg a városi átlagértéket. Az aktív korú népesség aránya szintén ebben a városrészben a legmagasabb. A leginkább előregedő városrész a Városközpont, valamint a Kertváros.

1. ábra: Lakónépesség korcsoport szerinti megoszlása városrészenként

Forrás: KSH 2011. évi népszámlálási adatok alapján saját szerkesztés

A lakosság képzettségi szintjét elemezve jól láthatóak az egyes városrészek közötti különbségek. A legképzettebbek a fiatalos korszerkezettel, magas aktivitással rendelkező Mangol-zugban élnek, valamint magas a diplomások aránya a Városközpontban is. A Lakótelep városrészben, valamint a Kertvárosban élők kvalifikáltsága a város átlagértékeihez közelít. Az alacsony végzettségűek aránya a Külterületen élők körében a legmagasabb.

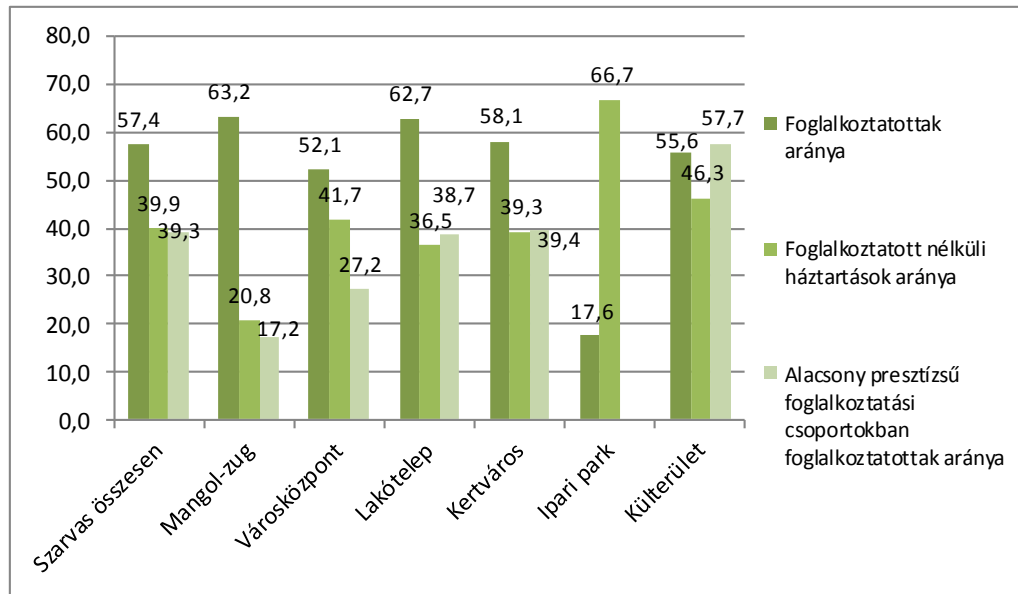
A gazdasági aktivitást és foglalkoztatottsági mutatókat tekintve szintén jól láthatók a városrészek közötti különbségek. A foglalkoztatottak aránya a Városközpontban a legalacsonyabb. Ezzel párhuzamosan itt a legmagasabb a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya. A legkedvezőbb mutatókkal a korábban említett rekreációs terület, Mangol-zug rendelkezik.

A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya, a foglalkoztatottsági adatokhoz hasonlóan; a lakott területek közül a Városközpontban (44,7%), valamint a Kertvárosban a legmagasabb, míg legkedvezőbb aránnyal, a fiatal és aktív korszerkezettel rendelkező, kedvező társadalmi pozíciójú Mangol-zug településrészen találkozhatunk. Az alapfokú végzettséggel, valamint jövedelemmel nem rendelkezők aránya a belterületek közül a Kertvárosban a legmagasabb, ez a lakosság 9,5%-át jelenti.

Az inaktívak és munkanélküliek területi elhelyezkedését vizsgálva megállapítható, hogy a Városközpontban, valamint a Lakótelepen a legnagyobb a munkanélküliek (ezen belül a tartós munkanélküliek), valamint a gazdaságilag nem aktívak aránya.

2. ábra: Foglalkoztatottsági mutatók városrészenként

Forrás: KSH 2011. évi népszámlálási adatok alapján saját szerkesztés

A lakásállomány – a népesség területi eloszlásához igazodva – a Kertvárosban a legnagyobb. A külterületi lakások aránya a teljes állomány közel 15%. A Városközpontban található lakások 12%-ot, míg a Lakótelepen levők 7,2%-ot tesznek ki a város egészének lakásállományából.

A lakásállomány komfortfokozata kedvező képet mutat a lakott területeken, így szinte minden belterületi településrészen magas komfortfokozatú ingatlanállományról beszélhetünk. A Kertvárosban sem éri el a 10%-ot az alacsony komfortfokozatú lakások aránya. A Külterületen azonban a lakások több mint fele alacsony komfortfokozatú, 43,7%-a pedig komfort nélküli vagy szükséglakás.

Városközpont

A **Városközpont** városrész nevéhez méltóan, minden szempontból a város centrumként szolgáló területe, melynek jelentőségét funkcióellátottsága is kiemeli. Itt található a legfontosabb igazgatási, közművelődési, kulturális létesítmények. Kereskedelmi, szolgáltatási és turisztikai szempontból szintén a város meghatározó területe. Látnivalók közül a Mitrovsky-kastély, a Tessedik Sámuel Múzeum, az Árpád szálló, a Lengyel palota, a Ruzicskay-alkotóház, a Bolza-kastély, az Ótemplom és a Katolikus templom; a természeti értékek közül az Erzsébet-liget és a Holt-Körös emelhetők ki. A Városközpont területén az elmúlt évek komplex Belváros városrehabilitációs programjának köszönhetően jelentős fejlesztések valósultak meg: számos közintézmény, köztér, utca felújításra került, ennek következtében a városképi, esztétikai változás számottevő.

Kertváros

A **Kertváros** Szarvas legnagyobb területű városrésze. Itt a legmagasabb az időskorúak és az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők aránya. Kertvárosi városrész a leginkább szegregáció által sújtotta terület a városban. A problémás területek a városrész belterületi határ menti részén (pl: Krakkó területe), valamint az Ady Endre utca - Hunyadi János utca - Vasút utca - Kálvin János utca - Bem József utca által határolt tömbökben található. Területén a domináns lakófunkció mellett a gazdasági és kereskedelmi funkció jellemző még. A beépítettség jellege vegyes: kertvárosias és lakótelepi beépítésű részek egyaránt megtalálhatók. Az épületek állapota szintén vegyes, a terület nagyságánál fogva értékes és kevésbé értékes lakóterületek is megtalálhatók. A terület problémái közül kiemelhető: a leromlott minőségű és burkolatlan utak, utcák, felújításra szoruló járdák magas aránya, a városrészi alközpont hiánya, illetve a lakóterületek közötti zöldfelületek minőségi megújításának igénye.

Szarvas 10 legjelentősebb vállalkozása közül a Szarvasi Vas-Fémipari Zrt., valamint az E-on Tiszántúli Áramhálózati Zrt. is Kertváros városrészben található.

A város turisztikai látnivalói közül a Szárazmalom, a Szlovák tájház; az Újtemplom és a Református templom érdemel említést.

Lakótelep

Területileg a Kertváros városrészbe ékelődve található **Lakótelep városrész**, melynek meghatározó beépítettségi jellege a lakótelep, panel és téglapépítésű lakóépületekkel. A terület a városon belül a kevésbé értékes lakóterületek közé sorolható. A Lakótelep városrész lakosságának jelentős része „aktív”, mind életkorát, mint foglalkoztatási viszonyát tekintve. A város egyéb területén élő lakossághoz képest összességében hasonló képzettségi szintű, foglalkoztatási és jövedelmi helyzetű lakossággal.

A Lakótelep városrészen keresztülhalad a 44. sz. főút, amely jelentős átmenő forgalmat jelent. A városrész belterületi útjai általában 3-6 méter széles aszfaltos utak, melyek sok esetben felújításra szorulnak. A meglévő járdák állapota sok helyen szintén felújítást igényelne.

Lakótelep városrészt a lakófunkció dominanciájának köszönhetően jelentősebb gazdasági tevékenység nem jellemzi, a kereskedelmi funkció egy-egy kisebb üzlet formájában van jelen. Terek, parkok, zöldterületek közül a Vásártéri park és játszótér említhető.

Az elmúlt években a városrészt érintő fejlesztések közül a közműfejlesztések emelhetők ki leginkább, így a csapadékvíz elvezetés, közvilágítás, szennyvízelvezető-hálózat, valamint az ivóvízhálózat bővítése, fejlesztése. Mindezek mellett a magántulajdonú társasházak felújítása, energetikai korszerűsítése említhető, amely forráslehetőségek esetén tovább folytatandó, csakúgy, mint az épületek közötti közterületek, játszótérek felújítása.

Mangol-Zug

Mangol-Zug városrész a település ÉNY-i részén helyezkedik el. Kedvelt lakó és üdülőterület a Körös-holtág közvetlen közelében. Fejlesztési szempontból kiváló adottságokkal rendelkezik természet közelségének, aktív és ökoturizmus lehetőségeinek köszönhetően. Területén található a Kárpát-medence mértani közepe, valamint a trianoni békediktátum emlék- és zarándokhelye, természeti értékei közül megemlíthető a Kacsató, a Holt-Körös, településképi szempontból kiemelhető közvetlen vízparti fekvése a szemközti parton a nemzetközi hírű Arborétum látványával.

A városrész alapvetően kertvárosias beépítésű területe a városnak, jellemzően családi házas és sorházas beépítéssel. Az épületállomány minőségére az új építésű lakó és üdülőépületek jellemzőek. Mangol-zug a városon belül értékes területeket, lakóterületeket foglal magába. Területén az utak, járdák jellemzően keskenyek, aszfaltos utcák lakossági összefogással kb. 20-25 éve épültek, sok helyen azonban továbbra is kiépítetlenek. Területén a közműellátottság az elmúlt évek fejlesztéseinek köszönhetően jelentősen javult, e téren azonban további fejlesztésekre, rácsatlakozásokra van igény és szükség.

A terület lakónépessége jelenleg kb. 400 fő. Összességében a város legkisebb lakosságszámú területe. Az itt élők azonban jobb életkörülményekkel, kedvezőbb foglalkoztatási, jövedelmi helyzettel jellemezhetők, mint a másik három lakott városrészben.

A városrészt tehát elsősorban lakó, másodsorban turisztikai-rekreációs funkciók jellemzik. Ezen kívül területén városi közterületi funkciók is megtalálhatók, gazdasági és kereskedelmi-szolgáltatási szempontból sem számít a város hangsúlyos területének. Jelentősebb vendéglátóhelyek, szállodák, éttermek nem találhatóak itt. A terület jelenlegi lakó, pihenő övezet jellegének megtartása továbbra is cél, jelentősebb funkcióbővítés nem tervezett.

A Holt-Körös és a Kacsató partja a lehetőségekhez képest ma alulhasznosított. A természeti értékek megőrzését, valamint az itt élők igényeit is szem előtt tartva a városi szabad strand kialakítását követően további fejlesztési elképzelések fogalmazódtak meg a terület kínálta lehetőségek kihasználására. (pl: családbarát fejlesztések, kerékpárút a gát tetején)

Ipartelep

A város keleti részén található **Ipartelep városrész**, ahogy a neve is mutatja alapvetően gazdasági hasznosítású területe a városnak. A városrészben az adatok szerint 26 fő él, vagyis lakófunkciója minimális.

Területén található a város Ipari Parkja, a 44-es számú főút és az orosházi út által határolt területen, melynek tulajdonosa 100%-ban az önkormányzat. A park területén jelentős fejlesztések történtek az elmúlt években. Területe jelenleg 59,9 hektár, melyből 52,6 hektár beépített terület, ahol 51 cég végzi tevékenységét. A 2010. évi EU-s finanszírozású projekt keretében, 390 millió Forintos beruházás keretében egy inkubátorház felépítésével, a hozzá kapcsolódó infrastrukturális és informatikai háttér megteremtésével a park fejlesztésre került. A létrejött klasszikus üzleti inkubátorház a kezdő kisvállalkozásoknak biztosít működési teret és a szolgáltatások olyan széles választékát, amely segíti őket a kezdeti növekedési szakaszban. Az inkubátorház a 2014. évi beszámoló szerint 100 % feletti kihasználtsággal működik, ami példaértékű, ezért az önkormányzat pályázati forrás bevonásával újabb inkubátorház létesítését tervezi.

A város 10 legjelentősebb vállalkozása közül itt telepedett meg: a Gallicoop Zrt; a Pioneer Hi-Bred Zrt; a Worktrans Kft; a Tesco Global Zrt; az Oryza Kft; valamint az Alföldi Hús Zrt.

A terület jövőbeni fejlesztése során cél: új magas hozzáadott értékű vállalkozások megtelepítése, az üzleti infrastruktúra fejlesztése, helyi úthálózat fejlesztése, újabb inkubátorház létesítése.

Külterületek

Szarvas város határában szántók és gazdasági erdőültetvények találhatóak, viszonylag jelentős külterületi (tanyasi) lakossággal. A külterületi részek: Ószőlő, Bezina-szőlők, Rózsási, Ezüst szőlők, Sirató, Érpárti szőlők, Szappanosi szőlők, Malom-zug, Káka, Nyúlzug. A külterületi részek lakónépessége közel 2000 fő és demográfiailag elöregedő korszerkezettel jellemezhető. A lakónépességen belül magas a gazdaságilag nem aktív, alacsony végzettséggel rendelkezők aránya, mely utóbbi a városrészek közül itt a legmagasabb. Itt a legmagasabb az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya (57,7%) és a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 46,3% is. A munkanélküliségi ráta eléri a 15%-ot, amely a városi átlagot 5% százalékponttal haladja meg. A tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya) 7,7%.

A külterületi részen a Simonyi szőlők területe szegregáció által veszélyeztetett, szociális és egészségügyi problémákkal terhelt terület. Valamikor számos roma család élt a területen, mára etnikailag heterogén településrész.

A külterületi részekben az infrastruktúra hiányos, a lakott lakások komfortfokozata jóval elmarad a városi átlagértékektől, funkcionális értelemben mezőgazdasági jellegű területről van szó.

1. táblázat: Városrészek funkciói

Városrészek	Ipari, Ipari- Kereskedelmi	Mező- gazdasági	Zöldfelületi, környezeti	Turisztikai, rekreációs	Közlekedési, távközlési	Közösségi	Közigazgatási	Humán szolgáltatási	Lakó	Város(rész) központi
	Funkciók									
Városközpont										
Kertváros										
Lakótelep										
Mangol-zug										
Iparterület										
Külterület										

 domináns funkció
 kiegészítő funkció

3 Középtávú célok és azok összefüggései

Szarvas város célrendszerének definiálása során szakmai és módszertani szempontból meghatározónak tekinthetők az Európai Unió tematikus célkitűzéseinek tartalmi keretei, továbbá azok a releváns területi stratégiai dokumentumok – így Békés megye 2014-2020 időszakra vonatkozó Területfejlesztési Konceptiójának, Területfejlesztési Programjának célrendszere; azon belül a Szarvasi járás részprogramjának célrendszere - melyekhez az ITS céljainak is illeszkednie kell.

Mindenekelőtt ugyanakkor a településfejlesztési koncepcióban rögzített jövőkép és az ehhez kapcsolódó hosszú távú célok biztosítják az ITS tervezési keretrendszerét.

Szarvas Város 2002-ben (a 248/2002 (VI. 20.) képviselő - testületi határozattal) elfogadott Településfejlesztési Konceptiójában foglalt jövőkép és hosszú távú célrendszer mára elavult, nem alkalmas arra, hogy az ITS célrendszer alapját képezze, azonban annak 2009-ben, az Integrált Városfejlesztési Stratégia készítése során módosított (340/2009. (VI.18) határozattal elfogadott) változata jó kiinduló alapot jelent az ITS jelenlegi készítése során.

A fentiek mellett a célrendszer megalkotása során építettünk:

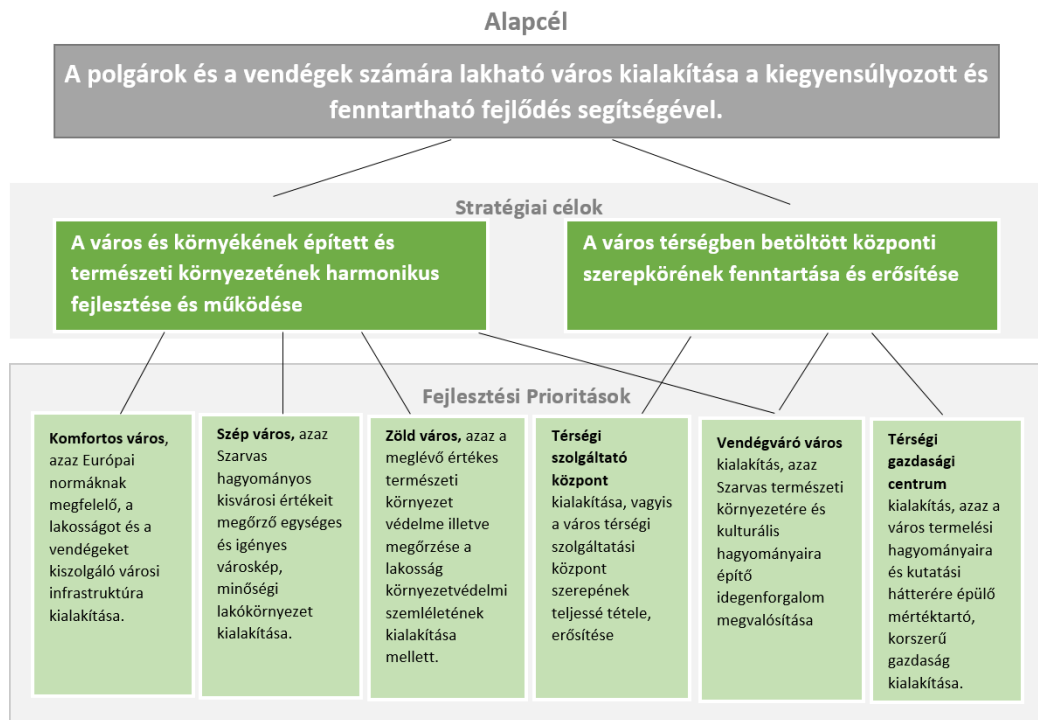
- Szarvas Város Önkormányzatának 2014-2019-es időszakra irányuló Gazdasági Programjában foglalt célkitűzésekre, valamint
- jelen ITS keretében készített Megalapozó vizsgálat eredményeire, abban szereplő megállapításokra
- és a tervezési folyamatot kísérő partnerségi lépések keretében megismert helyi elképzelésekre, javaslatokra. (kérdőív, munkacsoport ülések, workshopok eredményeire)

A 2015-2020 közötti időszak fejlesztési célrendszerének kialakítása során tervezési alapelv volt, hogy:

- A meghatározott fejlesztési célok tényleges fejlesztési igényekre és szükségletekre reflektáljanak és a megalapozó vizsgálatban feltárt erősségekre, potenciálokra és azok kihasználására épüljenek.
- A célrendszer legyen „Szarvas-specifikus”, általános célkitűzések helyett a helyi igényekre és jellegzetességekre fókuszáló.
- A megfogalmazott célok mind műszaki, mind pénzügyi megvalósíthatóság, mind pedig fenntarthatóság szempontjából reálisak legyenek.
- A középtávú célrendszer megvalósíthatósága érdekében annak megalkotása során kiemelt szerepet kapott a 2015-2020 között elérhető forráslehetőségekhez való illeszkedés

3. ábra: A 2009-ben módosított, jelenleg hatályos Településfejlesztési Koncepció célrendszere

Forrás: Szarvas Településfejlesztési Koncepció (2009)

A Településfejlesztési Koncepcióban és a korábbi IVS-ben foglalt célrendszer értékelése:

A korábbi IVS célrendszere és azzal párhuzamosan 2009-ben módosított Településfejlesztési Koncepció célrendszere napjainkban is helytálló, azon belül tulajdonképpen kisebb hangsúlybeli módosítások, kiegészítések szükségesek egyrészt a 2014-2020-as támogatási időszak EU-s célkitűzéseire, forráslehetőségeire, a megyei programozásban elkészült dokumentumokhoz, másrészt a város részéről időközben megfogalmazódó újabb fejlesztési elképzelésekhez igazodóan.

A 2009-es célrendszerben foglaltak megvalósítása érdekében a város az elmúlt 5 évben a rendelkezésre álló forráslehetőségek sikeres lehívásával, tudatosan, lépésről-lépésre haladva számottevő eredményeket ért el. Belvárosának épített környezete: közterei, épületeinek és városi intézményeinek jelentős része megújult, a Körös-parton csodálatos környezetben megépült a Vízi Színpad. A település gazdag természeti és kulturális adottságaira építve, azokat feltérképezve, összegyűjtve és rendszerezve a rendelkezésre álló forráslehetőségek felhasználásával a turisztikai attrakciók és háttérinfrastruktúra fejlesztése tekintetében is jelentős előrelépések történtek. Az elmúlt évek tudatos tevékenysége révén a városban mára meghatározó szegmenssé vált a turizmus. A támogatási forráslehetőségek kimerülésével és a magánérs források szűkülésével a tervezett fejlesztések egy része azonban még mindig megvalósításra vár, illetve a meglévő adottságok sokrétűsége továbbra is jelentős kihasználatlan potenciálokat rejt a város és a térség turizmusfejlesztése tekintetében.

A helyi gazdaság az elmúlt évek számos kihívása és nehézsége ellenére Békés megye többi településéhez képest és a település méretéhez képest országos szinten is stabilnak és erősnek mondható, a város önkormányzata üzleti infrastruktúra fejlesztésével (ipari park bővítés, inkubátorház kialakításával és működtetésével) lehetőségei szerint igyekezett támogatni a helyi és betelepülő vállalkozásokat.

A gazdasági válság ellenére a mezőgazdasági termékfeldolgozásra épülő helyi nagyvállalkozások a térségi gazdaság meghatározó szereplői bírtak maradni (pl: Gallicoop Pulykahús Zrt, Pioneer Hi-Bred Zrt.), jelentős foglalkoztatotti létszámmal, lehetőségeik szerinti fejlesztések megvalósításával, a helyi beszállítói hálózat megőrzésével. A helyi gazdaság erősítése, prosperitásának megőrzése érdekében tett erőfeszítések és eddig elért eredmények ellenére gazdaságfejlesztés terén jelentős fejlesztésekre van szükség a térségi foglalkoztatási szerepkör további erősítése érdekében.

A közműhálózati és intézményi infrastruktúra felújítása tekintetében szintén számottevő az előrelépés. A szennyvíz-; és ivóvíz hálózat fejlesztése révén az ellátottsági mutatók az elmúlt 5-6 évben ugrásszerűen javultak, a város oktatási-nevelési és közintézményeinek jelentős része felújításra került, kerékpárutak építése kapcsán ugyancsak jelentős előrelépések történtek. Közmű és városi infrastruktúra fejlesztések folytatása, a hiányzó elemek megvalósítása továbbra is tartogat feladatokat, de azok volumenét és megvalósításukra rendelkezésre álló EU-s forrásokat tekintve a stratégia célrendszerében már nem indokolt korábbiakhoz hasonló hangsúllyal, önálló fejlesztési prioritásként kiemelten nevesíteni, ezért a „Komfortos város” prioritás önálló tematikus célként már nem jelenik meg a 2014-2020-as célrendszerben, tulajdonképpen annak intézkedései a többi prioritásba integrálódnak.

A korábbi IVS célrendszer felülvizsgálata során a város fenntarthatóság iránti elkötelezettsége, e tekintetben tett eddigi lépései, elért eredményei és megfogalmazódó célkitűzései révén a 2014-2020 célrendszerben indokoltnak tartjuk önálló prioritásként megjeleníteni a megújuló energiák szerepének további erősítését mind a helyi gazdaságban, mind a településüzemeltetésben. (intézményfenntartás, épületenergetika, közlekedés, közvilágítás). E tekintetben a város célja, hogy a hasonló méretű városok mintatelepülésévé váljon.

A 2009-as IVS célrendszerében nem jelennek meg a helyi társadalom demográfiai problémáira reflektáló célok, holott a város legalapvetőbb problémái itt jelentkeznek, ebből erednek: ezek a lakosságszám csökkenése, a fiatalok elvándorlása, a népesség elöregedése. 2009 óta e tekintetben a demográfiai helyzet minden mutató esetében tovább romlott és a tendencia is csak romlást mutat, ami intő jel a város jövője szempontjából. A demográfiai adatok mellett tervezési fázisban megtartott munkacsoport üléseken és workshopokon, valamint a visszaérkező lakossági kérdőívek alapján is hangsúlyosan jelent meg a település népességmegtartó erejének erősítése, mint kiemelt cél, valamint ennek megvalósítását segítő társadalmi aspektusok célrendszerben történő megjelenítésének igénye is.

3.1 Jövőkép és hosszú távú célok

A jövőkép pozicionálja a várost a régióban, járásban, illetve vonzáskörzetében, meghatározza a társadalmi, gazdasági és épített környezetet érintő állapotot és domináns folyamatokat. A jövőkép hosszabb időtávra, 2030-ig kiterjedően kerül rögzítésre.

A komplex fejlesztések megvalósulása kapcsán a település jövőképe az alábbiak szerint került megfogalmazásra:

Szarvas Város Jövőképe (2030-ig)

„Szarvas Békés megye nyugati kapuja, a Szarvasi járás igazgatási, szolgáltatási és foglalkoztatási központja, változatos természeti és kulturális adottságai, komplex termékkínálata révén vonzó turisztikai központ, a térség prosperáló gazdasági centruma, az itt élők és ideérkező vendégek számára is élhető, fenntartható középváros”

A jövőképben és az átfogó célokban megfogalmazott törekvések a városfejlesztés legfőbb kihívásaira és problémáira koncentrálnak, melyek megvalósulását a tematikus célokban megfogalmazott részletes fejlesztési célok segítik elő.

Átfogó cél 1: A város térségben betöltött központi szerepkörének fenntartása és további erősítése

Az átfogó célok között a város térségben betöltött központi szerepkörének megőrzése és további erősítése komplex célkitűzésként jelenik meg.

Ahogy a helyzetelemző és helyzetértékelő részekben is megjelenik, a város térségközponti szerepe tradicionálisan erős, a járási rendszer 2013-as felállításával lényegében nem változott, a korábban kialakult funkcionális együttműködések további erősödése, bővülése jellemző. Ennek hosszú távú megőrzése a városban elérhető szolgáltatások minőségi fejlesztésével, a helyi munkalehetőségek megőrzésével, további bővítésével biztosítható. Cél, hogy a településsel napi szinten együttműködő települések köre bővüljön, a település ingázási mérlege – amelyben a bejárók száma jelenleg háromszorosan haladja meg az eljárók számát - még erősebb pozitívummal rendelkezzen. A térségközponti szerepkör megőrzése és fejlesztése oktatási, közigazgatási, egészségügyi és szociális ellátás, kiskereskedelem és foglalkoztatás terén is kiemelt cél.

Átfogó cél 2: Versenyképes és innovatív gazdaság helyi és térségi erőforrásokra támaszkodva

A helyi gazdaság versenyképességének erősítése kiemelt cél Szarvas számára a város térségi szerepkörének megőrzése és erősítése, az ország dinamikusabban fejlődő területeihez való felzárkózása és a lakosság helyben tartása, betelepülők vonzása érdekében.

A gazdaság versenyképességének javítása a meglévő helyi adottságokra és termelési hagyományokra építve, valamint a város tudatos fejlesztési elképzeléseit követve a következőkre épülhet:

A helyi gazdaságfejlesztés egyik legjelentősebb fejlesztési irányát továbbra is a mezőgazdaság és ehhez kapcsolódó termékfeldolgozás, valamint a mezőgazdasághoz kapcsolódó oktatási, kutatási tevékenység jelenti és a város e területeken elért hazai és nemzetközi eredményeire, sikereire alapozhatja (pl: vetőmag export, növénytermesztéshez kapcsolódó kutatási tevékenység, HAKI tevékenysége, pulykafeldolgozás termékei, szarvasi mozzarella, rizstermesztésben elért eredmények stb.) E tekintetben különös hangsúlyt kaphat a helyi beszállítói hálózat szélesítése, fejlesztése a kkv-k klasztereinek kialakítása, a helyi együttműködések erősítése.

A mezőgazdaságra épülő feldolgozó ipar mellett a helyi gazdaságfejlesztés másik fontos szegmensét képezheti a magas hozzáadott értéket termelő, innovatív vállalkozások betelepülésének ösztönzése. Kiemelt cél a környezetbarát technológiát alkalmazó, tevékenységében és termékeiben megújuló energia hasznosítására épülő vállalkozások megjelenése Szarvas vállalkozási struktúrájában.

A diverzifikált, több lábon álló, de helyi adottságokra építő gazdaságszerkezet fejlesztése során a helyi gépgyártási és ruhaipari hagyományokra épülő fejlesztési irány szintén alternatívát jelenthet, amely a város brandjévé vált termékekkel van jelen a helyi gazdaságban. (pl: szarvasi kávéfőző, lámpa, ingek).

Átfogó cél 3: A település népességmegtartó erejének erősítése és a lakosság életminőségének javítása

Szarvas átfogó céljai között meghatározó település népességmegtartó erejének erősítése, a népességcsökkenésének lassítása, amely a város vonzerejének növelésével érhető el. Ez egyrészt az élhető városi környezet megteremtésével és fenntartásával, vonzó rendezvényekkel, programokkal, települési közösség kohéziójának, identitásának erősítésével érhető el. Az elvándorlás mérséklésének, a kvalifikált, fiatal lakosság megtartásának és letelepedésének másik meghatározó szegmese a város gazdasági potenciáljának további erősítése, helyi foglalkoztatási lehetőségek bővítése, minőségi munkahelyek létrehozása lehet, amely magasabb technológiájú és innovatív iparágak, a minőségi turizmus szolgáltatásai, valamint egyéb magas szintű szolgáltatások megtelepedése révén biztosítható. A cél érdekében szükséges a gazdaságilag prosperáló vállalkozások humán kapacitásának fejlesztése, a munkaerőpiac igényeinek megfelelő képzések megvalósítása.

3.2 A stratégiai fejlesztési célok meghatározása

Szarvas Város 2015-2020 között elérendő középtávú stratégiai céljai egyrészt a városi szintű tematikus célokat, másrészt a városrészi szintű területi célokat foglalják magukban. Az alábbiakban röviden áttekintésre kerülnek a város középtávú – specifikus – fejlesztési céljai. Jelen fejezetben a középtávú fejlesztési célokhoz kapcsolódó városrészi célok részletes definiálására is sor kerül.

3.2.1 Városi szintű középtávú tematikus célok

Szarvas városi szintű, 7-8 évre szóló középtávú tematikus céljai:

- T1: „Térségi intézményi és szolgáltató központ” – Intézményi infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése
- T2: „Térségi gazdasági centrum” – Meglévő vállalkozások működési feltételeinek javítása, betelepülő vállalkozások számára vonzó vállalkozási környezet megteremtése

- T3: „Vendégváró város” – A természeti és kulturális adottságokban rejlő turisztikai potenciál fokozottabb kihasználása (attrakciófejlesztés és turisztikai háttér szolgáltatások minőségfejlesztése, turisztikai marketing tevékenység erősítése révén)
- T4: „Szép város” - Hagyományos, kisvárosi értékeit őrző, igényes városkép, minőségi lakókörnyezet
- T5: „Zöld város” - Meglévő, értékes természeti környezet megóvása, minőségi városi zöldfelületi rendszer kialakítása
- T6: „Fenntartható mintatelepülés” - Megújuló energiák és környezetbarát technológiák szerepének növelése a helyi gazdaságban és település-üzemeltetésben, klímatudatosság erősítése
- T7: „Aktív város” – Helyi sportolási, rekreációs és kulturális programkínálat bővítése, fejlesztése
- T8: „Befogadó város” – Társadalmi kohézió erősítése, leszakadó csoportok támogatása, civil szféra működési feltételeinek javítása

T1: „Térségi intézményi és szolgáltató központ” – Intézményi infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése

A tematikus cél Szarvas tradicionálisan meglévő és a járási rendszer felállításával továbbra is erős térségközponti szerepének megőrzését és bővítését célozza az intézményi ellátás és szolgáltatások terén. A város közigazgatási, oktatási, egészségügyi és szociális intézményei, valamint kiskereskedelmi létesítményei (üzletei és piaca) a környező településeket funkcionálisan ma is kihasználják. Szarvas térségközponti szerepét jól mutatják a napi ingázási adatok, valamint az intézmények szolgáltatásait igénybe vevők településenkénti megoszlása is.

Azon intézmények és szolgáltatások esetén, ahol az ellátási körzet adminisztratív módon meghatározott és a járás településeire vagy azok egy részére terjed ki, illetve azon szegmensekben, ahol a nyújtott szolgáltatás minőségére alapozva alakult ki a város térségi szerepköre, ott is elsődleges cél a minőségi, modern és színvonalas működési környezet kialakítása, valamint a szolgáltatások minőségfejlesztése.

Ezen belül kiemelt cél Szarvas iskolavárosi pozíciójának megőrzése és a helyi lakosság, valamint vállalkozások igényeihez igazodó minőségi oktatási, képzési struktúra biztosítása a város iskoláiban. A szakközépiskolai oktatásban a helyi vállalkozói igényekhez jobban illeszkedő képzési, gyakorlati struktúra kialakítása, a gimnáziumi oktatásban magas színvonalú, speciális képzések biztosítása, a hasonló megyei intézmények elszívó hatásának elkerülése érdekében.

A település felsőoktatási intézményeiben a meglévő és tradíciókra építő hagyományos képzési kínálat bővítése, továbbfejlesztése a hallgatói létszám növelése az intézmény presztízsének megőrzése és erősítése érdekében.

A szociális ellátás területén a meglévő térségi feladatok megtartása hosszabb távon ugyancsak reális alapokon nyugszik. Szarvas szempontjából ezt a térségi szerepkört erősítheti 2016 januárjától a szociális alapszolgáltatások oktatáshoz hasonló átszervezése, az alapszolgáltatások járási szintű biztosítása. A szociális alapszolgáltatások fejlesztése kapcsán szem előtt kell tartani a beazonosított szükségleteket, mind a kisgyermekellátás, mind az időskorúak, mind pedig a fogyatékkal élők ellátása terén. A célkitűzés elérését alapvetően olyan beavatkozások, programok támogatják, melyek az egészségügyi- és szociális alapellátás minőségének javítására, az egyes

feladatellátó helyek infrastruktúrájának fejlesztésére, indokolt esetben bővítésére irányulnak. A diákélelmény szintén olyan terület, ahol a fejlesztések lebonyolítása immár nem tűr halasztást.

A kiskereskedelmi ellátás terén továbbra is cél a minőségi és változatos üzlethálózat, valamint a helyi piac nyújtotta szolgáltatások további fejlesztése, így különösen a térség helyi termelőinek árusításához megfelelő feltételek biztosítása.

A tematikus célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- Járási szintű szolgáltatást nyújtó közigazgatási intézmények felújítása, szolgáltatási színvonalának emelése
- Helyi oktatási intézmények és vállalkozások közötti párbeszéd erősítése, helyi igényekre erősebben reagáló képzési kínálat megteremtése
- Szlovák nemzetiségi képzés magas presztízisének megőrzése, továbbfejlesztése
- Felsőoktatási intézmények hallgatói létszámának növelése, helyi képzési kínálat vonzerejének növelése
- Belvárosi kiskereskedelmi üzlethálózat minőségi megújulásának további ösztönzése
- Szarvasi piac területének fejlesztése, bővítése, helyi termelői piac létrehozása, fejlesztése, helyi termékek népszerűsítése

T2: „Térségi gazdasági centrum” – Meglévő vállalkozások működési feltételeinek javítása, betelepülő vállalkozások számára vonzó vállalkozási környezet megteremtése

A tematikus cél tulajdonképpen mindhárom átfogó cél megvalósításához hozzájárul. Közvetlenül természetesen a „Versenyképes és innovatív gazdaság, helyi és térségi erőforrásokra támaszkodva” célt segíti, de „a város térségben betöltött központi szerepkörének fenntartásához és további erősítéséhez” szintén jelentős mértékben hozzájárul minőségi munkahelyek teremtése, foglalkoztatási lehetőségek biztosítása révén. Szarvas népességmegtartó erejének növelése, a helyi lakosság életminőségének javítása szintén elképzelhetetlen a helyi gazdaság fejlesztése, munkalehetőségek bővítése nélkül. Az elvándorlás mértékének csökkentése, a kvalifikált, fiatal lakosság megtartásának és letelepedésének ösztönzése magasabb hozzáadott értékű és innovatív vállalkozások betelepülésével érhető el.

A térségi gazdasági centrum szerep erősítése egyrészt a meglévő vállalkozások működési feltételeinek javításával, üzleti infrastruktúra fejlesztésével, másrészt további betelepülők számára vonzó vállalkozói környezet kialakításával érhető el.

A meglévő adottságokra és termelési hagyományokra épülő gazdagfejlesztés során, mind a mezőgazdaságban, mind az arra épülő feldolgozóiparban, mind az iparban kiemelt cél az innovatív, magasabb hozzáadott értékű, környezetbarát technológiákat alkalmazó vállalkozások betelepülésének ösztönzése.

A település fejlődésének lehetőségeit e tekintetben jelentősen befolyásolja az M44 gyorsforgalmi út 2*2 sávos megépítése, amely a város közúti elérhetőségében jelentős javulást hozhat, ezáltal versenyképességét jelentősen javíthatja.

A tematikus célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- Üzleti infrastruktúra fejlesztése
 - Meglévő iparterület infrastrukturális fejlesztése
 - Ipari Park igények szerinti bővítése

- Új inkubátorház létesítése
- Az iparterületen igénybe vehető üzleti és ügyviteli szolgáltatások bővítése
- Gazdasági versenyképesség javítását célzó intézkedések
 - Aktív és tudatos befektető toborzás, proaktivitás a magas hozzáadott értékű, innovatív vállalkozások betelepítése érdekében
 - Helyi beszállítói hálózatok szélesítése, térségi vállalkozások együttműködésének erősítése (klaszterek) – különösen mezőgazdaság és mezőgazdasági termékfeldolgozás terén
 - Helyi gazdasági szereplők közötti kommunikációs fórum
 - Helyi oktatási intézmények és vállalkozások közötti együttműködések erősítése
 - Vállalkozói és projektiroda kialakítása a vállalkozások informálása és vállalkozókkal való kapcsolattartás érdekében.

T3: „Vendégváró város” – A természeti és kulturális adottságokban rejlő turisztikai potenciál fokozottabb kihasználása

(attrakciófejlesztés és turisztikai háttérszolgáltatások minőségfejlesztése, turisztikai marketing tevékenység erősítése révén)

A **turizmus** a város gazdaságának meghatározó szegmense a kedvező adottságoknak és erre épülő változatos turisztikai termékínálatnak, valamint az elmúlt 15 év ezirányú tudatos és aktív fejlesztési tevékenységnek köszönhetően. E tekintetben jelentős fejlesztések, előrelépések történtek mind a turisztikai attrakciók, mind a turisztikai fogadókapacitások (szálláshely, vendéglátás), tájékoztatás (információs táblák kihelyezése, Tourinform Iroda, TDM Szervezet felállása, stb.) fejlesztése terén. A városban eltöltött vendégéjszakák száma az idegenforgalmi adó nyilvántartások alapján közel háromszorosára emelkedett az elmúlt 5 évben.

A térség természeti és kulturális adottságai, hagyományai, azok sokrétűsége azonban további, kihasználatlan potenciált tartogat. Ezek hasznosítása, a szektorban működő szereplők együttműködésének erősítése, így módon az ágazatban rejlő lehetőségek hatékonyabb kiaknázása új turisztikai attrakciók fejlesztésével további lehetőségeket rejt.

A város és a desztináció turizmusfejlesztésében meghatározó szereplő lehet Körös-menti Turisztikai Egyesület, amely eddigi tevékenysége során elsősorban a meglévő attrakciók, adottságok feltérképezésére, összegyűjtésére és rendszerezésére, illetve a desztináció Turizmusfejlesztési Stratégiájának megalkotására helyezte a hangsúlyt. A következő évek feladata a stratégiában kijelölt irányok mentén haladva és a kitűzött célok lépésről-lépésre történő megvalósítása.

A turizmusfejlesztés bázisát a fürdőre és a Liget Wellnessre épülő egészség és gyógyturizmusban rejlő lehetőségek kiaknázása, valamint az öko, tanyasi és aktív turizmus (kerékpár, vízi túra, horgászat), illetve a gasztronómia és rendezvényturizmus erősítése jelentheti. Cél a magas színvonalú, környezetbarát ugyanakkor sajátos arculatú fenntartható turizmus megteremtése a városban és környezetében.

A város szálláshelyei kapacitások tekintetében a jelenlegi igényeket ki tudják elégíteni, a következő években elsősorban a meglévő szolgáltatások minőségfejlesztésére, szolgáltatások színvonalának emelésére és kínálatbővítésére kell helyezni.

A célok teljesülésének mértéke a vendégéjszakák számának alakulásában, a helyi programok látogatószámának alakulásában, és az eltöltött tartózkodási idő növekedésében jól nyomon követhető.

A tematikus célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- Szolgáltatások színvonalának emelése
- Szálláshelyek minőségi fejlesztése
- Meglévő rendezvények programkínálatának minőségi fejlesztése, új rendezvények generálása (pl: Tessedik Napok, Szlovák Gasztronómiai kínálat)
- Pályázati források felkutatása a nagy befektetést igénylő beruházásokhoz
- Fakultatív programok összegyűjtése és rendszerezése, programcsomagok kialakítása, ezek megfelelő promotálása, a desztinációban eltöltött idő növelése érdekében
- Helyi termékek (food és non-food) bevonása az idegenforgalomba (Gallicoop, Szarvasi Mozzarella, szarvasi kotyogó)
- Fürdő pozicionálása, lehetőségeinek feltérképezése
- Egységes arculat és marketing kommunikáció kialakítása

Konkrét fejlesztési elképzelések:

- Csodaszarvas legendája köré épülő turisztikai termékek kidolgozása (Történelmi Emlékút, Történelmi Magyarország közepe)
- Tessedik kultusz erősítése, Tessedik út kialakítása, Tessedik tanya felújítása, funkcióval, tartalommal való felruházása
- Tessedik Múzeum, Szárazmalom, Szlovák tájház interaktívvá tétele
- Anna-liget, Erzsébet-liget hasznosítása (Kneipp-ösvény)
- Fedett attrakciók kialakítása (játsszóház, mini golf, gokart pálya)
- Vízi Színház pozicionálása
- Információs pont kialakítása a Vízi Színháznál
- a Szarvasi Arborétum megközelíthetőségének javítása (kerékpár kölcsönzési lehetőség, lovas kocs, kisbusz)

T4: „Szép város” - Hagyományos, kisvárosi értékeit őrző, igényes városkép, minőségi lakókörnyezet

A település vonzerejének, népességmegtartó erejének erősítése szempontjából meghatározó az igényes, minőségi lakókörnyezet, ápoltság és rendezett településkép megléte. Szarvas városa vízparti fekvésének, csodálatos természeti környezetének (Arborétum, Erzsébet-liget, Anna-liget) és épített értékekben gazdag Belvárosának köszönhetően önmagában vonzó, kisvárosi értékeit őrző település. Az elmúlt évek beruházásai révén Városközpontja, épületeinek, intézményeinek, köztereinek, utcáinak jelentős része megújult. A megkezdett tevékenységek folytatása, területi kiterjesztése (egyrészt a piac, másrészt az autóbusz-pályaudvar irányába, harmadrészt pedig a vízpart irányába) a következő évek számára is számos teendőt tartogat.

A Városközponti fejlesztések folytatása mellett a következő évek során kiemelt feladat a város többi városrészét érintő fejlesztések megvalósítása a település anyagi lehetőségeihez és a rendelkezésre álló támogatási forráslehetőségekhez mérten. Ezek közül megemlítendő Mangolzug városrész út és utcahálózatának szélesítése, a város földburkolatú utcáinak aszfaltozása, járdáinak felújítása (Kertváros, Mangol-zug), kerékpárutak felújítása, új nyomvonalak kialakítása, a külterületi tanyás területek elérhetőségének javítása, a külterületen élők lakókörnyezeti fejlesztései (közműhálózat, ivóvízhálózat, szolgáltatásokhoz való hozzáférések javítása).

A tematikus célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- Belváros rehabilitáció folytatása, területi kiterjesztése
- Autóbusz-pályaudvar és vasútállomás megújítása, környezetének rendezése
- Műemlékek, helyi védelem alatt álló épületek felújításának folytatása, a hasznosítatlan épületek új funkcióval való megtöltése (pl: Mitrovsky-kastély, Bolza-kastély, Árpád szálló, Lengyel Palota külső felújítása, ipari műemlékek felújítása)
- Városi intézmények felújításának, energiahatékonyági korszerűsítésének folytatása
- Burkolatlan belterületi utak, utcák aszfaltburkolattal történő ellátása, felújítása, szélesítése
- Lakótelep épületállományának megújítása, környezeti rendezése („panelprogram”)
- Külterületen élők lakókörnyezeti fejlesztései
- Fokozott figyelem a partok és parti sáv beépítésére

T5: „Zöld város” - - Meglévő, értékes természeti környezet megóvása, minőségi városi zöldfelületi rendszer

Szarvas és környezetének természeti értékekben való páratlan gazdagsága és változatossága olyan kincs a város számára, amelynek megőrzése, minden időszakban változatlanul kiemelt célként kell, hogy megjelenjen a város fejlesztési dokumentumaiban, stratégiáiban.

Szarvas vonzerejét nagyban köszönheti egyedülálló vízparti környezetének (Körös, holtágak menti fás területek, vízparti élőhelyek tájképi értékek), csodálatos, nagy kiterjedésű városi zöldfelületeinek (Arborétum, Erzsébet-liget, Anna-liget).

Ezért a természetvédelmi oltalom alatt álló területek környezetében, a természeti értékekben gazdag, vonzó, kedvező környezeti adottságok által generált, beépítéssel járó fejlesztések – lakóterület fejlesztés, idegenforgalmi-turisztikai célú fejlesztések - esetén a természetvédelem érdekeinek érvényesülését prioritásként kell kezelni.

A városban általában, de a város központi részétől távolabbi lakóterületeken, mint például a Kertváros városrészben, ahol a kialakult beépítés miatt új zöldterületek létesítésére nem lehet számítani, fontos a gyalogos és kerékpáros közlekedés támogatása érdekében az utak és járdák burkolatának, az utak menti közterületek jó karban tartása, mert ez lehetőséget nyújt a távolabb lévő közösségi zöldterületek és egyéb szolgáltatások akadálymentes, vonzó, humanizált környezetben történő megközelítéséhez.

A városklímát, településképet, a lakókörnyezet minőségét jelentősen befolyásoló belterületi utcafásítás rendszere, az út menti fásított zöldsávok hálózata - az utak szabályozási szélességének, közműhálózatának figyelembe vételével - bővítésre, rekonstrukcióra szorul.

A Szarvas környéki intenzíven művelt mezőgazdasági táj ökológiai, tájképi értékének növelése, a gazdálkodás alapját adó talaj eróziós károk elleni védelme és ezzel együtt a beépített területeknek a kedvezőtlen deflációs környezeti hatásokkal szembeni oltalma érdekében az utak, csatornák, beépített területrészek, tanyák környezetében tájvédelmi célú fásítás megvalósítása szükséges a külterületen.

A tematikus célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- A város bel-, és külterületén található természeti értékek felmérésének folytatása és helyi védelem alá helyezése, a helyi jelentőségű védett természeti értékek élőhelyeinek ellenőrzése, megjelölése, folyamatos vizsgálatának biztosítása
- A városi (városközponttól távolabbi területeket is érintő) zöldfelületek fejlesztése (növényzetcsere, telepítés és fásítás).
- Város környéki erdőterületek arányának növelése
- Fokozott figyelem a partok és a parti sáv beépítésére
- Szarvas-Békésszentandrás holtág rehabilitáció
- II. rendű védtöltés felújítása
- Kacsá-tó és környezetének családbarát fejlesztése

T6: „Fenntartható mintatelepülés” - Megújuló energiák és környezetbarát technológiák szerepének növelése a helyi gazdaságban és település-üzemeltetésben, klímatudatosság erősítése

A „fenntarthatóság, a fenntartható fejlődés” elvének kiemelt szempontként való érvényesítése évek óta jelen van Szarvas város életében, városfejlesztésben, az itt élők szemléletében. A város településfejlesztési politikáját az energiahatékonyság kiemelt figyelembe vételével alakítja, törekszik a település kompaktságának megőrzésére, a környező mezőgazdasági, erdőterületek és vízparti területek megőrzésére, a kedvező zöldfelületi arány és a városi nyitott területek arányának növelésére, a tájhasználat optimalizálására. (A 2009-es IVS célrendszerében a fenntarthatóság, fenntartható fejlődés alapcélként került megfogalmazásra, amelynek jegyében a város tudatos lépéseket tett az elmúlt évek során.)

Energiahasználatában egyre nagyobb arányban támaszkodik megújuló energiaforrásokra, a városi intézmények, épületek felújításánál, építésénél kiemelten kerülnek figyelembevételre az energiahatékonyság szempontjai. A város adottságait és eddigi fejlesztések eredményeit figyelembe véve megújuló energia felhasználása elsősorban geotermikus energiára, biomasszára és napenergiára épülhet.

A klímaváltozásra a város megfelelő válaszokat fogalmaz mind a mitigáció, mind az adaptáció területén. (pl: termálvíz hasznosítás – épületek, intézmények fűtésében, szennyvízelvezetés, környezetbarát technológiákat alkalmazó és megújuló energiát hasznosító / termelő ipar betelepülésének ösztönzése, turizmusfejlesztés természeti értékek megőrzését szem előtt tartva, stb.)

A tematikus cél e szemlélet megőrzését, további erősítését és kiemelt szempontként való érvényesítését szolgálja a következő évek során.

A tematikus célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- A városi intézmények mindegyikének napelemmel történő ellátása
- Termásvíz hasznosítás szélesítése (további lakházak, így önkormányzati bérlakások, intézmények fűtésére is)
- Napelem park kialakítása (rekultivált szeméttlerakó helyén)
- Energaitakarékos közvilágítási rendszer kiépítésének folytatása, teljessé tétele a városban
- Meglévő kerékpárutak napelemes közvilágításának megvalósítása
- A szennyvíz-elvezető hálózat teljes körű kiépítése, rákötések arányának további növelése, különösen a vízparthoz közel fekvő területeken
- Holtágba kerülő vízszennyezések megakadályozása (pl: halgazdasági tevékenység – csurgalékvíz; mezőgazdasági művelésből, települési csapadékelvezetésből származó bevezetések mérésének megoldása, ebből adódó terhelések csökkentése)
- A város Fenntartható Energia Akció Programjának (SEAP) elkészítése
- A város Fenntartható Mobilitási Tervének (SUMP) elkészítése
- Helyi lakosság szemléletformálásának folytatása (környezettudatos szemlélet erősítése a mindennapokban) képzéseken, rendezvényeken keresztül

T7: „Aktív város” – Helyi sportolási, rekreációs és kulturális programkínálat bővítése, fejlesztése

A település vonzerejének és népességmegtartó erejének erősítése, szempontjából a minőségi, komfortos épített környezet és természeti környezet mellett legalább olyan fontos a helyi sportolási, rekreációs és kulturális programok, lehetőségek megléte, azok sokrétűsége és színvonala.

Ennek fontosságát felismerve és az ITS készítési folyamatot kísérő lakossági igényeket figyelembe véve a tematikus cél ennek javítására, fejlesztésére kíván reagálni a következő 7-8 év során.

A cél megvalósítása érdekében a város komplex beavatkozási programot tervez mind a sport és rekreációs infrastruktúra fejlesztése, mind a programkínálat bővítése, szolgáltatási színvonalának emelésére fókuszálva. A meglévő kulturális hagyományokra és jelenlegi kínálatra építve, annak további bővítésével törekedni kell a helyi program és rendezvénykínálat folyamatos megújítására mind az itt élők, mind az ide látogatók számára. A városban működő kulturális intézményekkel (pl: Cervinus Teátrum Nonprofit Kft) és civil szervezetekkel együttműködve cél a kulturális örökség megóvása, hagyományok ápolása, bemutatása.

A sport és szabadidős lehetőségek bővítése és minőségi fejlesztése jelentősen hozzájárul a társadalmi identitás és kohézió erősítéséhez és a város turisztikai kínálatának bővítéséhez, átfedve ezáltal más tematikus célkitűzéseket is.

A tematikus célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- Helyi sportinfrastruktúra fejlesztése, sportpályák, sportlétesítmények felújítása (pl: Erzsébet-liget sporttelep-fejlesztés, Petőfi utcai sportcsarnok, Arató utcai sportpálya felújítás stb.)
- Helyi rekreációs helyszínek fejlesztése (pl: Kacsató családbarát fejlesztése, szabad strand tovább fejlesztése, Körös-parti fejlesztések, stb.)
- A város „sportváros”-i tradícióinak felélesztése, sportban rejlő lehetőségek fokozottabb kihasználása

- Sport és kulturális tevékenységet folytató civil szervezetek, klubok aktivitásának, szerepvállalásának erősítése (működési támogatás mellett proaktív hozzáállás erősítése), ehhez kapcsolódóan a város Civil Koncepciójának elkészítése 2014-2020 időszakra vonatkozóan
- Sportturizmus fejlesztése (pl: vízi sportok, lovas és kerékpáros, horgász turizmus)
- Egészségturizmus fejlesztése (gyógy és wellness turisztikai fejlesztések megvalósítása a Szent Klára Fürdőben és a városi minőségi szálláshelyeken)
- Kulturális programkínálat további bővítése, kikapcsolódási, szórakozási lehetőségek biztosítása a helyi lakosság és az ideérkezők számára egyaránt (pl: szlovák nemzetiségi hagyományok ápolása, meglévő gasztronómiai rendezvények színvonalának emelése, további rendezvények kialakítása)
- A városi kulturális létesítmények (pl: Művelődési Ház, Vízi Színház) éves kihasználtságának növelése, működési hatékonyság javítása a fentiek révén.

T8: „Befogadó város” – Társadalmi kohézió erősítése, leszakadó csoportok támogatása, civil szféra működési feltételeinek javítása

A helyi közösség identitásépítésében, helyi kötődés erősítésében a kulturális értékek megőrzésében és ápolásában fontos szerepe van a helyi nemzetiségeknek (pl: szlovák, lovári cigány) és civil szervezeteknek. Szarvas városára erős helyi tradíciók, színes kulturális élet és aktív civil közösség jellemző. A településen nagyszámú, de működésében erősen a támogatásoktól függő, szűkös anyagi körülmények között működő civil szervezet található.

A kulturális és etnikai sokszínűség számos esetben társadalmi konfliktusok, problémák forrását is jelenti. A területi és társadalmi szegregáció, a hátrányos helyzetűek elkülönülésének megszüntetése szintén folyamatos kihívásokat jelent Szarvas város számára. Az alacsony státuszú lakosság aránya az aktív korú lakosságon belül mára közel 9% körüli. Az egykori cigánytelep régen megszűnt, ugyanakkor az utóbbi évtizedekben mind az alacsony státuszú, mind a roma lakosság tömbszerűen koncentrálódik a város egyes területein. A problémás területek elsősorban Kertvárosban a belterület szélein (pl: Krakkó, Rózsa u.; Vágóhid u., Szentesi út, Vásár tér, valamint a külterületi részeken (pl: Simonyi szőlő) található.

A tematikus cél a társadalmi kohézió erősítése érdekében a fenti kettősség kezelésére kíván reagálni egyrészt a meglévő erősségekre, pozitívumokra építve, másrészt a jelenlévő társadalmi problémákra reagálva a civil szféra működési feltételeinek javítása, másrészt a leszakadó társadalmi csoportok támogatása révén.

A társadalmi kohézió erősödése pozitívan hat a helyi közösség megtartó erejére és életminőség javulására. Ebben a város meghatározó szerepet szám a civil szervezeteknek, amelyek számos olyan tevékenységet ellátnak, amelyekre a város anyagi és humán erőforrásai nem vagy csak szűkösen állnak rendelkezésre. A cél elérése érdekében a helyi civil szervezetek tevékenységében továbbra is nagy hangsúlyt kell fektetni a helyi közösségek, a sajátos, egyedi jellemzőkkel rendelkező csoportok érdekeinek megjelenítésére, érvényesítésére, mert e nélkül csökken a társadalomban az öntevékenység, az önfelelősség és a saját ügyeikért érzett társadalmi kötelezettségvállalás igénye.

A tematikus cél elérése érdekében középtávú cél a civil szervezetek (ön)fejlesztő képességének növelése, az alapító okiratukban vállalt feladatok ellátásának segítése, a lokálpatriotizmus erősítése, a civilek helyi közügyekbe történő beleszólásának elősegítése, a hátrányos helyzetű csoportok problémáinak folyamatos kezelése.

Cél továbbá, hogy a civil szervezetek összehangolják igényeiket, vállalásaikat és erőforrásaikat, illetve, hogy tevékenységeik és szolgáltatásaik folyamatosan elérhetőek legyenek a közösség számára. A város érdeke továbbá, hogy a civil szervezetek tagsága növekedjen, jelezve a lakosság aktivitását, a helyi közügyekben történő beleszólásának fontosságát, a társadalmi szolidaritás elősegítését.

A megvalósuló intézkedések, programok és fejlesztések szükségszerűen hozzájárulnak a hátrányos helyzetű népességcsoportok társadalmi integrációjához is.

A tematikus cél a társadalmilag leszakadó csoportok felzárkózását a „soft” beavatkozások mellett infrastrukturális fejlesztésekkel un. „hard beavatkozásokkal” is segíteni kívánja. Ennek keretében cél az önkormányzati bérlakás állomány igények szerinti bővítése, a meglévő lakások műszaki felszereltségének, komfortfokozatának javítása, az érintett célcsoportok számára elérhető közösségi rendezvényhelyszínek, intézmények felújítása.

A tematikus célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- Civil Fórum folyamatos munkájának elősegítése
- Civil szervezetek kapacitásfejlesztése
- Problémamegoldó Műhely – a helyi, mikro-környezetben észlelt problémák, igények összegyűjtése, cselekvési tervek kialakítása, mini-projektek lebonyolítása,
- Meglévő szociális bérlakás állomány folyamatos megújítása, energiahatékonysági fejlesztések;
- Új szociális bérlakások építése, vásárlása
- Szegregátumok és szegregáció által veszélyeztetett területek problémáinak komplex kezelése – Anti-szegregációs program

A középtávú tematikus célok elérését mérő indikátorokat és célértéküket a 8.5.1. fejezet tartalmazza.

3.2.2 Városrészi szintű területi célok

Szarvas városában 5+1 városrész lehatárolása történt meg. Az egyes városrészek funkcionálisan jól beazonosítható karakterisztikával rendelkeznek.

A városrészekre vonatkozó középtávú területi célok a korábbi IVS városrészi célrendszeréből kiindulva a Megalapozó vizsgálat részletes és friss adatokra épülő városrészi helyzetfeltárása és helyzetelemzése alapján kerültek megfogalmazásra.

A városrészi célok meghatározásának alapelvei:

- Az adott városrész speciális helyzetére, erősségeire és problémáira reagáljanak
- A városrészi célok illeszkedjenek a fentebb meghatározott városi jövőképhez, átfogó célokhoz és tematikus célokhoz
- A környezeti fenntarthatóság elvének figyelembe vétele
- A társadalmi szolidaritás elvének figyelembe vétele
- Az EU 2014-2020 támogatási időszakában elérhető forráslehetőségek figyelembe vétele a célmeghatározás során.

Szarvas városrészi céljai az alábbiak szerint fogalmazhatók meg:

- V1: Városközponti funkciók erősítése, épített és természeti környezet minőségi fejlesztésének folytatása, turisztikai potenciál fokozottabb kihasználása”
- V2: Kertváros: „Meglévő funkciók megőrzése, lakókörnyezet minőségi fejlesztése”
- V3: Lakótelep: „Életkörülmények átfogó javítása a lakóépületek, közösségi terek és infrastruktúra megújításával”
- V4: Mangol-zug: „Közmű és közlekedési infrastruktúra-fejlesztés, turisztikai vonzerő fejlesztés, meglévő attrakciók családbarát fejlesztése”
- V5: Iparterület: „Üzleti infrastruktúra fejlesztése, terület bővítése, innovatív vállalkozások betelepülésének ösztönzése”
- V6: Külsőterületek: „Helyi lakosság életkörülményeinek javítása: közmű és közlekedési infrastruktúra fejlesztése”

V1: Városközpont:

„Városközponti funkciók erősítése, épített és természeti környezet minőségi fejlesztésének folytatása, turisztikai potenciál fokozottabb kihasználása”

A **Városközpont Szarvas funkcionális központja**, a városrészben található a legfontosabb igazgatási, közművelődési, kulturális létesítmények. Kereskedelmi, szolgáltatási és turisztikai szempontból szintén a város meghatározó területe. A turisztikai látnivalói közül kiemelhető: a Mitrovsky-kastély, a Tessedik Sámuel Múzeum, az Árpád szálló, a Lengyel palota, a Ruzicskay-alkotóház, a Bolza-kastély, az Ótemplom és a Katolikus templom. A természeti vonzerői szintén meghatározóak: az Erzsébet-liget és a Holt-Körös. Központi funkciók mellett területén a lakófunkció is meghatározó. A Városközpontban az elmúlt évek komplex városrehabilitációs programjának köszönhetően jelentős fejlesztések valósultak meg: számos közintézmény, köztér, utca felújításra került, ennek következtében a városképi, esztétikai változás számottevő.

A következő évek célja és egyben feladata a megkezdett tevékenységek folytatása, területi kiterjesztése egyrészt a Szabadság út, másrészt a vízparti területek irányába.

A területi célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- V1.1 Belváros kiterjesztése, Vízpart integrálása (Bolza-kastély, valamint Vízi Színház irányába tervezett fejlesztések révén)
- V1.2 Épített értékek megőrzése – védett épületek felújítása, hasznosítatlan épületek új funkcióval való megtöltése (pl: Mitrovsky-kastély, Lengyel Palota külső felújítása, Árpád szálló)
- V1.3 Piac és környezetének megújítása
- V1.4 Városközpont parkolási helyzetének javítása
- V1.5 Autóbusz-pályaudvar épületének felújítása és környezetének rendezése
- V1.6 Kerékpáros és gyalogos közlekedés feltételeinek továbbfejlesztése
- V1.7 Városközpont intézmény-felújítási programjának folytatása
- V1.8 Kiskereskedelem és vendéglátás minőségi fejlesztése
- V1.9 Közösségi terek fejlesztése (pl: Kossuth tér rendezése)

V2: Kertváros

„Meglévő funkciók megőrzése, lakókörnyezet minőségi fejlesztése” - helyi utak, utcák felújítása, zöldfelületi fejlesztések, szegregációs problémák kezelése révén”

A legnagyobb területű és legnagyobb népességű városrész. Területén a domináns lakófunkció mellett a gazdasági és kereskedelmi funkció jellemző még. (Szarvas 10 legjelentősebb vállalkozása közül a Szarvasi Vas-Fémipari Zrt., valamint az E-on Tiszántúli Áramhálózati Zrt. is Kertváros városrészben található.)

A Kertváros Szarvas leginkább szegregáció által sújtotta területe. (Az érintett tömbök a belterületi határ menti részen (pl: Krakkó területe), valamint az Ady Endre utca - Hunyadi János utca - Vasút utca - Kálvin János utca - Bem József utca által határolt területen, valamint az önkormányzati bérlakások környékén található.)

A terület problémái közül kiemelhető: a leromlott minőségű és burkolatlan utak, utcák, felújításra szoruló járdák magas aránya, a városrészi alközpont hiánya, illetve a lakóterületek közötti zöldfelületek minőségi megújításának igénye.

A város turisztikai látnivalói közül a Szárazmalom, a Szlovák tájház; az Újtemplom és a Református templom érdemel említést, melyek állapota az elmúlt évek felújításainak köszönhetően megfelelő.

A fentiek alapján városrész fő fejlesztési célja a meglévő funkciók megőrzése, minőségi fejlesztése, különös hangsúlyt fektetve a helyi utak, utcák lehetőség szerinti felújítására, a szegregációs problémák kezelésére, a területen élők társadalmi kohéziójának erősítésére.

A területi célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- V2.1 Önkormányzati bérlakásépítés és lakásprojekt folytatása, környezetének minőségi fejlesztése
- V2.2 Városrészi utak, utcák szilárd burkolattal történő ellátása, felújítása
- V2.3 Utcafásítások, lakóterületek közötti zöldfelületek minőségi fejlesztése
- V2.4 Közösségi színterek fejlesztése, programokkal, rendezvényekkel való megtöltése
- V2.5 Városrészi alközpont kialakítása
- V2.6 Energiatakarékos közvilágítás fejlesztési projekt folytatása
- V2.7 Vasútállomás és környezetének rendezése
- V.2.8 Tessedik-major épületének felújítása, funkcióval, tartalommal való megtöltése

V3: Lakótelep

„Életkörülmények átfogó javítása a lakóépületek, közösségi terek és infrastruktúra megújításával”

Lakótelep városrész a lakófunkció dominanciájának köszönhetően jelentősebb gazdasági tevékenység nem jellemzi, a kereskedelmi funkció egy-egy kisebb üzlet formájában van jelen. Terek, parkok, zöldterületek közül a Vásártéri park és játszótér említhető.

Az elmúlt években a városrészt érintő fejlesztések közül a közműfejlesztések emelhetők ki leginkább, így a csapadékvíz elvezetés, közvilágítás, szennyvízelvezető-hálózat, valamint az ivóvízhálózat bővítése, fejlesztése. Mindezek mellett a magántulajdonú társasházak felújítása, energetikai korszerűsítése említhető, amely forráslehetőségek esetén tovább folytatandó, csakúgy, mint az épületek közötti közterületek, játszóterek felújítása.

A területi célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- V3.1 Lakóépületek felújításának, energiahatékonysági korszerűsítésének folytatása
- V3.2 Lakóépületek közötti zöldfelületek minőségi fejlesztése
- V3.3 Utcafásítások
- V3.4 Városrészi utak, utcák felújítása
- V3.5 Energiatakarékos közvilágítás fejlesztési projekt folytatása

V4: Mangol-zug

„Közmű és közlekedési infrastruktúra-fejlesztés, turisztikai vonzerő fejlesztés, meglévő attrakciók családbarát fejlesztése”

A város ÉNY-i részén található kedvelt lakó és üdülőterület a Körös-holtág közvetlen közelében. Fejlesztési szempontból kiváló adottságokkal rendelkezik természet közelségének, aktív és ökoturizmus lehetőségeinek köszönhetően. Területén található a Kárpát-medence mértani közepe, valamint a trianoni békediktátum emlék- és zárandokhelye, természeti értékei közül megemlíthető a Kacsató, a Holt-Körös, településképi szempontból kiemelhető közvetlen vízparti fekvése a szemközti parton a nemzetközi híru Arborétum látványával.

Mangol-zug összességében Szarvas legkisebb területű és lakosság számú, a helyi lakosság társadalmi státuszát, foglalkoztatási és jövedelmi helyzetét, valamint a terület ingatlanárait tekintve a többi városrészhez kedvezőbb helyzetben lévő városrésze.

A terület jelenlegi lakó, pihenő övezet jellegének megtartása továbbra is cél, jelentősebb funkcióbővítés nem tervezett.

Területén az utak, járdák jellemzően keskenyek, sok helyen azonban továbbra is kiépítetlenek. Területén a közműellátottsága az elmúlt évek fejlesztéseinek köszönhetően jelentősen javult, e téren azonban további fejlesztésekre, rácsatlakozásokra van igény és szükség.

A Holt-Körös és a Kacsató partja a lehetőségekhez képest ma alulhasznosított. A természeti értékek megőrzését, valamint az itt élők igényeit is szem előtt tartva a városi szabad strand kialakítását követően cél terület kínálta lehetőségek fokozottabb kihasználása.

A városrész fejlesztési célját tehát a lakókörnyezet minőségi fejlesztése, valamint a meglévő turisztikai attrakciók csalásbarát fejlesztése jelenti a természeti értékek megőrzésére fokozott figyelmet fordítva.

A területi célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- V.4.1 Kacsató csalásbarát fejlesztése (általános park rekonstrukció; sétány kialakítása; közösségi tér és pavilonépítés (színpad és nézőtér); szökőkút kialakítása, szabadtéri fitness eszközök telepítése; szabadtéri kemence kialakítása; utcabútorok telepítése)
- V.4.2 Új nyomvonalú gyalogút és kerékpárút fejlesztés (Kacsató – Almafa utca – Másodrendű véd töltés – Hármaskörös töltés – Hármaskörös - Körös Komp kikötő)
- V.4.3 Történelmi Magyarország közepe és környezetének turisztikai fejlesztése (kilátó építés, fahíd építés az Arborétum – Történelmi Magyarország közepe között, vízparti kiállító tér kialakítása)
- V.4.5 A városrészi út és utcahálózat felújítása – földutak szilárd burkolattal való ellátása, lehetőség szerinti szélesítése
- V.4.6 Holt-Körös kotrása
- V.4.7 Közműhálózat fejlesztésének folytatása, rákötések arányának növelése

V5: Iparterület

„Üzleti infrastruktúra fejlesztése, terület bővítése, innovatív vállalkozások betelepülésének ösztönzése”

A település keleti részén található gazdasági hasznosítású városrész, amely a jelenlévő gazdasági szereplőknek köszönhetően Szarvas gazdasági gócpontja. Területén található a 100 %-os önkormányzati tulajdonban lévő Ipari Park, ahol a város 10 legjelentősebb vállalkozása közül 6 működik.

Az Ipari Park területén az elmúlt évek során a város és az ott működő vállalkozások anyagi lehetőségeihez mérten folyamatos fejlesztések történtek, mind a terület bővítése, mind az üzleti infrastruktúra fejlesztés kapcsán. 2010-ben a helyi kkv-k számára inkubátorház került kialakításra.

A városrész fő fejlesztési célja az iparterület „területi és minőségi” fejlesztése, amely a település gazdaságának egyik katalizátora lehet. Ennek során cél: új magas hozzáadott értékű vállalkozások megtelepítése, az üzleti infrastruktúra fejlesztése, helyi úthálózat fejlesztése, a magas kihasználtságra való tekintettel újabb inkubátorház létesítése.

A területi célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- V.5.1 Iparterületi infrastruktúra fejlesztése:
 - közmű és közvilágítás fejlesztés folytatása;
 - területen belüli úthálózat fejlesztése,
 - a terület közösségi közlekedése való bekapcsolása,
 - zöldfelületi fejlesztések megvalósítása
- V.5.2 Új inkubátorház létesítése
- V.5.3 Napelem park létesítése a rekultivált szeméttelap területén
- V.5.4 Az iparterületen igénybe vehető üzleti és ügyviteli szolgáltatások bővítése

V6: Külterületek

„Közmű és közlekedési infrastruktúra-fejlesztés, helyi lakosság életkörülményeinek javítása”

Szarvas város határában szántók és gazdasági erdőültetvények találhatóak, viszonylag jelentős külterületi (tanyasi) lakossággal. A helyi lakosság demográfiaiilag előregedő korszerkezettel jellemezhető. A lakónépességen belül magas a gazdaságilag nem aktív, alacsony végzettséggel rendelkezők aránya.

A külterületi részen a Simonyi szőlők területe szegregáció által veszélyeztetett, szociális és egészségügyi problémákkal terhelt terület. Valamikor számos roma család élt a területen, mára etnikailag heterogén településrész. A szegregációs problémák komplex kezelése a következő évekre is számos feladatot tartogat.

A külterületi részeken az infrastruktúra hiányos, a lakott lakások komfortfokozata jóval elmarad a városi átlagértékektől, funkcionális értelemben mezőgazdasági jellegű területről van szó. A fejlesztési célok ennek fényében a közmű és közlekedési infrastruktúra-fejlesztésre, a helyi lakosság életkörülményeinek javítására irányulnak.

A területi célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- V.6.1 A terület közmű és úthálózati infrastruktúrájának javítása (lakott tanyasorok bekapcsolása a burkolt úthálózatba)
- V.6.2 A külterületen élők helyi szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek javítása
- V.6.3 Tanyagondnoki hálózat fejlesztése
- V.6.4 Simonyi-szőlők szegregációs problémáinak kezelése
- V.6.5 Külterületek belvízrendezése (Zártkertek belvízmentesítése)
- V.6.6 Vasút- városmelléken húzódó belvíztározó tó továbbfejlesztési lehetőségeinek vizsgálata
- V.6.7 Egészséges ivóvíz biztosítása Rózsás és Káka lakói számára

A középtávú városrészi célok elérését mérő indikátorokat és célértéküket a 8.5.1. fejezet tartalmazza.

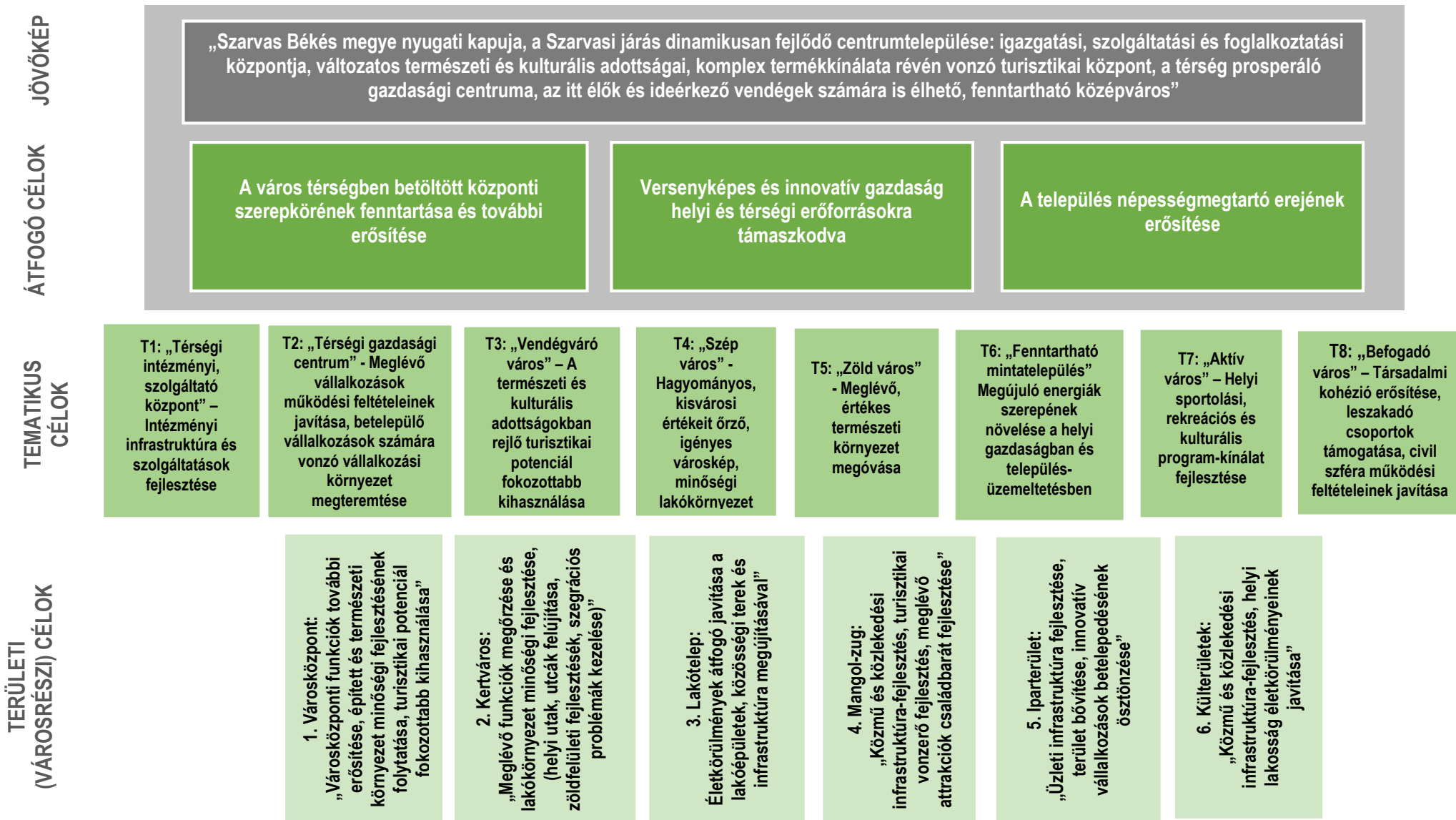
3.3 A tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása

A város középtávú tematikus céljai a városrészi célkitűzések egy vagy több városrészben történő megvalósításával érhetők el. A területi célok és tematikus célok együttes megvalósítása segíti elő az átfogó célok és a tervezett jövőkép elérését.

A következő táblázat összefoglalóan mutatja be a tematikus célok és területi célok közötti összefüggéseket, kapcsolatuk erősségének mértékét.

4. ábra: Szarvas Város fejlesztési célrendszere 2014-2020-ig

2. táblázat: A Városrészek és tematikus célok összefüggése

Városrészek / Tematikus célok	T1: Térségi intézményi, szolgáltató központ” – Intézményi infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése	T2: „Térségi gazdasági centrum”- Meglévő vállalkozások működési feltételeinek javítása, betelepülő vállalkozások számára vonzó vállalkozói környezet	T3: „Vendégváros város” – A természeti és kulturális adottságokban rejlő turisztikai potenciál fokozottabb kihasználása	T4: „Szép város” - Hagyományos, kisvárosi értékeit őrző, igényes városkép, minőségi lakókörnyezet	T5: „Zöld város” - Meglévő, értékes természeti környezet megóvása	T6: „Fenntartható mintatelepülés” Megújuló energiák szerepének növelése a helyi gazdaságban és település-üzemeltetésben	T7: Aktív város-” Helyi sportolási, rekreációs és kulturális program- kínálat fejlesztése.	T8: „Befogadó város” – Társadalmi kohézió erősítése, leszakadó csoportok támogatása, civil szféra működési feltételeinek javítása
Városközpont								
Kertváros								
Lakótelep								
Mangol-zug								
Iparterület								
Külterület								

	Erős koherencia
	Közepes koherencia
	Gyenge koherencia

4 A megvalósítást szolgáló beavatkozások

Az ITS a város középtávú célrendszerének felvázolásán túl tartalmazza a lényeges fejlesztési jellegű beavatkozások (programok és projektek) indikatív listáját. A projektek a Stratégia kidolgozásakor rendelkezésre álló információk alapján, a Stratégia által igényelt mélységben, vázlatosan és lényegre törően kerülnek ismertetésre. Az ITS operatív jellege nem feltételezi a projektek teljes körű és részletekbe menő kifejtését.

A Stratégiai célok megvalósítását szolgáló beavatkozások számbavételét azonban több tényező is indokolja:

- a célok megvalósítása érdekében összegyűjtésre és rendszerezésre, majd prioritizálásra kerülhessenek a különböző szereplőknél, potenciális projektgazdáknál körvonalazódó fejlesztési elképzelések; így a megvalósítás fázisában a stratégiai célokhoz igazodóan reális lehetőség nyíljon konkrét projektek megvalósítására; valamint
- az előkészítettség különböző fázisában lévő projekt elképzelések egymáshoz optimálisan illeszkedve a lehető leghatékonyabban járulhassanak hozzá a Stratégia céljainak eléréséhez.

Az ITS megvalósítását szolgáló beavatkozások tekintetében az alábbi projekt típusokat azonosítottuk:

- **Akcióterületi projektek:** Olyan, egybefüggő vonallal körülhatárolt akcióterületen végbemenő fejlesztések, amelyek egymással szinergikus hatást fejtenek ki, az egyes projektelemek segítik más projektek megvalósulását, illetve hatásának kiteljesedését. A projektek az akcióterület számára megfogalmazott cél érdekében kerülnek megvalósításra, volumenük, így várható hatásuk is akkora, hogy érzékelhető változást idéznek elő a kijelölt akcióterületen.
- **Kulcsprojektek:** A kulcsprojektek azok a tervbe vett fejlesztések, melyek alapvető feltételét képezik valamely (akár több) középtávú városi cél elérésének, tehát, ha a projekt nem valósul meg, valamelyik cél nem vagy csak kismértékben érhető el. Gyakran a kulcsprojekt (ami jellemzően nagyobb összegű projekt) megvalósulása előfeltétele egyéb tervezett fejlesztések megvalósulásának vagy azok hatásai érvényesülésének. "
- **Hálózatos projektek:** amelyek több, egymáshoz kapcsolódó, akár azonos jellegű projektelemből állnak, a város egészére vagy annak jelentős részére kiterjednek és a projektelemek egy együttműködő rendszer elemeit képezik.
- **Egyéb projektek:** A fenti kategóriákba nem tartozó fejlesztések, amelyek lehetnek pontszerű, egy vagy több városrész, illetve a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések, amelyek között beruházási jellegű és soft elemek egyaránt szerepelhetnek.

A következőkben a fenti logikát követve mutatjuk be azon fejlesztési elképzeléseket, amelyek az ITS középtávú célrendszerében megfogalmazott célok megvalósítását szolgálják.

4.1 Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és lehatárolás indoklása

Szarvas városa a fejlesztési elképzelések területi és funkcionális csoportosítása során 2015-2020 közötti időszakra vonatkozóan négy akcióterületet határolt le, amelyekhez indikatív projektjavaslatokat rendelt. A lehatárolások a jövőbeli fejlesztési területek alapját fogják képezni.

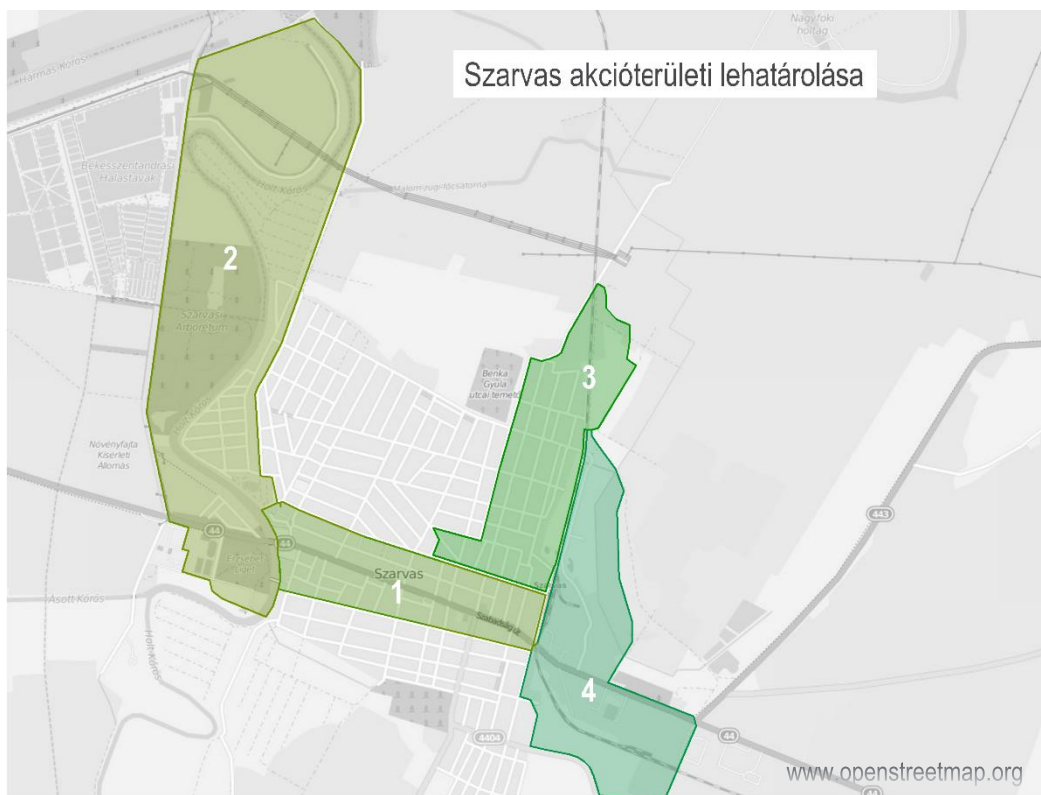

Akcióterületek:

- 1. Belvárosi akcióterület (AT1)
- 2. Körös-parti akcióterület (AT2)
- 3. Szociális célú városrehabilitációs akcióterület (AT3)
- 4. Iparfejlesztési akcióterület (AT4)

Az akcióterületek elhelyezkedését és területi kiterjedését az alábbi térkép szemlélteti.

2. térkép: Szarvas város akcióterületei 2015-2020 közötti időszakra vonatkozóan

Forrás: Saját szerkesztés

Bár a tervezés jelenlegi fázisában még nem feltétlenül szükséges az akcióterületek végleges és pontos lehatárolása, ezek jellege és elhelyezkedése már tervezhető, vagyis az alapvető adottságok alapján előzetesen – a mindenkorl módosítás jogát fenntartva – lehatárolhatóak a fejlesztési területek.

Az egyes akcióterületek lehatárolásánál figyelembe vettük a területek sajátos elhelyezkedését, a területek lehatárolását meghatározó jellemzőket, továbbá kiemelten kezeltük az egyes akcióterületekhez rendelhető fejlesztési elképzelések tartalmi kapcsolódását, ezeknek az akcióterületen elérhető funkciókra gyakorolt hatását.

Belvárosi
akcióterület

Az akcióterület központi szerepéből adódóan került kijelölésre, a területen jelenleg is meglévő településközponti funkciók, a közelmúltban megkezdett intenzív fejlesztések és a jövőbeli fejlesztési elképzelések együttes indoka alapján.

A korábbi évek fejlesztési tevékenységeinek jelentős része érintette az akcióterületet. A Városközpont komplex rehabilitációja és egyéb egyedi projektek keretében számos intézmény

felújítása, energetikai korszerűsítése megtörtént (pl: Szlovák Általános Iskola, Vajda Péter művelődési ház; Szakorvosi rendelőintézet). Utcáinak, tereinek jelentős része felújításra került (pl: Deák Ferenc u. felújítása; Fő tér felújítása, Kossuth tér felújítása; Ó-templom környékének rehabilitációja; Kossuth utca sétáló utcává alakítása, részben egyirányúsítása); a gazdasági funkció erősítése, szolgáltatási színvonalának emelése érdekében sor került az Árpád utcai üzlethelyiségeinek homlokzata felújítására. A Piac és környezetének megújítása érdekében is számos lépést tett a város (pl: piaccsarnok és kiszolgáló épület megépítésével. A megkezdett programok folytatásának igénye indokolja a Belváros akcióterület fenti módon történő lehatárolását, azaz a korábbi akcióterületi határ kiterjesztését a Piac, a Szabadság út, valamint a vízpart irányába.

A Belvárosi akcióterület határai: Vasút utca – Állomás utca – Jókai Mór utca – Holt-Körös partszakasz – Üdülő sétány

A Belvárosi akcióterület, részben fedi a Városközponti, a Kertvárosi és a Lakótelepi városrészeket. Az akcióterületi lehatárolás leginkább a Városközpont városrészrel esik egy területre. A két lehatárolás közötti legnagyobb különbség, hogy a Városközpont városrész átnyúlik az Erzsébet Liget és az Ifjúsági tábor területére, míg az akcióterületi lehatárolás határa, a Holt-Körös bal partszakasza. Továbbá az akcióterület kiterjed a Bolza kastély és környékére, míg az a városrészi lehatárolás alapján, ez a terület, a Kertvárosi városrészhez tartozik. Az akcióterületi lehatárolás keleti fele a Kertvárosi városrészt és a Lakótelepi városrészt érinti.

3. térkép: Belvárosi akcióterület lehatárolása

Forrás: Saját szerkesztés

Körös-parti
akcióterület

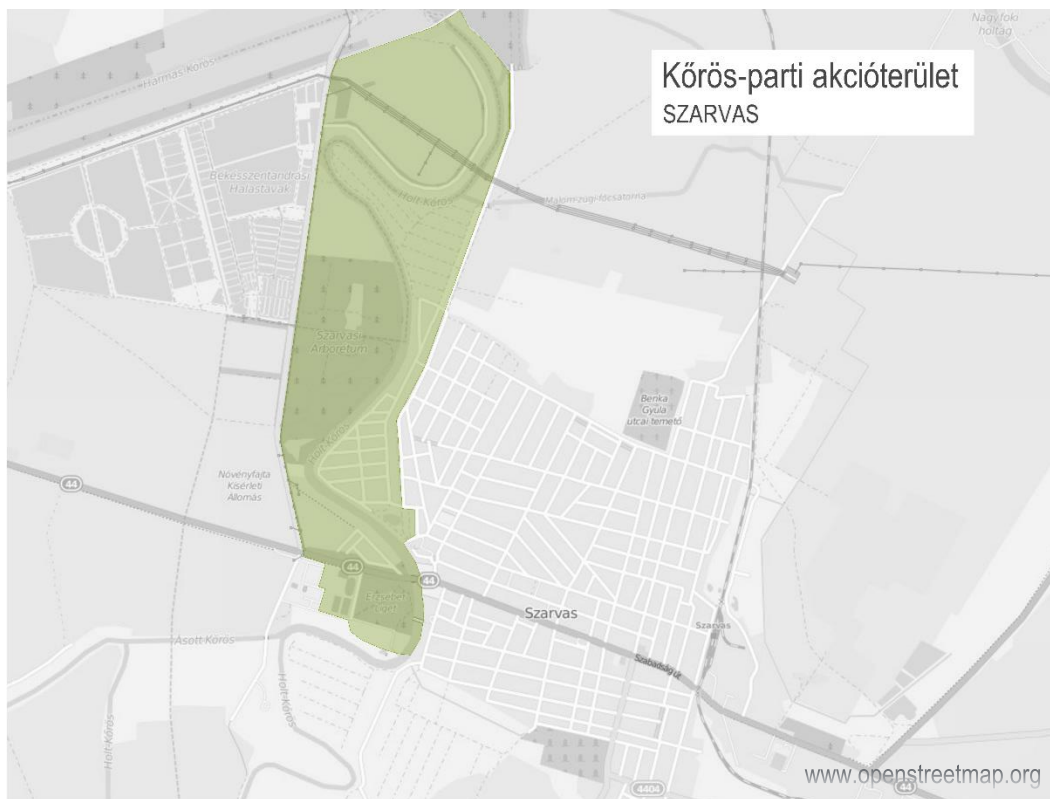
A Körös-parti akcióterület a város legértékesebb természeti területeit: az Arborétumot, a Holt-Körös menti vízparti területeket, az Erzsébet-liget és Anna-liget területeit foglalja magába.

Önálló akcióterületként való szerepeltetését a területen megvalósítandó fejlesztések jellege és területi koncentrációja indokolja.

Az akcióterületen egyrészt a természeti értékek megőrzésére és azokra épülő környezetbarát turisztikai attrakciófejlesztésre irányuló fejlesztések megvalósítása tervezett.

A Körös-parti akcióterület határai: Körös utca – Strand utca – Akácos utca – Holt-Körös bal partszakasza – Mezőtúri út

4. térkép: Körös-parti akcióterület lehatárolása

Forrás: Saját szerkesztés

Szociális célú városrehabilitációs akcióterület

Az akcióterület a KSH által a Kertvárosban lehatárolt szegregátum és a város északkeleti belterületi határ közötti tömbjeit, valamint Simonyi-szőlő területét foglalja magában.

Szociális célú városrehabilitációs akcióterületként történő kijelölését indokolja, hogy a terület a város szegregációs problémák által leginkább sújtott területe. A KSH egy szegregátumot és egy szegregációval veszélyeztetett területet határolt le a területen.

Emellett a KSH áttekintő térképei alapján a terület két másik tömbjében az alacsony státuszú lakosok aránya meghaladja a 35%-ot, kettőben pedig 30-35% közötti értéket vesz fel az arányuk, tehát szegregátumnak, illetve veszélyeztetett területnek minősülnének. Mivel a lakosság szám nem éri el az ötven főt ezen tömbökben, a KSH sem szegregátumnak, sem veszélyeztetett területnek nem nyilvánította őket.

A város adatai alapján – a KSH általi jelzéseken túl még további két szegregációval veszélyeztetett terület található.

Az akcióterületen lévő Krakkó és Simonyi szőlő területeket a 2009-ben készült IVS a város szegregációval és deprivációval leginkább sújtott területeiként jellemezte. Az akkor készült Anti-szegregációs Program intézkedései révén történtek előrelépések, elsősorban a területek közmű infrastruktúrájának javításában, a tanoda program és a Habitat-pont révén, de átütő eredményt eddig nem sikerült elérni, további intézkedésekre van szükség az itt élők társadalmi és szociális helyzetének javítása érdekében.

A kijelölt akcióterület belterületre eső része, a Szent László utca – Rét utca – Liliom utca – Tessedik Sámuel utca által határolt tömböket, un. Krakkó területét foglalja magában. A településen a roma és alacsony státuszú népesség jellemzően szétszórva él, de ezen területen koncentrálódik a legnagyobb számban, valamint a családok szociális mutatói itt a legkedvezőtlenebbek a városban.

Az akcióterület belterületi része mellett közvetlenül a vasúti pályatest külterületi oldalán található a Simonyi szőlő nevű külterületi rész, ahol a jelentős számú alacsony státuszú lakosság helyzetét tovább nehezíti a szolgáltatásokhoz való hozzáférés nehézsége.

A két terület együttes kezelését az egymáshoz közeli elhelyezkedés, a társadalmi problémák és szükséges beavatkozások hasonló jellege is indokolja.

Az akcióterületen magas a roma lakosság aránya, lakásállományának jelentős része rossz állagú, alacsonyabb komfortfokozatú.

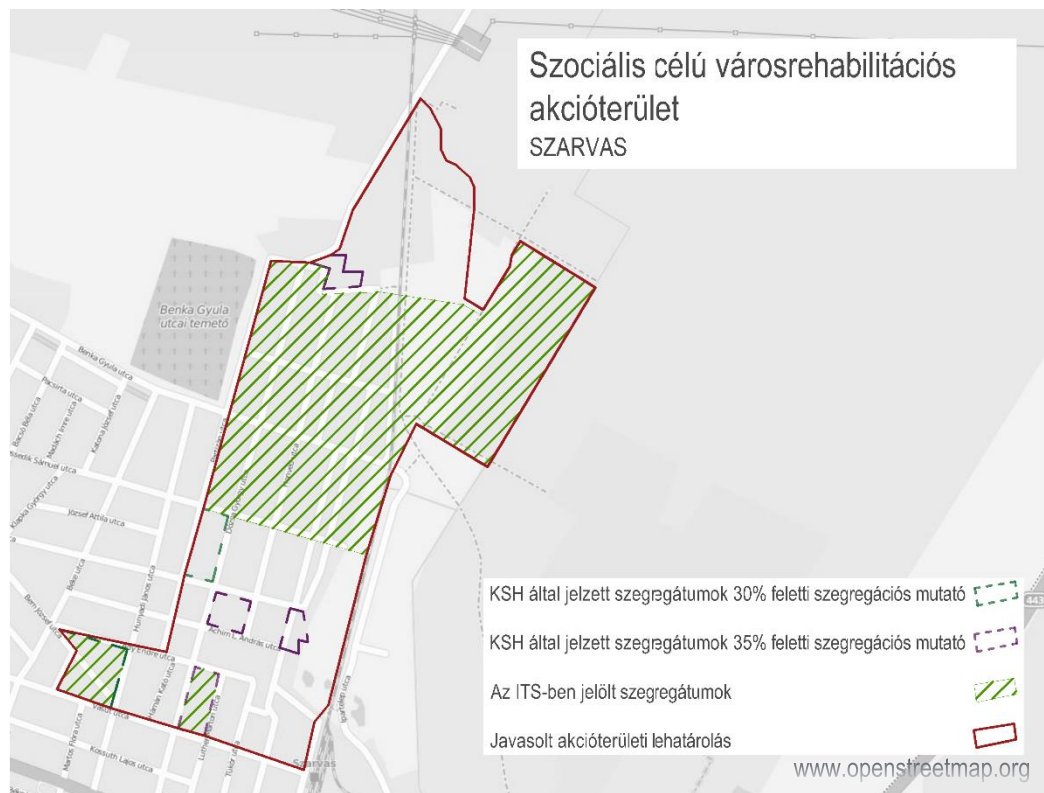
Az itt élők körében rendkívül magas a tartósan munkanélküliek és a foglalkoztatott nélküli családok aránya. Ezzel párhuzamosan a szociális segélyben részesülők száma évek óta magas a területen.

Az akcióterület belterületi részén az elmúlt tíz évben számos integrációt segítő beavatkozás történt, ugyanakkor ezek esetisége és a bevontak körének szűkössége miatt nem tudtak átütő eredményt elérni. A pályázati forrásból létrehozott Csodaszarvas Tanoda folyamatos működtetése a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók iskolai sikeressége érdekében szükséges. A területen található Közösségi Ház, amelynek felújítása nem lehetséges. A jelenlegi Közösségi Ház helyén egy új épület megépítése és programokkal történő megtöltése jelentősen hozzájárulna a helyi lakosság integrációjához. A Habitat for Humanity által kezdeményezett lakhatási programok szintén jelentős segítséget jelentettek korábban az itt élőknek. A roma emberek képzésbe ágyazott foglalkoztatása céljából elnyert európai uniós források szintén fontos alapját jelenthetik a településen élő alacsony státuszú lakosok integrációjának.

A szociális célú városrehabilitációs terület határai: Rét utca – Szent László utca – Áchim L. András utca – Béke utca – Bem József utca – Kálvin János utca – Vasút utca - Állomás utca – Simonyi szőlő déli területe – Kondoros-völgyi-főcsatorna – Simonyi-szőlő északi határa

5. térkép: Szociális célú városrehabilitációs akcióterület lehatárolása

Forrás: Saját szerkesztés

Iparfejlesztési
akcióterület

Az akcióterület a városrész funkcionális szerepéből adódóan került kijelölésre. A területen jelenleg is meglévő, gazdasági funkciók és a tervezett fejlesztések egyaránt indokolják az egyéb területektől történő külön kezelést.

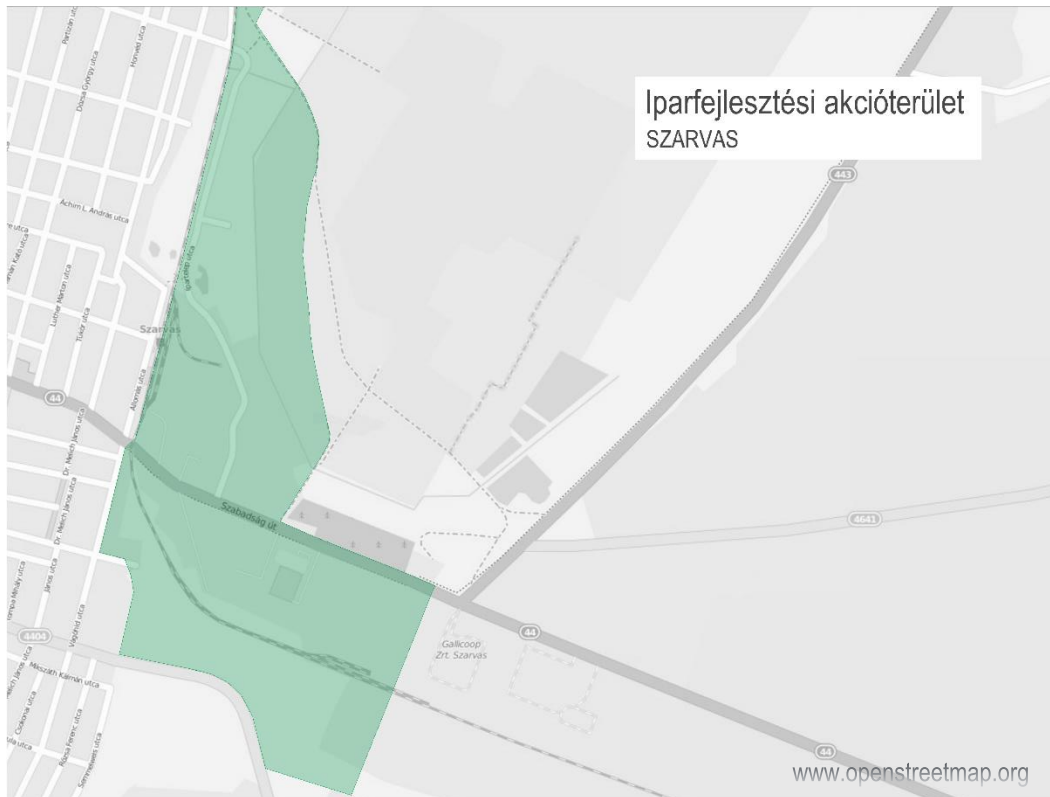
Az akcióterület a város Ipari Parkján túl további, ipari-gazdasági területeket, különleges területet, kereskedelmi szolgáltató és gazdasági területeket, illetve beépítésre nem szánt általános mezőgazdasági hasznosítású területeket foglal magában. Az akcióterületen a rendezési terv alapján, több helyen is tervezett fásítás, erősítés, melyeket elsősorban védelmi célból kívánnak megvalósítani. Az elmúlt években lezajlott beruházások eredményeként az ipari park alapinfrastruktúrája kiépített, ám ennek továbbfejlesztése mindenképpen indokolt a jövőben, különösen közmű és közvilágítás fejlesztés, a területen belüli úthálózat fejlesztése, a terület közösségi közlekedése való bekapcsolása és zöldfelületi fejlesztések megvalósítása vonatkozásában.

Mindezek mellett az akcióterület Ipari Park területéhez képesti területi kiterjesztését az újonnan betelepülő vállalkozások és ipari fejlesztések számára rendelkezésre álló potenciális szabad fejlesztési területek elhelyezkedése indokolta. (pl: Napelempark(ok), Inkubátorház).

Az iparfejlesztési akcióterület határai a fentiek alapján a következőképpen kerültek meghatározásra: Vágóhíd utca – Táncsics Mihály utca – Semmelweis utca – Gárdonyi Géza utca – 44-es út – Vasútvonal nyomvonala

6. térkép: Iparfejlesztési akcióterület lehatárolása

Forrás: Saját szerkesztés

4.2 Az egyes akcióterületeken megvalósítandó fejlesztések összefoglaló bemutatása

4.2.1 Belvárosi akcióterület (AT1)

A fejlesztések célja

Belváros funkcióbővítése, még inkább vonzó és élhető településközpont megteremtése. Ennek keretében az épített környezet megújítása, a korábbi időszakban megkezdett fejlesztések folytatása a vízparti területek, a Piac környékének intenzívebb bevonása a belvárosi életbe. Az akcióterület komplex fejlesztése számos területre hatást gyakorol, mind ágazati, mind területi vonatkozásban.

Az akcióterület fejlesztésének rész céljai egyeznek a Városközpont városrészi rész célokkal:

- V1.1 Belváros kiterjesztése, Vízpart integrálása
- V1.2 Épített értékek megőrzése – védett épületek felújítása, hasznosítatlan épületek új funkcióval való megtöltése
- V1.3 Piac és környezetének megújítása
- V1.4 Városközpont parkolási helyzetének javítása
- V1.5 Autóbusz-pályaudvar épületének felújítása és környezetének rendezése
- V1.6 Kerékpáros és gyalogos közlekedés feltételeinek továbbfejlesztése
- V1.7 Városközpont intézmény-felújítási programjának folytatása

- V1.8 Kiskereskedelem és vendéglátás minőségi fejlesztése
- V1.9 Közösségi terek fejlesztése

Tervezett projektek

A **Belvárosi akcióterületen** számos, területileg kapcsolódó, egymást szinergikusan erősítő beruházás megvalósítása tervezett 2014-2020 között, összhangban a releváns középtávú városi- és városrészi célokkal.

7. térkép: Belvárosi akcióterület tervezett fejlesztései

Forrás: Saját szerkesztés

Ssz.	Projekt megnevezése	Projekt rövid bemutatása	Indikatív költségbeccslés (millió Ft)
1	Tessedik Sámuel Múzeum interaktív tétele	<p>A projekt célja a múzeum vonzerejének növelése, a gyermek és ifjúsági korosztály irányába való nyitással. A tervezett fejlesztés révén az állandó és időszakos kiállításokon kívül, a múzeum egyéb városi rendezvények, kiállítások és koncertek számára is megfelelő helyet tud biztosítani.</p> <p>A múzeum fejlesztésére vonatkozó megalapozó tanulmány egy 2009-ben benyújtott pályázathoz elkészült, amely akkor forráshiány következtében támogatást nem nyert. Az elképzelés megvalósítása továbbra is cél. A projekt előkészítettsége a fentiek miatt előrehaladott, a meglévő tanulmány jó kiindulási alapot képezhet a fejlesztésnek. Pályázati forrás esetén 1 éven belül indítható.</p>	550

Ssz.	Projekt megnevezése	Projekt rövid bemutatása	Indikatív költségbeclés (millió Ft)
		Projektgazda: Önkormányzat	
2	Bolza-kastély közönség számára történő megnyitása, közösségi tér fejlesztése	A Bolza-kastély külső és belső felújítása, renoválása, a kastély közönség számára történő megnyitása. A kerítés lebontásával az épület melletti tér megnyitása, díszburkolattal történő ellátása, esztétikus étellel teli közösségi tér kialakítása. A kastély épületének városi tulajdonba kerülése folyamatban. Projektgazda: Önkormányzat	1500
3	Piac felújítás folytatása (helyi termékek piaca, mélygarázs, új piaccsarnok építése, sétáló utca kialakítása a Béke utca irányába)	A piac és környezetének fejlesztése a korábbi támogatási időszakban megkezdődött. Ennek keretében megépítésre került a piaccsarnok, a területcsere révén a piac területe egységesítésre került, megépült egy kiszolgáló épület illemhelyekkel, irodákkal és gombavizsgáló helyiséggel. A fejlesztések folytatása indokolt és szükségszerű, a piac a város életében központi szerepet tölt be a helyi és térségi lakosság számára, és az ideérkező turisták számára is kedvelt időtöltési helyet jelent. A projekt részeként a Kossuth u. 52 szám alatti, önkormányzati tulajdonú ingatlanban egy helyi termékek árusítását szolgáló üzlet kerülné kialakításra. A piac és környezetének megújítása keretében cél lenne egy kb. 200 férőhelyes mélygarázs kialakítása, amelynek tetején új piaccsarnok kialakítása történne. A jelenlegi piaccsarnok pedig megmaradhatna vegyes cikk árusok számára. További ingatlanvásárlással cél sétálóutca kialakítása, a Belvárosi sétáló övezet kiterjesztése. A projekthez kapcsolódó „soft” tevékenységként: helyi termelők katalógus elkészítése, védjegy bevezetése, marketing és népszerűsítő rendezvények megvalósítása is tervezett. A projektterv részletes kidolgozása folyamatban. Projektgazda: Önkormányzat	1000
4	Szent Klára Gyógyfürdő fejlesztése	A projekt keretében a termálfürdő teljes rekonstrukciója (medencecsarnok, gépészet, technológia, tűzvédelem); a meglévő épület felújítása és korszerűsítése történne, sor kerülne új medencék kialakítására (pl: szabadtéri termál és gyermekmedence, szaunaház és merülő medence), a meglévő	500 (fürdő és szálló együtt)

Ssz.	Projekt megnevezése	Projekt rövid bemutatása	Indikatív költségbecslés (millió Ft)
		<p>szolgáltatások számának növelése és minőségének javítása mellett.</p> <p>Cél továbbá a fürdő egészségügyi szolgáltatásainak fejlesztése, gyógyászati kezelők és mozgásterápiás helyiségek felújítása.</p> <p>A gyógyfürdő informatikai és tájékoztató rendszerének fejlesztésére, a családbarát szolgáltatások bevezetésére.</p> <p>A projekt előkészítettsége: magas fokú, projektterv, tanulmányok rendelkezésre állnak.</p> <p>Projektgazda: Önkormányzat</p>	
5	Árpád szálló épület felújítása (Fürdőhöz kapcsolódóan)	<p>A fürdő fejlesztésével összehangoltan, ahhoz kapcsolódóan</p> <p>Az építésetileg értékes, helyi védelem alatt álló, jelenleg használaton kívüli épület külső és belső felújítása, új az egykori szálláshely funkció újbóli megvalósítása. A szálló és a fürdő közötti közvetlen kapcsolatot függőfolyosó biztosítaná.</p>	
6	Petőfi utcai sportcsarnok felújítása	<p>A projekt az épület teljes infrastrukturális és műszaki felújítását célozza (magában foglalva a tetőszerkezet, épületgépészet, nyílászárók cseréjét, villamossági korszerűsítését) és az épület környezetének rekonstrukcióját a Vízi Színháztól a Szent István parkig. (útburkolás, csatornázás, parkosítás) A projekt keretében sor kerül a területen található buszgarázsok elbontására, a vendégcsapatok és a szurkolók parkolási igényének megoldására, valamint akadálymentesített kiszolgáló épületek létesítésére.</p> <p>A projekt célja: a helyi sportolási lehetőségek infrastrukturális hátterének fejlesztése, a városi sportszervezetek működésének segítése, sportrendezvényeken kívül egyéb hasznosítási formák biztosítása.</p> <p>Projekt előkészítése során tanulmányterv és eng. terv készült</p> <p>Projektgazda: Önkormányzat</p> <p>Projekt várható megvalósítása: 2017.I. félév</p>	1500
7	Petőfi utca, Szabadság út és Jókai utca közötti szakasz felújítása	<p>A projekt célja: a Vízi Színház előtti tér rendezése, esztétikai megújítása,</p>	250-300

Ssz.	Projekt megnevezése	Projekt rövid bemutatása	Indikatív költségbecslés (millió Ft)
		<p>egységesebb városkép kialakítása a Vajda P. utca folytatásaként.</p> <p>A projekt keretében sor kerül a Petőfi utca (Szabadság út –Jókai utca közötti szakaszának) kiselemes burkolattal való ellátására, a sportcsarnok melletti buszgarázsok elbontásával szabaddá váló tér látogathatóvá válik, a meglévő kerítések elbontásával lehetőség nyílik a tér egységesítésére és kinyitására.</p> <p>Engedélyezési tervek készítése folyamatban.</p> <p>Projektgazda: Önkormányzat</p>	
8	Szarvasi Gyermekélelmezési Nonprofit Kft. konyha és étkező fejlesztése, napelem kiépítés, az Árpád u. 4 ingatlan felújítása	<p>A projekt keretében legalább 2000 adagos konyha kiépítése, új felszerelések beszerzése</p> <p>Az Árpád u. 4 épület felújítása, korszerűsítése, új funkcióval való megtöltésre – rendezvény és fogadóterem kialakítása.</p>	275 (épület) + 50 (eszközbeszerzés)
9	Fogorvosi rendelő kialakítása	<p>A Széchenyi és a Markovitz u. sarkán, önkormányzati épületben, a szakrendelő melletti családi házban fogorvosi rendelő (3 db) kerülnének kialakításra, az utcán parkolóhelyek kialakítása tervezett.</p> <p>A projekt előkészítettsége magas szintű: eng. tervek rendelkezésre állnak.</p> <p>Projektgazda: Önkormányzat</p>	130
10	Bölcsőde felújítás (Kossuth utca 19.)	<p>A projekt keretében a 40 éve épült bölcsőde épületének korszerűsítésére kerülne sor.</p> <p>A projekt tervezett tartalma:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fűtéskorszerűsítés, megújuló energiaforrás (napelem) bevonásával - Mosodakorszerűsítés (a helyiség teljes gépészeti átvezetékkelése, szanitercseréje, burkolatcseréje szükséges. - Vizesblokk korszerűsítés - Teakonyha korszerűsítés - Étkező burkolatcsere (elhasználódott, töredezett, balesetveszélyes burkolat cseréje) - Eszközbeszerzés 	40
11	Lengyel Palota külső felújítása	A Szabadság u. 36 sz. alatt lévő, hamarosan a Polgármesteri Hivatal számára helyet	130

Ssz.	Projekt megnevezése	Projekt rövid bemutatása	Indikatív költségbeclés (millió Ft)
		biztosító, belül frissen felújított, építészeti értékű épület külső homlokzatának felújítása. Projektgazda: Önkormányzat	
12	Mitrovsky-kastély felújítása	A projekt keretében az épület belső felújításával és abban a Városi Könyvtár kialakításával új funkció kialakítása tervezett. A Városi Könyvtár mellett az épületben, új funkcióként az Első Magyar Operamúzeum kialakítása a cél. A felújítás során az épület akadálymentesítése is megvalósítandó. Projektgazda: Önkormányzat	800
13	Vasútállomás épületének felújítása és korszerűsítése és a hozzá kapcsolódó közterület rendezése	Az épület a MÁV tulajdona, így annak felújítása nem a várost terheli; a projekt keretében cél a környező közterület rendezése: burkolat felújítás, csere, parkolók kialakítása	150
14	Kossuth tér közterületének rendezés	A téren lévő épület önkormányzati tulajdonjogának megszerzése, lebontása és helyén parkosítás	100
15	Családsegítő és Gyermekejélési Központ infrastrukturális és szolgáltatásfejlesztése, épület felújítása	A 150 éves épületben működő, leromlott műszaki állapotú, helyhiánnyal küzdő, intézmény üzemeltetése magas működési költséggel jellemezhető, ezért az épület felújítása és szolgáltatásfejlesztése szükséges és indokolt. Ennek keretében: infrastruktúra-fejlesztés, akadálymentesítés, buszgarázsok kialakítása, új bútorok és felszerelés beszerzése tervezett. Az épület felújítása során szerkezet megerősítés is szükséges. A projekt területileg a Belvárosi akcióterülethez kapcsolódik tevékenysége és a fejlesztés eredményeként megvalósuló szolgáltatásfejlesztés a szociális városrehabilitáció szempontjából is meghatározó. Ez az épület megfelelő helyet tud majd biztosítani a járási szinten szerveződő feladatellátás során a járási szociális központnak, és a Biztos Kezdet Gyermekeház működése számára is. Projektgazda: Önkormányzat	170

Ssz.	Projekt megnevezése	Projekt rövid bemutatása	Indikatív költségbecslés (millió Ft)
		Projekt előkészítettsége: Tanulmánykészítés folyamatban	
16	Szabadság út menti kerékpárút felújítás	A Sportpálya és vasút közötti szakaszon a meglévő kerékpárút nyomvonal szélesítése, pályafelújítása kb.2 km hosszúságban. A projekt előkészítése keretében a szükséges tervek elkészültek, a tevékenység nem engedélyköteles. Projektgazda: Önkormányzat	165
17	Autóbusz-pályaudvar és környékének felújítása	A projekt keretében az autóbusz-pályaudvar épületének felújítása; utasirányító rendszer kiépítése; valamint a hozzá kapcsolódó közterület rendezése (Bocskai utca – Rákóczi utca – Béke körút; burkolat teljes felújítása) tervezett az utazóközönség minőségi kiszolgálása érdekében. A projekt indokoltságát alátámasztja: távolsági és helyi Autóbusz-pályaudvar a magas forgalomterhelést nem tudja kiszolgálni, váróterem és épület elavult. A projekt előkészítéseként a szükséges tanulmány elkészült, rendelkezésre áll. Projektgazda: Önkormányzat, konzorciumi partner: DAKK Zrt.	200
18	Idősek Napközi Otthona felújítás	A Béke u. 7. szám alatti Idősek Napközi Otthona teljes felújítása. Az épületben az önkormányzat két lakást vásárolt.	100

Elérni kívánt eredmények

A komplex program keretében tervezett beavatkozások révén, tulajdonképpen a már megkezdett beavatkozások folytatásával és területi kiterjesztésével a Belváros meglévő funkciói tovább erősödnek, épített és természeti környezet esztétikailag tovább szépül, a Városközpontban elérhető szolgáltatások köre és színvonala javul, összességében vonzereje erősödik mind az itt élők, mind az ide érkező térségi lakosok, mind a városba érkező turisták számára.

4.2.2 Körös-parti akcióterület (AT2)

A fejlesztések célja

Az akcióterület fejlesztési célja a területen található értékes természeti környezet megőrzése, a terület nyújtotta potenciál egységes koncepció mentén történő fokozottabb kihasználása, környezetbarát turisztikai attrakciófejlesztés megvalósítása.

A fejlesztések során cél tehát a meglévő funkciók megőrzése, a szabadidős és rekreációs funkciók bővítése és minőségi fejlesztése, a terület aktívabb bevonása a város életébe és turisztikai vonzerő kínálatába.

Tervezett projektek

8. térkép: Körös-parti akcióterület tervezett fejlesztései

Forrás: Saját szerkesztés

Ssz.	Projekt megnevezése	Projekt rövid bemutatása	Indikatív költségbeclés (millió Ft)
1	Erzsébet Liget – „Pavilon” felújítása, szolgáltatás nyújtására alkalmassá tétele	Az egykori épület felújítása, rendezvényhelyszíneként való hasznosítása Projektgazda: Önkormányzat	100
2	Erzsébet Liget – Sporttelep felújítás	A projekt keretében lelátó és a kiszolgáló épület (öltözők, szociális helyiségek) felújítása, korszerűsítése, energiatakarékos világítás kiépítése tervezett. Projektgazda: Önkormányzat	30
3	Hivatali üdülő felújítás és bővítés	Az épület teljes külső és belső felújítása, műszaki infrastruktúra korszerűsítése, napelemek telepítése, férőhely bővítése	250-300
4	Holt-Körös kotrása	A tervezett projekt célja az ökológiai állapot javítása; vízforgalom, vízminőség javítása; eutrofizáció megakadályozása. (A projekt előkészítése és a részletes projektterv megkötésének során megfontolandó a Bikazugi-holtág kotrása a Kákafoki-szivattyútelepig az áramlási feltételek javítása érdekében, ahol a feliszapolódás mértéke jelentős, ahol az eredeti meder gyakorlatilag	2000

Ssz.	Projekt megnevezése	Projekt rövid bemutatása	Indikatív költségbeccsés (millió Ft)
		feltöltődött, ebből adódóan probléma a víz felmelegedése, „bedöglése”) Projektgazda: Békésszentandrás és a Körös-Vidéki Vízügyi Igazgatósággal tervezett közös projekt	
5	II. rendű védtöltés felújítása	Az önkormányzati tulajdonba került II. rendű védtöltés felújítása. A projekt keretében a töltés állapotfelmérésére, majd azt követően a hiányzó szakaszok pótlására, kiegészítésére, műtárgypótlásra és felújításra kerül sor. Projektgazda: Önkormányzat	300
6	Kacska tó családbarát fejlesztése	A projekt keretében általános park rekonstrukció; sétány kialakítása; közösségi tér és pavilonépítés (színpad és nézőtér); szökőkút kialakítása, szabadtéri fitness eszközök telepítése; szabadtéri szalonnasütő és kemence kialakítása; utcabútorok telepítése (kandeláberek, padok, asztalok elhelyezése) tervezett. Projekt előkészítettsége: magas fokú, projektterv és látványtervek rendelkezésre állnak. Projektgazda: Önkormányzat	50
7	Történelmi Magyarország közepe környezetében tervezett fejlesztések	A projekt keretében kilátó építés, fahíd építés az Arborétum – Történelmi Magyarország közepe között (konzorciumban a SZIE-vel), vízparti kiállító tér kialakítása, üdülő sétány (Mangol-zug Körös-part melletti legszélső utcájának) nyomvonal szélesítése, útburkolatának felújítása, burkolása tervezett, valamint Móra Ferenc utca - Újtelep utca sarkán buszparkolók kialakítása. Projektterv kidolgozás alatt. Projektgazda: Önkormányzat, partner: Arborétum	1900
8	Dózsa György út – (Béke út – Városcsözpont – Alkotmány út) felújítás	Dózsa György út – Béke út – Városcsözpont – Alkotmányút felújítás (útburkolatcsere, felújítás, csapadékvíz-elvezetés rendezése), Sportcsarnokot kiszolgáló parkolók építése A fejlesztés akcióterületre eső szakaszán a beruházás tervezett költsége 100 m Ft. (Teljes kgt.: 250 m Ft)	100

Ssz.	Projekt megnevezése	Projekt rövid bemutatása	Indikatív költségbecslés (millió Ft)
9	Új nyomvonalú gyalogút és kerékpárút fejlesztés	A projekt keretében tervezett fejlesztés révén kb. 10 km hosszú gyalogút és kerékpárút létesítése: a) fahíd – Halászcsernye – Ciprus – Arborétum sétány. – Hármaskörös Komp b) Kacsató – Almafa utca – Másodrendű védőtöltés – Hármaskörös töltés – Hármaskörös Komp kikötő nyomvonalon Projekt előkészítettsége: Tanulmány készítése folyamatban Projektgazda: Önkormányzat	650
10	Információs pont kialakítása a Vízi Színháznál	Információs Pont kialakítása, ahol a kialakított informatikai felületen keresztül zárva tartás esetén is kaphat információt a turista a városi és térségi látnivalókról, programokról, jegyrendelési lehetőségekről, vendéglátóhelyekről, fontosabb szolgáltatásokról. Projektgazda: TDM	2
11	Az Arborétum megközelíthetőségének javítása	Az Arborétum közlekedési elérhetőségének javítása, parkolók kialakítása, kerékpár kölcsönzési lehetőség, lovas kocsi, kisbusz	10

Elérni kívánt eredmények

A Körös-parti akcióterületen tervezett fejlesztések megvalósítása és azok egymásra gyakorolt szinergikus hatásai révén a terület a természeti adottságokban rejlő potenciálokat aktívabban hasznosító, minőségi szabadidős és rekreációs területté válik. Az akcióterület természeti környezete tovább szépül, a családbarát szolgáltatásainak köre bővül, a turisztikai attrakciók száma és ezáltal vonzereje erősödik mind az itt élők, mind az ide látogatók számára. A fejlesztések révén jelentősen javul az ifjúsági korosztály számára a városban elérhető szabadidős és kapcsolódási lehetőségek köre is.

4.2.3 Szociális célú városrehabilitációs akcióterület (AT3)

A fejlesztések célja

Szarvason három szegregációval veszélyeztetett terület és egy szegregátum került lehatárolásra. A négy terület egymás közelében található, egy egységes akcióterület lehatárolására alkalmas. Alapvető cél a területek leromlását okozó folyamatok megállítása és megfordítása, az alacsony státuszú lakosság életminőségének és esélyeinek javítása, az épített környezet rehabilitációja. Hosszú távú cél, hogy a területre jellemző – az épített környezetre és a humán erőforrásra vonatkozó – mutatók megegyezzenek a város mutatóinak értékével. A szociális célú városrehabilitációs beavatkozások célja a korábban megkezdett integrációs beavatkozások fenntarthatóságának megteremtése, a már meglévő jó gyakorlatok átvételével, bevezetésével.

9. térkép: A szociális célú városrehabilitációs akcióterület tervezett fejlesztései

Részcélok:

- Alacsony státuszú lakosság foglalkoztatási helyzetének javítása
- Oktatási integráció
- Szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása az akcióterületen és azon kívül
- Közösségi terek kialakítása, élettel való megtöltése az akcióterületen
- Esélyegyenlőség biztosítása a település teljes területén

Az akcióterület lakhatási problémáit, a kedvezőtlen foglalkoztatottsági, képzettségi, szociális helyzetet nem lehet egyetlen programmal kezelni. Jelen beavatkozás egy hosszú távú fejlesztés kezdete, ugyanakkor nem csak a további leszakadás megállítását célozza, hanem meg is alapozza a terület teljes integrálását a településszövetbe. A különböző szereplők motivációjának megteremtése és az elkötelezettségük fenntartása érdekében már a városrehabilitációs projekt során szükség van olyan akciókra, amelyek érzékelhető eredménnyel járnak.

A „soft” elemek (oktatási, foglalkoztatási, szociális, közösségfejlesztési stb. szolgáltatások) elsősorban a meglévő szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférést, illetve a meglévő szolgáltatások kiegészítését, a célcsoport sajátos igényeihez való igazítását célozzák, ezzel hozzájárulva a célcsoport szélesebb körű társadalmi integrációjához.

Tervezett projektek

Ssz.	Projekt megnevezése	Projekt rövid bemutatása	Indikatív költségvetés (millió Ft)
1.	Az akcióterületen élő lakosság bevonása az előkészítésbe	Az akcióterületen élő emberek személyes felkeresése. Az igények és szükségletek részletes feltérképezése egyéni és csoportos megkereséssel, többféle módszerrel (kérdőív, egyéni és csoportos interjúk, fórumok stb.). A célcsoport igényeinek megjelenítése a projekttervben. A közszolgáltatást végző intézmények, a civil szervezetek bevonása az előkészítésbe.	0,3
2.	Folyamatos szociális munka humán erőforrás feltételeinek bővítése	Létszámbővítés révén, szociális munkás alkalmazása az akcióterületen. Feladata: a célcsoport támogatása, hagyományos szociális munka. A célcsoport projektelembe történő bevonása. A lakhatási mobilizációban résztvevő családok felkészítése, majd nyomon követése.	4
3.	Szociális bérlakások kialakítása integrált lakókörnyezetben	Az akcióterületen lévő leromlott állagú ingatlanok kiváltása szociális bérlakások építésével, integrált lakókörnyezetben, akcióterületen kívül Szentesi úti bérlakás program folytatásával	100
4.	Az akcióterületi lakókörnyezet rehabilitációja (fásítás, játszótér)	Fásítás, játszótér kialakítása	3
5.	„Virágos Szarvasért” mozgalom erősítése az akcióterületen	Virágosítási, parkosítási, környezetszépítő verseny. A lakókörnyezet rehabilitációjához kapcsolódóan szükséges a már működő helyi mozgalom kiszélesítése, a családok aktivitásának felkeltése. A helyi civil szervezetek (Szarvasi Város- és Környezetvédő Egyesület, Tessedik Sámuel Kertbarát Kör) aktív részvételével a verseny lebonyolítása. Évközben havonta előadások szervezése, a vegetációs időszakban gyakorlati foglalkozásokkal összekapcsolva.	1
6.	Arató u. Sporttelep – Közösségi Ház bontása, új építés	Az Arató utcában új közösségi ház építése. A fenntarthatóság érdekében megújuló energiaforrást használó rendszer kiépítése. Közösségi szolgáltatások befogadására való alkalmasság kialakítása. Kapcsolódó vizesblokkok, konyha. Eszközbeszerzés.	80

Ssz.	Projekt megnevezése	Projekt rövid bemutatása	Indikatív költségvetés (millió Ft)
7.	Kártyás mérőórák	A szolgáltatókkal való együttműködéssel, a rászoruló családoknál előrefizetős kártyás mérőórák felszerelése. (A szolgáltató költsége.)	0
8.	Tréning (Közösségi Ház vezető, szakmai megvalósítók számára)	A Közösségi Ház vezetője és a szakmai megvalósítók részére képzést biztosítása széleskörű feladataik hatékony, színvonalas megvalósítása érdekében. A meglévő ismeretek bővítésére, a képességek és készségek felszínre hozására és megerősítésére, valamint a csoportmunka és a közösségi tevékenységek megfelelő szervezésére van szükség. A képzés két tématerületet ölel fel: együttműködés és partnerség fejlesztése, valamint a közösségfejlesztés gyakorlata.	0,3
9.	Szociális szakemberek szupervíziója	A Szarvas Kistérsége Egységes Szociális és Gyermekjóléti Intézmény szociális szakemberei részére folyamatos szupervízió biztosítása	1
10.	Kortárs-segítők képzése	3 napos képzés. Ezt követően elmélyítő tábor szervezése. Iskolai drogpreevenció, az utcai devianciák, a fiatalkori bűnözővé válás elkerülése, a stressz prevenció és a családi életre nevelés témakörökből rendhagyó órák rendezése.	0,7
11.	Felnőttképzés (ifjúságsegítő)	Az akcióterületen élők körében 2 fő ifjúságsegítő képzése.	0,5
12.	Ifjúsági információs és tanácsadó iroda kihelyezett szolgáltatásának működtetése az Arató utcai közösségi házban	Ifjúságsegítő szolgáltatások, erre épülő strukturált programok és foglalkozások szervezése. Mentori szolgáltatás, zárt, tematikus csoportok (személyiségfejlesztő jellegű foglalkozások, ártalomcsökkentő mentálhigiénés fejlesztő csoportok). Személyes tanácsadás. Hetente egyszer négy órában.	8
13.	Ifjúsági kezdeményezések támogatása	A fiatalok által kialakítandó, „Fiatal Szarvas” akcióprogram kidolgozásának támogatása	5
14.	Nyári napközi biztosítása	A csellengő általános iskolások érdeklődésének sokoldalú kielégítése - hagyományörző, kézműves, sport, életmód, ökológiai tevékenységek -, valamint iskolai tudásuk szinten tartása, fejlesztése.	5
15.	„Nagy mozgás kicsiknek” – óvodai fejlesztés	Az óvodás gyerekek részére - diagnosztikai szűrővizsgálatokat követően - mozgásfejlesztő terápia biztosítása	5

Ssz.	Projekt megnevezése	Projekt rövid bemutatása	Indikatív költségvetés (millió Ft)
16.	Fiatal szülők önfoglalkoztatásának segítése	A fiatal szülők önfoglalkoztatásának segítése érdekében projektgeneráló, projekt menedzserment, projektfejlesztő, önfoglalkoztatást segítő workshopok szervezése, személyre szabott egyéni tanácsadásokkal kiegészítve.	2
17.	Szociális szövetkezet létrehozása - lovastanya	A meglévő tudásra alapozva lovarda kiállítása a Simonyi szőlő területen.	4
18.	Papírbrikettáló üzem létrehozása	Közfoglalkoztatás keretén belül. Eszközbeszerzés.	0,3
19.	Felnőttképzés (lovas oktató, túravezető., ifjúságsegítő)	Lovas oktató, lovas túravezető képzése 3 fő	0,9
20.	Konyhakert program bevezetése	A Krakkó és Simonyi szőlő területen a házakhoz tartozó kertek alkalmasak lennének a megművelésre. Kisléptékű, a konyhakertek megművelésére, baromfitartásra ösztönző konyhakert programot dolgozunk ki. Egy ilyen jellegű program alapos előkészítést igényel, a területen élőket a tervezési folyamatba a kezdetektől bevonjuk.	3
21.	„Szarvasi lovas napok” rendezvénysorozat elindítása	A szociális szövetkezethez is kapcsolódóan, a helyi lovas tanyák és a roma nemzetiségi önkormányzattal közösen a beavatkozások helyi elfogadását, sikeres végrehajtását is segítve városmarketing tevékenység. Háromnapos rendezvénysorozat.	5
22.	Közösségi kezdeményezések megvalósítása	A Szarvas Város Roma Nemzetiségi Önkormányzatának (RNÖ) konzorciumi partnerségében megvalósítandó projekt során a RNÖ által megvalósítandó - közösségi kezdeményezésen alapuló - integrációs projektek lebonyolítására kerül sor.	10

Elérni kívánt
eredmények

Az akcióterületen megvalósuló komplex beavatkozások révén:

- Élhető lakóterület alakul ki
- A szegregáció oldódik, csökken a laksűrűség az akcióterületen
- Csökken a leromlott állagú épületekben lakók száma
- A célcsoport igényeinek megfelelő szolgáltatások kerülnek kialakításra
- Nő a foglalkoztatottság
- Nő a szociális ágazatban elért emberek száma, javul a szolgáltatás minősége
- Csökken a lemorzsolódók aránya az iskolában, javulnak a továbbtanulási mutatók

4.2.4 Iparfejlesztési akcióterület (K-AT4)

A fejlesztések célja

Szarvas egyik meghatározó beavatkozási területe az Iparfejlesztési akcióterület, ahol a városrészi és tematikus célkitűzésekkel összhangban a tervezett fejlesztések fő célja a minőségi vállalkozási környezet kialakítása, mind a meglévő ipari park üzleti infrastruktúrájának fejlesztése, mind újabb vállalkozások megtelepedésére alkalmas szabad területek kialakítása révén. Az ipari park bővítése és a meglévő terület fejlesztése a város célkitűzései és a gazdaságfejlesztés hangsúlyos megjelenése miatt a következő 7-8 év kulcsprojektjének is tekinthető.

Tervezett projektek

10. térkép: Iparfejlesztési akcióterület tervezett fejlesztései

Forrás: Saját szerkesztés

Ssz.	Projekt megnevezése	Projekt rövid bemutatása	Indikatív költségbeccsés (millió Ft)
1	Ipari Park fejlesztése és bővítés	<p>Iparterületi infrastruktúra fejlesztése:</p> <p>Az iparterület bővítése kapcsán, a terület övezeti besorolásának módosítása, Iparterület infrastruktúrájának teljes kiépítése: közmű és közvilágítás fejlesztés folytatása; területen belüli úthálózat fejlesztése, a terület közösségi közlekedése való bekapcsolása, zöldfelületi fejlesztések megvalósítása.</p> <p>Projekt előkészítettsége: a projekt tartalom véglegesítését követően a szükséges tanulmány készítése képviselőtestületi döntést követően kezdődik. A projekt a város fejlesztései között prioritást élvez, kulcsprojektként is értelmezhető.</p> <p>Projektgazda: Önkormányzat</p>	2900
2	Új inkubátorház létesítése	<p>Az Ipari Park jelenlegi területén található Inkubátorház magas kihasználtságára és jelentkező igényekhez igazodóan új inkubátorház kialakítása tervezett, mely számára 3 potenciális szabad helyszín adott.</p> <p>Projekt előkészítettsége: A területszerzés, a végleges helyszín kiválasztása folyamatban.</p> <p>Projektgazda: Önkormányzat</p>	500 (melynek költsége a fenti 2,9 mrd Ft-ból értendő)
3	Napelem Park létesítése	<p>A rekultivált szeméttelap helyén, az E.ON 20 KV-os távvezeték hálózatára visszatápláló, kb. 2000-2500 m² területű, csúcsidőben 500 KW teljesítményt nyújtó Napelem park(ok) kialakítása.</p> <p>A projekt előkészítettsége magas fokú, forrás esetén azonnal indítható</p> <p>Projektgazda: Önkormányzat, partner: E.ON</p>	250-300 / db

A beruházási jellegű tevékenységek mellett a város – az iparterületen és a településen jelenlévő vállalkozások bázisára alapozva – komplex gazdaságélénkítő tevékenységet indít, amely kiterjed az vállalkozások közötti együttműködések fejlesztésére, klaszterek kialakításának ösztönzésére, aktív befektetés ösztönzésre, gazdasági fórum kialakítására és a település vállalkozóbarát kommunikációjára. Ennek részletei a hálózatos soft projektek keretében kerülnek kifejtésre.

Elérni kívánt eredmények

Az Ipari Park üzleti infrastruktúrája (közmű kiépítettség, területen lévő úthálózat minősége, inkubátorház infrastrukturális feltételei és ott igénybe vehető szolgáltatások köre, a terület zöldfelületei, közösségi közlekedés feltételei) minőségileg javul, területe bővül. Ezáltal az ipari parkban található és újonnan megjelenő vállalkozások működési feltételei javulnak, megfelelő háttérrel biztosítva a versenyképesség és a működési hatékonyság erősödéséhez.

A fejlesztések révén a szarvasi ipari park befektetők számára vonzó környezetet biztosít arculatában, infrastrukturális feltételeiben és az elérhető szolgáltatások körét érintően is. Ezáltal a területen működő, innovatív vállalkozások száma emelkedik. Az üzemek energiaellátásában tovább nő a megújuló energia használata.

4.3 A település egésze szempontjából jelentős fejlesztések

4.3.1 Kulcsprojektek

Szarvas 2014-2020 közötti időszakra vonatkozó kulcsprojektjei több típusú beavatkozást tartalmaznak és több tematikus célhoz is kapcsolódnak.

4.3.1.1 M44 gyorsforgalmi út megépítése (K1)

Szarvas gazdasági fejlődése, versenyképessége szempontjából kulcskérdés a nem TEN-T besorolású M44 gyorsforgalmi út Békéscsabáig történő megépítése, amely a kormány középtávú, 2020-ig megvalósítandó beruházási céljai között szerepel. Az út megépítése a várostól független, de megvalósítása a város életére az egyik legjelentősebb hatással bíró beruházás.

Az M44 gyorsforgalmi út (beleértve az M8 Kecskemét térségi rövid szakaszát) Békéscsaba elkerülőig történő megvalósítása a magyar közlekedésfejlesztés történetének egyik legnagyobb költségű beruházása lesz, ami Szarvas település felzárkózási esélyeit jelentősen javítja.

A Szarvast délről elkerülő M44 autópályát nyomvonala a város területrendezési tervében pontosan kiszabályozott, csakúgy, mint a 4401. j. és 4404. j. összekötő utakon létesítendő forgalmi csomópontok, valamint a Szarvast – Mezőtúrral összekötő új nyomvonala, a várost keletről elkerülő főút nyomvonala is. Ezek megvalósítása hozná a város életébe a legnagyobb pozitív közlekedési változást.

Az M44-es megépítésének finanszírozásáról a Kormány 1010/2015. (I. 20.) Korm. határozata a központi költségvetésből finanszírozott kiemelt közúti beruházásokról rendelkezik, amelynek értelmében a kiemelt beruházások előkészítési és építési feladatai végrehajtásához szükséges 2015. évben 11 milliárd forint, 2016. évben 13 milliárd forint, 2017. évben 13 milliárd forint, a 2018. évben 273 milliárd forint, a 2019. évben 350 milliárd forint és 2020. évben 90 milliárd forint biztosításáról a központi költségvetés tervezése során kell gondoskodni.

A projekt előkészítettségét tekintve kiviteli tervezés és a területszerzési fázisban van. A projekt tervezett beruházási költsége, csökkentett műszaki tartalom esetén az érintett szakaszon (126 km), azaz Kecskemét – Békéscsaba nyugat vonatkozásában: 308,4 mrd Ft

4.3.1.2 Iparfejlesztési akcióterület fejlesztései (K2-AT4)

Az iparfejlesztési akcióterület fejlesztései a városi és területi célkitűzésekkel összhangban kulcsprojektként is értelmezhetők. A fejlesztések részletes kifejtése 4.2.4 fejezetben történik.

4.3.2 Hálózatos projektek

Szarvas város 2014-2020 közötti időszakra vonatkozó hálózatos projektjei, amelyek több, egymáshoz kapcsolódó vagy hasonló jellegű projektelemből állnak és a város egészére vagy jelentős részére kiterjednek az alábbiak:

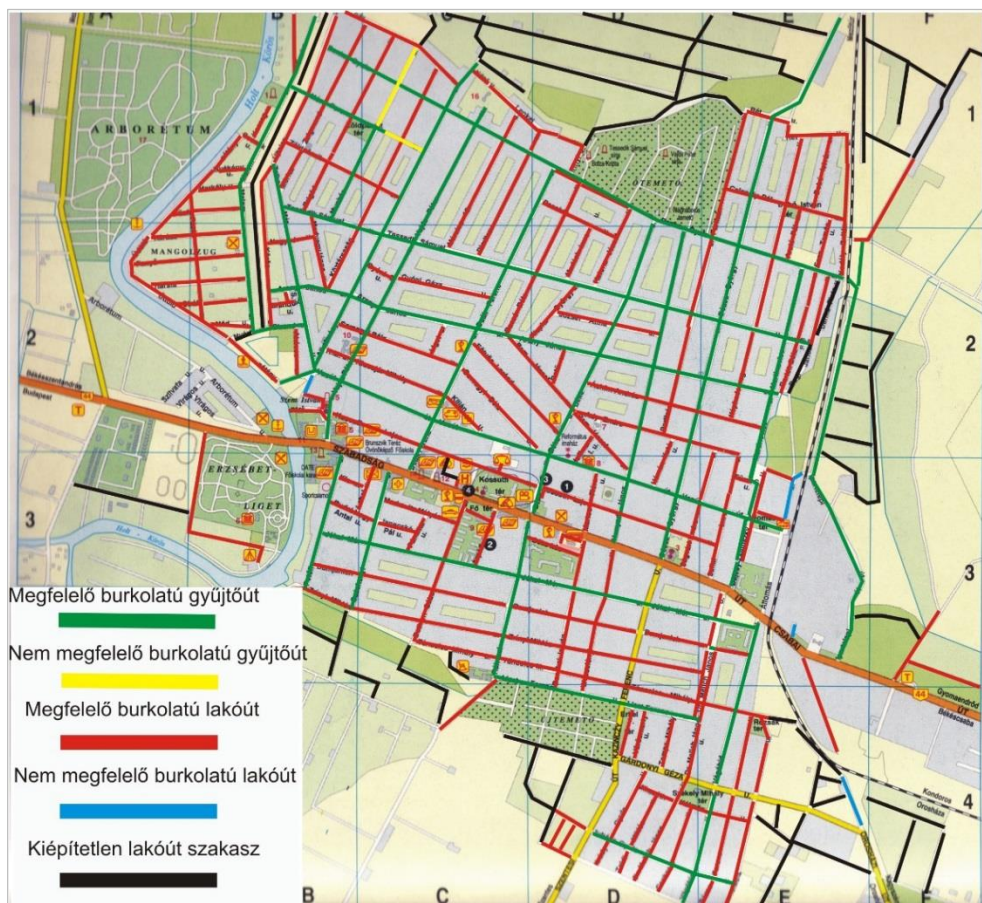
4.3.2.1 Városi utak felújítása, szilárd burkolattal való ellátása, új gyűjtőutak építése (H1)

Fejlesztések
indokoltsága

A Szarvas belterületén a helyi közúthálózat hossza hozzávetőleg 65 km, melyből 32,5 km kiépítetlen. Az utak kiépítettségének hiánya Kertvárosban, Mangol-zug városrészben, illetve a külterületi tanyás részeken a legszámottevőbb.

Szarvas város belterületi útjainak – a 44. sz. főutat elkerülő, azt tehermentesítő gyűjtőutak – minőségi fejlesztésére az elmúlt években, több ütemben is sor került. A város úthálózatának, valamint járdáinak fejlesztésére, fenntartására és üzemeltetésére lehetőségei szerint jelentős összegeket költött, e téren azonban továbbra is jelentős feladatok hárulnak a városra.

11. térkép: Szarvas gyűjtő- és lakóútjai kiépítettség és állapot szerint

Forrás: Szarvas város Önkormányzata

Tervezett projektek

A városi utak állapotának javítása (fontos cél, ám e célra korlátozott forráslehetőségek állnak rendelkezésre. A város minden lehetséges forrást igyekszik figyelembe venni, bevonni.) Városi utak felújítása, szilárd burkolattal való ellátása, új gyűjtőutak építése tekintetében a következő 7-8 évben tervezett beavatkozások:

- Földutak szilárd burkolattal való ellátása
 - Lakott tanyasorok bekapcsolása a burkolt úthálózatba kb 9 km (Órhalmi-dűlők, Bezinai szőlők, Rózsás, Káka Major, Csipársor, Mótyó, illetve Peresi bekötőút felújítása). Tervezett beruházások várható költsége: 300 millió Ft;
- Dózsa György út – Béke út – Városközpont – Alkotmányút utcafelújítása, Sportcsarnokot kiszolgáló parkolók fejlesztése (Körös-parti akcióterületi fejlesztés is egyben) (Tervezett beruházási költség: 250 millió Ft)
- Petőfi utca, Szabadság út és Jókai utca közötti szakasz felújítása (AT1 is egyben)
- Autóbusz-pályaudvar környezetében a Bocskai utca – Rákóczi utca – Béke körút; burkolat teljes felújítása AT1 projekt is egyben, az érintett projektem tervezett beruházási költsége: 90 millió Ft)
- Ipari Parkon belüli úthálózat fejlesztése, megújítása; újonnan kialakítandó iparterületi részeken útépités és úthálózat fejlesztése (AT4 projekt is egyben) (az érintett projektem tervezett költsége 400 millió Ft)

Elérni kívánt
eredmények

A város úthálózatának minőségi javulása, szilárd burkolatú utak arányának növekedése.

4.3.2.2 Kerékpárforgalmi hálózat és kerékpáros szolgáltatások fejlesztése (H2)

Fejlesztések
indokoltsága

Szarvas városon belüli közlekedésében a kerékpározás meghatározó jelentőséggel bír, a városon belüli kerékpárutak hossza közel 28 km, amely az országos közutak mentén összefüggő hálózatot alkot.

A szomszéd településekkel való közvetlen kerékpáros összeköttetése mind Békésszentandrás, mind Csabacsúd – Kardos – Kondoros viszonylatában kiépült. Gyomaendrőd irányában az Érpárti-szőlőkön túl, Orosháza irányában a Sirató területén túl, Szentés irányában az Anna ligeten túl, a Szarvas-Békésszentandrás Holt-Körös kanyarulatáig épültek még ki további külterületi kerékpárutak.

A meglévő létesítmények alapvetően kiszolgálják a természetes lakossági igényeket, a település preferálja a kerékpárosbarát megoldásokat. A meglévő hálózat időszakos felújítására és további fejlesztésekre természetesen mindemellett igény van.

Fejlesztések célja

A tervezett fejlesztések célja új nyomvonalak, új kerékpárforgalmi létesítmények kiépítése, meglévő kerékpárutak egyes szakaszainak szélesítése és felújítása, valamint minőségi fejlesztése.

Tervezett projektek

A város kerékpárforgalmi hálózatának fejlesztése érdekében a következő fejlesztések megvalósítása tervezett:

- **Átfogó Kerékpárforgalmi Hálózati Terv készítése** (részletesen 8.1 fejezetben)
- **Új nyomvonalak kialakítása, kiépítése** (kb. kb. 10 km hosszú gyalogút és kerékpárút létesítése)
 - Fahíd – Halászcsernye – Ciprus – Arborétum sétány. – Hármaskörös Komp
 - Kacsató – Almafa utca – Másodrendű véd töltés – Hármaskörös töltés – Hármaskörös Komp kikötő nyomvonalon

(A tervezett projekt a Körös-parti akcióterületi fejlesztések részét is képező akcióterületi program, AT2)

- **Szabadság út menti kerékpárút** Sportpálya és vasúti sín közötti kb. 2 km hosszúságú szakaszának nyomvonal **szélesítése és pályafelújítása**. A projekt előkészítettsége magas fokú, szükséges tanulmánytervek rendelkezésre állnak. Megvalósítás várható költsége: 165 millió Ft.
- **Szentesi úti kerékpárút fejlesztése:** A projekt keretében Motyó bekötő út – Káka bekötő út közötti kb. 2 km hosszúságú kerékpárút kiépítése tervezett, a külterületen élő lakosság közlekedési helyzetének javítása és az Alföldi Kéktúra útvonalhoz való kapcsolódás javítása érdekében. A projekt előkészítettségi szintje magas, a szükséges tervek, engedélyek rendelkezésre állnak, a fejlesztés megvalósítására a város EU-s források bevonását tervezte, ennek érdekében pályázatot nyújtott be, de a magas fajlagos költségek és forráshiány miatt támogatására nem került sor. Az eredetileg tervezett fajlagos költségek csökkentése érdekében új kerékpáros hid építése helyett jelenlegi elképzelés szerint a Magyar Közút Zrt. kezelésében lévő közúti hídon való átvezetés tervezett. (Tervezett költség: 100 millió Ft)
- **Meglévő kerékpárutak kivilágításának napelemmel történő kiváltása**, amely kb. 635000 oszlopot jelent, 27 km-en. Költség igénye: kb. 635 millió Ft
- **Újabb kerékpárkölcsonzó pont kialakítása a városban**
A Körös-menti Turisztikai Egyesület részéről működtetett kerékpárkölcsonzó rendszer újabb kölcsonzosi ponttal történő bővítése a jelentkező igényekhez igazodóan. Tervezett költség: 5 millió Ft)
- **Kerékpáros túraútvonalak kitáblázásának folytatása:** Információs táblák és térképek kihelyezése Békésszentandrás, Csabacsúd, Kondoros, valamint Gyomaendrőd felé. (Tervezett költség: 5 millió Ft)

Elérni kívánt
eredmények

Kerékpárosbarát településhez méltó korszerű kerékpáros infrastruktúra a városban

4.3.2.3 Városi intézmények felújításának, energetikai korszerűsítésének folytatása (H3)

Fejlesztések
indokoltsága

Szarvas város Önkormányzata a 2007-2013-as támogatási időszak forráslehetőségeit sikeresen felhasználva jelentős, és hasonló méretű városok számára is mintaértékű eredményeket ért el intézményeinek felújítása, energetikai korszerűsítése révén. A város közigazgatási, oktatási, egészségügyi intézményeinek jelentős része felújításra került.

Fejlesztések célja

A következő években a város célja az intézmény-felújítási, energiahatékonysági program folytatása.

Tervezett projektek

Tervezett fejlesztések a következő intézményeket érintik:

- Önkormányzati intézmények napelemmel történő ellátása
- Külterületi idősok otthona felújítása, melynek keretében az épület külső és belső felújítása, napelem telepítése, eszközbeszerzés és tanyaszolgálat támogatása valósulna meg. A fejlesztés várható költségigénye: 100 millió Ft. (partnerek: a Középfalmi - Evangélikus egyház, "Mótyói" IO-Önkormányzat)
- Kossuth u. 19. Bölcsőde felújítása (Belvárosi akcióterületi fejlesztésnek is részét képezi, részletesebb ismertetésére ott kerül sor, AT1)
- Szlovák Önkormányzat épületének felújítása, korszerűsítése (Tervezett költség: 100-150 millió Ft)

Elérni kívánt
eredmények

A fejlesztések révén korszerű, modern önkormányzati fenntartású városi intézmények állnak az itt élők és az ide érkezők rendelkezésére, az energiahatékonysági beavatkozásoknak köszönhetően az intézmények közüzemi költségei csökkennek, üzemeltetési, működtetési hatékonyság javul.

4.3.2.4 Épített értékek megőrzése – védett épületek felújítása, hasznosítatlan épületek funkcióval való megtöltése (H4)

Fejlesztés
indoklatsága

A Város gazdag építészeti örökségének köszönhetően Szarvas közigazgatási területén jelentős számú országosan védett műemlékkel (17 db), valamint helyi védelem alatt álló épülettel (57 db) találkozhatunk.

Az egyes épületek mellett helyi területi védelem alá tartozó településszerkezetet és utcahálózatot a Vasút utca – Kossuth tér – Szabadság utca – Bolza sétány által bezárt terület jelenti. A védett terület a városközpont azon összefüggő része, ahol az épített- és természetes környezet, valamint a jellegzetes településszerkezet történelmi folyamatosságot képvisel.

A Város nagy figyelmet fordít épített értékeire. Folyamatos karbantartással, felújítással, helyreállítással gondoskodik örökségi értékeinek megőrzéséről és élvezhetőségéről, amelyek folytatása, újabb és újabb épületek megújítása továbbra is fontos cél Szarvas városa számára.

Fejlesztés célja

A város területén található országos és helyi védelem alatt álló épített értékek megőrzése, az épületek külső és belső felújításának folytatása, a jelenleg hasznosítatlan épületek funkcióval való megtöltése.

Tervezett projektek

- Mitrovsky-kastély belső felújítása új funkcióval való megtöltése (Városi könyvtár és I. Magyar Operamúzeum kialakítása – AT1 projekt is egyben, így részletesebb ismertetése 4.2.1 fejezetben)
- Árpád szálló épületének felújítása (AT1 projekt is egyben)
- Bolza-kastély épületének közönség számára történő megnyitása (AT1 projekt is egyben)
- Lengyel-palota külső felújítása (AT1 projekt is egyben)
- Árpád u. 4. épületének felújítása
- Ipari műemlékek (transzformátor állomások) felújítása: Szarvas területén több olyan Magyarországon is ritka transzformátor torony található, melyek megőrzését, felújítását a város célul tűzte ki:
 - Béke út - Bem J. út sarok (Hrsz: 2298) Transzformátor épület, falazott transzformátor torony,
 - Tessedik - Deák u. sarok, Arany J.- Hunyadi sarok
 - Hunyadi-Vasút út sarok. Teljes felújításra szorul, megvizsgálandó, hogy üzembe helyezésével kiváltható-e a mellette lévő előre gyártott betonoszlop.

Az ipari műemlékek külső felújításának becsült költsége:

- Tessedik major épületének felújítása, funkcióval, tartalommal való felruházása

Elérni kívánt
eredmények

A város épített értékeinek állapota tovább javul, a felújított, helyreállított épületek száma tovább növekszik.

4.3.2.5 Városi zöldfelületi rendszer fejlesztése (H5)

Fejlesztések
indoklatsága

Szarvas és környezetének természeti értékekben való páratlan gazdagsága és változatossága olyan kincs a város számára, amelynek megőrzése, minden időszakban változatlanul kiemelt cél a város számára.

Szarvas vonzerejét nagyban köszönheti egyedülálló vízparti környezetének (Körös, holtágak menti fás területek, vízparti élőhelyek tájképi értékeinek), csodálatos, nagy kiterjedésű városi zöldfelületeinek (Arborétum, Erzsébet-liget, Anna-liget).

A városklímát, településképet, a lakókörnyezet minőségét jelentősen befolyásoló belterületi utcafásítás rendszere, az út menti fásított zóldsávok hálózata azonban bővítésre, rekonstrukcióra szorul.

Fejlesztések célja: A város zöldfelületeinek minőségi megújítása és fejlesztése, az egy lakosra jutó zöldfelületi mutatók javítása, különös hangsúlyt fektetve a városközponttól távolabbi lakóterületek és külterületek zöldfelületi fejlesztésére, a helyi jelentőségi természeti értékek megőrzésére.

Tervezett projektek

- Lakóterületek közötti zöldfelületek minőségi megújítása (különös hangsúllyal Kertváros szegregációs területeire, lakótelepi épületek közötti zöldfelületi fejlesztésekre)
- Külterületen az utak, csatornák, beépített területrészek, tanyák környezetében tájvédelmi célú fásítás megvalósítása
- Utcafásítások (különös hangsúly a Városközponttól távolabbi területekre, növényzetcsere, telepítés)
- Játsszótér felújítások folytatása (pl: Szociális célú városrehabilitációs akcióterület)
- A város bel-, és külterületén található természeti értékek felmérésének folytatása és helyi védelem alá helyezése, a helyi jelentőségű a védett természeti értékek élőhelyeinek ellenőrzése, folyamatos vizsgálatának biztosítása
- „Virágos Szarvasért” mozgalom erősítése

4.3.2.6 II. rendű védtöltés felújítása (H6)

Fejlesztés célja Az eddig Vízügyi Igazgatóság tulajdonában lévő, közelmúltban önkormányzati tulajdonba került töltésrendszer felújítása, megerősítése kb. 10 km hosszúságban.

A projekt keretében a töltés állapotfelmérésére, majd azt követően a hiányzó szakaszok pótlására, kiegészítésére, műtárgypótlásra és felújításra kerül sor.

Tervezett költség: 300 millió Ft

Elérni kívánt eredmények II. rendű védtöltés rendszer teljes megújítása, megfelelő műszaki állapot elérése.

4.3.2.7 Holt-Körös kotrása (H7)

Fejlesztés indokoltsága Szarvas egyik legjelentősebb természeti értékét vizei, vízpartjai jelentik, erre épül gazdaságának meghatározó szegmense a turizmus számos ágazata. A természeti értékek megőrzése, turisztikai vonzerejének megtartása és fejlesztése érdekében fejlesztései között ezért mindig kiemelt szerepet kell, kapjon a város és környezetében található vizek ökológiai állapotának, vízminőségének és vízforgalmának javítása.

A Holt-Körös a belvízbefogadáson kívül és az öntözővíz szolgáltatáson túl szolgálja és biztosítja az aktív turizmus (horgászat, vízi sportok, part menti kerékpáros és gyalogos turizmus) színterét és fejlődési lehetőségeit is.

Fejlesztés célja A tervezett projekt célja az ökológiai állapot javítása; vízforgalom, vízminőség javítása; eutrofizáció megakadályozása. A projekt részletes előkészítése és a részletes projekttervezés meghatározása során megfontolandó a Bikazugi-holtág kotrása is a Kákafoki-szivattyútelepig az áramlási feltételek javítása érdekében, ahol a feliszapolódás mértéke jelentős (1,4-16 m), ahol az eredeti meder gyakorlatilag feltöltődött, ebből adódóan probléma a víz felmelegedése, „bedöglése” is. Tervezett költség: 2 milliárd Ft

A fejlesztés a Holt-Körös kezelőjével, a Körös-vidéki Vízügyi Igazgatósággal és Békésszentandrásal közreműködésben kerülne megvalósításra.

4.3.2.8 Csapadékvíz elvezetés fejlesztése, belvíz elleni védekezés (H8)

Fejlesztés indokoltsága	Szarvas városa a korábbi támogatási időszakban Európai Uniós források sikeres lehívásával jelentős fejlesztéseket tudott megvalósítani a csapadékvíz elvezetés fejlesztése és belvíz elleni védekezés terén.
Fejlesztés célja	Az eddig fel nem újított csapadékvíz elvezető rendszerek fejlesztése, a megkezdett tevékenységek további két ütemben történő folytatása.
Tervezett projektek	<ul style="list-style-type: none">■ Csapadékvíz elvezetés fejlesztése VII. ütem: Érintett utcák: Érintett utcák: Vajda P., Dózsa Gy., Arany J., Tessedik S., Martinovics, Lehel, Budai N. A., Gárdonyi utcák; Érintett hossz: 11.382 fm. Tervezett költség: 517 millió Ft■ Csapadékvíz elvezetés fejlesztése: VIII. ütem: Érintett területek: Szappanos-zug, Maczó-lapos, Újtemető. A fejlesztéshez szükséges engedélyes tervek elkészültek. Érintett hossz: 10.369 fm (Tervezett beruházási költség: 639,1 millió Ft)
Elérni kívánt eredmények	Korszerű csapadékvíz-elvezető hálózat hosszának növekedése.

4.3.2.9 Helyi vállalkozások közötti együttműködések erősítése, helyi beszállító hálózatok szélesítése, klaszterek kialakításának ösztönzése (H9)

Fejlesztések indokoltsága	<p>Szarvas gazdaság szerkezetében tradicionálisan meghatározó a mezőgazdaság és ahhoz kapcsolódó mezőgazdasági termékfeldolgozás, a haltenyésztés és feldolgozás, valamint a mezőgazdasághoz kapcsolódó oktatási és kutatási tevékenység. E területen termékei és kutatási eredményei révén a város hazai és nemzetközi sikereket ért el, szerzett hírnevet. A mezőgazdaság és arra épülő feldolgozó ipar mellett a gépgyártás is jelentős hagyományokkal, a város brandjévé vált termékekkel van jelen a helyi gazdaságban. (pl: szarvasi kávéfőző, lámpa).</p> <p>A város gazdaságának meghatározó ágazataiban működő nagyvállalkozások és prosperáló közép-vállalkozások beszállítói hálózatában térségi kkv-k megjelennek, az együttműködések azonban erősíthetők, szélesíthetők, e tekintetben a helyi potenciálok még számos lehetőséget kínálnak.</p>
Fejlesztések célja	A városban és a térségben működő cégek közötti, illetve a meghatározó vállalkozások és ezek beszállítói között hálózatos, a méretgazdaságosság, valamint a költséghatékonyság elvére épülő együttműködések erősítése.
Tervezett projektek	<ul style="list-style-type: none">■ Gazdasági szereplők közötti kommunikációs fórum kialakítása■ Helyi beszállítói kapcsolatok szélesítése■ Mezőgazdasági és mezőgazdasági termékfeldolgozásra épülő klaszter(ek) kialakításának ösztönzése
Elérni kívánt eredmények	<p>A helyi vállalkozások közötti kapcsolatok erősödése, a szarvasi nagyvállalatok beszállítói hálózatában erősödik a helyi és térségi kkv-k aránya. Az együttműködés javításával közös infrastruktúrák, közös szolgáltatások kialakítása és igénybe vétele is lehetővé válik.</p> <p>A vállalkozások közötti együttműködések erősödésével, a helyi kkv-k működési feltételei, ezáltal a helyi foglalkoztatási és életminőségi javulás érhető el.</p>

4.3.2.10 Helyi adottságokra épülő turisztikai attrakciófejlesztés (H9)

Fejlesztések
indokoltsága

A turizmus Szarvas gazdaságában mára meghatározó szegmenné fejlődött a változatos táji, természeti és kulturális adottságoknak, valamint az elmúlt 15 év tudatos és aktív fejlesztési tevékenységének köszönhetően. Az eredmények látványosak és számottevőek mind a turisztikai attrakciófejlesztés, mind a program és rendezvénykínálat fejlesztése, mind pedig a turisztikai háttér infrastruktúra terén. Az azonban egyértelműen megállapítható, hogy a helyi adottságok, hagyományok és azok sokrétűsége jelentős kihasználatlan potenciálokat rejt. Ezek hasznosítása, a szektorban működő szereplők együttműködésének erősítése, így módon az ágazatban rejlő lehetőségek hatékonyabb kiaknázása új turisztikai attrakciók fejlesztésével további lehetőségeket tartogat a város fejlődése szempontjából.

Fejlesztések célja

A potenciál fokozottabb kihasználása, a város és térsége turisztikai termékkínálatának összehangolt koncepció mentén történő bővítése és minőségi fejlesztése.

Tervezett projektek

- Szent Klára gyógyfürdő fejlesztése, új medencék kialakítása, szolgáltatásfejlesztés (gyógyászat, wellness) – (Belvárosi - AT1 projekt is egyben)
- Történelmi Magyarország közepe környezetében tervezett komplex turisztikai fejlesztés megvalósítása (Fahíd Arborétum és Történelmi Mo. közepe között; vízparti kiállító tér) – (AT2 projekt is egyben)
- Tessedik kultusz erősítése (Tessedik Múzeum interaktív tétele, Tessedik út kialakítása, Tessedik Napok, Tessedik major felújítása)
- Kneipp-ösvény kialakítása Anna-liget és Erzsébet-liget területén
- Szlovák tájház és Szárazmalom interaktív tétele
- Körös-Maros Nemzeti Park Állatpark fejlesztése (braille írás, Wi-fi, online idegenvezetés)
- Mini Magyarország makettpark további fejlesztése (újabb interaktív elemek kialakítása, makettek számának növelése, játszótér kialakítás, tanfoglalkozások számára zárt helyek kialakítása)
- Szárnyaló Lovastanya folyamatos fejlesztése (fedeles lovarda kialakítása, szolgáltatás bővítés – tulajdonos magánérés és EU-s támogatási forrásokra épülő fejlesztései)
- Helyi program és rendezvénykínálat bővítése, új rendezvények generálása (pl: szlovák ételekre épülő gasztronómiai rendezvények, Tessedik Napok), a meglévő rendezvények színvonalának emelése. Ezek közül a legjelentősebbek:
 - Szarvas Város Napja
 - Aratónap
 - Cervinus Művészeti Fesztivál
 - Szarvasi Horgász és Halas Gasztronómiai Napok
 - Szarvasi Szilvanapok
 - Szarvasi töltött káposztafőző és kolbásztöltő verseny
 - Kenumaraton
 - Fogathajtó versenyek
 - Szent István napi rendezvények
 - Testvérvárosi találkozók
- Falusi turizmus fejlesztése

Elérni kívánt eredmények	<ul style="list-style-type: none"> ■ Kerékpáros turisztikai fejlesztések: turisztikai célú kerékpárutak építése (AT2 projekt is egyben), kerékpáros túraútvonalak táblázásának folytatása, kerékpár kölcsönzési lehetőségek bővítése új kölcsönző pont kialakítása (AT 2 projekt is egyben) ■ Fedett attrakciók kialakítása (játsszóház, mini golf, gokart pálya) <p>Szarvas és környékének turisztikai termékínálata minőségileg fejlődik és bővül, a desztináció vonzereje erősödik, ami a városba látogató turisták számának és az itt eltöltött vendégéjszakák számának növekedésében, a rendezvények látogatószámának emelkedésében is tetten érhető.</p>
--------------------------	--

4.3.2.11 Térségi együttműködésre épülő, aktív desztináció menedzsment (H11)

Fejlesztések indokoltsága	<p>Szarvas és térsége az elmúlt évek sikeres turisztikai fejlesztései ellenére a magyarországi turizmus felfedezetlen mozaikja. A másik oldalról nézve: a turizmus számos kihasználatlan lehetőséget jelent még a város és környéke számára gazdaságának diverzifikációja és új munkahelyek és jövedelemtermelés szempontjából. E lehetőség kihasználása nem könnyű feladat.</p>
---------------------------	--

A desztináció turizmusfejlesztésében meghatározó szereplő lehet Körös-menti Turisztikai Egyesület, amely eddigi tevékenysége során elsősorban a meglévő attrakciók, adottságok feltérképezésére, összegyűjtésére és rendszerezésére, illetve a desztináció Turizmusfejlesztési Stratégiájának megalkotására helyezte a hangsúlyt. A következő évek feladata a stratégiában kijelölt irányok mentén haladva és a kitűzött célok lépésről-lépésre történő megvalósítása.

Fejlesztések célja	<p>A térség turisztikai vonzerőinek, termékínálatainak tudatos és a helyi adottságokra épülő, összehangolt fejlesztése, valamint mindennek térségi összefogáson alapuló, egységes arculatú promotálása hazai és nemzetközi szinten a desztináció vonzerejének növelése érdekében.</p>
--------------------	---

Tervezett projektek	<ul style="list-style-type: none"> ■ Aktív, térségi összefogáson és egységes arculati megjelenésen alapuló marketingtevékenység (Arculati Kézikönyv kidolgozása) ■ Vízi Színház pozícionálása, turisták körében való szélesebb körű megismertetése ■ Fürdő pozícionálása, lehetőségeinek feltérképezése ■ Információs Pont kialakítása a Vízi színháznál ■ Az Arborétum megközelíthetőségének javítása (parkolók kialakítása, kerékpár kölcsönzési lehetőség, lovas kocsik, kisbusz) ■ Szálláshelyek minőségfejlesztése <ul style="list-style-type: none"> ■ Hivatali üdülő felújítása és férőhelybővítése, ■ vízparti ifjúsági szálláshelyek fejlesztése, ■ magánszálláshelyek folyamatos fejlesztése ■ Fakultatív programok összegyűjtése, rendszerezése és ezek megfelelő promotálása (Jelenleg is elérhető programkínálat folyamatos fejlesztése) ■ Jelenlegihez képest további programcsomagok kialakítása, fejlesztése, térségi összefogás történő promotálása ■ Helyi termékek (food és non-food) bevonása az idegenforgalomba (Gallicoop, Szarvasi mozzarella, szarvasi kutyogó)
---------------------	---

Elérni kívánt eredmények	<p>Szarvas és környéke, mint turisztikai desztináció ismertsége, keresettsége nő a hazai és nemzetközi turizmusban, ami a városba látogató turisták számának és az itt eltöltött vendégéjszakák számának növekedésében, a rendezvények látogatószámának emelkedésében is tetten érhető.</p>
--------------------------	---

4.3.3 Egyéb projektek

A kulcsprojektek, hálózatos, illetve akcióterületi projekteken kívül azonosításra kerültek egyéb, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések, amelyek között beruházási jellegű és „soft” elemek egyaránt szerepelnek.

4.3.3.1 Szarvas város kommunikációjának erősítése (E1)

Fejlesztések célja

A kitűzött célok megvalósítása érdekében mind a helyi lakosság és meglévő vállalkozások, mind pedig a potenciális turisták és befektetők irányába való városi kommunikáció erősítése. Ehhez a város marketing és kommunikációs stratégiájának megalkotása, a főbb üzenetek megfogalmazása és erre alapozva a célcsoportok tudatos megszólítása.

A kommunikációs tevékenység során szükséges együttműködni a Körös-menti Turisztikai Egyesülettel; a Magyar Turizmus Zrt-vel, befektetés ösztönző ügynökségekkel.

Tervezett projektek

- Vállalkozói és projektiroda kialakítása a vállalkozások informálása és vállalkozókkal való kapcsolattartás érdekében.
- Aktív és tudatos befektető toborzás, proaktivitás a magas hozzáadott értékű, innovatív vállalkozások betelepítése érdekében
- Aktív hazai és nemzetközi marketingtevékenység
- Helyi termékek népszerűsítése (turizmusban, helyi és térségi lakosság körében is, helyi termelői katalógus, helyi termékek védjegyének bevezetése)
- Helyi lakosság szemléletformálásának folytatása (környezettudatos szemlélet erősítése a mindennapokban) képzéseken, rendezvényeken keresztül

4.4 A tervezett fejlesztések illeszkedése a stratégiai céljaihoz

Az alábbi táblázatban az egyes, fent bemutatott fejlesztési elképzelések, valamint a középtávú városi szintű célok kapcsolódását mutatjuk be.

3. táblázat Stratégiai célok és projekt típusok kapcsolata

Középtávú városi célok (tematikus célok)	Kulcsprojektek	Hálózatos projektek	Akcióterületi projektek	Egyéb projektek
T1. „Térségi intézményi és szolgáltató központ” - A város térségi szolgáltató központ szerepének erősítése, bővítése, térségi együttműködések erősítése	<ul style="list-style-type: none"> M44 gyorsforgalmi út megépülése (K1) 	<ul style="list-style-type: none"> Városi intézmények felújításának, energetikai korszerűsítésének folytatása (H3) Helyi adottságokra épülő turisztikai attrakciófejlesztés (H10) Térségi együttműködésre épülő, aktív desztináció menedzsment (H11) 	<ul style="list-style-type: none"> Piac felújítás folytatása (helyi termékek piaca, új piaccsarnok – AT1) Szarvasi Gyermekélelmezési és Nonprofit kft. felújítás (konyha, étkező fejlesztése, energetikai korszerűsítése – AT1- H3) Fogorvosi rendelők kialakítása (AT1) Bölcsőde felújítás – Kossuth u. 19 (AT1) Mitrovsky-kastély felújítás, új funkció kialakítás- Városi könyvtár (AT1) Családsegítő és Gyermekjóléti Központ infrastrukturális és szolgáltatás fejlesztése (AT1) 	<ul style="list-style-type: none"> Város kommunikációjának erősítése (E1)

Középtávú városi célok (tematikus célok)	Kulcsprojektek	Hálózatos projektek	Akcióterületi projektek	Egyéb projektek
			<ul style="list-style-type: none"> ■ Autóbusz-pályaudvar és környezetének felújítása (AT1) ■ Idősek Napközi Otthonának felújítása (Béke u. 7) – (AT1) ■ Erzsébet-liget – Sporttelep felújítás (AT2) 	
T2. Térségi gazdasági centrum” – Üzleti infrastruktúra fejlesztése, a helyi gazdaság innovációs potenciáljának erősítése, helyi klaszterek kialakításának ösztönzése	<ul style="list-style-type: none"> ■ M44 gyorsforgalmi út megépülése (K1) ■ Iparfejlesztési akcióterület fejlesztései (K2-AT4) 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Helyi vállalkozások közötti együttműködések erősítése, helyi beszállító hálózatok szélesítése, klaszterek kialakításának ösztönzése (H9) ■ Helyi adottságokra épülő turisztikai attrakciófejlesztés (H10) ■ Térségi együttműködésre épülő, aktív desztináció menedzsment (H11) 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Ipari park fejlesztése és bővítés (K2-AT4) ■ Új inkubátor ház létesítése (K2-AT4) ■ Napelempark(ok) (K2-AT4) 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Város kommunikációjának erősítése (E1)
T3. „Vendégváró város” – A természeti és kulturális adottságokban rejlő turisztikai potenciál fokozottabb kihasználása, attrakciófejlesztés és turisztikai háttérszolgáltatások minőségfejlesztése, turisztikai marketing tevékenység erősítése	<ul style="list-style-type: none"> ■ M44 gyorsforgalmi út megépülése (K1) 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Városi utak felújítása, szilárd burkolattal való ellátása, új gyűjtőutak építése (H1) ■ Kerékpárforgalmi hálózat és kerékpáros szolgáltatások fejlesztése (H2) 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Tessedik Sámuel Múzeum interaktívvá tétele (AT1) ■ Bolza-kastély közönség számára történő megnyitása, közösségi tér fejlesztése (AT1) 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Város kommunikációjának erősítése (E1)

Középtávú városi célok (tematikus célok)	Kulcsprojektek	Hálózatos projektek	Akcióterületi projektek	Egyéb projektek
		<ul style="list-style-type: none"> ■ Épített értékek megőrzése – védett épületek felújítása, hasznosítatlan épületek funkcióval való megtöltése (H4) ■ Városi zöldfelületi rendszer fejlesztése (H5) ■ Holt-Körös kotrása (AT2-H7) ■ Helyi adottságokra épülő turisztikai attrakciófejlesztés (H10) ■ Térségi együttműködésre épülő, aktív desztináció menedzsment (H11) 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Piac felújítás folytatása (helyi termékek piaca, új piaccsarnok, sétáló utca – AT1) ■ Szent Klára gyógyfürdő fejlesztése (AT1) ■ Mitrovszky-kastély felújítás, új funkció kialakítás- I. Magyar Operamúzeum (AT1) ■ Kossuth tér közterület rendezés (AT1) ■ Erzsébet-liget „Pavilon felújítása”, szolgáltatás nyújtására alkalmassá tétele (AT2) ■ Hivatali üdülő felújítás és bővítés (AT2) ■ Holt-Körös rehabilitációja (AT2 – H7) ■ Kacsá-tó családbarát fejlesztése (AT2) ■ Történelmi Magyarország közepe környezetében tervezett fejlesztések (AT2) 	

Középtávú városi célok (tematikus célok)	Kulcsprojektek	Hálózatos projektek	Akcióterületi projektek	Egyéb projektek
			<ul style="list-style-type: none"> ■ Új nyomvonalú gyalogút és kerékpárút fejlesztés (AT 2 – H2) ■ Információs pont kialakítása a Vízi Színháznál (AT2) ■ Arborétum megközelíthetőségének javítása (AT2) 	
T4. „Szép város” - Hagyományos, kisvárosi értékeit őrző, igényes városkép, minőségi lakókörnyezet		<ul style="list-style-type: none"> ■ Városi utak felújítása, szilárd burkolattal való ellátása, új gyűjtőutak építése (H1) ■ Kerékpárforgalmi hálózat és kerékpáros szolgáltatások fejlesztése (H2) ■ Városi intézmények felújításának, energetikai korszerűsítésének folytatása (H3) ■ Épített értékek megőrzése – védett épületek felújítása, hasznosítatlan épületek funkcióval való megtöltése (H4) ■ Városi zöldfelületi rendszer fejlesztése (H5) 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Bolza-kastély közönség számára történő megnyitása, közösségi tér fejlesztése (AT1) ■ Piac felújítás folytatása (helyi termékek piaca, új piaccsarnok, sétáló utca – AT1) ■ Árpád szálló épületének felújítása (AT1) ■ Petőfi u (Szabadság út és Jókai u. közötti szakasz) felújítása (AT1- H1) ■ Lengyel palota külső felújítás (AT1) ■ Mitrovszky-kastély felújítás, új funkció kialakítás (AT1) 	

Középtávú városi célok (tematikus célok)	Kulcsprojektek	Hálózatos projektek	Akcióterületi projektek	Egyéb projektek
			<ul style="list-style-type: none"> ■ Vasútállomás épületének felújítása, korszerűsítése és kapcsolódó közterület rendezése (AT1) ■ Kossuth tér közterület rendezés (AT1) ■ Szabadság út menti kerékpárút felújítás (AT1 – H2) ■ Autóbusz-pályaudvar és környezetének felújítása (AT1) ■ Erzsébet-liget – Sporttelep felújítás (AT2) ■ Kacsa-tó családbarát fejlesztése (AT2) ■ Történelmi Magyarország közepe környezetében tervezett fejlesztések (AT2) ■ Dózsa Gy út – Béke út – Városmegye központ – Alkotmány út, Sportcsarnokot kiszolgáló parkolók és utca felújítása (AT2- H1) 	

Középtávú városi célok (tematikus célok)	Kulcsprojektek	Hálózatos projektek	Akcióterületi projektek	Egyéb projektek
			<ul style="list-style-type: none"> ■ Új nyomvonalú gyalogút és kerékpárút fejlesztés (AT 2 – H2) ■ Szoc városrehabilitációs akcióterület lakókörnyezeti rehabilitációja (AT3) ■ „Virágos Szarvasért” mozgalom erősítése (AT3) 	
T5. „Zöld város” - Meglévő, értékes természeti környezet megóvása, minőségi városi zöldfelületi rendszer kialakítása		<ul style="list-style-type: none"> ■ Holt-Körös kotrása (AT2 – H7) ■ II. rendű védőtöltés felújítása (AT2 – H6) ■ Városi zöldfelületi rendszer fejlesztése (H5) ■ Csapadékvíz elvezetés fejlesztése, belvíz elleni védekezés (H8) 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Erzsébet-liget „Pavilon felújítása”, szolgáltatás nyújtására alkalmassá tétele (AT2) ■ „Virágos Szarvasért” mozgalom erősítése (AT3) 	
T6. „Fenntartható mintatelepülés” - Megújuló energiák és környezetbarát technológiák szerepének növelése a helyi gazdaságban és település-üzemeltetésben, klímatudatosság erősítése	<ul style="list-style-type: none"> ■ Iparfejlesztési akcióterület fejlesztései (K2-AT3) 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Kerékpárforgalmi hálózat és kerékpáros szolgáltatások fejlesztése – (kerékpárutak napelemes világítása) (H2) ■ Városi intézmények felújításának, energetikai korszerűsítésének folytatása (H3) 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Napelempark(ok) létesítése(K2- AT4) ■ Szarvasi Gyermekélelmezési és Nonprofit kft. felújítás (konyha, étkező fejlesztése, energetikai korszerűsítése – AT1- H3) 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Város kommunikációjának erősítése (E1)

Középtávú városi célok (tematikus célok)	Kulcsprojektek	Hálózatos projektek	Akcióterületi projektek	Egyéb projektek
			<ul style="list-style-type: none"> Bölcsőde felújítás – Kossuth u. 19 (AT1) 	
T7. „Aktív város” – Helyi sportolási, rekreációs és kulturális programkínálat bővítése, fejlesztése		<ul style="list-style-type: none"> Kerékpárforgalmi hálózat és kerékpáros szolgáltatások fejlesztése (H2) Városi intézmények felújításának, energetikai korszerűsítésének folytatása (H3) Városi zöldfelületi rendszer fejlesztése (H5) Térségi együttműködésre épülő, aktív desztináció menedzsment (H11) 	<ul style="list-style-type: none"> Szent Klára gyógyfürdő fejlesztése (AT1) Petőfi utcai sportcsarnok felújítása (AT1) Erzsébet-liget „Pavilon felújítása”, szolgáltatás nyújtására alkalmas terele (AT2) Erzsébet-liget – Sporttelep felújítás (AT2) Kacsa-tó családbarát fejlesztése (AT2) Arató utcában új Közösségi Ház építése (AT3) 	<ul style="list-style-type: none"> Város kommunikációjának erősítése (E1)
T8. „Befogadó város” – Társadalmi kohézió erősítése, leszakadó csoportok támogatása, civil szféra működési feltételeinek javítása		<ul style="list-style-type: none"> Városi intézmények felújításának, energetikai korszerűsítésének folytatása (H3) 	<ul style="list-style-type: none"> Családsegítő és Gyermekjóléti Központ infrastrukturális és szolgáltatás fejlesztése (AT1) Szoc. városrehab akcióterületen élők bevonása az előkészítésbe (AT3) 	<ul style="list-style-type: none"> Város kommunikációjának erősítése (E1)

Középtávú városi célok (tematikus célok)	Kulcsprojektek	Hálózatos projektek	Akciónterületi projektek	Egyéb projektek
			<ul style="list-style-type: none"> ■ Folyamatos szociális munka (AT3) ■ Szociális bérlakások kialakítása integrált lakókörnyezetben (AT3) ■ Szociális városrehabilitációs akciónterület lakókörnyezeti rehabilitációja (fásítás, játszótér - AT3) ■ Kártyás mérőórák felszerelése az akciónterület rászoruló családjainál (AT3) ■ Arató utcában új közösségi ház építése (AT3) ■ „Virágos Szarvasért” mozgalom erősítése (AT3) ■ Szociális szövetkezet létrehozása – lovas tanya (AT3) ■ Felnőttképzés (lovas oktató, túravezető, ifjúságsegítő – AT3) ■ Konyhakert program (AT3) ■ „Szarvasi Lovas napok” rendezvénysorozat (AT3) 	

Középtávú városi célok (tematikus célok)	Kulcsprojektek	Hálózatos projektek	Akcióterületi projektek	Egyéb projektek
			<ul style="list-style-type: none"> ■ Közösségi kezdeményezések megvalósítása (AT3) ■ (Nyári) napközi biztosítása (AT3) ■ Kortárs segítők képzése (AT3) ■ Papírbrikettáló üzem létrehozása (AT 3) ■ Szociális szakember szupervíziója (AT3) ■ Ifjúsági információs és tanácsadó iroda kihelyezett szolgáltatás működtetése (AT3) 	

4.5 A fejlesztések ütemezése

A következő táblázat a stratégia időtávján belül tervezett fejlesztések indikatív ütemezését tartalmazza. Az ütemezés a jelenleg rendelkezésre álló információk alapján került kidolgozásra, figyelembe véve a tervezett fejlesztések:

- Indokoltságát, szükségszerűségét,
- Jelenlegi előkészítettségi szintjét
- Az egyes fejlesztések egymásra épülését, a társadalmi és gazdasági multiplikátor hatását
- Helyi társadalom általi elfogadottságát és támogatottságát,
- Finanszírozhatóságát.
 - a támogatási források megszerzésének lehetőségeit
 - a rendelkezésre álló önkormányzati sajáterő nagyságát,
 - a bevonható magánforrások mértékét,
 - a létrehozott kapacitások fenntarthatóságát.
- a projektípusokra jellemző korábbi projekt előkészítési és megvalósítási időigényre vonatkozó tapasztalatokat

Amennyiben a fenti tényezőkben jelentősebb változások történnek, pl: fejlesztéseket lehetővé tevő pályázati felhívások a várt ütemezéstől eltérően jelennek meg, az ütemterv a változások figyelembevételével módosításra kerülhet.

Fejlesztések	2015. I. félév	2015. II. félév	2016. I. félév	2016. II. félév	2017. I. félév	2017. II. félév	2018. I. félév	2018. II. félév	2019. I. félév	2019. II. félév	2020. I. félév	2020. II. félév	2021. I. félév	2021. II. félév	2022. I. félév	2022. II. félév	2023. I. félév	2023. II. félév
Belvárosi Akcióterület (AT1)																		
Tessedik Sámuel Múzeum Interaktív tétele																		
Bolza-kastély felújítása, közösség számára történő megnyitása, kapcsolódó közösségi tér fejlesztése																		
Piac felújításának folytatása																		
Szent Klára Gyógyfürdő fejlesztése																		
Árpád szálló épületének felújítása, szálló funkció újbóli kialakítása (Fürdő fejlesztéshez kapcsolódik)																		
Petőfi utcai Sportcsarnok felújítása																		
Petőfi utca (Szabadság út és Jókai utca közötti szakasz) felújítása																		
Szarvasi Gyermekélelmelési Nonprofit Kft. konyha és étkező felújítás, napelem kiépítés, Árpád u.4. felújítás (rendezvény és fogadóterem kialakítás)																		
Fogorvosi rendelők kialakítása																		
Bölcsőde felújítás (Kossuth u. 19)																		
Lengyel Palota külső felújítás																		
Mitrovsky-kastély felújítása, új funkcióval való megtöltése (Városi könyvtár, I. Magyar Operamúzeum)																		
Vasútállomás épületének felújítása és korszerűsítése és a hozzá kapcsolódó közterület rendezése																		

Fejlesztések	2015. I. félév	2015. II. félév	2016. I. félév	2016. II. félév	2017. I. félév	2017. II. félév	2018. I. félév	2018. II. félév	2019. I. félév	2019. II. félév	2020. I. félév	2020. II. félév	2021. I. félév	2021. II. félév	2022. I. félév	2022. II. félév	2023. I. félév	2023. II. félév
Kossuth tér közterület rendezés																		
Családsegítő és Gyermekjóléti Központ infrastrukturális és szolgáltatás fejlesztése, épület felújítása																		
Szabadság út menti kerékpárút építés																		
Autóbusz-pályaudvar és környékének felújítása																		
Körös-parti akcióterület (AT2)																		
Erzsébet liget – „Pavilon” felújítás																		
Erzsébet-liget Sporttelep felújítás																		
Hivatali üdülő felújítás és bővítés																		
Holt-Körös kotrása (H7 is)																		
II. rendű védtöltés felújítása (H6 is)																		
Kacsa-tó családbarát fejlesztése																		
Történelmi Magyarország közepe környezetében tervezett komplex turisztikai fejlesztések																		
Dózsa György út – (Béke út – Városközpont – Alkotmány út) utcafelújítás, Sportcsarnokot kiszolgáló parkolók felújítása (H1 is)																		
Új nyomvonalú gyalogút és kerékpárút fejlesztés (H2 is)																		
Információs Pont kialakítása a Vízi Színháznál																		

Fejlesztések	2015. I. félév	2015. II. félév	2016. I. félév	2016. II. félév	2017. I. félév	2017. II. félév	2018. I. félév	2018. II. félév	2019. I. félév	2019. II. félév	2020. I. félév	2020. II. félév	2021. I. félév	2021. II. félév	2022. I. félév	2022. II. félév	2023. I. félév	2023. II. félév
Arborétum megközelíthetőségének javítása																		
Szociális célú városrehabilitációs Akcióterület (AT3)																		
Az akcióterületen élő lakosság bevonása az előkészítésbe																		
Folyamatos szociális munka																		
Szociális bérlakások kialakítása integrált lakókörnyezetben (pl:Szentesi út)																		
Az akcióterületi lakókörnyezet rehabilitációja (fásítás, játszótér)																		
„Virágos Szarvasért” mozgalom erősítése																		
Arató utcában új közösségi ház építése																		
Kártyás mérőórák felszerelése a rászoruló családoknál																		
Tréning (Közösségi Ház vezető, szakmai megvalósítók számára)																		
Szociális szakember szupervíziója																		
Kortárs segítők képzése																		
Felnőttképzés (ifjúságsegítő)																		
Ifjúsági információs és tanácsadó iroda kihelyezett szolgáltatásának működtetése																		
Ifjúsági kezdeményezések támogatása																		
(Nyári) napközi biztosítása																		

Fejlesztések	2015. I. félév	2015. II. félév	2016. I. félév	2016. II. félév	2017. I. félév	2017. II. félév	2018. I. félév	2018. II. félév	2019. I. félév	2019. II. félév	2020. I. félév	2020. II. félév	2021. I. félév	2021. II. félév	2022. I. félév	2022. II. félév	2023. I. félév	2023. II. félév
„Nagy mozgás kicsiknek” – óvodai fejlesztés																		
Fiatal szülők önfoglalkoztatásának segítése																		
Szociális szervezet létrehozása – lovas tanya																		
Papír brikettáló üzem létrehozása																		
Felnőttképzés (lovas oktató, túravezető, ifjúságsegítő)																		
„Szarvasi Lovas napok” rendezvénysorozat																		
Közösségi kezdeményezések megvalósítása																		
Konyhakert program																		
Iparfejlesztési akcióterület (K2-AT4)																		
Ipari Park fejlesztése, bővítése																		
Új inkubátorház létesítése																		
Napelempark(ok) létesítése																		
Kulcsprojektek																		
M44 gyorsforgalmi út megépülése (K1)																		
Iparfejlesztési akcióterület fejlesztései (K2 – AT3)																		
Hálózatos projektek (H)																		

Fejlesztések	2015. I. félév	2015. II. félév	2016. I. félév	2016. II. félév	2017. I. félév	2017. II. félév	2018. I. félév	2018. II. félév	2019. I. félév	2019. II. félév	2020. I. félév	2020. II. félév	2021. I. félév	2021. II. félév	2022. I. félév	2022. II. félév	2023. I. félév	2023. II. félév
Városi utak felújítása, szilárd burkolattal való ellátása, új gyűjtőutak építése (H1)																		
Dózsa György út – Béke út – Városközpont – Alkotmányút, Sportcsarnokot kiszolgáló parkolók és utcafelújítása (AT2 is!)																		
Lakott tanyasorok bekapcsolása a burkolt úthálózatba (Őrhalmi-dűlők, Bezinai szőlők, Rózsás, Káka Major, Csipársor, Mótyó, illetve Peresi bekötőút felújítása).																		
Petőfi utca, Szabadság út és Jókai utca közötti szakasz felújítása (AT1 is)																		
Autóbusz-pályaudvar környezetében a Bocskai utca – Rákóczi utca – Béke körút; burkolat teljes felújítása (AT 1 is)																		
Ipari Parkon belüli úthálózat fejlesztése, megújítása; újonnan kialakítandó iparterületi részekben útépítés és úthálózat fejlesztése (AT 4 is)																		
Kerékpárforgalmi hálózat és kerékpáros szolgáltatások fejlesztése (H2)																		
Átfogó Kerékpárforgalmi Hálózati Terv elkészítése																		
Új nyomvonalak kialakítása, kiépítése Fahíd – Halászsárdá – Ciprus – Arborétum sétány. – Hármaskörös Komp; illetve Kacsató – Almafa utca – Másodrendű véd töltés – Hármaskörös töltés – Hármaskörös Komp kikötő nyomvonalon (AT2)																		
Szabadság út menti kerékpárút Sportpálya és vasúti sín közötti szakaszának nyomvonal szélesítése és pályafelújítása (AT1)																		
Szentesi úti kerékpárút fejlesztése																		
Meglévő kerékpárutak kivilágításának napelemmel történő kiváltása																		
Újabb Kerékpárkölsönző Pont kialakítása a városban																		

Fejlesztések	2015. I. félév	2015. II. félév	2016. I. félév	2016. II. félév	2017. I. félév	2017. II. félév	2018. I. félév	2018. II. félév	2019. I. félév	2019. II. félév	2020. I. félév	2020. II. félév	2021. I. félév	2021. II. félév	2022. I. félév	2022. II. félév	2023. I. félév	2023. II. félév
Kerékpáros túraútvonalak kitáblázásának folytatása																		
Városi intézmények felújításának és energetikai korszerűsítésének folytatása (H3)																		
Önkormányzati intézmények napelemmel történő ellátása																		
Külterületi idők otthona felújítása																		
Bölcsőde felújítása (Kossuth u. 19)- (AT1)																		
Szlovák Önkormányzat épületének felújítása, korszerűsítése																		
Épített értékek megőrzése, védett épületek felújítása, hasznosítatlan épületek funkcióval való megtöltése (H4)																		
Mitrovskzy-kastély belső felújítása, új funkcióval való megtöltése (AT1 is)																		
Árpád szálló épületének felújítása, szálló funkció visszahozása (AT1 is)																		
Bolza-kastély épületének közönség számára történő megnyitása (AT1 is)																		
Lengyel-palota külső felújítása (AT1 is)																		
Ipari műemlékek (transzformátor állomások) külső felújítása																		
Tessedik major épületének felújítása, funkcióval, tartalommal való felruházása																		
Városi zöldfelületi rendszer fejlesztése (H5)																		
Lakóterületek közötti zöldfelületek fejlesztése																		

Fejlesztések	2015. I. félév	2015. II. félév	2016. I. félév	2016. II. félév	2017. I. félév	2017. II. félév	2018. I. félév	2018. II. félév	2019. I. félév	2019. II. félév	2020. I. félév	2020. II. félév	2021. I. félév	2021. II. félév	2022. I. félév	2022. II. félév	2023. I. félév	2023. II. félév
Külterületen az utak, csatornák, beépített területszkek, tanyák környezetében tájvédelmi célú fásítás megvalósítása																		
Belterületi utcafásítások (Városközponttól távolabbi területeken)																		
Játszóter felújítások folytatása (pl: AT3)																		
A város bel-, és külterületén található természeti értékek felmérésének folytatása és helyi védelem alá helyezése, a helyi jelentőségű a védett természeti értékek élőhelyeinek ellenőrzése, folyamatos vizsgálatának biztosítása																		
„Virágos Szarvasért” mozgalom erősítése																		
II. rendű védőtöltés felújítása (H6 – AT2)																		
Holt-Körös kotrása (H7-AT2)																		
Csapadékvíz elvezetés fejlesztése (H8)																		
Csapadékvíz elvezetés fejlesztése VII. ütem																		
Csapadékvíz elvezetés fejlesztése VIII. ütem																		
Helyi vállalkozások közötti együttműködés erősítése, helyi beszállítói hálózatok szélesítése, klaszterek kialakításának ösztönzése (H9)																		
Gazdasági szereplők közötti kommunikációs fórum kialakítása																		
Helyi beszállítói kapcsolatok szélesítése																		

Fejlesztések	2015. I. félév	2015. II. félév	2016. I. félév	2016. II. félév	2017. I. félév	2017. II. félév	2018. I. félév	2018. II. félév	2019. I. félév	2019. II. félév	2020. I. félév	2020. II. félév	2021. I. félév	2021. II. félév	2022. I. félév	2022. II. félév	2023. I. félév	2023. II. félév
Mezőgazdasági és mezőgazdasági termékfeldolgozásra épülő klaszter(ek) kialakításának ösztönzése																		
Helyi adottságokra épülő turisztikai attrakciófejlesztés (H10)																		
Szent Klára gyógyfürdő fejlesztése (új medencék, szolgáltatás fejlesztés) – (AT1 is)																		
Történelmi Magyarország közepe környezetében tervezett komplex turisztikai fejlesztés (AT2 is)																		
Tessedik kultusz erősítése (Tessedik múzeum, Tessedik út, Tessedik Napok, Tessedik major)																		
Kneipp-ösvény kialakítása Anna-liget és Erzsébet-liget területén (AT2 is)																		
Szlovák tájház és Szárazmalom interaktívvá tétele																		
Körös-Maros Nemzeti Park Állatpark fejlesztése																		
Mini-makettpark továbbfejlesztése (AT2 is)																		
Lovas tanya folyamatos fejlesztése																		
Helyi program és rendezvénykínálat bővítése, új rendezvények generálása, meglévő rendezvények színvonalának emelése																		
Falusi turizmus fejlesztése																		
Kerékpáros turisztikai fejlesztések (Turisztikai célú kerékpárutak –AT2; kerékpáros túraútvonalak kitáblázásának folytatása; kerékpáros kölcsönzési lehetőségek bővítése)																		

Fejlesztések	2015. I. félév	2015. II. félév	2016. I. félév	2016. II. félév	2017. I. félév	2017. II. félév	2018. I. félév	2018. II. félév	2019. I. félév	2019. II. félév	2020. I. félév	2020. II. félév	2021. I. félév	2021. II. félév	2022. I. félév	2022. II. félév	2023. I. félév	2023. II. félév
Fedett attrakciók kialakítása (játsszóház, mini golf, gokart)																		
Térségi együttműködésre épülő, aktív desztináció menedzsment (H11)																		
Aktív, térségi összefogáson és egységes arculati megjelenésen alapuló marketing																		
Vízi színház pozicionálása																		
Fürdő pozicionálása, lehetőségeinek feltérképezése																		
Információs Pont kialakítása a Vízi Színháznál																		
Az Arborétum megközelíthetőségének javítása (AT2 is)																		
Szálláshelyek minőségfejlesztése (Hivatali üdülő, vízparti szálláshelyek fejlesztése, magán szálláshelyek folyamatos fejlesztése)																		
Fakultatív programok összegyűjtése, rendszerezése és ezek megfelelő promotálása																		
Programcsomagok kialakítása																		
Helyi termékek (food) és non-food bevonása az idegenforgalomba																		
Egyéb projektek (E)																		
Szarvas város kommunikációjának erősítése (E1)																		
Vállalkozói és projektiroda kialakítása																		

Fejlesztések	2015. I. félév	2015. II. félév	2016. I. félév	2016. II. félév	2017. I. félév	2017. II. félév	2018. I. félév	2018. II. félév	2019. I. félév	2019. II. félév	2020. I. félév	2020. II. félév	2021. I. félév	2021. II. félév	2022. I. félév	2022. II. félév	2023. I. félév	2023. II. félév
Aktív és tudatos befektető toborzás																		
Aktív hazai és nemzetközi marketingtevékenység																		
Helyi termékek népszerűsítése																		
Helyi lakosság szemléletformálásának folytatása (környezettudatos szemlélet erősítése a mindennapokban)																		

4.6 A tervezett fejlesztések összehangolt, vázlatos pénzügyi terve

Az ITS-ben kitűzött célok megvalósítását szolgáló fejlesztések finanszírozására elsősorban európai uniós ágazati és területi operatív programokon keresztül nyílik lehetőség, ami az egyes szereplők saját forrásaival egészül ki, részben a támogatások társfinanszírozása, részben a teljes mértékben saját forrásból megvalósítandó fejlesztések kapcsán.

Szarvas Város Önkormányzata a beavatkozások megvalósítása során kiemelt figyelmet fordít a fenntarthatóságra a stabil költségvetési helyzet megőrzése érdekében. A fejlesztések tervezése és előkészítése során figyelmet fordít arra, hogy a létrejövő vagy megújuló létesítmények működtetése ne terhelje meg a város költségvetését, másfelől számos olyan fejlesztést tervez, amely már önmagában is a költséghatékony fenntartás irányába hat.

A 2014-2020 közötti EU-s támogatási időszakban a Szarvas szempontjából is kiemelt figyelmet érdemel a TOP (Terület és Településfejlesztési Operatív Program) források új eljárás szerinti felhasználása, melynek értelmében a 272/2014 (XI.05.) Korm. rendeletben meghatározott területi kiválasztási eljárásrend szerint a megyék Integrált Területi Programjuk (ITP) alapján történik a források lehívása a 1702/2014. (XII.3) Korm. határozatban rögzített forráskeret felhasználásával. *(A 2014-2020 közötti programozási időszakban a Terület és Településfejlesztési Operatív Program tervezésének egyes szempontjairól, valamint az operatív programokhoz tartozó megyék megyei önkormányzatai és megyei jogú városok önkormányzatai tervezési jogkörében utalt források megoszlásáról szóló 1702/2014. (XII.3) Korm. határozat).*

A fentiek alapján 2014-2020 támogatási időszak egészére nézve Békés megye tervezési jogkörébe 57,94 milliárd Ft forrás tartozik (Békéscsaba nélkül), ebből Szarvas városa kb. 4,215 milliárd Ft lehívását kívánja megcélozni, ami a teljes megyei keret kb. 7,3 %-a.

A megyei Területfejlesztési Konceptió, illetve Program célkitűzéseire, valamint a TOP intézkedéseire igazodóan az érintett keretösszeg felhasználása érdekében Békés megyei ITP-jének célkitűzései az alábbiak szerint kerültek meghatározásra:

- Üzleti környezet komplex fejlesztése a megye teljes területén
- A települési infrastruktúra integrált fejlesztése a területi kohézió erősítése érdekében
- A társadalmi integráció feltételeinek javítása, a periférikus térségek felzárkózási esélyeinek javítása

Békés megye szereplői számára elérhető, felhasználható indikatív forráskeretek (allokációk) az alábbiak szerint várhatók (Békéscsaba kivételével):

Prioritás	Intézkedés	Megyei forráskeret (milliárd Ft)	Megyei forráskeret (%)
1. Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére	1.1 Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése	8,296	39,32
	1.2 Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés	5,174	23,9
	1.3 gazdaságfejlesztési munkaerő-mobilitás	3,709	17,13

Prioritás	Intézkedés	Megyei forráskeret (milliárd Ft)	Megyei forráskeret (%)
	ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés		
	1.4 Foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása	4,472	20,65
2. Vállalkozásbarát, népességmentartó településfejlesztés	2.1 Gazdaságélénkítő és népességmentartó településfejlesztés	10,721	100
3. Alacsony szén-dioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken	3.1 Fenntartható települési közlekedésfejlesztés	5,461	37,45
	3.2 Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia felhasználás arányának növelése	9,120	62,55
4. A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése	4.1 Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése	1,56	34,92
	4.2 A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése	1,24	27,67
	4.3 Leromlott városi területek rehabilitációja	1,681	37,51
5. Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés	5.1 Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi együttműködések (paktumok) – (ESZA)	4,808	73,89
	5.2 A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok (ESZA)	0,625	9,61
	5.3 Helyi közösségi programok megvalósítása (ESZA)	1,074	16,5

Forrás: Békés Megye Önkormányzata – Békés megye Integrált Területi Programja 2.0 alapján

A tervezett fejlesztések, projektek ismeretében a következő támogatási időszakban a Szarvas városa számára releváns források a TOP mellett a következő operatív programokból kerülhetnek lehívásra.

- **A Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP)** egyik legfontosabb célkitűzése Magyarország foglalkoztatási rátájának 75%-ra való emelése. Ehhez egyrészt új munkahelyeket kell létesíteni, másrészt a munkát vállalni akarók képességeit kell fejleszteni.

A program további két fontos célkitűzése az ország innovációs képességeinek és kapacitásainak, valamint a magyar ipari és szolgáltató szektornak a fókuszált fejlesztése.

- A **Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program (KEHOP)** célkitűzése, hogy a magas hozzáadott értékű termelésre és a foglalkoztatás bővülésére épülő gazdasági növekedés az emberi élet és a környezeti elemek – hosszú távú változásokat is figyelembe vevő – védelmével összhangban valósuljon meg.
- Az **Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP)** fő célja, hogy a humán tőke és a társadalmi környezet javításával járuljon hozzá a társadalmi felzárkózási és népesedési kihívások kezeléséhez. Az EFOP a gyakorlatban nemcsak a szegénység elleni küzdelemből fogja kivenni a részét, de hangsúlyt helyez a társadalmi kohézió erősítésére, az egészségügyi beruházásokra, a köznevelés minőségének fejlesztésére, kiemelt tekintettel a korai iskolaelhagyás csökkentésére, a felsőfokú végzettséggel rendelkezők számának növelésére és a kutatás-fejlesztésre.
- A **Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program (RSZTOP)** alapvető célja, hogy a leginkább rászoruló személyeket – a szegénységben élő gyermekeket, a hajléktalanokat, valamint a rendkívül alacsony jövedelmű személyeket – megfelelő étkezéshez és alapvető fogyasztási cikkekhez juttassa.
- A **Vidékfejlesztési Program (VP)** elsődleges célja a mezőgazdasági vállalkozások versenyképességének növelése, az agrárium fenntartható fejlődése, a vidéki térségek és közösségek erősítése, az életminőség javítása a vidéki térségekben, valamint a gazdasági fejlődés támogatása.
- A **Magyar Halászati Operatív Program (MAHOP)** a halászati ágazat támogatási lehetőségeit tartalmazza.
- Az **Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (IKOP)** elsődleges célja a közlekedés hálózatának és infrastruktúrájának fejlesztése, a transzeurópai közlekedési hálózaton keresztül a városi közlekedésen át, egészen a környezetbarát megoldásokig.
- A közigazgatás, és a közszolgáltatási szféra kiemelt fejlesztései a **Közigazgatás- és Közszolgáltatás Fejlesztési Operatív Program (KÖFOP)** terhére lesznek végrehajtva.

Mindezek mellett a városok egyéb EU-s és nemzetközi támogatást is bevonhatnak fejlesztéseik megvalósításába:

- Határon átnyúló együttműködési programok
- Központi EU-s megvalósítású programok (pl. Horizon 2020, URBACT),
- Bilaterális programok (pl. Norvég Alap, Svájci Alap).

Az alábbi táblázat Szarvas városa vonatkozásában fejlesztés típusonként rögzíti az egyes elképzeléseket, melyekhez az indikatív költségvetés megjelölése mellett a jelenleg rendelkezésre álló információk alapján hozzárendelésre kerülnek a releváns operatív programokban megjelenő potenciális finanszírozási lehetőségek is.

4. táblázat: A tervezett fejlesztések vázlatos pénzügyi terve

Projekt típus	Projekt megnevezése	Indikatív költségbeclés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása*
Akcióterületi projektek	Belvárosi Akcióterület (AT1)		
	Tessedik Sámuel Múzeum Interaktívva tétele	550	TOP 2.1 Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
	Bolza-kastély felújítása, közösség számára történő megnyitása, kapcsolódó közösségi tér fejlesztése	1500	TOP 2.1 Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
	Piac felújításának folytatása	1000	TOP 1.1 Helyi gazdaság infrastruktúra fejlesztése, TOP 2.1 Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
	Szent Klára Gyógyfürdő fejlesztése	500	GINOP 7. Turizmus ¹
	Árpád szálló épületének felújítása, szálló funkció újbóli kialakítása (Fürdő fejlesztéshez kapcsolódik)		
	Petőfi utcai Sportcsarnok felújítása	1500	Jelenleg nem látható biztos forráslehetőség (TOP-ból nem finanszírozható)
	Petőfi utca (Szabadság út és Jókai utca közötti szakasz) felújítása	250-300	TOP 3.1 Fenntartható települési közlekedésfejlesztés
	Szarvasi Gyermekélelmészeti Nonprofit Kft. konyha és étkező felújítás, napelem kiépítés, Frecska-mozi felújítás (rendezvény és fogadóterem kialakítás)	325 (275 millió Ft épület + 50 millió Ft eszközbeszerzés)	TOP 4.2 Szociális alapszolgáltatások fejlesztése
Fogorvosi rendelők kialakítása	130	TOP 4.1 Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése	

¹ Az egyes fejlesztési elképzelések potenciális forráslehetőségei az elfogadott Operatív Programok alapján kerültek beazonosításra. A Vidékfejlesztési Program jelentős átdolgozása miatt ahhoz való potenciális kapcsolódások az ITS készítés fázisában nem határozhatók meg.

Projekt típus	Projekt megnevezése	Indikatív költségbeccslés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása*
	Bölcsőde felújítás (Kossuth u. 19)	40	TOP 1.4 A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása, családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével
	Lengyel Palota külső felújítás	130	TOP 2.1 Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
	Mitrovszky-kastély felújítása, új funkcióval való megtöltése (Városi könyvtár, I. Magyar Operamúzeum)	800	TOP 2.1 Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
	Vasútállomás épületének felújítása és korszerűsítése és a hozzá kapcsolódó közterület rendezése	150	TOP 3.1 Fenntartható települési közlekedésfejlesztés / IKOP 3.2 A vidéki városi-elővárosi közösségi közlekedési teljesítmény megőrzése
	Kossuth tér közterület rendezés	100	TOP 2.1 Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
	Családsegítő és Gyermekjóléti Központ infrastrukturális és szolgáltatás fejlesztése, épület felújítása	170	TOP 4.2 Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése
	Szabadság út menti kerékpárút építés	165	TOP 3.1 Fenntartható települési közlekedésfejlesztés / TOP 2.1 Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
	Autóbusz-pályaudvar és környékének felújítása	200	TOP 3.1 Fenntartható települési közlekedésfejlesztés
	Idősek Napközi Otthona felújítása (Béke u.7)	100-150	TOP 4.2 Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése
	Körös-parti akcióterület (AT2)		
	Erzsébet liget – „Pavilon” felújítás	100	TOP 1.2 Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés
	Erzsébet-liget Sporttelep felújítás	30	MLSZ támogatás / TAO

Projekt típus	Projekt megnevezése	Indikatív költségbeccsítés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása*
	Hivatali üdülő felújítás és bővítés	250-300	Önkormányzat saját forrás (TOP – szálláshelyfejlesztés nem támogatható) / GINOP 7. turizmus (?)
	Holt-Körös kotrása (H7 is)	2000	KEHOP 4. Természeti és élővilág-védelmi fejlesztések
	II. rendű védtöltés felújítása (H6 is)	300	KEHOP 1.4 Vizek okozta kártételekkel szembeni ellenálló képesség
	Kacsa-tó családbarát fejlesztése	50	TOP 1.2 Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés
	Történelmi Magyarország közepe környezetében tervezett fejlesztések (Arb. híd; kiállító tér, stb.)	1900	TOP 1.2 Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés
	Dózsa György út – Béke út – Városközpont – Alkotmány út utcafelújítás, Sportcsarnokot kiszolgáló parkolók felújítása (H1 is)	100 (Dózsa Gy. úti, akcióterületre eső szakasz, teljes ktg: 250 millió Ft)	TOP 3.1 Fenntartható települési közlekedésfejlesztés / Dózsa Gy. úti szakasz: TOP 1.2 Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés
	Új nyomvonalú gyalogút és kerékpárút fejlesztés (H2 is)	650	TOP 1.2 Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés
	Információs Pont kialakítása a Vízi Színháznál	2	TOP 1.2 Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés
	Arborétum megközelíthetőségének javítása	10	TOP 1.2 Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés
	Szociális célú akcióterület (AT3)		
	Az akcióterületen élő lakosság bevonása az előkészítésbe	0,3	TOP 5.2 A leromlott városi területeken a jobb életlehetőségekkel rendelkező hátrányos helyzetű személyek számának növelése

Projekt típus	Projekt megnevezése	Indikatív költségbeclés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása*
	Folyamatos szociális munka	4	TOP 5.2. A leromlott városi területeken a jobb életlehetőségekkel rendelkező hátrányos helyzetű személyek számának növelése
	Szociális bérlakások kialakítása integrált lakókörnyezetben	100	TOP 4.3 Leromlott városi területek rehabilitációja
	Az akcióterületi lakókörnyezet rehabilitációja (fásítás, játszótér)	3	TOP 4.3 Leromlott városi területek rehabilitációja
	„Virágos Szarvasért” mozgalom erősítése	2	TOP 5.3 Helyi szintű társadalmi párbeszéd és helyi identitás erősödése
	Arató utcai közösségi ház építése	80	TOP 4.3 Leromlott városi területek rehabilitációja
	Kártyás mérőórák felszerelése a rászoruló családoknál	0	Szolgáltató finanszírozásában
	Tréning (Közösségi Ház vezető, szakmai megvalósítók számára)	0,3	TOP 5.3 Helyi szintű társadalmi párbeszéd és helyi identitás erősödése
	Szociális szakember szupervíziója	1	TOP 5.2. A leromlott városi területeken a jobb életlehetőségekkel rendelkező hátrányos helyzetű személyek számának növelése
	Kortárs segítők képzése	0,7	TOP 5.2. A leromlott városi területeken a jobb életlehetőségekkel rendelkező hátrányos helyzetű személyek számának növelése
	Felnőttképzés (ifjúságsegítő)	0,9	TOP 5.2. A leromlott városi területeken a jobb életlehetőségekkel rendelkező hátrányos helyzetű személyek számának növelése / EFOP
	Ifjúsági információs és tanácsadó iroda kihelyezett szolgáltatásainak működtetése	8	TOP 5.3 Helyi szintű társadalmi párbeszéd és helyi identitás erősödése

Projekt típus	Projekt megnevezése	Indikatív költségbeccslés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása*
	Ifjúsági kezdeményezések támogatása	5	TOP 5.3 Helyi szintű társadalmi párbeszéd és helyi identitás erősödése
	(Nyári) napközi biztosítása	5	TOP 5.2. A leromlott városi területeken a jobb életlehetőségekkel rendelkező hátrányos helyzetű személyek számának növelése
	„Nagy mozgás kicsiknek” – óvodai fejlesztés	5	TOP 5.2. A leromlott városi területeken a jobb életlehetőségekkel rendelkező hátrányos helyzetű személyek számának növelése
	Fiatal szülők önfoglalkoztatásának segítése	2	TOP 5.2. A leromlott városi területeken a jobb életlehetőségekkel rendelkező hátrányos helyzetű személyek számának növelése
	Szociális szövetkezet létrehozása – lovas tanya	4	Saját forrás, majd EFOP, vagy GINOP-forrás
	Papírbrikettáló üzem létrehozása	0,3	TOP 5.2. A leromlott városi területeken a jobb életlehetőségekkel rendelkező hátrányos helyzetű személyek számának növelése / Önkormányzati saját forrás
	Felnőttképzés (lovas oktató, túravezető, ifjúságsegítő)	1	TOP 5.2. A leromlott városi területeken a jobb életlehetőségekkel rendelkező hátrányos helyzetű személyek számának növelése / EFOP
	Konyhakert program	3	TOP 5.2. A leromlott városi területeken a jobb életlehetőségekkel rendelkező hátrányos helyzetű személyek számának növelése / Önkormányzati saját forrás
	„Szarvasi Lovas napok” rendezvénysorozat	5	TOP 5.3 Helyi szintű társadalmi párbeszéd és helyi identitás erősödése

Projekt típus	Projekt megnevezése	Indikatív költségbeccsés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása*
	Közösségi kezdeményezések megvalósítása	10	TOP 5.3 Helyi szintű társadalmi párbeszéd és helyi identitás erősödése
	Iparfejlesztési akcióterület (AT4)		
	Ipari Park fejlesztése, bővítése, új inkubátorház létesítése	2900	TOP 1.1 Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése / GINOP 1.1 Új inkubátorházak létrehozása és meglévő inkubátorházak fejlesztése, illetve az érintett vállalkozások szolgáltatáspaletájának bővítése és fejlesztése
	Napelempark(ok) létesítése	250-300 / db	KEHOP 5.1 Hálózatra termelő, nem épülethez kötött megújuló energiaforrás alapú zöldáram termelés elősegítése
Kulcsprojektek	M44 gyorsforgalmi út megépülése Kecskemét-Békéscsaba (K1)	308400	Magyar Állam
	Iparfejlesztési akcióterület fejlesztései (K2 – AT3)	3650-3700	TOP 1.1 Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése / KEHOP 5.1 Hálózatra termelő, nem épülethez kötött megújuló energiaforrás alapú zöldáram termelés elősegítése
Hálózatos projektek	Városi utak felújítása, szilárd burkolattal való ellátása, új gyűjtőutak építése (H1)		
	Dózsa György út – Béke út – Városcsözpont – Alkotmányút, Sportszarnokot kiszolgáló parkolók és utcafelújítása (AT2 is!)	250	TOP 3.1 Fenntartható települési közlekedésfejlesztés
	Lakott tanyasorok bekapcsolása a burkolt úthálózatba (Órhalmi-dűlők, Bezinai szőlők, Rózsás, Káka Major, Csipársor, Mótyó, illetve Peresi bekötőút felújítása).	300	TOP 3.1 Fenntartható települési közlekedésfejlesztés

Projekt típus	Projekt megnevezése	Indikatív költségbeccsés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása*
	Petőfi utca, Szabadság út és Jókai utca közötti szakasz felújítása (AT1 is)	250-300	TOP 3.1 Fenntartható települési közlekedésfejlesztés
	Autóbusz-pályaudvar környezetében a Bocskai utca – Rákóczi utca – Béke körút; burkolat teljes felújítása (AT 1 is)	90	TOP 3.1 Fenntartható települési közlekedésfejlesztés
	Ipari Parkon belüli úthálózat fejlesztése, megújítása; újonnan kialakítandó iparterületi részekén útépités és úthálózat fejlesztése (AT 4 is)	400 (Iparfejlesztési AT projekteleme)	TOP 1.1 Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése / TOP 1.3 A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés
	Kerékpárforgalmi hálózat és kerékpáros szolgáltatások fejlesztése (H2)		
	Átfogó Kerékpárforgalmi Hálózati Terv elkészítése	4-5	TOP 3.1 Fenntartható települési közlekedésfejlesztés
	Új nyomvonalak kialakítása, kiépítése Fahíd – Halászsárdá – Ciprus – Arborétum sétány. – Hármaskörös Komp; illetve Kacsató – Alfa utca – Másodrendű védőtöltés – Hármaskörös töltés – Hármaskörös Komp kikötő nyomvonalon (AT2)	650	TOP 1.2 Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés
	Szabadság út menti kerékpárút Sportpálya és vasúti sín közötti szakaszának nyomvonal szélesítése és pályafelújítása (AT1)	165	TOP 3.1 Fenntartható települési közlekedésfejlesztés
	Szentesi úti kerékpárút fejlesztése	100	TOP 3.1 Fenntartható települési közlekedésfejlesztés
	Meglévő kerékpárutak kivilágításának napelemmel történő kiváltása	635	TOP 3.1 Fenntartható települési közlekedésfejlesztés - kerékpározás feltételeinek javítása (?) (GINOP, KEHOP nem lehetséges)
	Újabb Kerékpárkölcsonzó Pont kialakítása a városban	10	TOP 1.2 Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés

Projekt típus	Projekt megnevezése	Indikatív költségbeccsés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása*
	Kerékpáros túraútvonalak kitáblázásának folytatása	5	TOP 1.2 Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés
	Városi intézmények felújításának és energetikai korszerűsítésének folytatása (H3)		
	Önkormányzati intézmények napelemmel történő ellátása	200	TOP 3.2 Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia felhasználás arányának növelése
	Külterületi időkotha felújítása	100	TOP 4.2 Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése
	Bölcsőde felújítása (Kossuth u. 19)	40	TOP 1.4 A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása, családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével
	Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat épületének felújítása, korszerűsítése	100-150	TOP 3.1 Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energiafelhasználás arányának növelése / TOP 2.1 Gazdaságélénkítő, népességmegtartó településfejlesztés
	Épített értékek megőrzése, védett épületek felújítása, hasznosítatlan épületek funkcióval való megtöltése (H4)		
	Mitrovszky-kastély belső felújítása, új funkcióval való megtöltése (AT1 is)	800	TOP 2.1 Gazdaságélénkítő, népességmegtartó településfejlesztés
	Árpád szálló épületének felújítása, szálló funkció visszahozása (AT1 is)	500 (Füredővel együtt)	GINOP 7. Turizmus – fürdőfejlesztés miatt
	Bolza-kastély épületének közönség számára történő megnyitása (AT1 projekt is egyben)	1500	TOP 2.1 Gazdaságélénkítő, népességmegtartó településfejlesztés

Projekt típus	Projekt megnevezése	Indikatív költségbeccsés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása*
	Lengyel-palota külső felújítása (AT1 is)	130	TOP 2.1 Gazdaságélénkítő, népességmegtartó településfejlesztés
	Ipari műemlékek (transzformátor állomások) külső felújítása	20	Önkormányzati saját forrás, egyéb hazai forrás
	Tessedik major épületének felújítása, funkcióval, tartalommal való felruházása	100	TOP 1.2 Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés
	Városi zöldfelületi rendszer fejlesztése (H5)		
	Lakóterületek közötti zöldfelületek fejlesztése	10	TOP 2.1 Gazdaságélénkítő, népességmegtartó településfejlesztés / Önkormányzati saját forrás
	Külterületen az utak, csatornák, beépített területrészek, tanyák környezetében tájvédelmi célú fásítás megvalósítása		Vidékfejlesztési Program (?)
	Belterületi utcafásítások (Városközponttól távolabbi területeken)	10	Önkormányzati saját forrás / TOP 2.1 Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
	Játszóter felújítások folytatása (pl: AT3)	20	Önkormányzati saját forrás / TOP 2.1 Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
	A város bel-, és külterületén található természeti értékek felmérésének folytatása és helyi védelem alá helyezése, a helyi jelentőségű a védett természeti értékek élőhelyeinek ellenőrzése, folyamatos vizsgálatának biztosítása	20	Önkormányzat saját forrás
	„Virágos Szarvasért” mozgalom erősítése	2	Önkormányzat saját forrás
	II. rendű védtöltés felújítása (H6)	300	KEHOP 4. Természeti és élővilág-védelmi fejlesztések
	Holt-Körös kotrása (H7)	2000	KEHOP 1.4 Vizek okozta kártételekkel szembeni ellenálló képesség

Projekt típus	Projekt megnevezése	Indikatív költségbeclés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása*
	Csapadékvíz elvezetés fejlesztése (H8)	1156,1	TOP 2.1 Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
	Csapadékvíz elvezetés fejlesztése VII. ütem	517	TOP 2.1 Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
	Csapadékvíz elvezetés fejlesztése VIII. ütem	639,1	TOP 2.1 Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
	Helyi vállalkozások közötti együttműködés erősítése, helyi beszállítói hálózatok szélesítése, klaszterek kialakításának ösztönzése (H9)		GINOP 1 – KKV-k versenyképességének javítása
	Gazdasági szereplők közötti kommunikációs fórum kialakítása		Önkormányzati saját forrás / GINOP 1, azon belül Piacképes és együttműködő kkv- szektor megteremtése
	Helyi beszállítói kapcsolatok szélesítése		GINOP 1, azon belül Piacképes és együttműködő kkv- szektor megteremtése
	Mezőgazdasági és mezőgazdasági termékfeldolgozásra épülő klaszter(ek) kialakításának ösztönzése		GINOP 1, azon belül Piacképes és együttműködő kkv- szektor megteremtése
	Helyi adottságokra épülő turisztikai attrakciófejlesztés (H10)		
	Szent Klára gyógyfürdő fejlesztése (új medencék, szolgáltatás fejlesztés) – AT1 is	500	GINOP 7. Turizmus
	Történelmi Magyarország közepe környezetében tervezett komplex turisztikai fejlesztés (AT2 is)	1900	TOP 1.2 Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés
	Tessedik kultusz erősítése (Tessedik múzeum, Tessedik út, Tessedik Napok, Tessedik major) soft programrész	2	TOP 1.2 Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés / Vidékfejlesztési Program (?)

Projekt típus	Projekt megnevezése	Indikatív költségbeccsítés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása*
	Kneipp-ösvény kialakítása Anna-liget és Erzsébet-liget területén	2	TOP 1.2 Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés / Önkormányzati saját forrás
	Szlovák tájház és Szárazmalom interaktív tétele	50	TOP 1.2 Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés / Vidékfejlesztési Program
	Körös-Maros Nemzeti Park Állatpark fejlesztése	10	TOP 1.2 Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés
	Mini-makettpark továbbfejlesztése	20	TOP 1.2 Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés
	Lovas tanya folyamatos fejlesztése	20	TOP 1.2 Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés
	Helyi program és rendezvénykínálat bővítése, új rendezvények generálása, meglévő rendezvények színvonalának emelése	40	TOP 1.2 Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés / saját forrás / Vidékfejlesztési Program
	Falusi turizmus fejlesztése	20	Vidékfejlesztési Program / saját forrás
	Kerékpáros turisztikai fejlesztések (Turisztikai célú kerékpárutak –AT2; kerékpáros túraútvonalak kitáblázásának folytatása; kerékpáros kölcsönzési lehetőségek bővítése)	670 (650+10+10)	TOP 1.2 Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés / TOP 3.1 Fenntartható települési közlekedésfejlesztés
	Fedett attrakciók kialakítása (játsház, mini golf, gokart)	50	TOP 1.2 Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés / saját forrás / Vidékfejlesztési Program
	Térségi együttműködésre épülő, aktív desztináció menedzsment (H11)		GINOP 1 - a TDM (turisztikai desztináció menedzsment) szervezeti szintek kiépítésének ösztönzése, valamint a

Projekt típus	Projekt megnevezése	Indikatív költségbeccslés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása*
			meglévő, regisztrált TDM szervezetek által kidolgozott stratégián alapuló, ütemezett, részletes szakmai program megvalósítása
	Aktív, térségi összefogáson és egységes arculati megjelenésen alapuló marketing	50	GINOP 1 – NEC 3.1 a TDM (turisztikai desztináció menedzsment) szervezeti szintek kiépítésének ösztönzése, valamint a meglévő, regisztrált TDM szervezetek által kidolgozott stratégián alapuló, ütemezett, részletes szakmai program megvalósítása
	Vízi színház pozicionálása	3	
	Fürdő pozicionálása, lehetőségeinek feltérképezése	3	
	Információs Pont kialakítása a Vízi Színháznál (AT2 is)	2	TOP 1.2 Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés
	Az Arborétum megközelíthetőségének javítása (AT2 is)	10	TOP 1.2 Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés
	Szálláshelyek minőségfejlesztése (Hivatali üdülő, vízparti szálláshelyek fejlesztése, magánszálláshelyek folyamatos fejlesztése)	500 (összesen, de ez számos kisebb önálló fejlesztést takar)	GINOP 7. Turizmus (?) / (TOP 1.2-ben szálláshely fejlesztés nem támogatható)
	Fakultatív programok összegyűjtése, rendszerezése és ezek megfelelő promotálása	20	GINOP 1 - NEC 3.1 a TDM (turisztikai desztináció menedzsment) szervezeti szintek kiépítésének ösztönzése, valamint a meglévő, regisztrált TDM szervezetek által kidolgozott stratégián alapuló, ütemezett, részletes szakmai program megvalósítása
	Programcsomagok kialakítása	3	GINOP 1 - NEC 3.1 a TDM (turisztikai desztináció menedzsment) szervezeti szintek kiépítésének ösztönzése, valamint a meglévő, regisztrált TDM szervezetek által kidolgozott stratégián alapuló, ütemezett, részletes szakmai program megvalósítása

Projekt típus	Projekt megnevezése	Indikatív költségbeclés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása*
	Helyi termékek (food) és non-food bevonása az idegenforgalomba	10	GINOP 1 - NEC 3.1 a TDM (turisztikai desztináció menedzsment) szervezeti szintek kiépítésének ösztönzése, valamint a meglévő, regisztrált TDM szervezetek által kidolgozott stratégián alapuló, ütemezett, részletes szakmai program megvalósítása / Vidékfejlesztési Program
Egyéb projektek	Szarvas város kommunikációjának erősítése (E1)		
	Vállalkozói és projektiroda kialakítása	20	TOP 1.1 Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése
	Aktív és tudatos befektető toborzás	10	TOP 1.1 Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése
	Aktív hazai és nemzetközi marketingtevékenység	50	GINOP 1 – NEC Piacképes és együttműködő kkv szektor megteremtése II. (
	Helyi termékek népszerűsítése	10	TOP 1.1 Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése
	Helyi lakosság szemléletformálásának folytatása (környezettudatos szemlélet erősítése a mindennapokban)	50	TOP 5.3 Helyi szintű társadalmi párbeszéd és helyi identitás erősödése KEHOP 5.4 Energiahatékonyság növelése, megújuló energiaforrások alkalmazása - Szemléletformálási programok

5 Anti-szegregációs program

5.1 A település szegregátumainak és szegregáció által veszélyeztetett területeinek bemutatása

Szarvason az alacsony státuszú lakosság aránya az aktív korú lakosságon belül 8,9%. Ennél magasabb arányban a Kertvárosi részen és a külterületeken laknak alacsony státuszú családok. A 2011. évi népszámlálási adatok alapján a KSH egy szegregátumot és kettő szegregációval veszélyeztetett területet határolt le a városban. Az önkormányzat adatai alapján a Városközpontban lehatárolt terület nem tekinthető veszélyeztetett területnek. A másik két terület a Kertvárosi részen található. Az önkormányzat adatai alapján a Kertvárosi városrészben található még egy veszélyeztetett terület: a Szent László utca – Rét utca – Liliom utca – Tessedik Sámuel utca által határolt tömböket foglalja magában. A településen a roma és alacsony státuszú népesség jellemzően szétszórva él, de ezen területen koncentrálódik a legnagyobb számban és itt rendelkeznek a családok a legkedvezőtlenebb szociális mutatókkal. A terület mellett közvetlenül – a vasúti pályatest választja el egymástól a két területet – található a Simonyi szőlő nevű külterületi rész. A két területet a továbbiakban egységesen kezeljük, egy akcióterületként.

Az 1. és 2. számú szegregátumban található ingatlanok többségét valamikori gazdagparaszti és polgári tulajdonosai építették. Egyrészt ennek megfelelően jellemző az átlagosnál magasabb alapterület: az egyszobás ingatlanok aránya a városi átlag fele a két területen, másrészt az ingatlanok kora és a rendszeres állagmegóvás hiánya miatt az ingatlanok egy része rossz állapotban van. A 3. sz. szegregátum a hagyományosan Krakkónak nevezett cigánytelep helyén található.

A terület egykori putrijai mára eltűntek, elsősorban vályogból készített egykori szegényparaszti ingatlanok találhatóak itt, a városi átlagnál valamivel kisebb alapterülettel. Az ehhez kapcsolódó Simonyi-szőlőben régi parasztházak, tanyaépületek találhatóak. Jellemzően rossz állagú ingatlanok.

12. térkép: Szarvas szegregátumai és szegregáció által veszélyeztetett területei

Forrás: Saját szerkesztés

5. táblázat: Szarvas város KSH által kijelölt és Szarvas város által jóváhagyott szegregátumainak státusza –a legsúlyosabb helyzetben lévő területek kiemelésével

	Társadalom 1. (Demográfia)	Társadalom 2. (Foglalkoztatottság)	Lakáshelyzet	Épített környezet / Közterületek minősége	Szolgáltatásokhoz (közintézményi/piaci jellegű) való hozzáférés	Etnikai szegregáció
Szegregátum 1. Ady Endre u. - Hunyadi János u. - Vasút u. - Kálvin János u. - Bem József u.	A lakónépesség száma 98 fő. A 0-14 évesek aránya 23, a 60 év felettieké 14%. Az alacsony státuszú lakosok aránya 38%.	A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 57%. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya szintén 57%.	Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya 16%. Az egyszobás lakások aránya 3%.	Az infrastruktúra rendelkezésre áll.	A területen kizárólag lakóházak találhatóak, a Városközpont közelsége miatt a szolgáltatások igénybe vehetőek.	A területen magas a roma lakosság aránya
Szegregátum 2. Ady Endre u. – Luther Márton u. - Vasút u. - Dózsa György u.	A lakónépesség száma 59 fő. A 0-14 évesek aránya 14, a 60 év felettieké 24%. Az alacsony státuszú lakosok aránya 32%.	A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 73%. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 62%.	Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya 11%. Az egyszobás lakások aránya 4%.	Az infrastruktúra rendelkezésre áll.	A területen kizárólag lakóházak találhatóak, a Városközpont közelsége miatt a szolgáltatások igénybe vehetőek.	A területen nem magas a roma lakosság aránya
Szegregátum 3. Szent László u. – Rét u. – Liliom u. – Tessedik S. u. és Simonyi szőlő	A lakónépesség száma 223 fő.	2014-ben LFT-ben 15 fő részesült. RGYK- ban 27 fő.	A lakások jelentős része rossz állagú, régi, vályogból épült parasztház.	Egyedül a szennyvízhálózat hiányzik, a Simonyi szőlőben.	A terület mindkét részén található élelmiszerbolt. A szolgáltatások a távolság miatt elsősorban a külterületi részen élők számára okoz problémát.	A területen magas a roma lakosság aránya

Forrás: KSH adatszolgáltatás, 2011. évi Népszámlálás alapján

5.2 Az elmúlt években megvalósított, a szegregátumokat érintő beavatkozások

A korábbi Integrált Városfejlesztési Stratégia elkészítése óta (2009. óta) érdemi változás nem történt a szegregátumok szociális és foglalkoztatási mutatóiban. Az infrastruktúra területén ebben az időszakban épült ki a szennyvízcsatorna-hálózat a szegregátumokban. Ugyancsak ebben az időszakban létesítette a Habitat for Humanity nevű szervezet a Habitat-pontot a városban, amely a szegregátumokban élők lakhatási helyzetét is segítette. A településen tíz éve működik a Csodaszarvas Tanoda. Az Öngondoskodó családok a Kárpát-medence szívében és a „Kender helyett gyógynövény” című programok segítik a hátrányos helyzetű csoportok integrációját. Biztos Kezdet Gyerekház működik a településen.

A következő táblázat a 2009-ben tervezett, de megvalósításra nem kerülő beavatkozásokat tartalmazza.

6. táblázat: A 2009-ben elkészített IVS tervezett, megvalósításra nem került anti-szegregációs célú beavatkozásai

Ágazat	Korábbi IVS anti-szegregációs tervének tervezett intézkedései	Megjegyzés
Foglalkoztatás	Hátrányos helyzetű munkavállalók munkaerő-piaci esélyeinek javítása; Munkaügyi Központ támogatásával képzések szervezése, piacképes ismeretek megszerzése	forrás hiányában nem valósult meg
Közoktatás	„Csökkent képességű” gyermekek oktatásának biztosítása, kéttanítós modell bevezetése	nem valósult meg, 2013-tól állami közfeladat, azóta sem történt változás
	Közoktatási létrehozása	Kerekasztal
Lakhatás	Szociális bérlakás program a külterületeken élők részére	forrás hiányában nem valósult meg

Forrás: Önkormányzati információszolgáltatás

Az alábbi táblázat pedig azon beavatkozásokat tartalmazza, amelyek az integráció érdekében megvalósultak a 2009-es IVS elkészítése óta. Elsősorban horizontális anti-szegregációs beavatkozások történtek a városban. Az önkormányzat számos civil és egyházi partner bevonásával folytatott érdemi deszegregációs intézkedéseket. Ugyanakkor ezek egy része eseti, pályázathoz kötött program volt. Az önkormányzat kifejezett célja, hogy az integrációs beavatkozások fenntarthatóságát megteremtse, a már meglévő jó gyakorlatok átvételével, bevezetésével a szegregátumokat nem csak fizikai értelemben szüntesse meg, hanem az emberek képzettségi és foglalkoztatási mutatóinak javításával, az alacsony státuszt számolja fel a településen. A szegregáció oldása és a szegregátumok lakhatási, infrastrukturális helyzetében nem történt jelentős változás

A 2009-es IVS Anti-szegregációs Terve által megfogalmazott célok:

1. Az alacsony státuszú lakosság területi koncentrációjának közép- és hosszútávon való csökkentése
 - 1.1 30 év alatti fiatalok számára átmeneti lakhatási megoldás nyújtása
 - 1.2 Nyugdíjas otthonok férőhelyeinek bővítése
 - 1.3 A foglalkoztatás növelése közmunkaprogrammal
 - 1.4 Infrastruktúra fejlesztése
 - 1.5 Oktatási integráció biztosítása

7. táblázat: Anti-szegregációs célú beavatkozások és azok eredményei (2007-2014) a városban

	Korábbi IVS anti-szegregációs terv megvalósult intézkedései (zárójelben a cél sorszáma, amihez hozzájárul)	Eredmény /értékelés
Horizontális anti-szegregációs beavatkozások	Közmunkaprogramok szervezése	2014-ben mintegy 300 fő vett rész benne
	Egyházak becsatornázása az ifjúság- és családvédelem, droprevenció munkájába	Kábítószerügyi Egyeztető Fórum működtetése. Számos találkozó, konferencia, meghívott vendégek a prevenció és terápia részéről is
	Roma Nemzetiségi Önkormányzat munkájának támogatása	Eredményes
	IPR bevezetése az iskolában	Megtörtént. Ma már nem önkormányzati feladat.
	Szervezett továbbtanulási és pályaválasztási programok bevezetése az általános iskola 6. osztályától kezdve	Megtörtént. Ma már nem önkormányzati feladat.
	Pályázati források igénylése a pedagógusok mentálhigiénés képzésére és gondozására	Megtörtént. Ma már nem önkormányzati feladat.
Lakhatás	Szociális bérlakások építése (1)	20 szociális bérlakás átadása történt meg
	A külterületen élő hátrányos helyzetben lévő fiatalok segítése a tulajdoni lakáshoz jutásban (lakásvásárlási támogatás formájában). (1)	3 ingatlan felajánlása kedvezményes feltételekkel
	Térfigyelő kamerák kihelyezése a veszélyeztetett területeken	43 db kihelyezett kamera + 14 db kihelyezése folyamatban van. Eddig 18 bűncselekmény felderítésében segített.

Forrás: Önkormányzati információszolgáltatás

5.3 Anti-szegregációs intézkedési terv

5.3.1 A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések

5.3.1.1 Anti-szegregációs célok

Szarvas városának elemi érdeke és célja, hogy az egyenlő hozzáférés, az esélyegyenlőség és az integráció biztosításának elve az élet minden területén megvalósuljon a városban. Ehhez a lakhatási feltételek biztosítása mellett – széleskörű együttműködésen alapuló – többféle: szociális, képzési, foglalkoztatási, a szolgáltatásokhoz való hozzáférést javító intézkedések együttesével kíván hozzájárulni. Az alacsony státuszú lakosok integrációja előmozdításának elengedhetetlen feltétele az egyenlő hozzáférés biztosításán túl olyan szolgáltatások tervezése és megvalósítása, amelyek csökkentik munkaerő-piaci hátrányaikat, javítják foglalkoztatási esélyeiket, hozzájárulva ezzel az alacsony státusz megváltozásához.

8. táblázat: Az anti-szegregációs terv horizontális céljai és alcéljai

Horizontális célok	Alcélok
<p>1. Az esélyegyenlőség biztosítása a város minden fejlesztési beavatkozásánál, annak figyelembe vételével, hogy semmilyen fejlesztés nem járulhat hozzá a településen belüli, vagy kívüli szegregáció kialakulásához és erősödéséhez</p> <p>Az esélyegyenlőség, a szegregáció-mentesség biztosítása a településen</p>	
<p>2. Oktatási integráció biztosítása</p>	<p>Az iskolai sikeresség feltételeinek megteremtése</p> <p>A lemorzsolódás csökkentése</p>
<p>3. Az alacsony státuszú lakosság foglalkoztatási helyzetének javítása</p>	<p>A rendszeres munkajövedelemmel rendelkezők számának emelkedése</p> <p>Az elsődleges munkaerő-piacon megjelenők számának növekedése</p>
<p>4. A szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása</p>	<p>A szociális szolgáltatások színvonalának emelkedése</p> <p>Új szociális szolgáltatások biztosítása</p>
<p>5. Közösségi terek biztosítása</p>	<p>A szabadidő hasznos eltöltése feltételeinek biztosítása</p> <p>Az iskolán kívüli, iskolai sikerességet segítő, programok helyszíneinek biztosítása</p> <p>Minden korosztály részére biztosítani a közösségi tereket</p>

Forrás: Saját szerkesztés

A településen található szegregátumok megszüntetése rövidtávon nem lehetséges, a lakásállomány és a lakosság nagy száma miatt. Ezen területeken ezért legfőbb cél, hogy a rossz állagú ingatlanok felszámolásával, a mobilizációs lehetőségek megteremtésével a szegregáció oldása, a szegregátumokban élők számának csökkentése. Emellett cél a területek rehabilitációjával az élhető lakókörnyezet megteremtése.

9. táblázat: Az anti-szegregációs terv terület specifikus céljai és azok relevanciája az egyes szegregátumokban (a szegregátumok sorszámaival jelölve)

Terület specifikus célok	Szegregátum 1	Szegregátum 2	Szegregátum 3
Mobilizációs program kidolgozása az alacsony státuszú lakosság koncentrációjának csökkentése érdekében			
Életveszélyes állapotban lévő lakások elbontásával, a lakók szociális bérlakásokban történő elhelyezésével a szegregáció oldása			
Szociális városrehabilitációs program lebonyolításával a lakókörnyezet rahabilitációja			
A lakhatási körülmények javítása			
A foglalkoztatottság növelésével az alacsony státuszú lakosok számának csökkentése, így a szegregáció oldása			
A közüzemi tartozások csökkentése előrefizetés, kártyás mérőórák felszerelésével			

Forrás: Saját szerkesztés

5.3.1.2 Általános – horizontális anti-szegregációs intézkedések

A társadalmi egyenlőtlenségek megszüntetése és ezen belül a területi vagy más típusú szegregáció feloldása Szarvas számára a fenntartható városfejlődés egyik záloga. Ennek tudatában a város messzemenőig figyelembe veszi a jövőben megvalósuló fejlesztéseinél, hogy azok nem okozhatják sem horizontálisan, sem területileg a szegregáció kialakulását, vagy erősödését. Emellett az önkormányzat a Roma Nemzetiségi Önkormányzattal közösen Anti-diszkriminációs jelzőrendszert működtet annak érdekében, hogy a településen az esélyegyenlőség és a szegregáció-mentesség a mindennapok részévé váljon.

Az anti-szegregációs beavatkozások egyes elemei megkülönböztethetők aszerint, hogy az adott beavatkozás „kemény” (alapvetően fizikai jellemzők szerint mérhető, pl. infrastrukturális) vagy „puha” (alapvetően humán tényezőkre irányuló) jellegű-e. Általában elmondható, hogy önmagában a kemény, illetve a puha beavatkozás ritkán vezet eredményre, hatásos és maradandó eredmény ezek optimális kombinációjával érhető el. Ennek megfelelően a város által alkalmazott intézkedések tartalmaznak kemény és puha elemeket egyaránt.

A város a 2014-2020 közötti időszakban szociális városrehabilitációs programot kíván lebonyolítani, mely területileg a 3. sz. szegregációval veszélyeztetett területet érinti. Az Arató utcában az önkormányzat tulajdonában, a Roma Nemzetiségi Önkormányzat működtetésében található egy közösségi ház. Az épület az elmúlt években számos, integrációt segítő, programnak adott helyet. Az épület műszaki állaga nem megfelelő, a felújítása és bővítése nem lehetséges. Új épület építésére van szükség, mely alkalmas komplex szolgáltatások biztosítására. Az épület mellett elhelyezkedő foci pályája szintén segíti azt, hogy ne csak az alacsony státuszú lakosok vegyenek részt a programokban. Cél, hogy a közösségi tér ne konzerválja a szegregációt, hanem az integráció irányába hasson. Új közösségi ház építése tervezett a városrehabilitációs program keretében. A közösségi ház vezetője és az abban résztvevő szakmai stáb részére tréning szervezése tervezett.

Az épület alkalmas egyrészt a mellette található sportlétesítmény kiszolgáló funkcióját ellátni, másrészt a városban már meglévő egyes szolgáltatások (Körkörös klub, tanoda, ifjúsági információs és tanácsadó iroda) kihelyezett telephelyeként részt venni az integrációs folyamatokban. A családsegítő szolgáltatásban résztvevő szociális szakember hetente egy alkalommal nyújtana segítséget az épületben a rászorultak részére.

A városvezetés meggyőződése, hogy az esélyteremtés legfontosabb eszközét a megfelelő színvonalú és mindenki számára hozzáférhető oktatás jelenti. Ugyanakkor már az óvodába lépés előtt szükségesek olyan fejlesztések, melyek a korai fejlesztés és egyéb szociális szolgáltatások körébe tartoznak. Ennek érdekében a már hat éve meglévő Biztos Kezdet Gyerekház további működtetését tervezi a város. Itt lehetőség nyílik többek között a szülők pedagógiai és pszichológiai tudásának bővítésére, a szülői kompetenciák fejlesztésére is. Az óvodai feladat-ellátási helyeken dolgozó pedagógusok továbbképzését, szakmai fejlődésüket képzésekkel kívánja segíteni a város, illetve a korai felismerés és fejlesztés érdekében gyógypedagógiai képzettség megszerzését ösztönzi. Az óvodás gyerekek részére - diagnosztikai szűrővizsgálatokat követően - mozgásfejlesztő terápia biztosítása tervezett.

A közösségi házban a már meglévő ifjúsági információs és tanácsadó iroda hetente egyszer kihelyezett szolgáltatást nyújtana, amely ifjúságsegítő szolgáltatásokkal és erre épülő strukturált programokkal, foglalkozásokkal tudja segíteni az ifjúsági korosztályt. Felkereső-tanácsadó jellegű ifjúságsegítő munkával azokat a fiatalokat kívánja elsősorban elérni, akik csellengenek, kimaradnak az iskolából, vagy a lemorzsolódás fenyegeti őket. Személyes és rendszeres kapcsolatra kívánja a hangsúlyt helyezni: mentori szolgáltatást nyújt egyéni és zárt, tematikus csoportokban (személyiségfejlesztő jellegű foglalkozások, ártalomcsökkentő mentálhigiénés fejlesztő csoportok); önkénteseket, kortárs segítőkét képezne a programjainkban résztvevő fiatalok köréből. Egyénre szabott, kompetenciafejlesztő kiscsoportos foglalkozásokat tartana: az ifjúsági korosztálynál fiatalabb, a 12-15 éves korosztály, valamint a kamaszok (15-18 évesek) számára nem formális tanulási módszerekre épülő személyiség-és kompetenciafejlesztő programok szervezésével. Mindhárom korosztály számára egyénre szabott, személyes, kiscsoportos tanácsadást tartana, fejlesztő programokkal. Tudatos közösségépítő munka egyrészt megtartó jellegű, ami azt jelenti, hogy az ide tartozó fiatalok egymást segítve, hasznos, strukturált tevékenységek és programok segítségével erősítik egymást, így könnyebben elkerülhető a lecsúszás veszélye. A mentori szolgáltatáson keresztül, ifjúságsegítők segítségével könnyebben átvészelik a kamaszokkal járó szerepváltás nehézségeit, illetve a peremhelyzetükből fakadó nehézségeket. Az itt megjelenő közösségi kezdeményezéseket a város támogatni kívánja. A fiatalok által kialakítandó, „Fiatal Szarvas” akcióprogram kidolgozását segíti.

A város több éve biztosít nyári napközit és nyári gyermekétkeztetést. A jövőben ezen szolgáltatásokat továbbra is biztosítani kívánja.

Kamaszokat támogató Körkörös klub évek óta működik a településen. A klub kihelyezett szolgáltatásának biztosítása tervezett az Arató utcai közösségi házban.

Szarvason tíz éve működik tanoda, nagy sikerrel. A jövőben is indokolt a program folytatása, melynek tevékenységét a város támogatni kívánja.

A középiskolába járó hátrányos helyzetű diákok körében magas a lemorzsolódók aránya. A végzős középiskolások részére a Bursa Hungarica pályázati lehetőség áll rendelkezésre. Az első két évfolyamon tanulók körében a legnagyobb a kockázata a lemorzsolódásnak, ezért ennek csökkentésére az önkormányzat ösztöndíjrendszert vezet be, amely motiválja a diákok iskolai sikerességét és az intézményben történő bent maradását.

Civil fórum kistérségi szinten működik. A civil szervezetek támogatását a város biztosítani kívánja a jövőben is. Azon szervezetek részére, akik igénylik, esélyegyenlőségi képzést, esélyegyenlőségi projektek generálását és megvalósítását ösztönző, támogató tréningek, workshopok szervezését biztosítja.

A megfelelő színvonalú szociális munka biztosítása érdekében rendkívül fontos a szociális területen dolgozók továbbképzése. Új gyakorlatok, lehetőségek megismerésére és újfajta tevékenységek bevezetésére van szükség. Emellett rendkívül fontos, hogy a segítő szakemberek számára támogatást nyújtson a segítő munka során jelentkező testi, szellemi, érzelmi kimerülés megelőzése érdekében, a családsegítő munka fejlesztésében. Mindezek mellett rendkívül fontos, hogy a szociális szakemberek rendkívül leterheltek, ezért a szociális intézmény családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatást ellátó részlegét 1-1 fővel szükséges növelni. A bérlakásokba költöző családok szociális munkával történő intenzívebb megtámogatására van szükség.

A szegregátumokban élő érettségizett fiatalok részére felnőttképzés szervezése indokolt a szociális ágazatban. Szociális gondozó és ápoló, szociális asszisztens, ifjúságsegítő, idősgondozó képzettségek megszerzését és azt követően foglalkoztatásukat az önkormányzat vállalja.

A város biztosítani kívánja a családok átmeneti otthona szociális szolgáltatást a településen. Jelenleg a rászoruló családok elhelyezése csak a távoli megyeszékhelyeken lehetséges, miközben a településen sajnos igény mutatkozik a szolgáltatásra.

Az alacsony státuszú lakosok foglalkoztatásának elősegítése érdekében az önkormányzat előnyben részesíti a beruházások során azon vállalkozásokat, akik alacsony státuszú lakosságból választanak munkavállalókat. Számukra helyi adókedvezményeket biztosít.

A foglalkoztatás elősegítése érdekében az önkormányzat mezőgazdasági tevékenységet végző szociális szövetkezetet hoz létre. A szövetkezet részben építene a roma lakosság egy részének birtokában lévő lótartrási ismeretekre. A lovas turizmus fejlesztése érdekében, építve a Nemzeti Lovas Program köznevelési célkitűzéseire, lovas oktató, lovas túravezető, lovas terapeuta képzettség megszerzését támogatja. Szociális szövetkezet keretében lovarda kialakítására kerül sor. A szövetkezet másik tevékenységeként zöldségtermesztéssel kíván foglalkozni, mely építeni kíván a köz- és szociális étkeztetés szükségleteire, illetve a piaci igényekre. A szociális szövetkezethez is kapcsolódóan, a helyi lovas tanyák és a roma nemzetiségi önkormányzattal közösen a beavatkozások helyi elfogadását, sikeres végrehajtását is segítve városmarketing tevékenység tervezett, mely keretében háromnapos rendezvénysorozatot kerül elindításra hagyományteremtő céllal, „Szarvasi lovas napok” címmel.

A Szarvas Város Roma Nemzetiségi Önkormányzatának (RNÖ) konzorciumi partnerségében megvalósítandó szociális városrehabilitációs program során a RNÖ által megvalósítandó közösségi kezdeményezésen alapuló integrációs projektek lebonyolítására kerül sor.

A Krakkó és Simonyi szőlő területen a házakhoz tartozó kertek alkalmasak lennének a megművelésre. Kisléptékű, a konyhakertek megművelésére, baromfitartásra ösztönző konyhakert program kerül kidolgozásra. Egy ilyen jellegű program alapos előkészítést igényel a területen élők bevonásával.

A fiatal szülők önfoglalkoztatásának segítése érdekében projektgeneráló, projekt menedzsment, projektfejlesztő, önfoglalkoztatást generáló workshopokat szervezésére kerül sor, személyre szabott egyéni tanácsadásokkal kiegészítve.

A közfoglalkoztatás keretén belül az önkormányzat papírbrikettáló üzemet hoz létre. A késztermékkel segíti a legrászorultabb családok fűtésének biztosítását.

10. táblázat Az anti-szegregációs terv tervezett, horizontális intézkedései

Horizontális cél	Megvalósítást célzó intézkedés	Felelős	Lehetséges pénzügyi forrás	Megvalósulás lehetséges időtávja
1. Esélyegyenlőség biztosítása	Anti-diszkriminációs jelzőrendszer működtetése	Jegyző, együttműködve a Roma Nemzetiségi Önkormányzat elnökével	Nem releváns	2015-
2. Oktatási integráció	Az óvodapedagógusok ösztönzése, gyógypedagógus végzettség megszerzésére, beiskolázás	Polgármester	Önkormányzat saját forrás	2016-
	Óvodapedagógusok szakmai továbbképzése	Polgármester	TOP szociális városrehabilitáció keretében (TOP 5.2)	2016-
	"Nagy mozgás kicsiknek" - óvodai fejlesztés	Óvodavezető	TOP szociális városrehabilitáció keretében (TOP 5.2)	2016-
	(Nyári) napközi biztosítása, étkeztetéssel	Polgármester	TOP szociális városrehabilitáció keretében (TOP 5.2), illetve EMMI	2015-
	Kortárs-segítők képzése	szociális intézmény vezetője	TOP szociális városrehabilitáció keretében (TOP 5.2)	2016-
	Drogprevenció	szociális intézmény vezetője	TOP szociális városrehabilitáció keretében (TOP 5.3)	2016-
	Tanoda program folytatásának támogatása	Polgármester	EFOP	folyamatos

Horizontális cél	Megvalósítást célzó intézkedés	Felelős	Lehetséges pénzügyi forrás	Megvalósulás lehetséges időtávja
	Körkörös Klub kihelyezett szolgáltatásnak biztosítása	szociális intézmény vezetője	TOP szociális városrehabilitáció keretében (TOP 5.2)	2016-
	HHH középiskolás diákok ösztöndíj támogatási rendszerének kialakítása és megvalósítása	Polgármester	TOP 5.3	2015-
3. Az alacsony státuszú lakosság foglalkoztatási helyzetének javítása	Alacsony státuszú lakosokat foglalkoztató vállalkozások adókedvezményben részesítése	Polgármester	Önkormányzat saját forrás	2015-
	Szociális szövetkezet létrehozásának megteremtése	Polgármester	Saját forrás, majd EFOP, vagy GINOP-forrás	2016-
	Felnőttképzés biztosítása a szociális ágazatban	Polgármester	Saját forrás	2016-
	Fiatal szülők önfoglalkoztatásának segítése	Polgármester	TOP szociális városrehabilitáció keretében (TOP 5.2)	2016-
	Közfoglalkoztatás keretén belül papírbrikettáló üzem létrehozása	Polgármester	Önkormányzat saját forrás	2016-
	Felnőttképzés biztosítása a szociális szövetkezet tevékenységeihez kapcsolódóan	Polgármester	Önkormányzat saját forrás	2016-
	Konyhakert program	Polgármester	TOP szociális városrehabilitáció keretében (TOP 5.2)	2016-

Horizontális cél	Megvalósítást célzó intézkedés	Felelős	Lehetséges pénzügyi forrás	Megvalósulás lehetséges időtávja
4. A szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása	A meglévő Biztos Kezdet Gyerekház szolgáltatásának további biztosítása	Polgármester	Állami finanszírozási rendszer keretén belül (3 évenkénti pályázat révén, állami normatíva)	folyamatos
	Szakmaközi hálózat működtetése, szakmai műhelyek szervezése a jelzőrendszer sikeresebb működése érdekében	Jegyző	Nem releváns	2015-
	Szociális szakemberek továbbképzése	szociális intézmény vezetője	EFOP	2017-
	Családok Átmeneti Otthona szolgáltatás bevezetése	polgármester	TOP	2016-
	Ifjúsági információs és tanácsadó iroda kihelyezett szolgáltatásának biztosítása	szociális intézmény vezetője	TOP szociális városrehabilitáció keretében (TOP 5.3)	2016-
	A Községi Ház vezetője és ott szakmai megvalósítóként dolgozók részére tréning szervezése	szociális intézmény vezetője	TOP szociális városrehabilitáció keretében (TOP 5.3)	2016-
	Ifjúságsegítő felnőttképzés a szegregátumban élők körében (2 fő)	szociális intézmény vezetője	TOP szociális városrehabilitáció keretében (TOP 5.3)	2016-
	Ifjúsági kezdeményezések támogatása	szociális intézmény vezetője	TOP szociális városrehabilitáció keretében (TOP 5.3)	2016-

Horizontális cél	Megvalósítást célzó intézkedés	Felelős	Lehetséges pénzügyi forrás	Megvalósulás lehetséges időtávja
	Civil Fórum folyamatos munkájának elősegítése, a civil szervezetek részére esélyegyenlőségi képzés és esélyegyenlőséget célzó projektek megvalósítása érdekében projekttervezési képzés biztosítása	polgármester	TOP szociális városrehabilitáció keretében (TOP 5.3)	2015-
5. Közösségi terek biztosítása, közösségfejlesztés	A közösségi ház építése	Polgármester	TOP szociális városrehabilitáció keretében (TOP 5.3)	2016-
	„Szarvasi lovasnapok” rendezvénysorozat elindítása	Polgármester	TOP szociális városrehabilitáció keretében (TOP 5.3)	2016-
	Közösségi kezdeményezések megvalósítása	Polgármester	TOP szociális városrehabilitáció keretében (TOP 5.3)	2016-

Forrás: Saját szerkesztés

5.3.1.3 Terület (szegregátum) specifikus anti-szegregációs intézkedések

A három szegregációval veszélyeztetett terület megszüntetése nem indokolt. Alapvetően rehabilitációs programok alkalmazására van szükség, folyamatosan segítve az ott élők lakhatási és társadalmi mobilizációs törekvéseit. Az életveszélyes, illetve ahhoz közelítő állagú ingatlanok bontására van szükség, csökkentve ezzel a területek népsűrűségét, oldva ezzel is a szegregációt. A családokat integrált lakókörnyezetben lévő szociális bérlakások kialakításával szükséges lakhatáshoz juttatni. A lakhatási problémák kezelése érdekében a város szociális városrehabilitációs program akcióterületeként kezeli a 3. számú szegregátum területét.

A kialakítandó bérlakások esetében figyelemmel kell lenni arra, hogy azok integrált lakókörnyezetben legyenek. Ennek megfelelően nem lehet egyik szegregátum területén sem, illetve nem lehet tömbszerűen sem kialakítani őket, annak érdekében, hogy a település egyik pontján se jöhessenek létre zárványok. A lakások alapterületének, szobaszámának meg kell felelnie a vonatkozó törvény előírásainak, figyelembe véve az oda költöző családtagok számát. A bérlakásokba költöző családok folyamatos megtámogatására van szükség a költözés előtt és azt követően is minimálisan két évig. Ezen feladat érdekében a szociális intézmény létszámát növelni szükséges.

A közműszolgáltatókkal együttműködve előrefizetős, kártyás mérőórák kihelyezését szükséges kezdeményezni azon családok esetében, ahol a közművek díjhátralék miatt lekötésre kerültek az ingatlanokról, illetve ahol ennek veszélye fenyeget.

A zöldfelületek folyamatos növelésével elő kell segíteni az élhetőbb lakókörnyezetet a szegregátumok területén.

A közösségi ház építése, új szolgáltatások bevezetése és hosszú távú biztosítása a 3. számú területen élők integrációját segíti. Az ingatlan építésekor megújuló energiák hasznosításával kell tervezni, a későbbi alacsony fenntartás költségek biztosítása érdekében.

A lakókörnyezet rehabilitációjához kapcsolódóan szükséges a már működő „Virágos Szarvasért” mozgalom megerősítése, kiszélesítése, a családok aktivitásának felkeltése. A verseny a helyi civil szervezetek (Szarvasi Város- és Környezetvédő Egyesület, Tessedik Sámuel Kertbarát Kör) aktív részvételével kerül lebonyolításra. Ekvözben havonta előadások megtartására kerül sor, a vegetációs időszakban gyakorlati foglalkozásokkal összekapcsolva.

11. táblázat: Az anti-szegregációs terv tervezett, szegregátum specifikus intézkedései

Szegregátum sorszáma	Konkrét intézkedés/ beavatkozás	Érintett terület specifikus cél	Felelős partner	Lehetséges pénzügyi forrás	Megvalósulás lehetséges időtávja
3.	Szociális városrehabilitációs program lebonyolítása	szegregáció oldása, lakókörnyezet rehabilitációja	polgármester	TOP szociális városrehabilitáció (TOP. 4.3 és TOP 5)	2016-
3.	Az életveszélyes lakások bontása, a családok bérlakásba költöztetése	szegregáció oldása	polgármester	TOP szociális városrehabilitáció (TOP 4.3)	2016-
3.	Bérlakásokba költöző családok szociális munkával történő segítése	szegregáció oldása	szociális intézmény vezetője	TOP szociális városrehabilitáció (TOP 5.)	2016-
3.	Közösségi ház építése, új szolgáltatásokkal történő feltöltése	szegregáció oldása	szociális intézmény vezetője	TOP szociális városrehabilitáció keretében (TOP 5.)	2016-
1., 2., 3.	„Virágos Szarvasért mozgalom” erősítése	Lakókörnyezet rehabilitációja	Polgármester	TOP szociális városrehabilitáció keretében (TOP 5.)	2016-
3.	Zöldfelületek növelése	Lakókörnyezet rehabilitációja	Polgármester	TOP szociális városrehabilitáció keretében (TOP 4.3)	2016-
1., 2., 3.	Kártyás mérőórák elhelyezése	Az elvárható életminőséghez szükséges feltételek elősegítése	szociális intézmény vezetője	Szolgáltató költsége	2015-

Forrás: Saját szerkesztés

5.3.1.4 Az anti-szegregációs beavatkozások ütemezése

12. táblázat: Az anti-szegregációs terv intézkedéseinek ütemezése

Intézkedés	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Anti-dizkriminációs jelzőrendszer működtetése									
Az óvodapedagógusok ösztönzése gyógypedagógus végzettség megszerzésére, beiskolázás									
Óvodapedagógusok szakmai továbbképzése									
"Nagy mozgás kicsiknek" - óvodai fejlesztés									
Nyári napközi biztosítása, étkeztetéssel									
Kortárs-segítők képzése									
Drogprevenció									
Ifjúsági kezdeményezések támogatása									
A Községi Ház vezetője és ott szakmai megvalósítóként dolgozók részére tréning szervezése									
HHH középiskolás diákok ösztöndíj támogatási rendszerének kialakítása és megvalósítása									
Alacsony státuszú lakosokat foglalkoztató vállalkozások adókedvezményben részesítése									
Szociális szövetkezet létrehozásának megteremtése									
„Szarvasi lovasnapok” rendezvénysorozat elindítása									
Közösségi kezdeményezések megvalósítása									
Felnőttképzés biztosítása a szociális ágazatban									
Közfoglalkoztatás keretén belül papírbrikettáló üzem létrehozása									

Intézkedés	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Felnőttképzés biztosítása a szociális szövetkezet tevékenységeihez kapcsolódóan									
Konyhakert program									
Fiatal szülők önfoglalkoztatásának segítése									
Szociális szakemberek továbbképzése									
Családok Átmeneti Otthona szolgáltatás bevezetése és működtetése									
Ifjúsági információs és tanácsadó iroda működtetése									
Ifjúságsegítő felnőttképzés a szegregátumban élők körében (2 fő)									
Civil Fórum folyamatos munkájának elősegítése, a civil szervezetek részére esélyegyenlőségi képzés és esélyegyenlőséget célzó projektek megvalósítása érdekében projekttervezési képzés biztosítása									
Közösségi Ház építése (Arató u.)									
Szociális városrehabilitáció program lebonyolítása									
Az életveszélyes lakások bontása, a családok bérlakásba költöztetése									
Bérlakásokba költöző családok szociális munkával történő segítése									
Közösségi ház új szolgáltatásokkal történő feltöltése									
„Virágos Szarvasért mozgalom” erősítése									
Tiszta udvar – rendes ház mozgalom felélesztése									
Zöldfelületek növelése									
Kártyás mérőórák elhelyezése									

Forrás: Saját szerkesztés

5.3.2 A tervezett fejlesztések szegregációs hatásainak kivédésére hozott intézkedések

A projektfejlesztés során általánosan tartózkodni kell attól, hogy bármilyen beavatkozás esélyegyenlőtlenséghez, diszkriminációhoz, szegregációhoz, vagy ezek konzerválódásához járuljon hozzá. A projektfejlesztés dokumentumainak, a település stratégiai dokumentumainak és a település helyi rendeleteinek elkészítésekor ugyanezen elvek kell, hogy érvényre jussanak.

A projektfejlesztés során elemi érdek a tervezett tevékenységek társadalmi elfogadottsága. Mind az előkészítés, mind a megvalósítás során az Önkormányzat biztosítja a társadalmi párbeszéd lehetséges formáit. A Roma Nemzetiségi Önkormányzatot bevonja ezen folyamatokba.

Célirányos kampányt tervez minden fejlesztés, program, a település életét befolyásoló esemény, illetve a településen megjelenő szolgáltatás, esemény széles körű megismertetésére, a hátrányos helyzetű csoportok tájékoztatására.

A város fejlődése érdekében tervezett beavatkozások és fejlesztések nem járulnak hozzá a szegregációhoz.

5.3.3 A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések

Az 1. és 2. számú szegregátum létrejötté spontán folyamat eredménye. A 3. sz. terület egy korábbi szegregátum helyén jött létre. A jelenlegi városfejlesztési elképzelések szerint nem ismert olyan beavatkozás, amely a területeken az ingatlanok nagyszámú bontását követelné meg, ezzel esetlegesen hozzájárulva újabb szegregátumok létrejöttéhez. A fiatal családok lakhatáshoz jutásának elősegítése érdekében bérlakásokat alakít ki a város. Az óvodai beiratkozások során az óvodai feladat-ellátási helyek között a HH és HHH gyermekek egyenletes elosztására a város a jövőben nagyobb figyelmet kíván fordítani. A településen más ágazatot érintő szegregációs mechanizmusok nem ismertek. Az 5.3.1.2 fejezetben leírt komplex beavatkozásokkal várhatóan érdemben mérsékelhetők a szegregáció hatásai.

5.3.4 Az Anti-szegregációs Program megvalósításának nyomon követése – monitoring

Az Anti-szegregációs programban foglalt intézkedések megvalósításának nyomon követésére, monitoringjára az önkormányzat Integrációs kerekasztalt hoz létre. A Kerekasztal tagjai közé meghívja Szarvas Város Roma Nemzetiségi Önkormányzatát, a program megvalósításába bevont (szociális, köznevelési) intézmények vezetőit, illetve a releváns civil szervezeteket. A Kerekasztal látja el a Programban leírt tervezett intézkedések monitoringját is.

A Kerekasztal folyamatosan nyomon követi a projektek megvalósítását, gondoskodik az érintettek véleményének kikéréséről, alternatív javaslatok felvetéséről, a megvalósult intézkedésekkel kapcsolatos elégedettség méréséről. A feladatok teljesítéséről, a fejlesztések állásáról az egyes intézkedések felelősei félévente beszámolnak a képviselőtestületnek. A Kerekasztal monitoring munkája kiterjed az egyes intézkedések relevanciájának vizsgálatára is.

Szarvas Város Önkormányzata a fennhatósága alatt álló valamennyi terület egészére nézve kötelezettséget vállal az Anti-szegregációs Intézkedési Tervben foglaltak érvényesítésére. A fennhatósága, felügyelete alá tartozó szervek és intézmények tekintetében kötelezővé teszi, hogy döntéseik, tevékenységük során a kialakult területi és/vagy etnikai szegregációs folyamatok megfordítására kell, törekedjenek, azok a szegregációt semmilyen formában nem segíthetik elő.

6 A stratégia külső és belső összefüggései

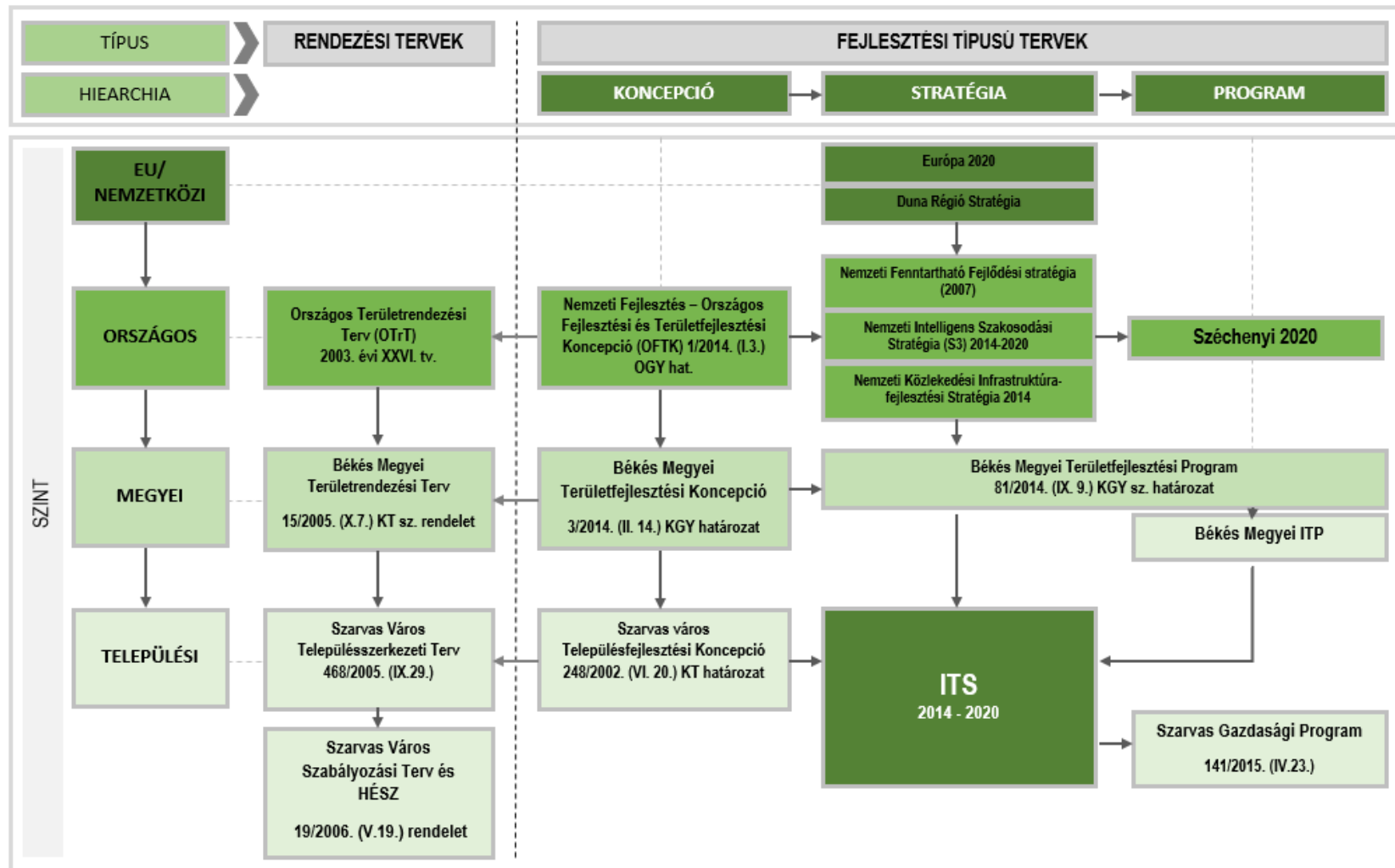
6.1 Külső összefüggések

A terület és településfejlesztési, valamint rendezési eszközök, továbbá az ágazati fejlesztési dokumentumok különböző típusait, szintjeit és hierarchiáját, egymással való kapcsolatrendszerét, illetve az ITS-nek ebben a tervrendszerben elfoglalt helyét az alábbi ábra mutatja be.

A rendszerben minden alacsonyabb szintű terv célrendszerét a felette lévő, magasabb szintű terv(ek) célrendszerének figyelembe vétel, ahhoz illeszkedve alakítja. Az alacsonyabb szintű tervek egyre részletesebben dolgozzák ki a kitűzött célokhoz vezető konkrét megoldásokat.

Jelen ITS készítéséhez kapcsolódóan kidolgozásra került Megalapozó vizsgálat részletesebben is vizsgálja az ITS illeszkedése szempontjából releváns terület és településfejlesztési, valamint rendezési dokumentumokat. Az ITS célrendszere a megalapozó vizsgálatban rögzített információkra építve, azokra alapozva került kidolgozásra.

6.1.1 Illeszkedés EU 2020 tematikus célkitűzéseikhez

Az EU 2020 stratégia (intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés) megvalósítása érdekében kijelölt 2014-2020 közötti EU kohéziós politika tematikus célkitűzései az alábbiak:

- TC1: A kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése;
- TC2: Az IKT-hoz való hozzáférésnek, azok használatának és minőségének a javítása;
- TC3: A kkv-k, (az EMVA esetében) a mezőgazdasági, illetve (az ETHA esetében) a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének a növelése;
- TC4: Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban;
- TC5: Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázat megelőzés és -kezelés előmozdítása;
- TC6: A környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása;
- TC7: A fenntartható közlekedés előmozdítása és szűk keresztmetszetek megszüntetése a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrákban;
- TC8: A fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása;
- TC9: A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem;
- TC10: Az oktatásba és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében;
- TC11: A hatóságok és az érdekelt felek intézményi kapacitásának javítása és hatékony közigazgatáshoz történő hozzájárulás.

A tematikus célokhoz beruházási prioritások kerültek kijelölésre.

Az ITS keretében tervezett fejlesztések illeszkedését az EU tematikus célkitűzésekhez és beruházási prioritásokhoz a következő táblázat mutatja be.

13. táblázat Az ITS illeszkedése az EU tematikus célkitűzésekhez és beruházási prioritásokhoz

ITS Tematikus célok	Kapcsolódó EU tematikus célok	Kapcsolódó EU beruházási prioritások
T1. „Térségi intézményi és szolgáltató központ” – Intézményi infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése	TC 11 A hatóságok és az érdekelt felek intézményi kapacitásának javítása és hatékony közigazgatáshoz történő hozzájárulás	-
	TC 10: Az oktatásba és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése, egész életen át tartó tanulás érdekében	-

ITS Tematikus célok	Kapcsolódó EU tematikus célok	Kapcsolódó EU beruházási prioritások
<p>T2. „Térségi gazdasági centrum” – Meglévő vállalkozások működési feltételeinek javítása, betelepülő vállalkozások számára vonzó vállalkozási környezet megteremtése</p>	<p>TC1: A kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése</p>	<p>b) a vállalkozások K+I beruházásainak előmozdítása, valamint a vállalkozások, a kutatási és fejlesztési központok és a felsőoktatási ágazat közötti kapcsolatok és szinergiák létrehozása, különös tekintettel a termék- és szolgáltatásfejlesztésbe, a technológiaátadásba, a társadalmi innovációba, az ökoinnovációba és a közszolgálati alkalmazásokba, a keresletélénkítésbe, a hálózatépítésbe, a klaszterekbe és az intelligens specializáció általi nyílt innovációba történő beruházásokra, továbbá a technológiai és alkalmazott kutatás, a kísérleti programok, a korai termékhitelítési intézkedések, az alaptermotechnológiák fejlett gyártási kapacitásának és próbagyártásának támogatása, valamint az általános célú technológiák terjesztése</p>
	<p>TC3: A kkv-k, (az EMVA esetében) a mezőgazdasági, illetve (az ETHA esetében) a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének a növelése</p>	<p>a) a vállalkozói szellem előmozdítása, különösen az új ötletek gazdasági hasznosításának megkönnyítése, valamint új cégek alapításának – többek között üzleti inkubátorházak segítségével történő – ösztönzése; b) a kkv-k számára új vállalati modell – elsősorban a nemzetközivé válás céljával történő – kidolgozása és megvalósítása; c) a korszerű termék- és szolgáltatásfejlesztési képességek megteremtésének és bővítésének támogatása; d) a kkv-k abban való segítése, hogy növekedni tudjanak a regionális, nemzeti és nemzetközi piacokon, és hogy az innovációs folyamatokban részt tudjanak venni</p>
	<p>TC4: Az alacsony széndioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban</p>	<p>a) a megújuló forrásokból nyert energia előállításának és elosztásának támogatása; b) az energiahatékonyság és a megújuló energiák felhasználásának támogatása a vállalkozásokban</p>

ITS Tematikus célok	Kapcsolódó EU tematikus célok	Kapcsolódó EU beruházási prioritások
		f) az alacsony szén-dioxid-kibocsátású technológiák kutatásának, innovációjának és bevezetésének az előmozdítása
	TC6: A környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása	g) az erőforrás-hatékony gazdaságra való ipari átállás támogatása, a zöld növekedés, az ökoinnováció és a környezeti teljesítményirányítás a köz- és a magánszektorban történő előmozdítása
	TC8: A fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása	a) üzleti inkubátorházak létrehozásának támogatása, valamint az önfoglalkoztatás, a mikro vállalkozások és a cégalapítás beruházásokkal való támogatása; b) a foglalkoztatásbarát növekedés elősegítése a saját belső potenciál kifejlesztése által, az adott területeket érintő területi stratégia részeként, beleértve a hanyatló ipari régiók átalakítását, valamint az egyes természeti és kulturális erőforrások fejlesztését, illetve az ezekhez való hozzáférhetőség javítását
	TC10: Az oktatásba és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében	-
T3 „Vendégváró város” – A természeti és kulturális adottságokban rejlő turisztikai potenciál fokozottabb kihasználása	TC4: Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban	e) alacsony szén-dioxid-kibocsátással járó stratégiák támogatása valamennyi területtípuson, de különösen a városi területeken, ideértve a fenntartható multimodális városi mobilitást és a kárenyhítést előmozdító alkalmazkodási intézkedések támogatását
	TC6: A környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása	c) a természeti és kulturális örökség megőrzése, védelme, elősegítése és fejlesztése e) a városi környezetfejlesztést, a városok megújítását, a rozsdáövezetek (köztük a átalakuló használatú területek) helyreállítását és szennyezésmentesítését és a légszennyezettség csökkentését célzó intézkedések, valamint a

ITS Tematikus célok	Kapcsolódó EU tematikus célok	Kapcsolódó EU beruházási prioritások
<p>T4. „Szép város” - Hagyományos, kisvárosi értékeit őrző, igényes városkép, minőségi lakókörnyezet</p>	<p>TC6: A környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása</p> <p>TC7: A fenntartható közlekedés előmozdítása és szűk keresztmetszetek megszüntetése a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrákban</p>	<p>zajcsökkentési intézkedések támogatása</p> <p>c) a természeti és kulturális örökség megőrzése, védelme, elősegítése és fejlesztése</p> <p>e) a városi környezetfejlesztést, a városok megújítását, a rozsdáövezetek (köztük a átalakuló használatú területek) helyreállítását és szennyezésmentesítését és a légszennyezettség csökkentését célzó intézkedések, valamint a zajcsökkentési intézkedések támogatása</p> <p>c) környezetbarát (többek között alacsony zajkibocsátású) és alacsony szén-dioxid kibocsátású közlekedési rendszerek, többek között belvízi és tengeri hajózási útvonalak, kikötők, multimodális összeköttetések és repülőtéri infrastruktúrák kifejlesztése és korszerűsítése, a fenntartható regionális és helyi mobilitás előmozdítása érdekében</p>
<p>T5. „Zöld város” - Meglévő, értékes természeti környezet megóvása, minőségi városi zöldfelületi rendszer kialakítása</p>	<p>TC5: Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázat megelőzés és -kezelés előmozdítása</p> <p>TC6: A környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása</p>	<p>a) az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást, többek között az ökoszisztémán alapuló megközelítéseket célzó beruházások támogatása;</p> <p>b) egyedi kockázatok kezelésére, a katasztrófákkal szembeni ellenálló képesség biztosítására és katasztrófavédelmi rendszerek kifejlesztésére irányuló beruházások elősegítése</p> <p>b) a vízgazdálkodási ágazatba történő beruházás az uniós környezeti vívmányok követelményeinek való megfelelés, és a tagállamok által megállapított, e követelményeken túlmutató beruházási igények kielégítése érdekében;</p> <p>c) a természeti és kulturális örökség megőrzése, védelme, elősegítése és fejlesztése;</p> <p>d) a biológiai sokféleség és a talaj megóvása és helyreállítása és az ökoszisztéma-szolgáltatások elősegítése, többek között a Natura 2000 és a zöld infrastruktúrák révén;</p>

ITS Tematikus célok	Kapcsolódó EU tematikus célok	Kapcsolódó EU beruházási prioritások
		e) a városi környezetfejlesztést, a városok megújítását, a rozsdáövezetek (köztük a átalakuló használatú területek) helyreállítását és szennyezés mentesítését és a légszennyezettség csökkentését célzó intézkedések, valamint a zajcsökkentési intézkedések támogatása;
<p>T6. „Fenntartható mintatelepülés” - Megújuló energiák és környezetbarát technológiák szerepének növelése a helyi gazdaságban és település-üzemeltetésben, klímaturtudatosság erősítése</p>	<p>TC4: Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban</p> <p>TC6: A környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása</p>	<p>a) a megújuló forrásokból nyert energia előállításának és elosztásának támogatása;</p> <p>b) az energiahatékonyság és a megújuló energiák felhasználásának támogatása a vállalkozásokban;</p> <p>c) az energiahatékonyság, az intelligens energiahasználat és a megújuló energiák felhasználásának támogatása a közcélú infrastruktúrákban, beleértve a középületeket és a lakóépületeket is;</p> <p>g) az erőforrás-hatékony gazdaságra való ipari áttérés támogatása, a zöld növekedés, az ökoinnováció és a környezeti teljesítményirányítás a köz- és a magánszektorban történő előmozdítása</p>
<p>T7. „Aktív város” – Helyi sportolási, rekreációs és kulturális programkínálat bővítése, fejlesztése</p>	<p>TC9: A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem</p>	<p>a) a nemzeti, regionális és helyi fejlődést szolgáló egészségügyi és szociális infrastruktúrába történő beruházás, az egészségi állapotbeli egyenlőtlenségek csökkentése, a társadalmi, kulturális és rekreációs szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférés megteremtésével a társadalmi befogadás előmozdítása, valamint az intézményi szolgáltatásokról a közösségi alapú szolgáltatásokra való áttérés;</p>
<p>T8. „Befogadó város” – Társadalmi kohézió erősítése, leszakadó csoportok támogatása, civil szféra működési feltételeinek javítása</p>	<p>TC9: A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem</p>	<p>a) a nemzeti, regionális és helyi fejlődést szolgáló egészségügyi és szociális infrastruktúrába történő beruházás, az egészségi állapotbeli egyenlőtlenségek csökkentése, a társadalmi, kulturális és rekreációs szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférés megteremtésével a társadalmi befogadás előmozdítása, valamint az intézményi</p>

ITS Tematikus célok	Kapcsolódó EU tematikus célok	Kapcsolódó EU beruházási prioritások
		<p>szolgáltatásokról a közösségi alapú szolgáltatásokra való átállás;</p> <p>b) a városi és vidéki területeken élő, rászoruló közösségek fizikai rehabilitációjának, valamint gazdasági és társadalmi fellendülésének támogatása;</p> <p>c) a szociális vállalkozások támogatása;</p>
	TC10: Az oktatásba és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében	-

6.1.2 Illeszkedés az országos és megyei területfejlesztési tervdokumentumokhoz

6.1.2.1 A Stratégia illeszkedése a Partnerségi Megállapodáshoz

A Partnerségi Megállapodás az európai uniós tervezési folyamat nemzeti alapidokumentuma, amely azonosítja Magyarország legfontosabb kihívásait, és kitűzi fő fejlesztési prioritásait a 2014 és 2020 közötti időszakra. A 2014. szeptember 11-én Magyarország és az Európai Bizottság által aláírt Partnerségi Megállapodás 5 nemzeti fejlesztési prioritást határozott meg, amelyekhez a következő módon illeszkedik az ITS célrendszere.

14. táblázat: Az ITS tematikus céljainak illeszkedése a Partnerségi Megállapodás nemzeti fejlesztési prioritásaihoz

Partnerségi Megállapodás nemzeti fejlesztési prioritásai	Az ITS kapcsolódó tematikus céljai
1. A gazdasági szereplők versenyképességének javítása és nemzetközi szerepvállalásuk fokozása	<p>T2. „Térségi gazdasági centrum” – Meglévő vállalkozások működési feltételeinek javítása, betelepülő vállalkozások számára vonzó vállalkozási környezet megteremtése</p> <p>T6. „Fenntartható mintatelepülés” - Megújuló energiák és környezetbarát technológiák szerepének növelése a helyi gazdaságban és település-üzemeltetésben, klímaturatosság erősítése</p>
2. A foglalkoztatás növelése (a gazdaságfejlesztési, foglalkoztatási, oktatási, társadalmi felzárkózási szakpolitikák által, tekintettel a területi különbségekre)	<p>T1. „Térségi intézményi és szolgáltató központ” – Intézményi infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése</p> <p>T2. „Térségi gazdasági centrum” – Meglévő vállalkozások működési feltételeinek javítása,</p>

Partnerségi Megállapodás nemzeti fejlesztési prioritásai	Az ITS kapcsolódó tematikus céljai
	<p>betelepülő vállalkozások számára vonzó vállalkozási környezet megteremtése</p> <p>T3 „Vendégváros” – A természeti és kulturális adottságokban rejlő turisztikai potenciál fokozottabb kihasználása</p>
3. Energia- és erőforrás hatékonyság növelése	T6. „Fenntartható mintatelepülés” - Megújuló energiák és környezetbarát technológiák szerepének növelése a helyi gazdaságban és település-üzemeltetésben, klímatudatosság erősítése
4. A társadalmi felzárkózási és népesedési kihívások kezelése	<p>T7. „Aktív város” – Helyi sportolási, rekreációs és kulturális programkínálat bővítése, fejlesztése</p> <p>T8. „Befogadó város” – Társadalmi kohézió erősítése, leszakadó csoportok támogatása, civil szféra működési feltételeinek javítása</p>
5. A gazdasági növekedést segítő helyi és térségi fejlesztések megvalósítása	<p>T2. „Térségi gazdasági centrum” – Meglévő vállalkozások működési feltételeinek javítása, betelepülő vállalkozások számára vonzó vállalkozási környezet megteremtése</p> <p>T3. „Vendégváros” – A természeti és kulturális adottságokban rejlő turisztikai potenciál fokozottabb kihasználása</p> <p>T4. „Szép város” - Hagyományos, kisvárosi értékeit őrző, igényes városkép, minőségi lakókörnyezet</p> <p>T5. „Zöld város” - Meglévő, értékes természeti környezet megóvása, minőségi városi zöldfelületi rendszer kialakítása</p>

6.1.2.2 A Stratégia illeszkedése az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Kon koncepcióhoz

A 2014. januárban (1/2014 (I.3) OGY. határozattal elfogadott Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Kon koncepció (OFTK) négy hosszú távú – 2030-ig szóló – átfogó fejlesztési célt és ezek elérése érdekében tizenhárom specifikus célt, köztük hét szakpolitikai jellegű és hat területi célt fogalmaz meg.

Az OFTK kiemelten kezeli a vidéki térségek, települések sajátos vidéki értékeit megőrző, azokra építő fejlesztését, felzárkóztatását, beleértve a társadalmi, közösségi, gazdasági és infrastrukturális fejlesztéseket. Kulcsfontosságúnak tartja, hogy a vidéki települések népségmegtartó képessége erősödjék. Az agrár- és élelmiszergazdaságon túl a vidéki térségek jövője szempontjából kulcsfontosságú a vidéki foglalkoztatást biztosító további gazdasági ágazatok fejlesztése, a gazdasági diverzifikáció, a helyi gazdaság megerősítése. Ezen célokhoz az ITS célrendszere is erőteljes kapcsolódást mutat.

Az OFTK a speciális adottságai miatt a különleges táji értékekkel rendelkező kultúrtájakat fejlesztéspolitikai szempontból külön kezeli. Szarvas a Körös-Tisza mente kultúrtájba tartozik. A fejlesztéspolitika célja ezzel az idegenforgalom általános kedvező hatásai jobb érvényesülésének támogatása, illetve a vele járó kedvezőtlen hatások csökkentése vagy megelőzése. Az OFTK ezen területi célkitűzéséhez Szarvas ITS –ének tematikus céljai és azok megvalósítása érdekében tervezett fejlesztések egyaránt hozzájárulnak. E cél mentén a kapcsolódás több ponton érvényesül és erős koherencia mutatható ki.

Az OFTK-ban megjelenő *egyres nagytérségek megújulását biztosító fejlesztések* között Szarvas több fejlesztéspolitikai témában érintett, ezek közül ITS-ének célkitűzései a következőkhöz járulnak hozzá aktívan.

- Tanyás térségek fejlesztése
- Vidéki térségek
- Helyi, térségi vidékfejlesztési együttműködések

Az ITS tematikus céljainak és az OFTK szakpolitikai és területi céljainak összhangját az alábbi táblázat részletesen is mutatja be.

15. táblázat: Az ITS illeszkedése az OFTK szakpolitikai és területi célkitűzéseivel

ITS Tematikus célok	Szakpolitikai célok							Területi célok				
	Versenyképes, innovatív gazdaság	Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszer-feldolgozóipar fejlesztése	Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság	Kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I	Értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom	Jó állam, szolgáltató állam és biztonság	Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme	Az ország makro-regionális szerepének erősítése	A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat	Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése	Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése	Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése
T1. „Térségi intézményi és szolgáltató központ” – Intézményi infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése												
T2. „Térségi gazdasági centrum” – Meglévő vállalkozások működési feltételeinek javítása, betelepülő vállalkozások számára vonzó vállalkozási környezet megteremtése												
T3 „Vendégváró város” – A természeti és kulturális adottságokban rejlő turisztikai potenciál fokozottabb kihasználása												

ITS Tematikus célok	Szakpolitikai célok							Területi célok					
	Versenyképes, innovatív gazdaság	Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszer-feldolgozóipar fejlesztése	Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság	Kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I	Értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom	Jó állam, szolgáltató állam és biztonság	Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme	Az ország makro-regionális szerepének erősítése	A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat	Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése	Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése	Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése	Összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása
T4. „Szép város” - Hagyományos, kisvárosi értékeit őrző, igényes városkép, minőségi lakókörnyezet													
T5. „Zöld város” - Meglévő, értékes természeti környezet megóvása, minőségi városi zöldfelületi rendszer kialakítása													
T6. „Fenntartható mintatelepülés” - Megújuló energiák és környezetbarát technológiák szerepének növelése a helyi gazdaságban és település-üzemeltetésben, klímatudatosság erősítése													

ITS Tematikus célok	Szakpolitikai célok							Területi célok					
	Versenyképes, innovatív gazdaság	Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszer-feldolgozóipar fejlesztése	Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság	Kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I	Értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom	Jó állam, szolgáltató állam és biztonság	Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme	Az ország makro-regionális szerepének erősítése	A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat	Vidéki térségek népességelirtó képességének növelése	Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése	Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése	Összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása
T7. „Aktív város” – Helyi sportolási, rekreációs és kulturális programkínálat bővítése, fejlesztése													
T8. „Befogadó város” – Társadalmi kohézió erősítése, leszakadó csoportok támogatása, civil szféra működési feltételeinek javítása													
	Erős koherencia												
	Közepes koherencia												
	Gyenge koherencia												

6.1.2.3 Illeszkedés Békés megye Területfejlesztési dokumentumaihoz

Békés megye jelenleg hatályos területfejlesztési dokumentumai a 2014-2020-as támogatási időszakra való felkészülés jegyében a közelmúltban kerültek kidolgozásra és elfogadásra.

- Békés megye Területfejlesztési Koncepció - 3/2014. (II.14) KGY határozattal;
- Békés megye Területfejlesztési Program – 81/2014 (IX.9.) KGY határozattal került elfogadásra.
- Békés megye fentiek alapján készülő Integrált Területi Programja jelen ITS-sel párhuzamosan készül.

Békés megye
Területfejlesztési
Koncepció

Békés megye jövőképe: „Békés megye értékeinek megtartásával, alkotó-, innovatív megújításával Magyarország élelmiszergazdaságának motorja, fenntartható mintatérsege, a hazai megújuló agrárium szervező ereje kíván lenni.” Jelen ITS a megyei jövőkép megvalósításához, mind célkitűzésiben, mind a tervezett fejlesztések tekintetében hozzájárul.

A következő táblázat az ITS és a megyei területfejlesztési koncepció illeszkedését mutatja be:

16. táblázat: Az ITS illeszkedése Békés megye Területfejlesztési Koncepciójának stratégiai céljaihoz

ITS Tematikus célok	Megyei Területfejlesztési Koncepció Stratégiai célok			
	Versenyképességet javító, értékalapú, horizontális gazdaságfejlesztés	Térségspecifikus brandek fejlesztése a megye preiférikus településein	Társadalmi, gazdasági kohézió erősítése a megye mag- és perifériális helyzetű térségei között	Természeti és épített értékek, a szellemi és kulturális örökség megóvása, alkotó, innovatív fenntartható továbbfejlesztése
T1. „Térségi intézményi és szolgáltató központ” – Intézményi infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése				
T2. „Térségi gazdasági centrum” – Meglévő vállalkozások működési feltételeinek javítása, betelepülő vállalkozások számára vonzó vállalkozási környezet megteremtése				
T3. „Vendégváró város” – A természeti és kulturális adottságokban rejlő turisztikai potenciál fokozottabb kihasználása				
T4. „Szép város” - Hagyományos, kisvárosi értékeit őrző, igényes városkép, minőségi lakókörnyezet				

ITS Tematikus célok	Megyei Területfejlesztési Konceptió Stratégiai célok			
	Versenyképességet javító, értékalapú, horizontális gazdaságfejlesztés	Térségspecifikus brandek fejlesztése a megye preiférikus településein	Társadalmi, gazdasági kohézió erősítése a megye mag- és perifériális helyzetű térségei között	Természeti és épített értékek, a szellemi és kulturális örökség megóvása, alkotó, innovatív fenntartható továbbfejlesztése
T5. „Zöld város” - Meglévő, értékes természeti környezet megóvása, minőségi városi zöldfelületi rendszer kialakítása				
T6. „Fenntartható mintatelepülés” - Megújuló energiák és környezetbarát technológiák szerepének növelése a helyi gazdaságban és település-üzemeltetésben, klímatudatosság erősítése				
T7. „Aktív város” – Helyi sportolási, rekreációs és kulturális programkínálat bővítése, fejlesztése				
T8. „Befogadó város” – Társadalmi kohézió erősítése, leszakadó csoportok támogatása, civil szféra működési feltételeinek javítása				
	Erős koherencia			
	Közepes koherencia			
	Gyenge koherencia			

A fenti táblázatból jól látható, hogy a megyei területfejlesztési koncepció mind a négy stratégiai célja, tulajdonképpen Szarvas város ITS-ének tematikus céljaiban is visszaköszön.

Békés megye
Területfejlesztési
Program

Békés megye operatív programja három programból épül fel, melyek projektsomagokból állnak. A stratégiai program céljai kapcsolódnak Békés megye Területfejlesztési Konceptiójának átfogó és stratégiai fejlesztési irányaihoz. Az egyes programok egymásra épülnek, kiegészítik egymást.

17. táblázat: Az ITS illeszkedése Békés megye Területfejlesztési Programjának gazdaságfejlesztési és ágazati fejlesztési programjaihoz

ITS Tematikus célok	Gazdaságfejlesztési részprogramok						Ágazati fejlesztési programok				
	Komplex vállalkozásfejlesztési projektcsoport	Integrált beszállítói rendszer fejlesztése projektcsoport	Komplex agrárfejlesztési projektcsoport	Komplex turizmusfejlesztési projektcsoport	Komplex humán erőforrás-fejlesztés projektcsoport	Békéscsaba gazdaságfejlesztési projektcsoportja	Komplex termálvíz hasznosítási projektcsoport	Integrált fenntarthatóság fejlesztési projektcsoport	Komplex logisztikai rendszer fejlesztése projektcsoport	Integrált társadalmi felzárkóztatási projektcsoport	Komplex halgazdálkodási rendszer kialakítási projektcsoport
T1. „Térségi intézményi és szolgáltató központ” – Intézményi infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése											
T2. „Térségi gazdasági centrum” – Meglévő vállalkozások működési feltételeinek javítása, betelepülő vállalkozások számára vonzó vállalkozási környezet megteremtése											
T3 „Vendégváros város” – A természeti és kulturális											

ITS Tematikus célok	Gazdaságfejlesztési részprogramok						Ágazati fejlesztési programok				
	Komplex vállalkozásfejlesztési projektsomag	Integrált beszállítói rendszer fejlesztése projektsomag	Komplex agrárfejlesztési projektsomag	Komplex turizmusfejlesztési projektsomag	Komplex humán erőforrás-fejlesztés projektsomag	Békéscsaba gazdaságfejlesztési projektsomagja	Komplex termálvíz hasznosítási projektsomag	Integrált fenntarthatóság fejlesztési projektsomag	Komplex logisztikai rendszer fejlesztése projektsomag	Integrált társadalmi felzárkóztatási projektsomag	Komplex halgazdálkodási rendszer kialakítási projektsomag
adottságokban rejlő turisztikai potenciál fokozottabb kihasználása											
T4. „Szép város” - Hagyományos, kisvárosi értékeit őrző, igényes városkép, minőségi lakókörnyezet											
T5. „Zöld város” - Meglévő, értékes természeti környezet megóvása, minőségi városi zöldfelületi rendszer kialakítása											
T6. „Fenntartható mintatelepülés” - Megújuló energiák és környezetbarát technológiák szerepének növelése a											

ITS Tematikus célok	Gazdaságfejlesztési részprogramok						Ágazati fejlesztési programok				
	Komplex vállalkozásfejlesztési projektsomag	Integrált beszállítói rendszer fejlesztése projektsomag	Komplex agrárfejlesztési projektsomag	Komplex turizmusfejlesztési projektsomag	Komplex humán erőforrás-fejlesztés projektsomag	Békéscsaba gazdaságfejlesztési projektsomagja	Komplex termálvíz hasznosítási projektsomag	Integrált fenntarthatóság fejlesztési projektsomag	Komplex logisztikai rendszer fejlesztése projektsomag	Integrált társadalmi felzárkóztatási projektsomag	Komplex halgazdálkodási rendszer kialakítási projektsomag
helyi gazdaságban és település-üzemeltetésben, klímatudatosság erősítése											
T7. „Aktív város” – Helyi sportolási, rekreációs és kulturális programkínálat bővítése, fejlesztése											
T8. „Befogadó város” – Társadalmi kohézió erősítése, leszakadó csoportok támogatása, civil szféra működési feltételeinek javítása											

18. táblázat: Az ITS illeszkedése Békés megye Területfejlesztési Program Szarvas Járási részprogramjának intézkedéseire

ITS Tematikus céljai	Szarvasi Járás részprogramjai					
	A Szarvasi járás településfejlesztési programja	A Szarvasi járás turisztikai fejlesztése	Települési kerékpárút hálózat fejlesztése	Környezetvédelmi és energiahatékonysági beavatkozások a Szarvasi járásban	Járási közszolgáltatások infrastrukturális fejlesztései	A helyi identitástudat és társadalmi befogadás erősítése a Szarvasi járásban
T1. „Térségi intézményi és szolgáltató központ” – Intézményi infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése.						
T2. „Térségi gazdasági centrum” – Meglévő vállalkozások működési feltételeinek javítása, betelepülő vállalkozások számára vonzó vállalkozási környezet megteremtése						
T3 „Vendégváró város” – A természeti és kulturális adottságokban rejlő turisztikai potenciál fokozottabb kihasználása						

ITS Tematikus céljai	Szarvasi Járás részprogramjai					
	A Szarvasi járás településfejlesztési programja	A Szarvasi járás turisztikai fejlesztése	Települési kerékpárút hálózat fejlesztése	Környezetvédelmi és energiahatékonysági beavatkozások a Szarvasi járásban	Járási közszolgáltatások infrastrukturális fejlesztései	A helyi identitástudat és társadalmi befogadás erősítése a Szarvasi járásban
T4. „Szép város” - Hagyományos, kisvárosi értékeit őrző, igényes városkép, minőségi lakókörnyezet						
T5. „Zöld város” - Meglévő, értékes természeti környezet megóvása, minőségi városi zöldfelületi rendszer kialakítása						
T6. „Fenntartható mintatelepülés” - Megújuló energiák és környezetbarát technológiák szerepének növelése a helyi gazdaságban és település-üzemeltetésben, klímatudatosság erősítése						
T7. „Aktív város” – Helyi sportolási, rekreációs és kulturális programkínálat bővítése, fejlesztése						

ITS Tematikus céljai	Szarvasi Járás részprogramjai					
	A Szarvasi járás településfejlesztési programja	A Szarvasi járás turisztikai fejlesztése	Települési kerékpárút hálózat fejlesztése	Környezetvédelmi és energiahatékonysági beavatkozások a Szarvasi járásban	Járasi közszolgáltatások infrastrukturális fejlesztései	A helyi identitástudat és társadalmi befogadás erősítése a Szarvasi járásban
T8. „Befogadó város” – Társadalmi kohézió erősítése, leszakadó csoportok támogatása, civil szféra működési feltételeinek javítása						

Erős kohézió	Erős kohézió
Közepes kohézió	Közepes kohézió
Gyenge kohézió	Gyenge kohézió

6.1.3 Egyéb helyi fejlesztési és rendezési dokumentumokkal való kapcsolat

6.1.3.1 Illeszkedés a településrendezési eszközökhöz

Az ITS és a települési szintű rendezési tervek közötti összhangot elsősorban az alapozza meg, hogy a tervdokumentumok tervhierarchyjének köszönhetően az ITS-nek, mint stratégiai dokumentumnak és a települési szintű rendezési eszközöknek – településszerkezeti terv, települési szabályozási terv és helyi építési szabályzat - illeszkedniük szükséges a Településfejlesztési Konceptióhoz (továbbiakban: TFK), melynek utolsó módosítása 2009-ben történt, azonban az ITS kapcsán szükségessé válhat a TFK ismételt módosítása.

Szarvas Város Önkormányzata a 468/2005. (IX.29.) képviselő-határozattal fogadta el a településszerkezeti tervét, illetve Szarvas Város Önkormányzata Képviselő-testületének a helyi építési szabályzatról szóló 19/2006. (V.19.) önkormányzati rendelettel fogadta el a város szabályozási tervét és helyi építési szabályzatát. A településrendezési eszközök rendszeresen felülvizsgálatra, indokolt esetben módosításra kerülnek. A tervezés jelenlegi szakaszában, a kitűzött fejlesztési célok tervezésekor a tervezők igyekeztek figyelembe venni a jelenlegi településszerkezetet. A fejlesztési célok elérése érdekében azonban vannak olyan részcélok, melyek a rendezési terv módosítását igényelhetik. Ezek a következők:

- A település befektetés ösztönzési céllal, a város dél-kelet részén lévő iparterületet bővíteni kívánja. A területnövelést követően üzleti infrastruktúra (úthálózat, közmű) teljes körű kiépítésével próbálja ösztönözni a magas hozzáadott értékű, innovatív vállalkozások betelepülését. A területi adottságoknak megfelelően, a vasúttól északra lévő területek irányába tervezett a terjeszkedés. Jelenleg e területek a területfelhasználási kategóriái gazdasági- kereskedelmi ipari-gazdasági területeket, különleges területet, kereskedelmi szolgáltató és gazdasági területeket, illetve beépítésre nem szánt általános mezőgazdasági hasznosítású területeket foglalnak magukban. Az iparterület bővítésre szánt területén jelenleg folyamatban van egy övezeti besorolás módosítás, - 3682-es helyrajzi számú ingatlanon –, mely terület különleges intézményi övezetről, ipari övezetre módosul.
- A település gazdag természeti és kulturális adottságokkal rendelkezik. Ezek megóvására a város eddig is fokozott figyelmet fordított és ezt követően is kiemelt figyelmet szán megőrzésükre szükség esetén a helyi védelem kiterjesztésére, bővítésére. Az ITS tematikus céljai között megjelenik a „szép város” célkitűzés, mely magában foglalja a hagyományos, kisvárosi értékeit őrző igényes városkép és minőségi lakókörnyezet kialakítását, a célok mellett számos beavatkozás szintén az értékes természeti és épített környezeti értékek megőrzésére irányul.

Az Integrált Területfejlesztési Stratégia megvalósítása során előfordulhat, hogy szükséges az összhangot vizsgálni a fejlesztési elképzelések és a rendezési tervek között, így ennek alapján a fent említett módosítási igényeken kívül, további módosítások szükségesek lehetnek.

6.1.3.2 Illeszkedés az önkormányzat gazdasági programjához

Szarvas Város 2014-2019 közötti időszakra vonatkozó Gazdasági Ciklusprogramját a 2011. évi CLXXXIX. tv. 116 §-ban foglalt elvárások szerint készítette le és 14/2015. (IV.23) határozattal hagyta jóvá.

A Gazdasági Program meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek az önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok figyelembe vételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását célozzák.

Tekintettel arra, hogy a Gazdasági Program kidolgozása az ITS készítéssel részben párhuzamosan zajlott, így a két dokumentum közötti kölcsönös illeszkedés biztosított.

Az ITS készítése során mind a célrendszer és fejlesztési elképzelések megfogalmazása a Gazdasági Program munkaverziójában foglaltak figyelembe vételével történt, illetve az ITS-ben részletesen kifejtett és a program számára releváns információk abba beépültek. Az ITS véglegesítését követően a még szükséges átvezetések megtörténnek.

A Gazdasági Programban megfogalmazott célok és települési prioritások közül az ITS különös figyelmet fordított a következőkre:

- Fenntartható fejlődési modell kialakítása, amely komplexen magában foglalja a mezőgazdaság, idegenforgalom, az ipar és a szolgáltatások fejlesztését
- Település feladata, hogy erejéhez mérten megteremtse a felzárkózás és továbbfejlődés lehetőségeit
- Szarvas elsődleges feladata: innovatív mezőgazdaság kialakítása, a mezőgazdasági és élelmiszeripari termékpaletta szélesítése, új, versenyképesebb termékek előállítása, valamint a megújuló energiaipar erősítése
- A kistérség bázisát képezi az idegenforgalom komplex fejlesztése, egészségturizmusban rejlő lehetőségek kiaknázása is, valamint az öko-, tanyasi és aktív turizmus és a gasztronómiai turizmus fejlesztése
- kkv-k számára a legnagyobb kihívás a versenyképesség növeléséhez szükséges hajtóerők megkeresése, az innováció támogatása.
- A város járáson belül betöltött integráló szerepének erősítése

A gazdasági programban megjelenő részletesebb szakterületi célok:

- Városfejlesztési célok:
 - esztétikus városkép érdekében tett lépések folytatása (városképi értékű középületek felújítása, közterületek és a piac megújításának folytatása,
 - külterületi részeket érintő fejlesztések hangsúlyos kezelése (infrastrukturális fejlesztéseknél hangsúlyosabb megjelenés).
- Infrastruktúra:
 - települési úthálózat fejlesztése, burkolt utak hosszának növelése (lakott tanyasorok bekapcsolása a burkolt úthálózatba, járdaépítés)
 - kerékpárutak építésének folytatása pályázati forrásokból
 - városi akadálymentesítési program
 - közvilágítási hálózat korszerűsítésének folytatása

- szennyvízcsatorna hálózatra való rákötések arányának növelése, ösztönzése
- alternatív energiaforrások fokozottabb használatára való törekvés: napenergia, biomassa, geotermikus energia
- Környezeti állapot
 - fokozott figyelem a partok és parti sáv beépítésére
 - holtágak fokozott védelme
 - belterületi zöldfelületek fenntartása, fejlesztése, zöldfelületek és település körüli erdőterületek növelése
 - természeti értékek felmérésének és védelem alá helyezésének folytatása
- Turisztikai fejlesztések folytatása
 - attrakciófejlesztés (Kacsa-tó, Történelmi Mo. közepe)
 - gasztronómiai rendezvényekhez és egész éves marketingtevékenységhez finanszírozás biztosítása
- Közművelődés, oktatás, ifjúsági és sportfeladatok
 - feladatellátás tárgyi feltételeinek javítása
 - civil szervezetek részvételének erősítése
 - iskolavárosi címéhez méltóan minél teljesebb iskolaszervezet működtetése
 - ifjúsági és sport infrastruktúra fejlesztése, program lehetőségek bővítése (iskolai és diáksport a fókuszban)
- Egyéb
 - vállalkozói és projektiroda
 - aktív befektető toborzás
 - közfoglalkoztatás kiterjesztése
 - szociális szövetkezet létrehozásának támogatása
 - bérlakásépítés folytatása, élni a panelprogram lehetőségeivel
 - családi gazdaságok létrehozásának ösztönzése
 - egyházakkal való kapcsolatok fenntartása és erősítése
 - kisebbségi önkormányzatokkal való konstruktív együttműködés

Az önkormányzat gazdálkodására vonatkozó alapelvek a Megalapozó vizsgálati dokumentációba már beépültek.

Az ITS tematikus céljai teljes egészében reagálnak a Gazdasági Programban megjelenő célokra.

6.1.3.3 A települési környezetvédelmi programmal való összhang

Szarvas városa 2011-ben a készítette el (és 57/2011. (II.24) számú képviselő testületi határozattal fogadta el) Környezetvédelmi Programját. A Környezetvédelmi Program a Környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 46. § (1) b) pont alapján, a megyei, illetve az országos programokkal összhangban készült és középtávra fogalmaz meg környezetvédelmi célokat és megoldási javaslatokat.

A Környezetvédelmi Program bemutatja a településen a természeti környezeti és a települési és épített környezeti elemek állapotát. A részletes helyzetfeltárára építve, a település környezeti problémáit feltárja és leírja az elérendő környezeti célokat. Nem utolsó sorban a fejlesztési célok elérése érdekében, megoldási javaslatokat fogalmaz meg a környezetminőség javítása érdekében.

A Program részét képező települési problémakataszter a következő téma területekre összpontosít: levegő; talaj; felszíni és felszín alatti vizek; élővilág; környezet-egészségügy; épített környezet; szennyvízkezelés és csatornázás; hulladékgazdálkodás; területhasználat, zöldfelület-gazdálkodás, településtisztaság; közlekedés; zaj- és rezgésvédelem; energiagazdálkodás; az idegenforgalom környezeti hatásai; környezetbiztonság; környezeti nevelés.

Szarvas város kiemelkedő természeti környezeti értékekkel rendelkezik, melynek megóvása és az ebben rejlő potenciálok kihasználása a város kiemelt céljai között említhető. Ennek következtében az ITS kiemelt figyelmet fordít erre a tématerületre, így a célrendszerben megjelenik a T5-ös számú „Zöld város” tematikus cél, melynek rendeltetése a meglévő értékes, természeti környezet megóvása.

A Környezetvédelmi dokumentum kitér a környezeti nevelés bevezetésére a közoktatásba, ezzel is megalapozva a település fiatal lakosság környezettudatos szemléletét és gondolkodásmódját. Ha a városban élők jól érzik magukat városukban, magukénak tudják értékeit, akkor biztos, hogy a turisták is jól tudják érezni magukat. Hiszen minket is más tájak, városok autentikussága, az ott élő emberek és környezetük harmóniája varázsol el. Ezért fontos tematikus cél a TC3 Vendégváró város, mely a természeti és kulturális adottságokban rejlő turisztikai potenciál fokozottabb kihasználását igyekszik elérni.

A város természeti környezetének megőrzése, javítása az lakosok testi-lelki egészségének alapfeltétele. A „szép város” – hagyományos, kisvárosi értékeit őrző, igényes városkép, minőségi lakókörnyezet tematikus cél magában foglalja az olyan környezet kialakítását, ahol a lakosok jól érzik magukat. A tematikus cél megvalósulását szolgálják a településen belüli útfejlesztések, szilárd burkolatú utak arányának növelése, a kerékpárút fejlesztések és a közműfejlesztési beavatkozások is.

A TC6 Fenntartható mintatelepülés tematikus célokkal összefüggésben a Környezetvédelmi Program kitér az energiagazdálkodás kérdésére, mellyel kapcsolatban javasolja a környezetkímélőbb energiaforrásra átváltó támogatását, javasolja a környezetkímélő tömegközlekedési eszközök használatát, valamint „soft” elemekkel ösztönzi a környezetbarát szemléletmód elterjedését.

6.1.3.4 A helyi esélyegyenlőségi programmal való összhang

Szarvas városa a helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján készítette el. (374/2013 (VI.27.) képviselő testületi határozattal hagyta jóvá)

A Helyi Esélyegyenlőségi Program célja, hogy Szarvas város lokális társadalmának tagjai, kiemelten a döntéshozói és a szakapparátus dolgozói számára összefoglalja a hátrányos helyzetű csoportok érvényesülésével kapcsolatos problématerületeket, kijelölje a megoldandó feladatokhoz kapcsolódó tevékenységeket és útmutatóval szolgáljon a program hatékony megvalósításához szükséges attitűdök kialakításában. Nemcsak egzakt elemzést és projektszemléletű intézkedési tervet tartalmaz, hanem szemléletében is képviselni kívánja azon álláspontot, mely szerint az esélyegyenlőség érvényesítése nem pusztán egy kötelezően megszabott követelmény teljesítése, hanem a helyi közösség hosszú távú érdeke is. Szarvas Város Esélyegyenlőségi Programja középtávon, 2010 és 2015 közötti időszakra fogalmazta meg az esélyegyenlőséggel kapcsolatos feladatokat, problémákat és kihívásokat, valamint érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a
- helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.
- A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A legfontosabb beavatkozási területek és intézkedések közül kiemelhető a mélyszegénységben élők, a gyermek- és időskorúak, a nők, valamint a romák, munkanélküliek (különös tekintettel az 50 év felettiekre) helyzetének javítása.

Ennek érdekében a város a jövőbeni fejlesztések során egyértelműen fókuszál az oktatás és a képzés területén a jogellenes elkülönítés megelőzésére, megszüntetésére, a közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítására, a munkaerő-piaci, tevékenységi szegregáció visszaszorítására, a hátrányos helyzetűek munkaerő-piaci hátrányainak csökkentésére, foglalkoztatási esélyeik javítására, továbbá a hátrányos helyzetű csoportok tagjai részvételének elősegítésére a döntéshozatalban, ill. a közügyek irányításában.

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban szereplő intézkedések legerőteljesebben a T8: „Befogadó város - Társadalmi kohézió erősítése, leszakadó csoportok támogatása, civil szféra működési feltételeinek javítása” tematikus célhoz, az anti-szegregációs tervben és a szociális célú városrehabilitációs akcióterületen tervezett beavatkozásokhoz kapcsolódnak, azokkal összhangban vannak. A HEP 2015-2020 közötti időszakra vonatkozóan is érvényes megállapításokat tartalmaz, frissítését, aktualizálását a város minden évben elvégzi.

6.1.3.5 Szarvas város hosszú távú közút fejlesztési koncepciójával való összhang

Szarvas hosszú távú közút fejlesztési koncepciója 2009-ben került kidolgozásra az közútfejlesztésre rendelkezésre álló EU-s támogatási forráslehetőségek mind teljesebb körű és mind hatékonyabb kihasználása, valamint Szarvas város komplex közúti közlekedésének kialakíthatósága érdekében.

A koncepció a rövid, lényegre törő helyzetelemzést követően egyrészt általánosságban, majd részleteiben is meghatározza a város legfontosabb közlekedésfejlesztési célkitűzéseit.

A célok megfogalmazásának alapját a közutak akkori állapotának felmérése előzte meg. Ez alapján a beavatkozást igénylő utak, útszakaszok további vizsgálatára, majd a szükséges beavatkozások számba vételére került sor. Az elkészült lista alapján a város prioritás sorrendet állított fel az elvégzendő feladatok vonatkozásában.

A koncepcióban kiemelt prioritást kapott a belterületi kiépítetlen lakossági-közlekedési célt szolgáló közutak portalanítása, másodlagos szempontként szerepelt a gyűjtő utak kiépítésével, szélesítésével, a komplex közlekedési rendszer kialakítása. Végül azok az utak is bekerültek a koncepcióba harmadlagos prioritással, melyek kiépítettsége megfelelő, de a burkolat állapota felújításra szorul.

A gyűjtőút-hálózat fejlesztésénél alapelv volt, hogy a megfelelő kiépítéssel kialakuljon Szarvas város komplex közlekedési hálózata, a jelenlegi túlzásfoltosság elosztódjon az újonnan kiépített szakaszok igénybevételével.

A lakó- és kiszolgáló utak vonatkozásában az elsődleges szempont a kiépítetlen, lakossági célt szolgáló utak leburkolása, a meglévő 3 m-es utak szükség szerinti kiszélesítése és a rossz állapotú utak felújítása volt.

A koncepcióban foglaltak alapján a rendelkezésre álló támogatási források, valamint a város anyagi lehetőségeihez mérten Szarvas városa megkezdte a közúthálózat fejlesztését, azonban az abban megfogalmazott fejlesztési beavatkozások közül számos fejlesztés megvalósítására nem kerülhetett sor.

Tudomásul véve, hogy a városon belüli úthálózati fejlesztésekre a 2014-2020 közötti támogatási időszakban a korábbiaknál lényegesen kisebb forráslehetőségek állnak rendelkezésre, Szarvas városa törekszik a kínálkozó lehetőségek hatékony lehívására és a rendelkezésre álló anyagi lehetőségeihez mérten kisebb fejlesztések önerőből történő megvalósítására a koncepcióban foglalt prioritás sorrend figyelembe vételével.

Az ITS mind a megalapozó vizsgálati, mind a stratégiai munkafázisban támaszkodott a közútfejlesztési koncepcióban foglaltakra.

A város egészére megfogalmazott tematikus célok közül a „T4: „Szép város” - Hagyományos, kisvárosi értékeit őrző, igényes városkép, minőségi lakókörnyezet” prioritásba integrálódnak a közútfejlesztéshez kapcsolódó beavatkozások.

A tematikus célok mellett a városrészi részcélok között szintén megtalálhatók a koncepcióban is azonosított közút és kerékpárút fejlesztési elképzelések. A célok megvalósítását célzó beavatkozások közül mind az akcióterületi projektek, mind a hálózatos projektek között szép számmal található olyan projektek, amelyek esetén a beavatkozási szükségletek a közútfejlesztési koncepcióban kerültek megfogalmazásra. (pl: lakott tanyasorok burkolt úthálózatba történő bekapcsolása, Szentesi úti kerékpárút, stb.) A fentiek alapján az ITS és a hosszú távú közútfejlesztési koncepcióval való összhang biztosított.

6.2 Belső összefüggések

6.2.1 A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata

Jelen fejezet célja, hogy bemutassa, hogy a stratégiában meghatározott célok teljesülése hogyan és milyen mértékben segíti elő a helyzetfeltáró fejezetekben meghatározott városi és városrészi problémák mérséklődését, illetve hogy a célok milyen mértékben építenek a különböző területi szinteken definiált adottságokra. Az alábbi táblázatokban összefoglalva azonosítottuk a tematikus és területi célok, valamint a problémák és adottságok közötti összefüggéseket, erősségüket egy 0-3 skálán, ahol a „0” a kapcsolódás hiányát, míg a „3” érték az erős kapcsolódást jelöli.

A fejezet alapjául a megalapozó vizsgálat 3. fejezete szolgál.

19. táblázat A városi szintű középtávú tematikus célok és problémák kapcsolatai

Városi szintű problémák	Városi szintű középtávú tematikus célok								
	T1: „Térségi intézményi és szolgáltató központ” – Intézményi infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése	T2: „Térségi gazdasági centrum” – Meglévő vállalkozások működési feltételeinek javítása, betelepülő vállalkozások számára vonzó vállalkozási környezet megteremtése	T3: „Vendégváros város” – A természeti és kulturális adottságokban rejlő turisztikai potenciál fokozottabb kihasználása	T4: „Szép város” - Hagyományos, kisvárosi értékeit őrző, igényes városkép, minőségi lakókörnyezet	T5: „Zöld város” - - Meglévő, értékes természeti környezet megóvása, minőségi városi zöldfelületi rendszer	T6: „Fenntartható mintatelepülés” - Megújuló energiák és környezetbarát technológiák szerepének növelése a helyi gazdaságban és település-üzemeltetésben, klímaturtudatosság erősítése	T7: „Aktív város” – Helyi sportolási, rekreációs és kulturális programkínálat bővítése, fejlesztése	T8: „Befogadó város” – Társadalmi kohézió erősítése, leszakadó csoportok támogatása, civil szféra működési feltételeinek javítása	A kapcsolódások összesített erőssége
Jelentős népességfogyás alacsony természetes szaporodás, növekvő elvándorlás	2	3	2	3	2	1	3	3	19
Népesség elöregedése	1	0	0	1	0	0	1	1	4
Oktatási-nevelési intézmények csökkenő kapacitáskihasználtsága, intézmények közötti különbségek	3	1	0	1	0	1	1	2	9

Városi szintű problémák	Városi szintű középtávú tematikus célok								
	T1: „Térségi intézményi és szolgáltató központ” – Intézményi infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése	T2: „Térségi gazdasági centrum” – Meglévő vállalkozások működési feltételeinek javítása, betelepülő vállalkozások számára vonzó vállalkozási környezet megteremtése	T3: „Vendégváros város” – A természeti és kulturális adottságokban rejlő turisztikai potenciál fokozottabb kihasználása	T4: „Szép város” - Hagyományos, kisvárosi értékeit őrző, igényes városkép, minőségi lakókörnyezet	T5: „Zöld város” - - Meglévő, értékes természeti környezet megóvása, minőségi városi zöldfelületi rendszer	T6: „Fenntartható mintatelepülés” - Megújuló energiák és környezetbarát technológiák szerepének növelése a helyi gazdaságban és település-üzemeltetésben, klímataudatosság erősítése	T7: „Aktív város” – Helyi sportolási, rekreációs és kulturális programkínálat bővítése, fejlesztése	T8: „Befogadó város” – Társadalmi kohézió erősítése, leszakadó csoportok támogatása, civil szféra működési feltételeinek javítása	A kapcsolódások összesített erőssége
Város rossz közlekedési elérhetősége (közút, vasút egyaránt)	1	1	1	0	0	0	0	0	3
Településen belüli burkolatlan, illetve felújításra szoruló utak aránya számottevő	0	1	1	3	0	0	0	1	6
Települési átmenő forgalom	1	1	1	1	1	1	1	0	7
A zöldfelületi ellátottsági szint jelentősen csökken a város lakóterületi szövetében, valamint a település külső részei felé haladva	0	1	2	3	3	1	2	0	12

Városi szintű problémák	Városi szintű középtávú tematikus célok								
	T1: „Térségi intézményi és szolgáltató központ” – Intézményi infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése	T2: „Térségi gazdasági centrum” – Meglévő vállalkozások működési feltételeinek javítása, betelepülő vállalkozások számára vonzó vállalkozási környezet megteremtése	T3: „Vendégváros város” – A természeti és kulturális adottságokban rejlő turisztikai potenciál fokozottabb kihasználása	T4: „Szép város” - Hagyományos, kisvárosi értékeit őrző, igényes városkép, minőségi lakókörnyezet	T5: „Zöld város” - - Meglévő, értékes természeti környezet megóvása, minőségi városi zöldfelületi rendszer	T6: „Fenntartható mintatelepülés” - Megújuló energiák és környezetbarát technológiák szerepének növelése a helyi gazdaságban és település-üzemeltetésben, klímataudatosság erősítése	T7: „Aktív város” – Helyi sportolási, rekreációs és kulturális programkínálat bővítése, fejlesztése	T8: „Befogadó város” – Társadalmi kohézió erősítése, leszakadó csoportok támogatása, civil szféra működési feltételeinek javítása	A kapcsolódások összesített erőssége
Közműhálózati rákötésekben mutatkozó hiányosságok	0	2	1	3	1	0	0	2	9
Kevés a nagy hozzáadott értékkel bíró, kvalifikált munkavállalót alkalmazó, jól fizető munkahely	2	3	3	1	1	3	1	2	16
Jelentős a még kihasználatlan turisztikai potenciál	3	1	3	3	3	2	3	1	19
Szegregációs problémák (alacsony státuszú lakosság aránya a népességszámhoz képest jelentős)	2	1	0	0	1	1	2	3	10

Városi szintű problémák	Városi szintű középtávú tematikus célok								
	T1: „Térségi intézményi és szolgáltató központ” – Intézményi infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése	T2: „Térségi gazdasági centrum” – Meglévő vállalkozások működési feltételeinek javítása, betelepülő vállalkozások számára vonzó vállalkozási környezet megteremtése	T3: „Vendégváros város” – A természeti és kulturális adottságokban rejlő turisztikai potenciál fokozottabb kihasználása	T4: „Szép város” - Hagyományos, kisvárosi értékeit őrző, igényes városkép, minőségi lakókörnyezet	T5: „Zöld város” - - Meglévő, értékes természeti környezet megóvása, minőségi városi zöldfelületi rendszer	T6: „Fenntartható mintatelepülés” - Megújuló energiák és környezetbarát technológiák szerepének növelése a helyi gazdaságban és település-üzemeltetésben, klímataudatosság erősítése	T7: „Aktív város” – Helyi sportolási, rekreációs és kulturális programkínálat bővítése, fejlesztése	T8: „Befogadó város” – Társadalmi kohézió erősítése, leszakadó csoportok támogatása, civil szféra működési feltételeinek javítása	A kapcsolódások összesített erőssége
A kapcsolódások összesített erőssége	15	15	14	14	12	10	14	15	

Ahogy a fenti összefoglaló táblából látszik, a város legfontosabb problémái közül az ITS célrendszere legerősebben a népességfogyás mérséklését célozza közvetlen és közvetett módon, több tematikus célon keresztül: a foglalkoztatási, megélhetési lehetőségek biztosítása és javítása mellett, az élhető lakókörnyezeti feltételek megteremtésével, a városban elérhető szolgáltatási és programlehetőségek bővítésével. Ezen túl hangsúlyos a még kihasználatlan turisztikai potenciál fokozottabb hasznosítása és bevonása a város gazdasági életébe, valamint a nagyobb hozzáadott értéket képviselő, kvalifikált munkaerőt alkalmazó, jól fizető munkahelyek megteremtése iránti elköteleződés. A célok között a problémák mérséklése szempontjából egyaránt fontos az intézményi, szolgáltatási szerepkör erősítése, a gazdaságfejlesztés és a társadalmi kohézió, helyi identitás erősítése (T1; T2; T8); továbbá a város épített és természeti környezetének megóvása, ehhez kapcsolódó fejlesztések megvalósítása. (T3; T4;)

20. táblázat: A városi szintű középtávú tematikus célok és adottságok kapcsolatai

Városi szintű adottságok	Városi szintű középtávú tematikus célok								
	T1: „Térségi intézményi és szolgáltató központ” – Intézményi infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése	T2: „Térségi gazdasági centrum” – Meglévő vállalkozások működési feltételeinek javítása, betelepülő vállalkozások számára vonzó vállalkozási környezet megteremtése	T3: „Vendégváros” – A természeti és kulturális adottságokban rejlő turisztikai potenciál fokozottabb kihasználása	T4: „Szép város” - Hagyományos, kisvárosi értékeit őrző, igényes városkép, minőségi lakókörnyezet	T5: „Zöld város” - - Meglévő, értékes természeti környezet megóvása, minőségi városi zöldfelületi rendszer	T6: „Fenntartható mintatelepülés” - Megújuló energiák és környezetbarát technológiák szerepének növelése a helyi gazdaságban és település-üzemeltetésben, klímaturtudatosság erősítése	T7: „Aktív város” – Helyi sportolási, rekreációs és kulturális programkínálat bővítése, fejlesztése	T8: „Befogadó város” – Társadalmi kohézió erősítése, leszakadó csoportok támogatása, civil szféra működési feltételeinek javítása	A kapcsolódások összesített erőssége
Tradicionálisan erős térségi szerepkör (oktatás, kultúra, szociális ellátás, egészségügy, közigazgatás, foglalkoztatás terén)	3	3	3	2	1	1	3	2	18
Felsőoktatás jelenléte a városban	2	2	1	1	0	1	2	1	10
K+F jelenléte a városban (növénytermesztés, haltenyésztés)	2	3	0	0	0	2	0	0	7

Városi szintű adottságok	Városi szintű középtávú tematikus célok								
	T1: „Térségi intézményi és szolgáltató központ” – Intézményi infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése	T2: „Térségi gazdasági centrum” – Meglévő vállalkozások működési feltételeinek javítása, betelepülő vállalkozások számára vonzó vállalkozási környezet megteremtése	T3: „Vendégváros város” – A természeti és kulturális adottságokban rejlő turisztikai potenciál fokozottabb kihasználása	T4: „Szép város” - Hagyományos, kisvárosi értékeit őrző, igényes városkép, minőségi lakókörnyezet	T5: „Zöld város” - - Meglévő, értékes természeti környezet megóvása, minőségi városi zöldfelületi rendszer	T6: „Fenntartható mintatelepülés” - Megújuló energiák és környezetbarát technológiák szerepének növelése a helyi gazdaságban és település-üzemeltetésben, klímataudatosság erősítése	T7: „Aktív város” – Helyi sportolási, rekreációs és kulturális programkínálat bővítése, fejlesztése	T8: „Befogadó város” – Társadalmi kohézió erősítése, leszakadó csoportok támogatása, civil szféra működési feltételeinek javítása	A kapcsolódások összesített erőssége
Mezőgazdaságra és feldolgozóiparra épülő gazdaságszerkezet (folyamatosan fejlődő termékfeldolgozás)	1	3	1	0	0	2	0	1	8
Hagyományokkal rendelkező gépipari tevékenység	1	3	0	0	0	2	0	1	7
Magyar tulajdonú vállalkozások jelentős szerepe a helyi gazdaságban, széles helyi beszállítói hálózattal	2	3	3	0	0	2	0	1	11

Városi szintű adottságok	Városi szintű középtávú tematikus célok								
	T1: „Térségi intézményi és szolgáltató központ” – Intézményi infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése	T2: „Térségi gazdasági centrum” – Meglévő vállalkozások működési feltételeinek javítása, betelepülő vállalkozások számára vonzó vállalkozási környezet megteremtése	T3: „Vendégváros város” – A természeti és kulturális adottságokban rejlő turisztikai potenciál fokozottabb kihasználása	T4: „Szép város” - Hagyományos, kisvárosi értékeit őrző, igényes városkép, minőségi lakókörnyezet	T5: „Zöld város” - - Meglévő, értékes természeti környezet megóvása, minőségi városi zöldfelületi rendszer	T6: „Fenntartható mintatelepülés” - Megújuló energiák és környezetbarát technológiák szerepének növelése a helyi gazdaságban és település-üzemeltetésben, klímataudatosság erősítése	T7: „Aktív város” – Helyi sportolási, rekreációs és kulturális programkínálat bővítése, fejlesztése	T8: „Befogadó város” – Társadalmi kohézió erősítése, leszakadó csoportok támogatása, civil szféra működési feltételeinek javítása	A kapcsolódások összesített erőssége
Turizmus fejlődő és meghatározó ága a helyi gazdaságnak	2	3	3	3	3	1	2	1	18
Erős lokálpatriotizmus	2	2	2	2	1	0	3	3	15
Gazdag történelmi emlékek, kulturális és nemzetiségi értékek és hagyományok	2	1	3	3	2	0	2	3	16
Természeti értékekben való páratlan gazdagság	0	0	3	2	3	1	2	0	11

Városi szintű adottságok	Városi szintű középtávú tematikus célok								
	T1: „Térségi intézményi és szolgáltató központ” – Intézményi infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése	T2: „Térségi gazdasági centrum” – Meglévő vállalkozások működési feltételeinek javítása, betelepülő vállalkozások számára vonzó vállalkozási környezet megteremtése	T3: „Vendégváros város” – A természeti és kulturális adottságokban rejlő turisztikai potenciál fokozottabb kihasználása	T4: „Szép város” - Hagyományos, kisvárosi értékeit őrző, igényes városkép, minőségi lakókörnyezet	T5: „Zöld város” - - Meglévő, értékes természeti környezet megóvása, minőségi városi zöldfelületi rendszer	T6: „Fenntartható mintatelepülés” - Megújuló energiák és környezetbarát technológiák szerepének növelése a helyi gazdaságban és település-üzemeltetésben, klímadatastosság erősítése	T7: „Aktív város” – Helyi sportolási, rekreációs és kulturális programkínálat bővítése, fejlesztése	T8: „Befogadó város” – Társadalmi kohézió erősítése, leszakadó csoportok támogatása, civil szféra működési feltételeinek javítása	A kapcsolódások összesített erőssége
Megújuló energia potenciál és megújuló energiák szerepének folyamatos növekedése	2	2	1	2	2	3	1	1	14
Korábbi évek tudatos fejlesztési eredményei, sikerei	3	3	3	3	3	3	2	2	22
A kapcsolódások összesített erőssége	22	28	23	18	15	18	17	16	

A fenti táblázatból jól látható, hogy Szarvas városa számos olyan adottsággal, erősséggel bír, amelyre bátran alapozhat a következő 7-8 év fejlesztései során. Az adottságok sokrétűek, a gazdasági élet mellett a város természeti és kulturális értékeire, nemzetiségi hagyományira, páratlan természeti értékeire egyaránt kiterjednek. Közülük kiemelhető a város korábbi évek tudatos fejlesztéseinek eredményei, melyek lendületet adhatnak a következő időszakra vonatkozóan, a megkezdett lépések tudatos folytatása érdekében.

A pontszámok összegzéséből látható, hogy a helyi adottságok közül a város legerősebben gazdaságfejlesztés (T2), valamint turizmusfejlesztés (T3) és az intézményi infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése kapcsán támaszkodhat (T1). Turizmus és gazdaságfejlesztés vonatkozásában az adottságok számossága jól jelzi a város számára rendelkezésre álló, még kihasználatlan vagy a kínált lehetőségekhez képest jelenleg alacsonyabb szinten hasznosított erőforrásokat, helyi adottságokat.

21. táblázat: A városrészi szintű területi célok és problémák kapcsolatai

1. városrész – Városközpont	
Városrészi szintű kiemelt problémák	Városrészi cél: V1. Városközponti funkciók erősítése, épített és természeti környezet minőségi fejlesztésének folytatása, turisztikai potenciál fokozottabb kihasználása
44.sz főút miatt jelentős tranzitforgalom	1
Városrészi lakosság öregedő korszerkezettel	1
A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya a városrészi lakosság körében magas	2
Helyenként belterületi utcák, járdák állapota (egyes utcákban még felújításra, burkolásra szorul)	2
Autóbusz-pályaudvar műszaki állapota és utas kiszolgálás színvonala elavult	3
Értékes építészeti értékkel bíró épületek állapota, kihasználatlansága	3
A kapcsolódások összesített erőssége	12
2. városrész- Kertváros	
Városrészi szintű kiemelt problémák	Városrészi cél: V2. Meglévő funkciók megőrzése, lakókörnyezet minőségi fejlesztése
Leromlott minőségű és burkolatlan utak, felújításra szoruló járdák	2
Lakóterületek között zöldterületek minősége, hiányzó / hiányos utcafasorok	3
A szegregátumok és szegregáció által veszélyeztetett területek többsége Kertváros területén található	3
Alközpont hiánya	1
Vasútállomás és környezetének állapota	3
A kapcsolódások összesített erőssége	12

3. városrész – Lakótelep	
Városrészi szintű kiemelt problémák	Városrészi cél: V3. Életkörülmények átfogó javítása a lakóépületek, közösségi terek és infrastruktúra fejlesztésével
44.sz főút miatt jelentős tranzitforgalom	1
Lakóépületek állapota	2
Lakóterületek között zöldterületek minősége, hiányzó / hiányos utcafasorok	3
Városrészi utak, utcák állapota	2
A kapcsolódások összesített erőssége	8
4. városrész: Mangol-zug	
Városrészi szintű kiemelt problémák	Városrészi cél: V4. Közmű és közlekedési infrastruktúra-fejlesztés, turisztikai vonzerőfejlesztés, meglévő attrakciók családbarát fejlesztése
A Holt-Körös partja a lehetőségekhez képest alulhasznosított	3
Utak, járdák állapota és szélessége (túl keskeny, sok esetben burkolatlan)	2
Közműhálózat kiépült, de a rákötések arány nem teljes	1
Turizmust támogató információs rendszer többnyire kiépítetlen a városrészben	3
Környezetszennyezés veszélye magas	3
A kapcsolódások összesített erőssége	12

5. városrész – Iparterület	
Városrészi szintű kiemelt problémák	Városrészi cél: V5. Üzleti infrastruktúra fejlesztése, terület bővítése, innovatív vállalkozások betelepülésének ösztönzése
Helyi úthálózat minősége	3
Iparterületen belüli közmű kiépítettség	3
Iparterületen belüli zöldfelületi arány nagyon alacsony	3
A kapcsolódások összesített erőssége	9
6. városrész – Külterületek	
Városrészi szintű kiemelt problémák	Városrészi cél: V6. Helyi lakosság életkörülményeinek javítása: közmű és közlekedési infrastruktúra fejlesztése
Öregedő lakosság	1
Alacsony végzettségű, tartósan munkanélküli lakosság jelentős aránya	2
Szegregációs problémák (Simonyi-szőlők)	3
Közműellátottság hiánya	1
Burkolatlan földutak magas aránya a lakott tanyasoroknál is	3
Városi szolgáltatásokhoz való hozzáférés nehézségei – közösségi közlekedés feltételeinek hiányosságai	3
A kapcsolódások összesített erőssége	13

A fenti értékelő táblázatokról látható, hogy a városrészi szintű célkitűzések tekintetében az ITS épít a megalapozó vizsgálat fázisban és partnerségi egyeztetések során feltárt városrészi problémákra. Lehetőségeihez mérten igyekszik azokra reagálni, javulást vagy megoldást kínálni. Ezt jelzik a viszonylag magas pontértékek is.

Meg kell jegyezni azonban, hogy a városrészi problémák között található olyanok, amelyek reálisan és indokoltan kerültek megfogalmazásra, de azok megszüntetése, érdemi javítása sokszor a várostól független külső tényezőktől függ. (pl: 44.sz főút miatt megjelenő forgalomterhelés több városrészben, ami az M44 gyorsforgalmi út és ehhez kapcsolódó városi elkerülő megépülésével hozhat érdemi javulást). A népesség előregedése szintén olyan országos tendencia, amellyel az érintett városrészek tekintetében foglalkozni szükséges, a célrendszer és a kapcsolódó részcélokat ennek megfelelően, erre tekintettel alakítani. A város saját erejéhez mérten törekszik a probléma kismértékű javítására, esetleg a rohamosan romló tendenciák fékezésére az adott városrészben, illetve ehhez igazodóan olyan fejlesztéseket valósít meg az intézményi ellátásban, amelyek az itt élők komfortérzetét, minőségi ellátását az igények szerint biztosítani tudják. (pl: külterületi részen idősek otthona felújítása).

A városrészi szinten megjelenő problémák közül szintén kiemelendő a belterületi utak, járdák leromlott állapota, földutak magas aránya, amely szinte minden városrész vonatkozásában megjelenik. A város e tekintetben a következő támogatási időszakban igyekszik minden kínálkozó forráslehetőséget megragadni és anyagi lehetőségeihez mérten saját forrásból is beavatkozni. Az azonban tény, hogy belterületi utak, utcák felújítására, szilárd burkolattal való ellátására a 2014-2020 támogatási időszakban meglehetősen korlátozott forráslehetőségek állnak a városok rendelkezésére. Mindezt tudomásul véve, de a probléma súlyát is felismerve a város ITS-ében ez irányú fejlesztések a városrészi célok mellett a városi szintű tematikus célokba, így T4 „Szép város” - Hagyományos, kisvárosi értékeit őrző, igényes városkép, minőségi lakókörnyezet célba is integrálódnak; illetve a megvalósítást célzó beavatkozások között akcióterületi fejlesztések (AT1; AT2; AT4) és hálózat projektek keretében is megjelennek. (H1).

22. táblázat: A városrészi szintű területi célok és adottságok kapcsolatai

1. városrész – Városközpont	
Városrészi szintű adottságok	Városrészi cél: V1. Városközponti funkciók erősítése, épített és természeti környezet minőségi fejlesztésének folytatása, turisztikai potenciál fokozottabb kihasználása
Szolgáltatás központú, funkciógazdag városrész	3
Intézményi központ (erős térségközponti szerepkör)	3
Jelentős fejlesztési aktivitás és eredmények a városrészben	3
Építészeti értékekben gazdag területe a városnak	3
Rendezett közösségi terek, tiszta, esztétikus környezet	3
Természeti értékek jelenléte a városközpontban (vízpart)	3
Turisztikai szempontból kulcsfontosságú területe a városnak	3
A kapcsolódások összesített erőssége	21
2. városrész- Kertváros	
Városrészi szintű adottságok	Városrészi cél: V2. Meglévő funkciók megőrzése, lakókörnyezet minőségi fejlesztése
Lakófunkció mellett gazdasági és kereskedelmi és közösségi funkció is jelen van	2
Turisztikai látnivalók jelenléte a városrészben (Szárasmalom, Szlovák Tájház)	3
Javuló műszaki infrastrukturális ellátottság	3
Nyugodt, csendes környezet	3
A kapcsolódások összesített erőssége	11

3. városrész – Lakótelep	
Városrészi szintű adottságok	Városrészi cél: V3. Életkörülmények átfogó javítása a lakóépületek, közösségi terek és infrastruktúra fejlesztésével
Lakóépületek megújítása, energetikai korszerűsítése megkezdődött (panelprogram)	2
Aktív korú lakosság magas aránya	1
Belváros közelsége, jó elérhetősége, Belvárosi funkcióbővítő beavatkozások szinergikus hatásai	2
A kapcsolódások összesített erőssége	5
4. városrész: Mangol-zug	
Városrészi szintű adottságok	Városrészi cél: V4. Közmű és közlekedési infrastruktúra-fejlesztés, turisztikai vonzerőfejlesztés, meglévő attrakciók családbarát fejlesztése
Városi átlaghoz képest kedvezőbb demográfiai struktúra, fiatalos városrész, magas aktivitással és kvalifikáltságú lakossággal	2
Fejlesztési szempontból kiváló adottságokkal rendelkező terület, természet közelségének, az aktív és ökoturizmus lehetőségeinek köszönhetően	3
Értékes lakókörnyezet, nyugodt, csendes környezet	3
Közművesítés jelentősen javult az elmúlt években	3
A kapcsolódások összesített erőssége	8

5. városrész – Iparterület	
Városrészi szintű adottságok	Városrészi cél: V5. Üzleti infrastruktúra fejlesztése, terület bővítése, innovatív vállalkozások betelepülésének ösztönzése
Magas kihasználtsággal működő inkubátorház	3
Potenciális fejlesztési területek megléte	3
Jól működő, „bejártott” ipari park (a területen működő vállalkozások száma magas)	3
A kapcsolódások összesített erőssége	9
6. városrész – Külterületek	
Városrészi szintű adottságok	Városrészi cél: V6. Helyi lakosság életkörülményeinek javítása: közmű és közlekedési infrastruktúra fejlesztése
Funkcionális értelemben jelentős kiterjedésű mezőgazdasági terület	1
Jelentős külterületi lakosság, lakott tanyasorok (kb. 2000 fő)	3
A kapcsolódások összesített erőssége	4

A városrészi célok és adottságok kapcsolatát bemutató és értékelő táblázatokból látható, hogy a városrészi problémák mellett, azoknál talán még erősebben épít célrendszerében a városrészi szinten megfogalmazott erősségekre és adottságokra, ezt jól tükrözik a legerősebb kapcsolódást mutató 3-as számok. A célok és az adottságok kapcsolata ezáltal erősebb a problémák és a célok kapcsolatánál. Az egyes városrészeknél felsorolt adottságok és a stratégiai célok, valamint azokhoz kapcsolódó beavatkozások a Városközpont, Iparterület és Mangol-zug városrész esetén mutatják a legintenzívebb kapcsolódást.

6.2.2 A célok logikai összefüggései

Jelen fejezetben a stratégiában meghatározott városi és városrészi célok között azonosítható összefüggéseit mutatjuk be. Az alábbi összesítő táblában azt vizsgáljuk, hogy az egyes területi/városrészi célok teljesülése milyen mértékben segíti elő települési léptékű célok megvalósulását. Az alábbi táblázatban a tematikus és területi célok közötti összefüggések erősségét egy 0-3 skálán azonosítottuk, ahol a „0” a kapcsolódás hiányát, míg a „3” érték az erős kapcsolódást jelöli.

Az alábbi, a különböző célok logikai összefüggéseit összesítő ábra alapján a következő főbb megállapításokat tehetjük:

- Általánosságban megállapítható, hogy a városrészi célok mindegyike egy vagy több tematikus cél megvalósításához is erőteljesen hozzájárul.
- A városrészi célok a település és a térség központjának számító Városközpont városrész esetén mutatják a legerősebb kapcsolódást, ahol a terület adottságai, funkciógazdagsága és az ott tervezett intenzív beavatkozások révén a nyolc városi szintű tematikus célból hat esetén a legerősebb, két tematikus cél vonatkozásában pedig közepes kapcsolódást mutatnak. Megállapítható tehát, hogy a Városközpont fejlesztései összességében jelentősebben járulnak hozzá a város egészének fejlődéséhez, mint a többi városrész esetén. A Városközpont esetén a tervezett fejlesztések kiterjednek az intézményi, szolgáltatási színvonal fejlesztését, gazdaságfejlesztést, épített és természeti környezet fejlesztését, programkínálat bővítését és a megújuló energiaforrások fokozottabb használatát célzó fejlesztésekre egyaránt.
- Ezt követően a városrészi célok tematikus célokhoz való hozzájárulása a területileg legnagyobb kiterjedésű Kertváros esetén a legerősebb. Ennek oka nyilván a területi kiterjedés következtében, szintén a sokrétű fejlesztésekben keresendő.
- Mangol-zug, mint az egyik legkisebb kiterjedésű városrész vízparti elhelyezkedésének és páratlan természeti környezetének köszönhetően területi súlyához képest lényegesen nagyobb szerepet kaphat a város egészének fejlődése szempontjából. (különösen a tervezett turisztikai és rekreációs, valamint természeti környezet megóvását, a magas presztízsű lakókörnyezetet érintő fejlesztések kapcsán.
- Iparterületi városrész alacsonyabb pontértéket képvisel homogén gazdasági funkciójának köszönhetően, így városi tematikus célokhoz való hozzájárulása a T2 „Térségi gazdasági centrum” – Meglévő vállalkozások működési feltételeinek javítása, betelepülő vállalkozások számára vonzó vállalkozási környezet megteremtése”; valamint T6: „Fenntartható mintatelepülés” - Megújuló energiák és környezetbarát technológiák szerepének növelése a helyi gazdaságban és település-üzemeltetésben, klímaturatosság erősítése” esetén a legerőteljesebb városi szinten.
- A városrészi célok összesítésben a települési épített és természeti környezet, minőségi lakókörnyezet megteremtését, fejlesztését célzó tematikus célok megvalósításához járulnak hozzá. (T3; T4; T5)

23. táblázat: A települési célok logikai összefüggései

Városrészi célok	Városi szintű középtávú tematikus célok								
	T1: „Térségi intézményi és szolgáltató központ” – Intézményi infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése	T2: „Térségi gazdasági centrum” – Meglévő vállalkozások működési feltételeinek javítása, betelepülő vállalkozások számára vonzó vállalkozási környezet megteremtése	T3: „Vendégváró város” – A természeti és kulturális adottságokban rejlő turisztikai potenciál fokozottabb kihasználása	T4: „Szép város” - Hagyományos, kisvárosi értékeit őrző, igényes városkép, minőségi lakókörnyezet	T5: „Zöld város” - - Meglévő, értékes természeti környezet megóvása, minőségi városi zöldfelületi rendszer	T6: „Fenntartható mintatelepülés” - Megújuló energiák és környezetbarát technológiák szerepének növelése a helyi gazdaságban és település-üzemeltetésben, klímataudatosság erősítése	T7: „Aktív város” – Helyi sportolási, rekreációs és kulturális programkínálat bővítése, fejlesztése	T8: „Befogadó város” – Társadalmi kohézió erősítése, leszakadó csoportok támogatása, civil szféra működési feltételeinek javítása	A kapcsolódás összesített erőssége
V1. Városközponti funkciók erősítése, épített és természeti környezet minőségi fejlesztésének folytatása, turisztikai potenciál fokozottabb kihasználása	3	2	3	3	3	3	3	2	22
V2. Kertváros:	2	1	2	3	2	3	2	3	18

Városrészi célok	Városi szintű középtávú tematikus célok								
	T1: „Térségi intézményi és szolgáltató központ” – Intézményi infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése	T2: „Térségi gazdasági centrum” – Meglévő vállalkozások működési feltételeinek javítása, betelepülő vállalkozások számára vonzó vállalkozási környezet megteremtése	T3: „Vendégváró város” – A természeti és kulturális adottságokban rejlő turisztikai potenciál fokozottabb kihasználása	T4: „Szép város” - Hagyományos, kisvárosi értékeit őrző, igényes városkép, minőségi lakókörnyezet	T5: „Zöld város” - - Meglévő, értékes természeti környezet megóvása, minőségi városi zöldfelületi rendszer	T6: „Fenntartható mintatelepülés” - Megújuló energiák és környezetbarát technológiák szerepének növelése a helyi gazdaságban és település-üzemeltetésben, klímataudatosság erősítése	T7: „Aktív város” – Helyi sportolási, rekreációs és kulturális programkínálat bővítése, fejlesztése	T8: „Befogadó város” – Társadalmi kohézió erősítése, lezakaró csoportok támogatása, civil szféra működési feltételeinek javítása	A kapcsolódás összesített erőssége
Meglévő funkciók megőrzése, lakókörnyezet minőségi fejlesztése									
V3. Lakótelep Életkörülmények átfogó javítása a lakóépületek, közösségi terek és infrastruktúra fejlesztésével	1	1	1	2	2	2	2	2	13
V4. Mangol-zug: Közmű és közlekedési infrastruktúra-fejlesztés,	1	0	3	3	3	2	3	0	15

Városrészi célok	Városi szintű középtávú tematikus célok								
	T1: „Térségi intézményi és szolgáltató központ” – Intézményi infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése	T2: „Térségi gazdasági centrum” – Meglévő vállalkozások működési feltételeinek javítása, betelepülő vállalkozások számára vonzó vállalkozási környezet megteremtése	T3: „Vendégváró város” – A természeti és kulturális adottságokban rejlő turisztikai potenciál fokozottabb kihasználása	T4: „Szép város” - Hagyományos, kisvárosi értékeit őrző, igényes városkép, minőségi lakókörnyezet	T5: „Zöld város” - - Meglévő, értékes természeti környezet megóvása, minőségi városi zöldfelületi rendszer	T6: „Fenntartható mintatelepülés” - Megújuló energiák és környezetbarát technológiák szerepének növelése a helyi gazdaságban és település-üzemeltetésben, klímataudatosság erősítése	T7: „Aktív város” – Helyi sportolási, rekreációs és kulturális programkínálat bővítése, fejlesztése	T8: „Befogadó város” – Társadalmi kohézió erősítése, lezakaró csoportok támogatása, civil szféra működési feltételeinek javítása	A kapcsolódás összesített erőssége
turisztikai vonzerőfejlesztés, meglévő attrakciók családbarát fejlesztése									
V5. Iparterület: Üzleti infrastruktúra fejlesztése, terület bővítése, innovatív vállalkozások betelepülésének ösztönzése	2	3	0	0	1	3	0	0	9

Városrészi célok	Városi szintű középtávú tematikus célok								
	T1: „Térségi intézményi és szolgáltató központ” – Intézményi infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése	T2: „Térségi gazdasági centrum” – Meglévő vállalkozások működési feltételeinek javítása, betelepülő vállalkozások számára vonzó vállalkozási környezet megteremtése	T3: „Vendégváró város” – A természeti és kulturális adottságokban rejlő turisztikai potenciál fokozottabb kihasználása	T4: „Szép város” - Hagyományos, kisvárosi értékeit őrző, igényes városkép, minőségi lakókörnyezet	T5: „Zöld város” - - Meglévő, értékes természeti környezet megóvása, minőségi városi zöldfelületi rendszer	T6: „Fenntartható mintatelepülés” - Megújuló energiák és környezetbarát technológiák szerepének növelése a helyi gazdaságban és település-üzemeltetésben, klímataudatosság erősítése	T7: „Aktív város” – Helyi sportolási, rekreációs és kulturális programkínálat bővítése, fejlesztése	T8: „Befogadó város” – Társadalmi kohézió erősítése, lezakaró csoportok támogatása, civil szféra működési feltételeinek javítása	A kapcsolódás összesített erőssége
V6. Külterület: Helyi lakosság életkörülményeinek javítása: közmű és közlekedési infrastruktúra fejlesztése	1	0	0	2	1	1	2	3	10
	10	7	9	13	12	14	12	10	

6.2.3 A stratégia megvalósíthatósága

A stratégia megvalósíthatósága számos külső és belső tényezőtől függ; ezek egy részét az önkormányzat közvetlenül biztosíthatja, más részére jelentős befolyása van, míg a tényezők jelentős része az önkormányzat tevékenységétől részben vagy egészben független adottságként jelentkezik. A legtöbb ilyen tényezővel kapcsolatban kockázatokat is azonosíthatunk, ezeket lásd részletesen a 7. „A stratégia megvalósításának főbb kockázatai” fejezetben. A megvalósítást befolyásoló legfontosabb tényezők:

- **Partnerségi viszonyok:** a megvalósítás alapfeltétele, hogy a város az összes érdekelt fél támogatását élvezze, és mind saját polgáraival, mind pedig járási, megyei és központi kormányzati partnereivel kölcsönös előnyökön nyugvó, a problémák megoldására koncentráló, kreatív párbeszédet folytasson. A partnerség kiépítése már a tervezés során megkezdődik és a végrehajtás során a különböző ágazati partnerek bevonásával teljesebbé válik. A partnerségi kérdéseket a 8.2 „Az ITS megvalósításának szervezeti keretei” című fejezet fejti ki.
- **Felelős vezetés:** a stratégia megvalósításához – tekintettel a döntéshozói és operatív feladatok számosságára – felelős és aktív városvezetésre, és jól képzett, tájékozott operatív munkatársakra van szükség. A megfelelő szervezet és személyi állomány a biztosítéka annak, hogy a szükséges döntések megfelelő időben és megfelelő tartalommal megszülessenek, és a döntések alapján az operatív végrehajtó szervezet világos hatáskörökkel dolgozzon a megvalósításon. A vezetés és irányítás feladatait részletesen a 8.2 „Az ITS megvalósításának szervezeti keretei” tárgyalja.
- **Nyomon követés, rugalmas tervezés:** a változó társadalmi-gazdasági körülményekhez történő alkalmazkodás követelménye szükségessé teszi, hogy a stratégia elfogadása után is lehetséges rugalmasan tudjon alkalmazkodni a lehetőségekhez, külső adottságokhoz. Ehhez monitoring és kontrolling rendszer működtetése szükséges, amely lehetővé teszi a megvalósulás nyomon követését, az akadályozó tényezők azonosítását és megfelelő intézkedések meghozatalát. A monitoring és kontrolling témakörét a 8.5 „Monitoring rendszer kialakítása” című fejezet tartalmazza.
- **Pénzügyi tervezés, pénzügyi források:** a megvalósítás alapvető feltétele a pénzügyi források megfelelő időben történő rendelkezésre állása. Míg az előkészítés feladatai során ezek elsősorban önkormányzati források, addig a megvalósítás – tekintettel a szűkös belső anyagi lehetőségekre – elsősorban külső forrásokra támaszkodhat. A források biztosításának körülményeit, ütemezését és azok nagyságrendjét a 4.5 „A fejlesztések ütemezése”, valamint a 4.6 „A fejlesztések összehangolt, vázlatos pénzügyi terve” című fejezet tartalmazza.

6.2.4 A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása

Jelen fejezetben a stratégiában meghatározott, az önkormányzat döntése értelmében a 2020-ig terjedő időszakban prioritást élvező fejlesztések között azonosítható logikai összefüggéseit mutatjuk be. Az alábbi összesítő táblában azt vizsgáljuk, hogy az egyes beavatkozások milyen mértékben kapcsolódnak más beavatkozásokhoz, mennyiben segítik, vagy éppen rontják azok eredményességét. Az alábbi táblázatban a beavatkozások közötti összefüggések erősségét egy -2 – 0 - +2 skálán azonosítottuk, ahol a „0” a kapcsolódás hiányát, a -2 az erős negatív hatást, míg a „+2” érték az erős pozitív kapcsolódást jelöli.

A beavatkozások azon túl, hogy a várt fejlesztési célokat megvalósítják, több esetben is befolyásolhatják más projektek megvalósulását. A befolyásoló hatás lehet pozitív, lehet negatív és vannak olyan beavatkozások melyek nincsenek egyáltalán egymásra hatással.

A beavatkozások egymásra gyakorolt hatások vizsgálata során látható, egyfajta logika attól függően, hogy milyen típusú az adott beavatkozás.

Az azonos akcióterületen lévő projektek erősebb kapcsolatban állnak, így fokozottabban hatnak egymásra. A belvárosi területen a turisztikai fejlesztések erősebb kapcsolatot mutatnak egymással, mint például a turisztikai célú épület felújítások (Mittrovszky-kastély, Bolza kastély, Lengyel Palota és Árpád szálló felújítása). A turisztikai célú felújításokhoz szorosan kapcsolódnak a közlekedési célú fejlesztések. (kerékpárút fejlesztések). Észrevehető, hogy néhány esetben az egymástól távol eső projektek kevésbé vagy egyáltalán nem gyakorolnak hatást egymásra (pl.: Kossuth tér rendezése és Piac felújítása). A szociális akcióterületen megvalósuló beavatkozások nagyon erősen hatnak egymásra. Itt, azonban kifelé, más akcióterületre nincsenek komolyabb hatással, mely részben annak is köszönhető, mert itt elsősorban "soft" elemek valósulnak meg. A Körös-part akcióterületen elsősorban turisztikai beavatkozások tervezettek. A hasonló jellegű beavatkozások erősen kapcsolódnak egymáshoz és nagyon pozitívan hatnak egymásra (Kacska tó fejlesztése, Történelmi Magyarország közepe környékén tervezett fejlesztések vagy az Erzsébet-liget fejlesztései). A Holt-Körös kotrása megvalósulása pozitívan hat a partmenti szakaszokra, mely elsősorban turisztikai szempontból jelentős.

Az iparterületen megvalósuló akcióterületi beavatkozásoknak elsősorban gazdasági hatásai vannak, mely közvetetten nem kapcsolódik a város többi beavatkozásához. A kulcsprojektek közül, mint például az M44-es út megépülése nagyon erősen befolyásolja a város szinte bármely pontján lévő beavatkozásit elsősorban pozitívan, ritka esetben negatívan.

A közlekedési fejlesztések (kerékpárút fejlesztések, városi utak felújítása, szilárd burkolattal való ellátása, új gyűjtőutak építése), alapvetően hálózatos projektek is egyben, melyek jellemzője melyeknek jellemzőjük, hogy széleskörű területi kiterjedésüknek köszönhetően erősen kapcsolódnak más típusú projektekhez is. Ezen fejlesztések pozitívan erősítik a város többi területén lévő beavatkozásokat.

7 A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai

A 2013-ban lezárult fejlesztési időszaktól eltérően 2014-2020 között számos olyan új elem jelent meg, melyek a városok fejlesztési programjainak megvalósítását egyértelműen befolyásolják. Az indikátorok határozottabb számon kérhetősége, a forrásfelhasználás tematikus koncentrációja egyértelműen a kockázatelemzés és kockázatkezelés jelentőségét növelik. Jelen fejezetben az alábbi tényezőkből fakadó, eddig beazonosított, illetve a jövőben projektgenerálás keretében beazonosítani tervezett fejlesztési projektek megvalósítását, továbbá a városfejlesztési stratégia és az ebben rögzített indikátorok teljesülését veszélyeztető kockázatok kerülnek bemutatásra.

A kockázatok több szempont alapján csoportosíthatók:

- attól függően, hogy az adott kockázat bekövetkezése, illetve megelőzése önkormányzati hatáskörbe tartozik-e, elkülöníthetők **belső és külső kockázatok**;
- a stratégiaalkotás és -megvalósítás fázisait tekintve három típusú kockázat különböztethető meg:
 - **tervezéshez kapcsolódó kockázatok:** a legfontosabb kockázatot a stratégiaalkotás szempontjából a tervezési környezet folyamatos változása jelenti; a kockázat kiküszöbölése érdekében folyamatos egyeztetések, szakértői konzultációk valósultak meg, a városi projektportfólió a helyi igények és szükségletek, valamint az EU-célkitűzések és a hazai operatív programok által kijelölt lehetőségek figyelembevételével került kialakításra;
 - **megvalósításhoz kapcsolódó kockázatok:** a legfőbb nehézséget a tervezett projektek végrehajtásával kapcsolatos műszaki és pénzügyi problémák okozhatják, amelyek megfelelő előkészítési tevékenységgel jelentősen csökkenthetőek;
 - **fenntartáshoz kapcsolódó kockázatok:** a tervezés és megvalósítás mellett kiemelt figyelmet kell fordítani az elért eredmények fenntartásának módjára és szervezeti hátterére;

A különböző kockázati tényezőket tematikus csoportokba rendezve az alábbi kockázati faktorokat azonosíthatjuk be:

- **jogi-intézményi kockázatok:** a jelzett kockázatok tekintetében a stratégiai program megvalósításra kijelölt intézményi háttér megléte, a hatáskörök megfelelő szétosztása, továbbá a humán kapacitás minősége jelenthetnek kockázatot. Jogi-közbeszerzési kockázat a törvényi, jogszabályi környezet változásaihoz kötődhet, illetve az adott programok kapcsán a közbeszerzési eljárás elhúzódsához, mindezek figyelembe vétele kiemelt fontosságú feladat.
- **pénzügyi-gazdasági:** az elégtelen finanszírozásból, a bizonytalan makrogazdasági tényezőkből adódó kockázati elemek, az egyes támogatási konstrukciók specifikus jellemzői, a saját forrás előteremtésének kérdései, illetve az adott fejlesztési elem fenntartáshoz kapcsolódó kockázatokot egyaránt említhetjük.
- **műszaki kockázatok:** összetett problémahalmaza a tervezés, kivitelezés és fenntartás során felmerülő kockázatokot jelenti.

- **társadalmi kockázatok:** fontos tényező a stratégia megvalósíthatósága szempontjából a megfelelő együttműködő partnerek kiválasztása, a kapcsolatokat szabályozó szerződések pontos megfogalmazása, valamint a lakosság megfelelő bevonása a tervezési, programozási folyamatba. Jelentős kockázatokat rejt a lakosság nem megfelelő szintű tájékoztatása az adott programok tervezéséről, illetve megvalósításáról, a szükséges kommunikáció elmaradása a társadalmi támogatottság meglétét veszélyeztetheti.

Az azonosított kockázatok strukturált formában, táblázatban összefoglalva kerülnek feltüntetésre. A kockázatok felmérését, azonosítását követően egyszerűsített kockázatkezelési stratégia készült az alábbi szempontok figyelembe vételével:

- kockázat megnevezése;
- kockázat jellege (témaszpecifikus)
- bekövetkezési valószínűség (alacsony - közepes - magas);
- hatás (alacsony - közepes - jelentős);
- kockázatkezelés módja.

25. táblázat: A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai

Ssz.	Kockázat megnevezése	Kockázat jellege (téma-specifikus)	Valószínűség (magas; közepes; alacsony)	Hatás mértéke (jelentős; közepes; alacsony)	Kockázatkezelés módja
1.	Kedvezőtlen makro-gazdsági folyamatok	pénzügyi-gazdasági	közepes	jelentős	Alternatív megoldások és eszközök alkalmazása a város fejlődése érdekében, intenzív befektetés-ösztönzés, a külső tényezők mellett helyi erősségekre és adottságokra építő fejlesztések
2.	A jogszabályi környezet kedvezőtlen irányba történő változása	jogi-intézményi	magas	jelentős	Az jogszabályi változások folyamatos figyelemmel kísérése Rugalmas, gyors reagálás a megváltozó jogszabályi körülményekhez
3.	Közbeszerzési eljárásokból adódó kockázatok (időbeli elhúzódságok, sikertelenség)	jogi-intézményi	közepes	közepes	Az eljárásrend szigorú betartása minden érintett részéről A közbeszerzési dokumentumok megfelelő szakmai előkészítettségének biztosítása
4.	Hatósági dokumentumok hiánya, késése	jogi-intézményi	közepes	közepes	A hatósági dokumentumok ügyintézési

Ssz.	Kockázat megnevezése	Kockázat jellege (téma-specifikus)	Valószínűség (magas; közepes; alacsony)	Hatás mértéke (jelentős; közepes; alacsony)	Kockázatkezelés módja
					időkereteinek figyelembe vétele Esetleges késésre, csúszásra előre felkészülés már az előkészítés során
5.	Saját forrás előteremtésének kockázata (önkormányzati projektek, kkv-k, lakossági energiahatékonysági projektek esetén)	pénzügyi-gazdasági	közepes	jelentős	Alternatív forráslehetőségek felkutatása
6.	Hazai illetve Európai Unió fejlesztési források elmaradása	pénzügyi-gazdasági	alacsony / közepes	jelentős	A forrás lehívás késedelmére való felkészülés, folyamatos egyeztetés a forrást biztosító szervezetekkel
7.	Szűkös forráskeretek mellett az egymással versenyben lévő projektek kizorító hatása	pénzügyi-gazdasági	közepes	közepes	Döntés-előkészítés szerepének erősítése, költség-haszon elemzések, megvalósíthatósági vizsgálatok a projektek reális prioritizálása érdekében
8.	A tervezett projektek megvalósítási költsége jóval meghaladja a tervezett mértéket	pénzügyi-gazdasági	közepes	közepes	Részletes projekttervek, átgondolt műszaki tervek, költségvetések készítése Tartalékkeret meghatározása
9.	Egymásra épülő projektek esetében a kulcsprojekt meghiúsul	pénzügyi-gazdasági / jogi-intézményi	közepes	jelentős	Megfelelő ütemezés kialakítása a projektek megvalósításában, tartalékprojektek kijelölése, folyamatos projektgenerálási, projekt fejlesztési feladatok ellátása
10.	Kommunikációs nehézségek fellépése a Stratégia megvalósításában résztvevő szereplők között	társadalmi	közepes	jelentős	Pontosan meg kell határozni az adott részterületek feladatrendszerét, felelősségi rendszerét, a pontos és világos eljárás rendet
11.	A megvalósításhoz szükséges szakemberek hiánya	társadalmi	alacsony	közepes	Az Önkormányzat feladata, hogy megfelelő

Ssz.	Kockázat megnevezése	Kockázat jellege (téma-specifikus)	Valószínűség (magas; közepes; alacsony)	Hatás mértéke (jelentős; közepes; alacsony)	Kockázatkezelés módja
					szakmai háttérrel biztosítson
12.	Előre nem látható műszaki problémák	műszaki	magas	jelentős	Részletes tanulmánytervek készítése, alapos helyzétfelmérés
13.	Nem megfelelő műszaki tervek vagy kivitelezés	műszaki	alacsony	közepes	A tervezők és kivitelezők kiválasztása során kiemelt figyelem fordítása a szakmai alkalmasság, megfelelő referenciák meglétére
14.	Többletmunka felmerülése	műszaki	közepes	közepes	Esetleges többletmunkára felkészülés már az előkészítés során
15.	A projektek, illetve a Stratégia által kitűzött célok, indikátorok nem vagy csak részben teljesülnek	pénzügyi-gazdasági	magas	jelentős	Folyamatos monitoring tevékenység kialakítása, tartalékprojektek kijelölése
16.	A fejlesztési programokhoz szükséges befektetők, partnerek hiánya	pénzügyi-gazdasági	közepes	közepes	Megfelelő marketing és promóciós tevékenységek, a befektetési lehetőségek kapcsán
17.	A városok versenyében való lemaradás okozta munkahelyteremtés elmaradása, munkahelyek megszűnése, a munkanélküliség emelkedése	pénzügyi-gazdasági	közepes	jelentős	Ahhoz, hogy a település a városok versenyében a legjobbak között kerüljön ki, városmarketing stratégiát alakít ki, valamint a gazdasági szereplőit partnerként kezeli, a tervezett fejlesztések során Szarvas városa nagyban épít a helyi erősségekre, adottságokra – azon tényezőkre, amelyben versenyképes lehet.
18.	Társadalmi szempontok kockázata: lakossági ellenállás, negatív közvélemény	társadalmi	közepes	közepes	Magas szintű partnerség biztosítása a tervezés, a megvalósítás és a fenntartás során egyaránt. Folyamatos kommunikáció a

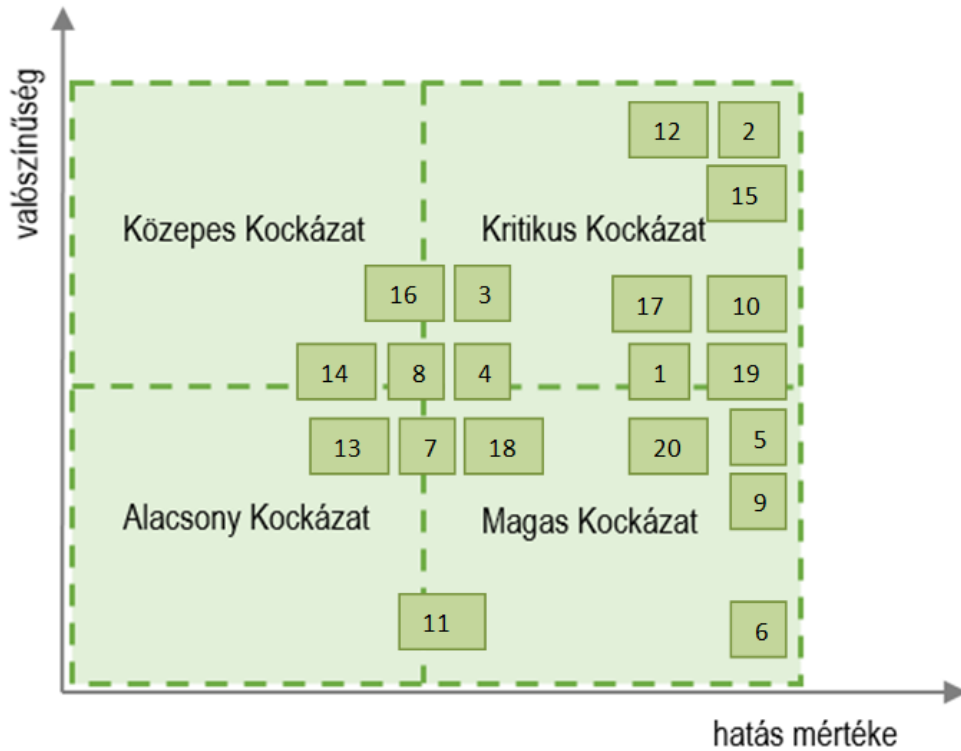

Ssz.	Kockázat megnevezése	Kockázat jellege (téma-specifikus)	Valószínűség (magas; közepes; alacsony)	Hatás mértéke (jelentős; közepes; alacsony)	Kockázatkezelés módja
					lakossággal, helyi fórumok szervezése
19.	A lakosság érdektelenné válik a település közös jövőképeinek, fejlesztéseinek meghatározását és megvalósítását illetően	társadalmi	közepes	jelentős	Kommunikáció, célcsoport specifikus bevonási stratégiák már a tervezési és projekt előkészítési fázisban is, nyilvánosságbiztosítás
20.	A fejlesztések során a természeti környezet sérül, melynek mértéke a tolerálható szintnél magasabb és a természet ezt nem képes helyreállítani	műszaki (környezeti, fenntarthatósági)	közepes	jelentős	A beruházások során az engedélyek kiadása és az ellenőrzések során a környezeti szempontok kiemelt figyelmet kapnak

Forrás: saját szerkesztés

A kockázatok számszerűsítésével - a bekövetkezési valószínűség és a hatás mértékének összevetése alapján – pozícionálni lehet a kockázatokat. Ezek ábrázolására az alábbi ábra szolgál:

5. ábra: A Beavatkozás során felmerülő kockázatok hatásának és mértékének vizsgálata

Forrás: Saját szerkesztés

Az ábra alapján kijelenthető, hogy jellemzően magas és kritikus kockázatú tényezők hatnak a stratégia megvalósulására.

Szarvas Város Önkormányzatának különösen fontos felkészülnie a jogszabályi környezet kedvezőtlen irányba történő változására, a közbeszerzési eljárásokból adódó esetleges kockázatokra. Az Európai Unió források elmaradására, az esetlegesen felmerülő finanszírozási problémákra ugyancsak célszerű megfelelő módon felkészülni.

A projektek megvalósítása során az előre nem látható műszaki problémák, továbbá a nem kielégítő partnerségi folyamatokból adódó helyi konfliktusok jelentkezhetnek még kritikus kockázati elemként.

Az egyes kockázati tényezők városi tematikus-, valamint városrészi szintű célokra gyakorolt hatását illetően megállapítható, hogy azok alapvetően horizontálisan, minden cél teljesülésére negatív hatással vannak. A 11; 12; 13; és 16. sorszámú kockázati tényezők különösen az infrastrukturális beruházások szempontjából jelentősek, ezáltal a T2; T6; valamint a T1; T3; T4 célok megvalósulására lehetnek különösen erős negatív hatással. A 10; 18; és 19; kockázati tényezők azon túl, hogy minden célra és fejlesztésre hatással vannak, különösen a társadalmi kohézió erősítését, társadalmi befogadást elősegítő és az ún. „soft” programok szempontjából lehetnek kritikusak, ezáltal a T7 és T8 célokra gyakorolt hatásuk jelentősebb.

8 A megvalósítás eszközei és nyomon követése

8.1 A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek

A fejlesztési célok elérését alapjaiban befolyásolja a helyi önkormányzat fejlesztői tudatossága és a fejlesztéseket támogató szabályozási gyakorlata. A megfelelő és támogató hozzáállás hiánya ellehetetleníti, meghiúsíthatja a jelentősebb fejlesztéseket nem csak az állami/Uniós források lehívása, hanem a magántőke befektetései kapcsán is.

Jelen fejezetben olyan önkormányzat által végzett nem beruházási típusú tevékenységek kerülnek összefoglalásra, amelyek támogatják az Integrált Településfejlesztési Stratégiában, valamint más fejlesztési, stratégiai dokumentumokban megjelölt célok teljesülését, amelyekkel az önkormányzat élhet a fejlesztések blokkolásának elkerülése, a hatékony megvalósítás érdekében.

A szabályozási környezet kiszámíthatóvá és megismerhetővé tétele

A stratégia sikeres megvalósításához szükség van az önkormányzat megfelelő jogalkotói és jogalkalmazói magatartására, az átlátható, támogató adminisztratív és szabályozási környezet biztosítására és fenntartására.

Az önkormányzatnak a szabályozásban is egyértelművé kell tenni azokat a célokat és prioritásokat, melyek a település hosszú távú érdekeit szolgálják.

A szabályozásnak koncentrálnia kell a helyi gazdasági és társadalmi környezet megfelelő irányú fejlődésének elősegítésére, meg kell határozni a célok megvalósításához szükséges támogató jogi, szabályozási lépéseket, és tudatosan végre is kell hajtani azokat. A tervezett fejlesztési elképzeléseknek megfelelően kell a településrendezési eszközöket, a területek művelési ágait alakítani, szükség esetén azokat módosítani.

Az önkormányzatnak a helyi gazdaság szabályozásában, valamint a gazdasági tevékenységekhez kötött adminisztratív és engedélyezési eljárások során tanúsított kiszámítható és átlátható magatartása csökkenti a gazdasági bizonytalanságot és a befektetések kockázatát.

Néhány speciális szabályozási típusú eszköz, amelyekkel a konkrét fejlesztések során élhet a település:

Településfejlesztési és –rendezési szerződések

Az 1997. évi LXXVIII. az épített környezet alakításáról és védelméről szóló törvény 30/A. § első bekezdése értelmében „a települési önkormányzat egyes településfejlesztési célok megvalósítására településrendezési szerződést köthet az érintett telek tulajdonosával, illetve a telken beruházni szándékozóval”. A különböző városrehabilitációs célok elérése érdekében a város a jövőben ezzel a lehetőséggel is élhet.

Tervalku

A tervalku az a városfejlesztési eszköz a helyi önkormányzat kezében, amellyel ösztönözheti a magántőke részvételét a közösségi célú fejlesztési programok megvalósításában ennek kereteit a szabályozási terv, illetve a helyi építési szabályzat megfelelő részében helyi rendeletekben rögzíteni kell.

A Szarvas Város területén a fejlesztési tevékenységek megvalósítása során az elmúlt időszakra nem volt jellemző a tervalkunak az a formája, amely a fejlesztésekért cserébe az elfogadott szabályozási tervben foglaltaktól való eltérést igényelt volna. Ennek oka egyrészt az, hogy az elmúlt időszakban nem is igazán voltak beruházások, amelyek ezt megkövetelték volna.

Másrészt a tapasztalatok alapján az Önkormányzat ezen engedmények nélkül is képes érvényesíteni bizonyos többletberuházásoknak a fejlesztők részéről történő átvállalását, melyek elsősorban közlekedésbiztonsági és bizonyos alapvető infrastrukturális feltételek javítását célozták. Az Önkormányzat határozott törekvése, hogy a fentiekhez hasonlóan a jövőbeni fejlesztések is illeszkedjenek a szabályozási tervhez, ugyanakkor nem zárható ki, hogy egyedi, és nagyon indokolt esetben sor kerülhet olyan megállapodásra, mely a szabályozási terv egyes elemeit – nem alapelv szintű rendelkezéseit – érintheti.

További fejlesztési / stratégiai dokumentumok, tanulmányok kidolgozása

A fejlesztési célok megvalósulását az önkormányzat további, részletesebb ágazati tanulmányok, koncepciók, programok kidolgozásával segítheti, amelyek egyben feltételét is jelenthetik az adott tématerületen tervezett fejlesztések támogatási forrásainak lehívásához. Ezek közül megemlíthetők:

■ Fenntartható Energia Akcióprogram (SEAP)

A Szarvas városa az energia hatékonyság javítása, megújuló energiaforrások fokozottabb használata érdekében megkezdett tudatos lépéseinek folytatása és ITS-ben is rögzített célok hatékony megvalósítása érdekében az ITS készíttéssel párhuzamosan Fenntarthatósági Energia Akcióprogram (SEAP) készítését határozta el. A Fenntartható Energia Akcióprogram célja, egy olyan települési szintű energetikai stratégia kidolgozása Szarvas számára, amely konkrét intézkedéseket tartalmaz a település fenntartható energia-ellátási rendszerére, az ellátás biztonság növelésére és versenyképességére vonatkozóan. Ennek érdekében az törekszik energiahatékonyság további fokozására, azaz energiafogyasztás csökkentésére az ésszerűség határain belül, a jelenlegi életminőség megtartása mellett, majd az így kapott fogyasztás kielégítésére minél nagyobb arányban megújuló energiaforrások felhasználásával.

A SEAP lehetőséget biztosít az anyag és energiatakarékos technológiák alkalmazásával az ipar, az állattenyésztési ágazatok és ahhoz kapcsolódó élelmiszeripar fejlesztésére, amely Szarvas szempontjából különösen releváns gazdaságszerkezeti tradíciói kapcsán.

A SEAP-ban az önkormányzat önkéntes kötelezettséget vállal az energiahatékonyság javítására és a megújuló energiaforrások fokozott hasznosítására annak érdekében, hogy Magyarország elérje az EU által 2020-ra kitűzött 20%-os CO₂ kibocsátás csökkentését.

A SEAP alapján a város TOP támogatási források lehívását tervezi az önkormányzati tulajdonú épületállomány energiahatékonysági korszerűsítésére és a megújuló energiaforrások alkalmazására, amelyhez kapcsolódóan számos fejlesztési elképzelést fogalmazott meg a következő 7-8 év vonatkozásában.

■ Fenntartható Városi Mobilitási Terv (SUMP)

A fenntartható városi mobilitási terv olyan stratégiai terv, amely a jelenlegi tervezési gyakorlatra építve, az érintettek bevonásával a jelen és a jövő valós mobilitási igényeinek kielégítésére törekszik annak érdekében, hogy javuljon az életminőség a városban és környékén egyaránt. A megközelítési mód célja, hogy fenntartható városi közlekedési rendszer jöjjön létre:

- a munkahelyek és szolgáltatások jobb elérhetőségének biztosításával;
- a közlekedésbiztonság fokozásával;
- a környezetszennyezés, az üvegházgáz- kibocsátás és az energiafogyasztás csökkentésével;

- az áru- és személyszállítás hatékonyságának és költséghatékonyságának növelésével; valamint
- vonzóbb és jobb minőségű városi környezet kialakításával.

A Fenntartható Városi Mobilitási Terv olyan stratégiai terv, amely az EU tagállamaiban létező gyakorlatra és szabályozási keretekre épít, jellemzői a következők szerint foglalhatók össze:

- részvételen alapuló megközelítés: a helyi lakosság és más érintettek folyamatos bevonása a teljes tervezési folyamatba;
 - elkötelezettség a fenntarthatóság iránt: gazdasági fejlődés, társadalmi igazságosság és környezetminőség javításának egyensúlya;
 - integrált megközelítés, amely kiterjed a különböző szakpolitikai területek összehangolására (közlekedés mellett területfejlesztés, környezetvédelem, gazdaságfejlesztés, szociális ügyek, egészségvédelem, közbiztonság, energetika, stb.), az egymás feletti közigazgatási szintek (vertikális), valamint a vonzaskörzetet érintő települések koordinációjára (kistérségi/agglomerációs);
 - összközlekedési szemlélettel készül, miközben előnyben részesíti a környezetbarát közlekedési ágakat. Az abban foglalt irányelvek és intézkedések érintik az egyéni és közösségi közlekedést, a motorizált és nem motorizált módokat, a személy és teherszállítás kérdéseit is;
 - készítése hosszú távú gondolkozást igényel, átfogó, fenntartható fejlesztési stratégiába ágyazott jövőkép megalkotásával, elérhető és mérhető célok kitűzésével;
 - figyelembe veszi a közvetett társadalmi hatások költségvonzatát minden közlekedési ág vonatkozásában (externális költségek internalizálása);
 - nagy hangsúlyt helyez a folyamatos értékelésre;
 - a fenntartható mobilitási terv nem egy újabb tervtípus, hanem a meglévőkre építve azok átforgalmazásával is létrehozható.
- **Átfogó Kerékpárforgalmi Hálózati Terv elkészítése**

A kerékpárforgalmi hálózati terv célja, hogy a felmérje a település kerékpáros közlekedésének helyzetét és ezek alapján komplex javaslatot adjon a fejlesztésekre annak érdekében, hogy a kerékpáros közlekedés aránya növekedhessen, és minél többen választhassák mindennapi eszközként a kerékpárt. A hálózati terv készítése során részletesen meg kell vizsgálni a település vagy településrész kerékpáros forgalmát, kerékpározhatóságát, a kerékpáros közlekedést akadályozó vagy veszélyeztető tényezőket, a kerékpáros és a közösségi közlekedés kapcsolatát. A hálózati terv átfogó szemlélettel készül, elsődleges feladata nem annak meghatározása, hogy hova épüljön kerékpárút: a terv meghatározza a vizsgált terület kerékpáros funkcióit, az egyes útvonalak kerékpáros szerepét, kijelöli, hogy melyik útvonalon milyen jellegű beavatkozásra van szükség, amely számos megoldás lehet a közúti forgalom csillapításától kezdve egyirányú utcák ellenirányú megnyitásától egészen az elválasztott kerékpárút építéséig. Ahol indokolt, ott a terv feladata vizsgálni a gépjármű-, ill. gyalogosforgalomtól történő elválasztás szükségességét. A hálózati terv támpontot ad minden, a területet érintő későbbi közterület-fejlesztés, útfelújítás tervezéséhez annak érdekében, hogy az adott fejlesztés a település kerékpárforgalmi hálózatába illeszkedően, kerékpárosbarát módon történjen.

A fent kiemelt tanulmányok kidolgozásán túl az önkormányzat gondoskodik a már elkészült települési szintű fejlesztési dokumentumok szükség szerinti felülvizsgálatáról, aktualizálásáról. (Ezek közül közeljövőben aktuálissá válik pl: Környezetvédelmi Program felülvizsgálata, szintén indokolt a 2009-ben kidolgozott hosszú távú közúti közlekedési fejlesztéseket tartalmazó tanulmány felülvizsgálata, kiegészítése.)

Befektetés ösztönzés

A városfejlesztési elképzelések, programok megvalósításának ösztönzéséhez és a beruházók megnyeréséhez a városnak megfelelő befektetés ösztönző politikára, promócióra, tervbemutatókra és városmarketingjének erősítésére van szüksége. Ennek célja a befektetők városba történő vonzása, megtelepedésük elősegítése, ágazati, vagy területi orientálásuk, valamint információkkal történő ellátásuk. Ennek érdekében szélesíteni szükséges a vállalkozók, befektetők részére nyújtott szolgáltatások körét, s javítani azok színvonalát.

Ennek keretében:

- Az infrastruktúra korszerűsítésén felül kiemelten fontos a település meglévő és a későbbiekben fejlesztésre kerülő, gazdaságilag hasznosítható területeinek megfelelő kihasználása.
- Aktív, proaktív befektetés-ösztönzési tevékenység folytatása
- A potenciális beruházók érdeklődésére számot tartó területek, ingatlanok felmérése és karbantartása. A cégek betelepüléséhez megfelelő üzleti infrastruktúra megteremtése.
- A befektetés ösztönzés részeként javasolt e tevékenység részletes, stratégiába foglalt kidolgozása, kapcsolódó kiadvány elkészítése, az települési honlap ilyen irányú folyamatos karbantartása.
- A helyi adótörvényben a város lehetőséget adhat a vállalkozói megtelepedést megfelelően ösztönző adókedvezmények kialakítására. (Jelenlegi szabályozás értelmében: Szarvas Város Önkormányzat Képviselő- testületének a helyi iparüzési adóról szóló 39/2009. (XII.18.) önkormányzati rendelet 2. §-a szerint "Adómentesség illeti meg azt a vállalkozót, akinek/amelynek a Htv. 39. § (1) bekezdés, illetőleg a 39/A. § vagy 39/B. § alapján számított (vállalkozási szintű) adóalapja nem haladja meg a 2,5 millió Ft-ot.)
- KKV-k működésének támogatása inkubációs lehetőségek fejlesztése (Ehhez kapcsolódóan a város a következő 7 év során támogatási források igénybe vételével beruházási tevékenységet is tervez, a jelenleg működő inkubátorház magas kihasználtságára való tekintettel új inkubátorház létesítése révén.)

Tudatos ingatlan és kapacitásgazdálkodás

Az Önkormányzatnak felesleges, kihasználatlan kapacitásaival, illetve a tevékenység-racionalizálás során felszabaduló ingatlanokkal gazdálkodnia kell. Ilyen felszabaduló kapacitás lehet többek között egy funkcióváltás alatt álló, időlegesen használaton kívüli ingatlan, amelyben teret lehet engedni annak közösségi, vagy civil szervezetek által történő időleges hasznosítására (pl. az eladás vagy felújítás megkezdésének időpontjáig). Ugyanilyen módon célszerű a folyamatosan használaton kívüli, az önkormányzat tevékenysége szempontjából funkcióval nem rendelkező ingatlanok hasznosítása. Hasonló módon lehet eljárni más olyan eszközök, erőforrások esetében, amelyek időszakosan hasznosíthatóak, és azokkal mások számára érték teremthető úgy, hogy az önkormányzat számára annak nem jelentkezik közvetlen költsége. Ezzel a jólét pusztá javításán felül többek között támogatható a stratégia megvalósítását is segítő, de önmagukban is jelentőséggel bíró kulturális, vagy közösségi értékek létrejötte.

Szarvas önkormányzatának vagyonát főleg a saját tulajdonában levő ingatlanok, intézmények, befektetett eszközeik és a gazdasági szervezetekben való tulajdonrészek képezik. Az önkormányzat vagyongazdálkodásában évek óta cél az önkormányzati vagyon növelése. Vagyonértékesítés kizárólag ésszerű indokok alapján, elsősorban a nem működő vagyon mobilizálása és a fejlesztési források növelése érdekében történik.

A következő évek során a vagyongazdálkodást illetően alapelv, hogy vagyonvesztés nem következhet be, az esetleges vagyonértékesítésből származó bevételek nem szolgálhatnak működési célt; azok kizárólag fejlesztésre, vagyongyarapításra, esetlegesen felhalmozási hiteltörlesztésre fordíthatók.

Városmarketing

A kitűzött célok megvalósítása érdekében mind a helyi lakosság és meglévő vállalkozások, mind pedig a potenciális turisták és befektetők irányába kiemelt fontossággal bír városi kommunikáció erősítése. Ennek érdekében szükséges a város marketing és kommunikációs stratégiájának megalkotása, a főbb üzenetek megfogalmazása és erre alapozva a célcsoportok tudatos megszólítása.

Az egyes célcsoportok szükségleteinek, igényeinek megismerése alapján olyan kínálat dolgozható ki, amely a célcsoportok igényeihez leginkább alkalmazkodik. Ugyanakkor az egyes célcsoportok igényei között komoly konfliktusok is lehetnek (pl. ami jó a turistáknak, az zavarhatja a helyi lakosokat; a befektetők vonzása versenyt jelent a már itt lévő vállalkozásoknak, stb.), melyek kezelésére szintén javaslatok tehetők, az eltérő érdekek megfelelő eszközökkel harmonizálhatóak.

A városmarketing tevékenység erősítéséhez, az ehhez kapcsolódó tudatos lépések megtétele érdekében a város több elképzelést is megfogalmazott, amely a Stratégia 4.3.3 fejezetében egyéb projektek keretében részletesebben is ismertetésre kerülnek.

Helyi identitást, társadalmi összetartozást erősítő programok támogatása, civil és egyházi szervezetek közösségépítő szerepének erősítése

A város népességmegtartó erejének záloga, hogy mennyire érzik jól magukat a Szarvason élők, mik azok a gyökerek, amikhez kötődni vagy kapcsolódni tudnak, milyen minőségű a helyi közösségi és kulturális élet, melyet Szarvas kínál számukra.

Az önkormányzat színvonalas és sokrétű kulturális és szórakozási lehetőségek megteremtésével, szabadidős, rekreációs és sportolási lehetőségek fejlesztésével számos intézkedést hajtott végre az elmúlt években és tervez megvalósítani a következő 7-8 év során. Ez a célkitűzés hangsúlyosan, önálló tematikus célkitűzésként is megjelenik a Stratégia célrendszerében. (Az érintett téma pont tartalma ezért részletesen a T8 célkitűzés keretében kerül kifejtésre.)

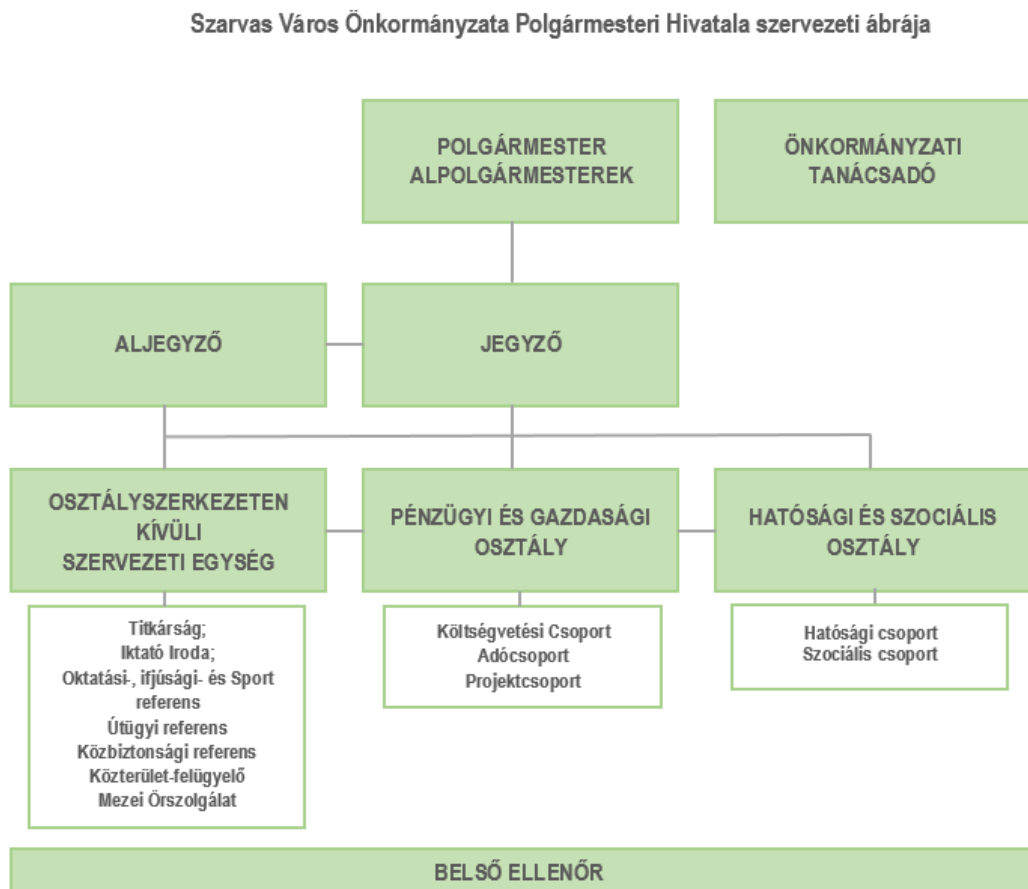
8.2 Az ITS megvalósításának szervezeti keretei

8.2.1 A városfejlesztés jelenlegi szervezeti rendszere

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény szabályozásának megfelelően Szarvas városban a településfejlesztéssel és területrendezéssel kapcsolatos döntési jogkörrel az önkormányzat képviselő testülete rendelkezik. Az önkormányzat feladata a város térbeli és gazdasági fejlődését is nagymértékben befolyásoló településszerkezeti terv, helyi építési szabályzat és szabályozási terv módosításának kezdeményezése, jóváhagyása. Az önkormányzat képviselő-testülete az általa megalkotott rendeletek és határozatok révén dönt a fenti célok megvalósítása érdekében a rendelkezésre álló pénzeszközök nagyságáról, elosztásáról, az egyes pályázatokhoz szükséges önerő biztosításáról. A képviselő-testület döntéseinek előkészítésében fontos szerepet játszanak a képviselőtestület különböző **bizottságai**, amelyek a következők:

- Gazdasági és Pénzügyi Bizottság
- Szociális, Családügyi, Egészségügyi- és Nemzetiségi Bizottság
- Oktatási és Közművelődési Bizottság
- Ifjúsági és Sport Bizottság
- Ügyrendi, Közbeszerzési, Turisztikai, és Környezetvédelmi Bizottság

6. ábra: Szarvas város Polgármesteri Hivatalának szervezeti ábrája

Forrás: Szarvas Város Önkormányzat Képviselő-testületének 3/2013. (II.22.) számú határozatával elfogadott Szervezeti és Működési Szabályzatának 3. sz. melléklete

Szarvas Város Önkormányzat Képviselő-testülete a 3/2013. (II.22.) számú határozatával fogadta el Szarvas Polgármesteri Hivatalának Szervezeti és Működési Szabályzatát. A Szervezeti és Működési Szabályzat tartalmazza a javaslattevő, előkészítő, döntéshozó és végrehajtó mechanizmusok rövid leírását is, továbbá meghatározza a Hivatal belső szervezeti egységeinek elkülönítése mellett annak feladatait is.

A szervezeten belül településfejlesztési feladatokkal a Pénzügyi és Gazdasági Osztály, míg a településrendezési feladatokkal a Hatósági csoport foglalkozik az alábbiak szerint:

A hivatalban működő **Pénzügyi és Gazdasági Osztály projektcsoportja** felelősségi körébe tartozik alapvetően a **fejlesztésekkel kapcsolatos feladatok köre**. A projektcsoport látja el a pályázatfigyelés, a pályázatkészítés és a fejlesztési feladatok lebonyolítását. Az EU-s forrásokra vonatkozó pályázatokkal összefüggésben a Polgármesteri Hivatalban az önkormányzati szintű pályázatkoordinálási feladatokért az alpolgármester felelős. A pályázatfigyeléssel megbízott projekt csoport köteles a döntési, illetve döntés-előterjesztési jogkörrel rendelkezők részére dokumentált módon információt szolgáltatni. A pályázatfigyeléssel megbízott projekt csoport a pályázatkészítési feladatokat is ellátja.

Az önkormányzat képviselő-testülete által a fejlesztési feladat lebonyolításával megbízott projektmenedzser a szerződésben előírt időközönként köteles a polgármestert írásban tájékoztatni a fejlesztési feladat megvalósításának üteméről, azon belül pénzügyi és műszaki megvalósításáról. Az EU-s forrásból támogatott fejlesztések ellenőrzését folyamatba épített, előzetes és utólagos vezetői ellenőrzés, belső ellenőrzés keretében látja el a polgármesteri hivatal.

A **Hatósági Osztály munkacsoportja** végzi a településrendezési eszközök módosításának szakmai előkészítését, a szakbizottságok, majd testület elé történő előterjesztését, a rendeletek, határozatok végrehajtásának ügyviteli támogatását. Feladatait az önkormányzati főépítész közreműködésével látja el.

8.2.2 Az ITS megvalósításának intézményi háttere

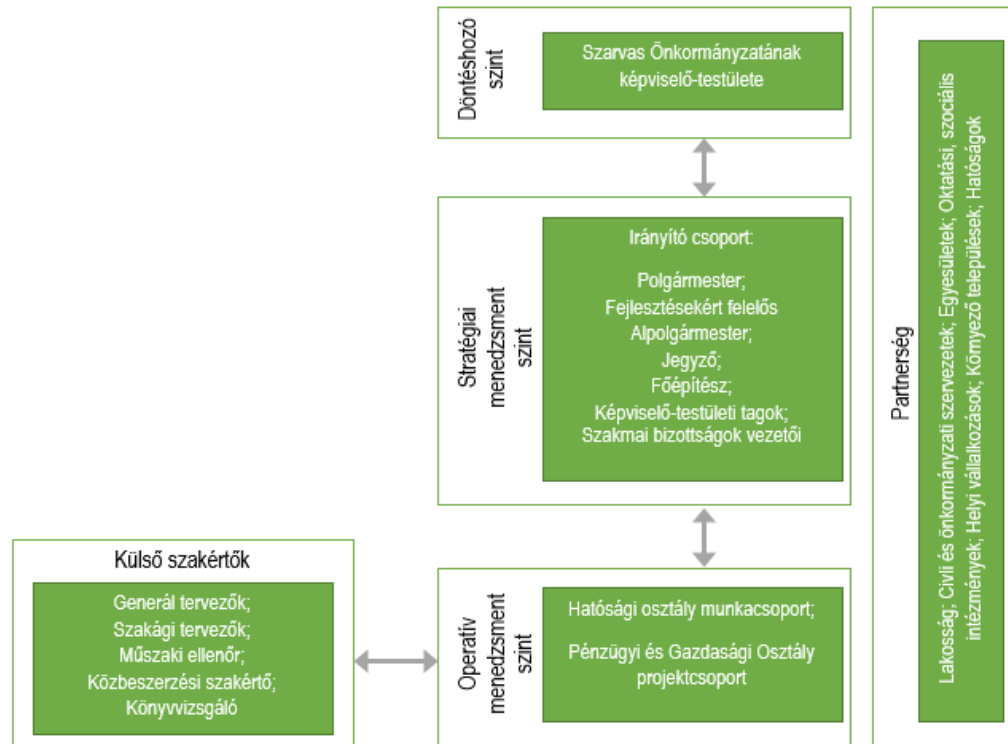
Szarvas városa az ITS megvalósítását program és projektszinten is Önkormányzat Polgármesteri Hivatalának jelenlegi szervezeti rendszerére támaszkodva, a meglévő hatáskörökbe integrálva az kívánja biztosítani. Az önkormányzat településfejlesztési intézményrendszere a korábbi időszak tapasztalatai alapján alkalmas az ITS-ben foglaltak megvalósítására, a 2015-2020 közötti támogatási időszakra tervezett fejlesztések szervezeti rendszerének biztosítására. Önálló Városfejlesztő Társaság létrehozását a Város továbbra sem tervezi. A projektszinten felmerülő speciális szakértői kapacitásokat külső szakértők bevonásával biztosítja.

Az ITS megvalósítása során a **döntéshozói szintet** Szarvas Önkormányzatának képviselő-testülete jelenti. Az önkormányzat szervezeti hierarchiájában a városfejlesztés általános irányvonalainak meghatározása a képviselő-testület feladata. A döntés előkészítési feladatokat tématerülettől függően a Polgármesteri Hivatal adott szervezeti egységei (elsősorban a Hatósági Osztály munkacsoportja és a Pénzügyi és Gazdasági Osztály projektcsoportja) végzik.

A stratégiai menedzsment feladatokat tulajdonképpen az ITS készítés során felállított Irányító Csoport tagjai viszik tovább, végzik a megvalósítás során is. A stratégiai menedzsment tagjai: Polgármester, Fejlesztésekért felelős alpolgármester, Jegyző, Főépítész, Képviselő-testületi tagok, szakmai bizottságok vezetői.

7. ábra: Az ITS megvalósításának javasolt szervezeti rendszere

Forrás: saját szerkesztés

A **Stratégiai menedzsment** főbb feladatai:

- A városfejlesztés külső és belső környezetében bekövetkező változások figyelemmel kísérése, szükség szerinti beavatkozások megtétele a célokra gyakorolt hatások mérlegelése révén
- A helyi társadalmi és gazdasági igények, lehetőségek és körülmények változásának nyomon követése, változások szükség szerinti bevezetése az ITS-be.
- Az operatív menedzsment feladatokat ellátó szint feladatainak meghatározása és végrehajtásának stratégiai szintű felügyelete, eredmények értékelése, szükség szerinti korrekciók kezdeményezése.
- ITS megvalósítási időszakában – partnerségi egyeztetések irányítása, felügyelete
- Szakmai, stratégiai szinten a településközi együttműködések biztosítása

Az ITS-ben körvonalazott fejlesztések további részletes előkészítésének, majd megvalósításának feladatait az **operatív menedzsment** szervezet látja el, amely a megszokott gyakorlat szerint a Pénzügyi és Gazdasági Osztály projektcsoportját és a Hatósági Osztály munkacsoportját foglalja magában. Főbb feladatai:

- Döntéshozók részére éves beszámoló készítése az ITS megvalósításáról, időközben változó külső és belső tényezőkről, ennek megfelelően szükséges korrekciókról (pl: fejlesztések prioritás sorrendjében bekövetkező változások, ütemezés, pénzügyi tervezés, stb.)
- Az ITS szükség szerinti felülvizsgálata

- Az ITS megvalósítási fázisában a partnerségi egyeztetések szervezése, előkészítése, anyagainak kidolgozása. Ennek keretében a helyi lakosság tájékoztatására (holnap, helyi újság, helyi rádió, tv) alkalmas információk összeállítása. (évente legalább egyszer, jelentősebb események, változások esetén többször.)
- Adminisztratív feladatok ellátása
- Az ITS-ben foglalt fejlesztési elképzelések részletes előkészítésének koordinációja (szükséges tanulmányok, tervek elkészíttetése, pályázati dokumentáció összeállítása)
- A tervezett fejlesztések és időközben a stratégiához illeszkedő új projektekhez további forráslehetőségek (EU-s és befektetői, egyéb) felkutatása
- A fejlesztésekhez kapcsolódó beszerzések és közbeszerzések koordinációja
- A megvételre kijelölt ingatlanok megvásárlásához kapcsolódó feladatok ellátása (pl: szerződések előkészítése)
- A terület előkészítési munkák irányítása (bontások, közműépítési munkák elvégzetése, ingatlanrendezéssel kapcsolatos feladatok ellátása az építési telkek kialakítása érdekében),
- A közterületek rendezési munkáinak irányítása (tervek elkészíttetése, kivitelezési munkák pályáztatása, megrendelése, a munkálatok folyamatos ellenőrzése, az elkészült munkák átvétele)
- Az Önkormányzat beruházásában megvalósuló egyes létesítmények (pl. közintézmények, szociális lakás stb.) esetében a beruházói feladatok ellátása (terveztetés, kivitelezési munkák pályáztatása, megrendelése, a munkálatok folyamatos ellenőrzése, az elkészült munkák átvétele)
- A fejlesztések nyomon követése, a vállalt indikátorok teljesítésének figyelemmel kísérése és biztosítása
- A magánvállalkozások építési tevékenységének koordinálása (javasolt funkciók, beépítési formák megvalósulásának elősegítése)
- A fejlesztések mindenkori pénzügyi egyensúlyának biztosítása (a szükséges pénzforrások megszerzése, pályázatok és projektek előkészítése, esetleges bankhitelek felvétele)

Az operatív menedzsment feladatokon belül a Hatósági Osztály munkacsoportja és a Pénzügyi és Gazdasági Osztály projektcsoportja közötti munkamegosztás a 8.2.1 fejezetben ismertetett gyakorlat szerint történik.

8.3 A településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok

Szarvas városának tradicionálisan erős térségközponti szerepe révén környező településekkel való kapcsolata napi szinten is jelentős. A járási rendszer 2013-as felállításával lényegében nem változott, tulajdonképpen a korábban kialakult funkcionális együttműködés további erősödése, bővülése jellemző. Szarvas közigazgatási, oktatási, egészségügyi intézményei, kiskereskedelmi létesítményei a környező településeket funkcionálisan kiszolgálják. A járáson belül erős a város foglalkoztatási szerepe.

Szarvas és a járás települései között, a Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulás sikeres tevékenykedése és a közösen megvalósított térségi fejlesztések révén ugyancsak erős kötődés alakult ki. Az összehangolt térségi együttműködés megőrzése, további erősítése és tématerületi szélesítése a jövőben kiemelt cél.

Intézményesült településközi együttműködések

Körös-szögi
Kistérség Többcélú
Társulása

Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulása a települési önkormányzatok kapcsolat- és együttműködési rendszerének biztosítása érdekében 2004-ben jött létre Szarvas központtal.

A Társulás a járási rendszer 2013. január 1. felállításával továbbra is működik. Tevékenysége alapvetően a szociális ellátás területére terjed ki.

A Társulásban résztvevő települések mikro-térségekbe csoportosítva:

- Gyomaendrőd, Hunya, Csárdaszállás (központ: Gyomaendrőd)
- Kondoros, Kardos (központ: Kondoros)
- Csabacsúd, Örménykút, Nevelési- oktatási Intézményfenntartó Társulás (kp.:Csabacsúd)

Gyomaendrődi
Regionális
Hulladékkezelő Kft.

A gyomaendrődi Regionális Hulladékkezelő Kft. a térségi szilárd hulladékkezelő rendszer fejlesztésére irányuló projekt révén, tulajdonképpen annak keretében megépült hulladékkezelő mű üzemeltetésére jött létre, 2010-ben 9 önkormányzat alapításával. (A Kft-ben Szarvas Város Önkormányzata 39 %-os tulajdoni hányaddal a legnagyobb részben tulajdonos.). További önkormányzatok: Gyomaendrőd, Hunya, Csabacsúd, Csárdaszállás, Kardos, Kondoros, Örménykút, Kétsoprony. Az együttműködés az érintett települések közötti hulladékszállításra és hulladékkezelésre terjed ki.

Körös-menti
Turisztikai és
Kulturális Egyesület
(TDM)

Szarvas városának a környező településekkel való intézményesült együttműködéseit tekintve a „legfiatalabb”: a turizmus területén jött létre, a város Körös-menti Turisztikai Kulturális Egyesületi tagsága révén.

A Körös-menti Turisztikai Egyesület a Szarvasi Tourinform Irodát átvéve, 2012 áprilisától regisztrált TDM szervezetként működik. Az Egyesület Szarvas mellett Békésszentandrás és Kondoros, valamint Csabacsúd Önkormányzatát is tagjai között tudhatja, teljes taglétszáma a térségi vállalkozásokkal együtt jelenleg kb. 120-ra tehető.

A TDM szervezet eddigi munkája során a térségben meglévő attrakciók feltérképezésére rendszerezésére és felfűzésére, valamint tagtoborzásra helyezte a hangsúlyt. Munkájának eredményeként a térség mára egyedi idegenforgalmi arculattal rendelkezik.

A turisztikai szervezet olyan fejlesztéseket valósított meg, amelyek emelték a Körös-menti rendezvények színvonalát és vonzerejét. A pályázati források felhasználása során a Körös-menti TDM számos nagy turisztikai vonzerővel bíró regionális rendezvényhez csatlakozott, és a szervezési-koordinációs feladatok mellett részt vállalt egyes programok finanszírozásában is. (pl: Szilvanap, kondorosi Betyárnapok, békésszentandrás Vitamin Nap). Bevezették a Körös-menti Kedvezménykártya rendszert, amely révén az ide érkezők kedvezményeket vehetnek igénybe a helyi szolgáltatóktól.

A szervezet térségi jelentőségű turisztikai beruházásai között említhetjük a túrázni érkezők tájékozódását segítő internet-kapcsolattal ellátott infópontokat, kültéri QR táblákat Szarvason, Kondoroson és Békésszentandrásán is. Kerékpárútvonalakat és gyalogtúra útvonalakat jelző térképeket és táblákat, Szarvason, Kondoroson és Békésszentandrásán a 44-es főút mellett elhelyezett óriástáblákat, amely felületeken a „Körösök Szívének” értékeire hívják fel a vendégek figyelmét.

A TDM szervezet elmúlt években végzett tevékenysége, tapasztalatai, tagszervezetekkel kialakított kapcsolatrendszere és közelmúltban kidolgozott hosszú távú marketingstratégiája révén a következő években is fontos szerepet tölthet be a térség települései közötti turisztikai együttműködés erősítése, fejlesztése, a desztináció turisztikai menedzsmentje terén.

Projektszintű településközi együttműködések

Szarvas városa térségközponti szerepéből adódóan kiemelt fontosságúnak tartja a nagyobb térségi hatással bíró projektek esetén az környező településekkel való kooperációt. Ilyen jellegű együttműködésre számos példa mutatkozik a 2007-2013 közötti támogatási időszakból is pl: kerékpárút hálózat fejlesztése, térségi közösségi közlekedés fejlesztése, települési szilárd hulladék-gazdálkodási rendszer fejlesztése révén, valamint a térségi szintű intézményi (pl: szociális szolgáltatások biztosítása révén).

A projektekhez kötődő településközi együttműködések sok esetben az előkészítéstől, a megvalósításon keresztül a fenntartásig a teljes folyamatot felölelték.

A projektszintű együttműködések jelentőségét emeli, hogy Szarvas fejlesztései a járás többi települését is érintik a környező településekkel való napi kapcsolatok révén, hiszen a járás lakói a Szarvas városában veszik igénybe a szolgáltatások többségét, sokan itt dolgoznak, kötődnek a városhoz. Természetesen mindez fordítva is igaz, amennyiben egy járási település projektje a járásközpontot, vagy a járás többi települését is érinti, a város részt kíván venni az előkészítés, a megvalósítás és a fenntartás folyamatában is.

Településközi együttműködések az ITS megvalósítása során

Szarvas városa a település térségi szerepköréhez igazodva az ITS megvalósítása során is fenn kívánja tartani, lehetőség szerint erősíteni és szélesíteni a környező településekkel már jelenleg is meglévő, különböző tématerületeket felölelő intézményesült együttműködéseit. A fent említettek szerint továbbra is kiemelt fontosságúnak tartja a térségi hatással bíró projektek esetén a környező településekkel való projekt szintű együttműködéseket.

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia végrehajtása során a tervezés során megkezdett térségi egyeztetéseket különböző információs csatornákon keresztül a város továbbra is elvégzi, amelyek biztosítják, hogy a város stratégiai fejlesztési irányai és az ehhez kapcsolódó fejlesztések, beavatkozások összhangban legyenek a járás és a környező települések stratégiáival és tervezett projektjeivel.

8.4 A partnerség biztosítása az ITS készítése és megvalósítása során

Szarvas Város Önkormányzata 2015 januárjában elkészítette integrált településfejlesztési stratégiájának (ITS) társadalmasításához kapcsolódó Partnerségi Tervét, összhangban a képviselőtestület által elfogadott partnerségi egyeztetési szabályzattal.

A Partnerségi Terv az alábbi jogszabály és útmutatók figyelembe vételével került kidolgozásra:

- **314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet** a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről
- **Útmutató** a kis- és középvárosok számára az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014 – 2020 elkészítéséhez (Munkaanyag) (Belügyminisztérium, 2014. december 11.)
- **Városfejlesztési Kézikönyv** (Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium, Területfejlesztésért és Építésügyért Felelős Szakállamtitkárság, második, javított kiadás, 2009. január 28.)

A partnerség megvalósításának a jogszabályi kötelezettségen túl is **fontos szerepe van** a tervezési folyamatban: egyrészt lehetőséget ad a partnerek fejlesztési elképzeléseinek megismerésére, másrészt lényeges szerepe van az elkészülő integrált településfejlesztési stratégia társadalmi elfogadtatásában annak, hogy a partnerek már a tervezés során széles körben bevonásra kerülnek, véleményt nyilváníthatnak.

A partnerségi együttműködés folyamata a fenntartható településfejlesztés tervezési, megvalósítási és fenntartási szakaszaira is kiterjed.

Partneri csoportok

A településfejlesztési dokumentumok egyeztetésének folyamatába az alábbi **partneri csoportok** kerülnek bevonásra:

- A 314./2012. Korm. rendelet alapján meghatározott kötelező véleményezői kör
 - államigazgatási szervek
 - önkormányzatok (megyei és a szomszédos települési)
- Szakmai egyeztetésbe, véleményezésbe bevont partnerek
 - A helyi önkormányzati vezetők, képviselők
 - A város önkormányzatának különböző ügyosztályai
 - Megyei önkormányzat
 - Gazdasági szektor képviselői
 - Társadalmi szervezetek
 - Intézmények (önkormányzati, állami, egyéb pl. alapítványok, egyházi intézmények)
- Helyi társadalom, lakosság

Szervezeti keretek

A partnerségi folyamat során a helyi önkormányzat és intézmények szakemberei, valamint a helyi meghatározó véleményformálók is érintettként jelentek meg. A tervezési folyamatot az irányító csoport koordinálta.

Az irányító csoport (ICS) a település főbb vezető tisztségviselőiből, a település főbb fejlesztési irányainak kijelöléséért felelős személyeiből tevődik össze (Polgármester, alpolgármester, jegyző, aljegyző, főépítész). A városi tisztségviselők mellett fontos szerepe van a stratégiai irányok

kijelölésében a kijelölt felelős tervezőnek, aki felelős az Integrált Településfejlesztési Stratégia kidolgozásáért, illetve feladata a dokumentumok kidolgozásába bevont további szakértők irányítása is.

Az önkormányzati munkacsoport keretében (ÖMCS) önkormányzat irodái és csoportjai aktív szerepet kapnak a vizsgálati munkarész és a tervezési folyamat későbbi munkafázisai, valamint a városi koordinátor személyén keresztül a belső projektmenedzsment (így partnerségi, koordinációs és egyéb adminisztrációs) feladatok vonatkozásában is.

Megalapozó vizsgálati munkafázisban adat és információszolgáltatással, települési dokumentumok rendelkezésre bocsátásával, valamint esetlegesen szakértői interjúk keretében segítették a tervezői-szakértői csapat (Konzorcium) munkáját.

A stratégia készítési fázisban szerepe a tagok szakterületét érintő javaslatok megfogalmazása, majd a készülő dokumentumok észrevételezése, véleményezése, tervezők felé történő visszacsatolása.

A helyi egyeztető munkacsoport (HMCS) Szarvas Város közéletének fontosabb szereplőiből, véleményformálóiból került összeállításra. Tagjai helyi civil és szakmai szervezetek, fontosabb közszolgáltatási, oktatási, kulturális, turisztikai, valamint a város irányításáért felelős intézmények vezetői, akik helyismeretükkel, sajátos nézőpontjukkal segítették a tervezői munkát. Munkacsoport fontos résztvevői továbbá a helyi nyilvánosságot és magánszektor társadalmi-gazdasági érdekeit képviselő személyek és szervezetek is. HMCS létszáma az operatív működés megtartása érdekében 13 fő. A HMCS a tervezés fontosabb fázisainál ülésezett, főleg a megalapozó vizsgálat eredményeinek értékelése, a jövőképzés és a célok kialakítása, valamint a készülő ITS főbb tartalmi pontjainak észrevételezése, tervezők részére történő visszacsatolás során. Szerepe a partnerségi folyamatban: Véleményezés, javaslattétel, aktív részvétel az egyeztetéseken (munkacsoportok, konzultációk)

26. táblázat: ITS készítés során megvalósult partnerségi egyeztetések

Megvalósult
egyeztetések

Időpont	Egyeztetés megnevezése	Érintett partneri kör	Célja / Tartalma
2015.01.23	Projektindító egyeztetés	ICS, városi koordinátor	Bemutkozás, a munka várható kereteinek, feltételeinek, ütemezésének egyeztetése Települési adatszolgáltatás keretében várt információk egyeztetése, Partnerségi Terv elveinek, bevonandó szereplők körének, bevonás módjainak és eszközeinek egyeztetése; átfogó települési helyzetkép, városvezetői elvárások a készülő ITS-sel kapcsolatban; korábbi IVS, ATT értékelése, városrészi lehatárolások, szegregátumok
2015.01.27-02.10	Munkacsoportok tagjainak felkérése	ICS, ÖMCS, HMCS	A Partnerségi Tervben rögzítettek alapján a munkacsoport tagok felkérése az ITS készítési munkában való részvételre
2015.02.11.	Munkacsoportok alakuló ülései	ICS, ÖMCS, HMCS	Munkacsoportok első ülése, rövid tájékoztatás az ITS készítés ütemezéséről, a munkacsoport szerepéről, feladatáról, várható üléseiről

Időpont	Egyeztetés megnevezése	Érintett partneri kör	Célja / Tartalma
2015.02.09-13.	Lakossági kérdőív szétküldése	Helyi lakosság	Lakossági javaslatok, észrevételek, vélemények összegyűjtése és beépítése a készülő ITS-be
2015. 01.26 – 2015. 03.31; majd azt követően 2015.05.26-ig is folyamatos	ÖMCS, HMCS adat és információszolgáltatása, szakmai segítség nyújtása a tervezők számára a megalapozó munkarészekhez	ICS, ÖMCS, HMCS	A jogszabály által előírt tartalmi követelmények teljesítése, a fejezetek mind teljesebb körű szakmai tartalmának kidolgozása érdekében helyi adat és információszolgáltatás
2015.03.12.	Megalapozó vizsgálat értékelése, fejlesztési célok megfogalmazása	ICS	A tervező konzorcium részéről összeállított megalapozó vizsgálat fejezetenkénti áttekintése, városi észrevételek, kiegészítési javaslatok egyeztetése, összehívott ülés napirendjének, menetének egyeztetése
2015.03.12.	I. Workshop - Megalapozó vizsgálat értékelése, fejlesztési célok megfogalmazása	ICS, ÖMCS, HMCS	Tervezői visszacsatolás a készülő ITS Megalapozó vizsgálati fázis eredményeiről (SWOT); városrészi elemzések; Egyeztetés második blokkjában: Fejlesztési célrendszer
2015.04.20.	ITS készülő munkarészeinek egyeztetése, fejlesztési célrendszer, megvalósítást célzó beavatkozások	ICS, ÖMCS egyes munkatársai	A megalapozó vizsgálat eredményeire, valamint a települési munkacsoport ülésen és WS-on kapott információk alapján a fejlesztési célrendszer települési egyeztetése, akcióterületek kijelölése, a megvalósítást célzó beavatkozások részletes egyeztetése (tartalom, ütemezés, költségvetés, forráslehetőségek)
2015.05.11.	ITS készülő munkarészeinek egyeztetése, megvalósítást célzó beavatkozások, Anti-szegregációs és szociális célú városrehabilitációs beavatkozások	ICS, ÖMCS egyes munkatársai	A készülő ITS a megvalósítást célzó beavatkozások részletes egyeztetése (tartalom, ütemezés, költségvetés, forráslehetőségek); Anti-szegregációs Program és szociális célú városrehabilitációs beavatkozások egyeztetése, tervezői kérdések megválaszolása
2015.05.21.	II. Workshop – Készülő ITS visszacsatolása a munkacsoportok felé személyesen is	ICS, ÖMCS, HMCS	Tervezői visszacsatolás a készülő ITS tartalmával kapcsolatban: Célrendszer, megvalósítást célzó beavatkozások, akcióterületi beavatkozások, Anti-szegregációs program, ütemezés, pénzügyi terv, monitoring
2015.05.26.	Megalapozó vizsgálat és ITS társadalmasítása	Helyi lakosság	A 314./2012. Korm. rendelet alapján meghatározott társadalmasítás megvalósítása – Megalapozó vizsgálat és ITS egyeztetési anyagának települési honlapra

Időpont	Egyeztetés megnevezése	Érintett partneri kör	Célja / Tartalma
			történi feltöltése véleményezés céljából
2015.05.26.	Államigazgatási egyeztetési eljárás kezdete	A 314./2012. Korm. rendelet alapján meghatározott kötelező véleményezői kör	A 314./2012. Korm. rendelet alapján meghatározott egyeztetés lebonyolítása - Megalapozó vizsgálat és ITS egyeztetési anyagának véleményeztetése

Vélemények kezelése

A megvalósult egyeztetések dokumentációja (jelenéti ívek, emlékeztetők, prezentációk), valamint a kötelező államigazgatási egyeztetés keretében beérkezett észrevételek kezelésének dokumentációja elérhető az önkormányzat Hatósági Csoportjánál, az ITS készítését helyi szinten koordináló városi koordinátornál.

A partnerségi egyeztetési folyamat során beérkező vélemények kezelése egységes, előre rögzített módon történik / történik, a javaslatok, vélemények dokumentálásával, nyilvántartásával, majd szakmai feldolgozásával. Az elfogadott vélemények beépítésre kerültek / kerülnek a megfelelő dokumentumokba, míg az el nem fogadott vélemények esetében azok indoklására kerül / került sor.

Megvalósulnak az elfogadott koncepció és stratégia nyilvánosságát biztosító intézkedések, a dokumentumok a város honlapján – www.szarvas.eu – elérhetőek.

Partnerség a megvalósítás során

Az ITS későbbi felülvizsgálata, illetve megvalósítása során – az intézményesült együttműködési formákon túl – mindenképpen folytatni szükséges a megkezdett partnerségi-konzultációs folyamatokat. Az egyes munkacsoportok bevonása az integrált településfejlesztési stratégia majdani felülvizsgálatának folyamatába kötelező, így hatékony működésüket rendszer szinten szükséges biztosítani. E tekintetben jó alapot szolgáltat a Partnerségi Terv, melynek továbbfejlesztése, aktualizálása szükséges az új feladat elemekkel.

A munkacsoportok ülésezési gyakorisága természetesen eltérhet a tervezési periódusban bemutatottól, hiszen az alapvető feladatkör is módosul. A munkacsoportokban közreműködők kiemelt feladata a program megvalósítás időszakában a szakmai- és társadalmi vélemények artikulálása, a monitoring folyamat nyomon követése. Ennek megfelelően a munkacsoportokat megfelelő gyakorisággal javasolt összehívni, hogy a tagok tájékoztatást kaphassanak az egyes programelemek lebonyolításával kapcsolatos aktuális kérdésekről, problémákról.

8.5 Monitoring rendszer kialakítása

A stratégia tervezése számos olyan feltevésen alapszik, amelyek a jelenlegi információk birtokában helyesnek és megalapozottnak tűnnek, s így okkal alapozhatjuk rájuk a stratégiai célokat és az azok elérése érdekében hozott intézkedéseket. Ugyanakkor részint az információk hiányos jellege miatt (pl. a jelenleg még pontosan nem ismertek a 2014-2020-as időszak pályázati feltételei), részint a külső és a belső környezet (pl. gazdasági, szabályozási környezet) folytonos változásai miatt a célok teljesülése, az elvárt eredmények és hatások létrejötte nem tekinthető automatikusnak. A hatásmechanizmusokat számos olyan tényező befolyásolja, amit jelenleg nem vagy csak hiányosan ismerünk, illetve amelyek befolyásolhatósága a stratégia megvalósítását menedzselő szervezet számára erősen korlátozott.

Mindezekből adódóan a stratégia sikeres megvalósítása elképzelhetetlen egy olyan **visszacsatolási mechanizmus** nélkül, amely alapján a stratégia-alkotási folyamat minden pontján újból és újból beavatkozhatunk, elvégezve a szükséges korrekciókat. E visszacsatolást a **monitoring rendszer** biztosítja. Alapja a megvalósításra vonatkozó folyamatos adatgyűjtés, információgyűjtés, ami alapján ellenőrizni tudjuk, hogy a kitűzött célok irányába haladnak-e a folyamatok, várható-e a tervezett hatások elérése. Ha ennek során kiderül, hogy a szándékoltól eltérően haladnak a folyamatok, s a célok várhatóan nem, vagy csak részben teljesülnek, akkor a monitoring rendszer feltárja az eltérés okait is, s ezzel lehetőséget teremt a döntéshozók számára, hogy beavatkozzanak a folyamatokba. Az eltérés jellegétől és mértékétől függ a szükséges korrekciós intézkedés, pl. módosítani szükséges a tevékenységek menetét, a stratégia végrehajtásának mikéntjét, a szervezeti kereteket, a feladatokhoz rendelt erőforrásokat. Ha a korrekció a meglévő tervek keretein belül nem végezhető el, akkor a tervek, de végső soron a stratégiai célok korrekciójára is sor kerülhet.

E logikából következik, hogy a monitoring rendszer elsődlegesen a stratégiáért felelős menedzsmet eszköze a megvalósítás kontrolljában, ami csak akkor tölti be funkcióját, ha azt folyamatosan működtetik.

8.5.1 Az ITS intézkedéseikhez kapcsolódó output és eredményindikátorok meghatározása

A stratégia megvalósulásának nyomon követése, ezen belül a célok elérésének megbízható ellenőrzése csak akkor lehetséges, ha biztosított a célok mérhetősége.

A 2007-2013 támogatási időszak egyik fontos tapasztalata, hogy a célok megvalósításának méréséhez szükséges adatok nem, vagy korlátozottan állnak a települések rendelkezésére, így a stratégia menedzselésének egyik fontos eszköze nem áll a települések rendelkezésére.

Mivel a 2014-2020 közötti támogatási időszakban az eredményközpontúság elve miatt az indikátorok és azok célértékeinek szerepe megnő, ezért a stratégiában megfogalmazott valamennyi célhoz objektíven ellenőrizhető mutatókat, indikátorokat rendelünk. A monitoring rendszer hatékony működésének alapja a szakmailag megalapozott indikátorkészlet kialakítása. Az indikátorok meghatározása az alábbi alapelvek mentén történt:

- legyen specifikus, azaz konkrétan az adott célhoz kapcsolódjon
- legyen objektíven mérhető, egyértelmű
- legyen hozzáférhető (beszerzése / előállítása reális költségigényű)
- adjon releváns információt az előrehaladásról a stratégiai menedzsmet számára
- egy célhoz több indikátor is kapcsolódhat, de a különböző célok indikátorai különbözőek

- az indikátoroknak az adott eredmény vagy output aktuális állapotára kell vonatkoznia és alkalmasnak kell lennie az időbeli nyomon követésre

Az indikátorok definícióját az alábbi táblázat összegzi, amelyben egyben azok forrása (mérési módját és gyakoriságát) is meghatározásra kerül. Az indikátorok mérése, előállítása az operatív menedzsment feladata.

Az alkalmazott indikátorok fajtái:

- **Hatásindikátorok:** A hatásindikátorok olyan következményekre utalnak, amelyek jellemzően közvetlenül és hosszabb időtávon belül, később jelentkeznek, ezért az átfogó célokhoz kerültek hozzárendelésre, sok esetben KSH mutatókat takarnak.
- **Eredményindikátorok:** Ezen indikátorokat a tematikus célok eredményeinek meghatározásához alkalmaztuk, meghatározásuk során az operatív programok eredményindikátorait vettük alapul.
- **Kimeneti (output) indikátorok:** Az egyes operatív programokban prioritástengelyenként kerültek meghatározásra az output jellegű mutatók. A tervezés során – amennyiben ezek illeszkedtek a megvalósításra tervezett beavatkozások (projektek) jellegéhez, a lehető legszélesebb körben beépítettük a monitoring mutatók közé.

A következő táblázatokban a célokhoz és a fejlesztési elképzelésekhez kapcsolódó indikátorok bázis és célértékeinek meghatározása a rendelkezésre álló, a tervezés jelenlegi szintjén és időszakában elérhető információk alapján történt. Ennek megfelelően, ahol az indikátor típusa, illetve a projektek esetén azok előkészítettségi szintje lehetővé tette, ott a mutatók értékeinek számszerű meghatározására is sor került. Néhány esetben csak a változás iránya volt megadható. Azon esetekben, ahol a célértékek meghatározására és a változás irányának becslésére sem volt lehetőség, ott az indikátor értékek megadására, pontosítására az ITS monitorozása (első éves felülvizsgálata), illetve a konkrét fejlesztések részletes előkészítése során, a szükséges adatok birtokában kerülhet sor.

27. táblázat: Átfogó célok indikátorai

Átfogó cél	Javasolt indikátor	Mértékegység	Bázisérték	Célérték	Indikátor forrása	Mérés gyakorisága
A város térségben betöltött központi szerepkörének fenntartása és további erősítése	Szarvasra érkező napi ingázók száma	fő	2787 (2011. évi KSH népszámlálás)	+10 % növekedés	KSH Népszámlálás	tízévente
Versenyképes és innovatív gazdaság helyi és térségi erőforrásokra támaszkodva	15-64 év közötti népesség foglalkoztatási rátája	%	58,6 % (2011. évi KSH népszámlálás)	nő	KSH	évente
	Az ezer lakosra jutó működő vállalkozások száma	db	62 (2012. évi adat)	nő	KSH	évente
	A szarvasi székhellyel működő vállalkozások által fizetett iparüzési adó értéke	Ft	662 238 000	szinten marad	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
	Az egy adófizetőre jutó SZJA alapot képező jövedelem nagysága	Forint /év	1.613.372	nő	KSH	évente
A település népességmegtartó erejének erősítése	Belföldi vándorlási különbözet/1000 fő	fő	-6,05 (2013. évi adat)	nem romlik tovább	KSH	évente
	Egy szarvasi adófizetőre jutó SZJA aránya az országos átlaghoz képest	%	91.4	növekedés	KSH	évente

28. táblázat: Tematikus célok eredményindikátorai

Tematikus cél	Eredmény indikátor	Mértékegység	Bázisérték	Célérték	Indikátor forrása	Mérés gyakorisága
T1: „Térségi intézményi és szolgáltató központ” – Intézményi infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése	A fejlesztett közszolgáltatásokat igénybe vevők száma	fő		+ 5000 fő	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
T2: „Térségi gazdasági centrum” – Meglévő vállalkozások működési feltételeinek javítása, betelepülő vállalkozások számára vonzó vállalkozási környezet megteremtése	Vállalkozói aktivitás	db / 1000 lakos	62 (2012. évi adat)	nem csökken	KSH	évente
	KKV-k nettó árbevétele	millió Ft		nem csökken	KSH	
T3: „Vendégváros város” – A természeti és kulturális adottságokban rejlő turisztikai potenciál fokozottabb kihasználása	A külföldi és a belföldi turisták költése	millió Ft		+10 % növekedés	KSH	évente
	A kereskedelmi és egyéb szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma	vendégéjszaka	72.650 (2014. évi adat)	+5 % növekedés	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
	Átlagos tartózkodási idő	nap	1,81 (2013. évi adat)	növekedés (0,5 nap)	KSH	évente
T4: „Szép város” - Hagyományos, kisvárosi értékeit őrző, igényes városkép, minőségi lakókörnyezet	Települési környezettel való elégedettség	%		+20 % növekedés	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente

Tematikus cél	Eredmény indikátor	Mértékegység	Bázisérték	Célérték	Indikátor forrása	Mérés gyakorisága
T5: „Zöld város” - Meglévő, értékes természeti környezet megóvása, minőségi városi zöldfelületi rendszer kialakítása	Települési környezettel való elégedettség	%		+20 % növekedés	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
	Városi gondozott zöldfelületek nagysága	m ²		+5 % növekedés	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
T6: „Fenntartható mintatelepülés” - Megújuló energiák és környezetbarát technológiák szerepének növelése a helyi gazdaságban és település-üzemeltetésben, klímatudatosság erősítése	A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség a teljes bruttó energiafogyasztáson belül	PJ/év	n.a (SEAP)	20 %	Kedvezményezetti adatszolgáltatás	évente
	Primer energia felhasználás	PJ	n.a. (SEAP)	csökken (20 %)	Kedvezményezetti adatszolgáltatás	évente
T7: „Aktív város” – Helyi sportolási, rekreációs és kulturális programkínálat bővítése, fejlesztése	A közösségi, szabadidős, közszolgáltatást nyújtó terekkel és létesítményekkel való lakossági elégedettség	%		+10 %	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
T8: „Befogadó város” – Társadalmi kohézió erősítése, leszakadó csoportok támogatása, civil szféra működési feltételeinek javítása	Szociális célú városrehabilitációs programmal elért hátrányos helyzetű lakosok száma	fő	0	250	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
	Helyi társadalmi akciókban résztvevők száma	fő	0	1000	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente

29. táblázat: Területi (városrészi célok) eredményindikátorai

Területi (városrészi) cél	Eredmény indikátor	Mértékegység	Bázisérték	Célérték	Indikátor forrása	Mérés gyakorisága	
V1 –V6	Az egyes városrészek lakosainak száma	fő	2011. évi KSH Népszámlálás alapján megadott városrészi mutatók	nem csökken	KSH népszámlálás	tízévente	
	Öregedési index			nem romlik	KSH népszámlálás		
	Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	%		nő	KSH népszámlálás	tízévente	
	Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	%		csökken	KSH népszámlálás	tízévente	
	Foglalkoztatottak aránya a 15-64 év közötti népességen belül	%		nem csökken	KSH népszámlálás	tízévente	
	A gazdaságilag nem aktív népesség aránya	%		nem nő	KSH népszámlálás	tízévente	
	Alacsony presztizsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	%		nem nő	KSH népszámlálás	tízévente	
	Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	%		nem nő	KSH népszámlálás	tízévente	
	Települési környezettel való elégedettség	%			+20 % növekedés	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
	A közösségi, szabadidős, közszolgáltatást nyújtó terekkel és létesítményekkel való lakossági elégedettség	%			+10 % növekedés	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente

30. táblázat: Az akcióterületi fejlesztések (beavatkozások) output indikátorai

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Mértékegység	Célérték	Indikátor forrása	Mérés gyakorisága
Belvárosi akcióterület (AT1)					
Tessedik Sámuel Múzeum interaktív tétele	Látogatószám növekedése	fő/év	+10 %	Kedvezményezetti adatszolgáltatás	évente
	Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek nagysága	m ²	1400	Kedvezményezetti adatszolgáltatás	évente
Bolza-kastély közönség számára történő megnyitása, közösségi tér fejlesztése	Látogatószám növekedése	fő/év	100 %	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
	Városi területeken létrehozott, vagy felújított nyitott terek	m ²	1000	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
	Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek nagysága	m ²	500	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
Piac felújítás folytatása (helyi termékek piaca, mélygarázs, új piaccsarnok építése, sétáló utca kialakítása a Béke utca irányába)	Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek nagysága	m ²	helyi termékek piaca: 100 csarnokok: 2000 + 2000 összesen: 4100	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
	Városi területeken létrehozott, vagy felújított nyitott terek	m ²	500	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
Szent Klára Gyógyfürdő fejlesztése	Támogatott helyszínen tett látogatások számának növekedése	fő / év	15 % (jelenlegi 30.000 fő)	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
Árpád szálló épület felújítása (Fürdőhöz kapcsolódóan)					

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Mértékegység	Célérték	Indikátor forrása	Mérés gyakorisága
Petőfi utcai sportcsarnok felújítása	Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek nagysága	m ²	550 (500 + 50 m ² vizes blokk)	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
Petőfi utca, Szabadság út és Jókai utca közötti szakasz felújítása	Felújított vagy fejlesztett utak hossza	km	0,2	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
Szarvasi Gyermekélelmezési Nonprofit Kft. konyha és étkező fejlesztése, napelem kiépítés, valamint Árpád u. 4. ingatlan felújítása	Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek nagysága	m ²	650	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
Fogorvosi rendelők kialakítása	Jobb egészségügyi ellátásban részesülő lakosság	fő	6 körzet, teljes városi lakosságszám	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
	Újonnan épített rendelők száma	db	3	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
Bölcsőde felújítás (Kossuth utca 19.)	Fejlesztett, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db	85	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
Lengyel Palota külső felújítása	Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek nagysága	m ²	600 m ² (1500 m ² külső felület)	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
Mitrovcszky-kastély felújítása	Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek nagysága	m ²	1700	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Mértékegység	Célérték	Indikátor forrása	Mérés gyakorisága
Vasútállomás épületének felújítása és korszerűsítése és a hozzá kapcsolódó közterület rendezése	Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek nagysága	m ²	500	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
	Felújított vagy fejlesztett utak hossza	km	0,2	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
Kossuth tér közterületének rendezés	Városi területeken létrehozott, vagy felújított nyitott terek	m ²	500	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
Családsegítő és Gyermejjóléti Központ infrastrukturális és szolgáltatásfejlesztése, épület felújítása	Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek nagysága	m ²	1000	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
	A fejlesztés során felújított, megújuló gyermejjóléti alapellátások száma	db		Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
Szabadság út menti kerékpárút felújítás	Meglévő kerékpárforgalmi létesítmény korszerűsítése	km	2	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
Autóbusz-pályaudvar és környékének felújítása	Kiépített vagy korszerűsített utastájékoztatói rendszerek száma	db	1	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
	Felújított pályaudvarok száma	db	1	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
	Felújított vagy fejlesztett utak hossza	km	0,4	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
Idősek Napközi Otthona felújítás (Béke u.7)	A fejlesztés során felújított / megújuló szociális alapszolgáltatások száma	db	1	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
Körös-parti akcióterület					
	A természeti és a kulturális örökségnek, illetve látványosságának minősülő	látogatás / év	1000	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Mértékegység	Célérték	Indikátor forrása	Mérés gyakorisága
Erzsébet Liget – „Pavilon” felújítása, szolgáltatás nyújtására alkalmassá tétele	támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése				
	Fejlesztéssel érintett rendezvényhelyszínek	db	1	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
Erzsébet Liget – Sporttelep felújítás	Felújított épület, helyiségek nagysága	m ²	100 (épület) +500 (lelátó)	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
Hivatali üdülő felújítás és bővítés	Felújított épület nagysága	m ²	600 (3 szint)	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
Holt-Körös kotrása (Békésszentandrásal közös projekt)	VKI szerinti jó állapotú / jó potenciálú víztestek aránya	%		Kedvezményezetti adatszolgáltatás	évente
	Vízgazdálkodási tevékenységgel érintett területek nagysága	km ²	928	Kedvezményezetti adatszolgáltatás	évente
II. rendű védtöltés felújítása	Felújított töltés hossza	km	10	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
Kacsa tó családbarát fejlesztése	A természeti és a kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése	látogatás / év	3000	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
	A támogatásból fejlesztett családbarát funkciók száma	db	7-10	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
Történelmi Magyarország közepe környezetében tervezett fejlesztések	A természeti és a kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése	látogatás / év	25000	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Mértékegység	Célérték	Indikátor forrása	Mérés gyakorisága
Dózsa György út – (Béke út – Városcsokor – Alkotmány út) felújítás	Felújított vagy fejlesztett utak hossza	km	1 (Dózsa Gy. úti szakasz)	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
Új nyomvonalú gyalogút és kerékpárút fejlesztés	Megépített turisztikai célú kerékpárutak hossza	km	10	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
	Fejlesztéssel érintett tematikus utak, sétányok, gyalogos útvonalak hossza	km	1	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
Információs pont kialakítása a Vízi Színháznál	Fejlesztéssel érintett létesítmények száma	db	1	Kedvezményezetti adatszolgáltatás	évente
Az Arborétum megközelíthetőségének javítása	Kialakított kerékpártárolók száma	db	50	Kedvezményezetti adatszolgáltatás	évente
	Kialakított parkolók száma	db	100	Kedvezményezetti adatszolgáltatás	évente
Szociális célú városrehabilitációs akcióterület					
Az akcióterületen élő lakosság bevonása az előkészítésbe	Szociális célú városrehabilitációval érintett akcióterületen élő lakosság száma	fő	800	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
Folyamatos szociális munka (humán erőforrás fejlesztés)					
Szociális bérlakások kialakítása integrált lakókörnyezetben	Fejlesztéssel érintett szociális bérlakások száma	lakóegység	12	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
	Megszüntetett lakások száma a leszakadó területen	lakóegység		Önkormányzati adatszolgáltatás	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Mértékegység	Célérték	Indikátor forrása	Mérés gyakorisága
Az akcióterületi lakókörnyezet rehabilitációja (fásítás, játszótér)	városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek	m ²	1000	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
„Virágos Szarvasért” mozgalom erősítése	A helyi társadalmi akciókba bevont hátrányos helyzetű lakosság száma	fő	250	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
Arató u. Sporttelep–Közösségi Ház bontása, új építés	Fejlesztett szociális funkciók száma	db		Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
Kártyás mérőórák	Kártyás mérőórával felszerelt lakások száma	db	20	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
Tréning (Közösségi Ház vezető, szakmai megvalósítók számára)	Megtartott képzések száma	db	5-7	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
Szociális szakemberek szupervíziója					
Kortárs-segítők képzése					
Felnőttképzés (ifjúságsegítő)					
Ifjúsági információs és tanácsadó iroda kihelyezett szolgáltatásainak működtetése	A programokba bevont személyek száma	fő	50	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
Ifjúsági kezdeményezések támogatása	A programokba bevont személyek száma	fő	200	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
Nyári napközi biztosítása, nyári étkeztetéssel	A programokba bevont személyek száma	fő	50	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
„Nagy mozgás kicsiknek” – óvodai fejlesztés	A programokba bevont személyek száma	fő	30	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
Fiatalszülők önfoglalkoztatásának segítése	A programokba bevont személyek száma	fő	20	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Mértékegység	Célérték	Indikátor forrása	Mérés gyakorisága
Szociális szövetkezet létrehozása - lovastanya	A programokba bevont személyek száma	fő	20	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
Papírbikettáló üzem létrehozása	A programokba bevont személyek száma	fő	20	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
Felnőttképzés (lovass oktató, túravezető, ifjúságsegítő)	Megtartott képzések száma	db	3	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
Konyhakert program bevezetése	A programokba bevont személyek száma	fő	50	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
„Szarvasi lovasnapok” rendezvénysorozat elindítása	A programokba bevont személyek száma	fő	1000	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
Közösségi kezdeményezések megvalósítása	A programokba bevont személyek száma	fő	1000	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
Iparfejlesztési akcióterület					
Ipari Park fejlesztése és bővítés, Új inkubátorház létesítése	A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	ha	60+0,2165 (új)	Kedvezményezetti adatszolgáltatás	évente
	Támogatásban részesülő vállalkozások száma	db	50	Kedvezményezetti adatszolgáltatás	évente
	A nem pénzügyi támogatásban részesülő vállalkozások száma	db	50	Kedvezményezetti adatszolgáltatás	évente
Napelem Park létesítése	A megújuló energia-termelés további kapacitása	MW	500+500	Kedvezményezetti adatszolgáltatás	évente
	Az üvegházhatású gázok becsült éves csökkenése	tCO2 egyenérték	20 %	Kedvezményezetti adatszolgáltatás	évente

31. táblázat: Az ITS keretében tervezett fejlesztések output indikátorai

Projekt típusa	Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Mértékegység	Célérték	Indikátor forrása	Mérés gyakorisága
Kulcsprojektek	K1: M44-es gyorsforgalmi út megépülése	Megépített gyorsforgalmi út hossza	km	126	NIF Zrt. / KKK	
	K2- AT4: Iparfejlesztési akcióterület fejlesztései	A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	ha	60 +0,2165 (új)	Kedvezményezetti adatszolgáltatás	évente
		Támogatásban részesülő vállalkozások száma	db	50	Kedvezményezetti adatszolgáltatás	évente
		A nem pénzügyi támogatásban részesülő vállalkozások száma	db	50	Kedvezményezetti adatszolgáltatás	évente
Hálózatos projektek	H1: Városi utak felújítása, szilárd burkolattal való ellátása, új gyűjtőutak építése	Felújított vagy fejlesztett utak hossza	km	20	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
		Kiépített utak hossza	km	9	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
	H2: Kerékpárforgalmi hálózat és kerékpáros szolgáltatások fejlesztése	Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza	km	13	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
	H3: Városi intézmények felújításának, energetikai korszerűsítésének folytatása	Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek nagysága	m ²	10.000	Kedvezményezetti adatszolgáltatás	évente
		A középületek éves elsődleges	KWh/év	Jelenlegi felhasználás 20	Kedvezményezetti adatszolgáltatás	évente

Projekt típusa	Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Mértékegység	Célérték	Indikátor forrása	Mérés gyakorisága	
		energiafogyasztásának csökkenése		%-os csökkenése			
		A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség	PJ/év	n.a	Kedvezményezetti adatszolgáltatás	évente	
	H4: Épített értékek megőrzése – védett épületek felújítása, hasznosítatlan épületek funkcióval való megtöltése	Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek nagysága	m ²	6000	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente	
	H5: Városi zöldfelületi rendszer fejlesztése	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek	m ²	10.000	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente	
	H6: II. rendű védtöltés felújítása	Felújított töltés hossza	km	10	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente	
	H7: Holt-Körös kotrása	VKI szerinti jó állapotú / jó potenciálú víztestek aránya;		%		Kedvezményezetti adatszolgáltatás	évente
			Vízgazdálkodási tevékenységgel érintett területek nagysága	ha		Kedvezményezetti adatszolgáltatás	évente
	H8: Csapadékvíz elvezetés fejlesztése, belvíz elleni védekezés	Bel- és csapadékvízvédelmi létesítmények hossza	m	21.751 (11.382+10.369)	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente	
	H9: Helyi vállalkozások közötti együttműködések	Támogatásban részesülő vállalkozások száma	db		Kedvezményezetti adatszolgáltatás	évente	

Projekt típusa	Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Mértékegység	Célérték	Indikátor forrása	Mérés gyakorisága
	erősítése, helyi beszállító hálózatok szélesítése, klaszterek kialakításának ösztönzése	A vállalkozásoknak közpénzből nyújtott támogatáshoz illeszkedő magánberuházás (vissza nem térítendő támogatás)	Mrd Ft		Kedvezményezetti adatszolgáltatás	évente
	H10: Helyi adottságokra épülő turisztikai attrakciófejlesztés	A természeti és a kulturális örökségnek, illetve látványosságoknak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése	látogatás / év	7.000	Kedvezményezetti adatszolgáltatás	évente
		Megépített turisztikai célú kerékpárutak hossza	km	10	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
		Fejlesztéssel érintett múzeumok	db	3-5	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
		Fejlesztéssel érintett emlékhelyek	db	1	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
		Fejlesztéssel érintett témaparkok	db	3	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
		Támogatásból fejlesztett családbarát funkciók	db	10-20	Önkormányzati adatszolgáltatás	évente
	H11: Térségi együttműködésre épülő, aktív desztináció menedzsment	A természeti és a kulturális örökségnek, illetve látványosságoknak minősülő támogatott helyszíneken tett	látogatás / év	7.000	Kedvezményezetti adatszolgáltatás	évente

Projekt típusa	Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Mértékegység	Célérték	Indikátor forrása	Mérés gyakorisága
		látogatások várható számának növekedése				
Egyéb projektek	E1: Szarvas város kommunikációjának erősítése	A természeti és a kulturális örökségnek, illetve látványosságoknak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése	látogatás / év	7.000	Kedvezményezetti adatszolgáltatás	évente
		A támogatásból megvalósult akciókban érintett vállalkozások száma	db	10	Kedvezményezetti adatszolgáltatás	évente

A fenti táblázatokban azon indikátorok esetén, ahol a jelenlegi információk alapján a bázis és célértékek számszerű meghatározására nem vagy csak a változás irányát illetően volt lehetőség az ITS készítése során, ott az indikátorok pontosítására az ITS monitorozása (első éves felülvizsgálata), illetve a konkrét fejlesztések előkészítése során kerülhet sor.

8.5.2 A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása

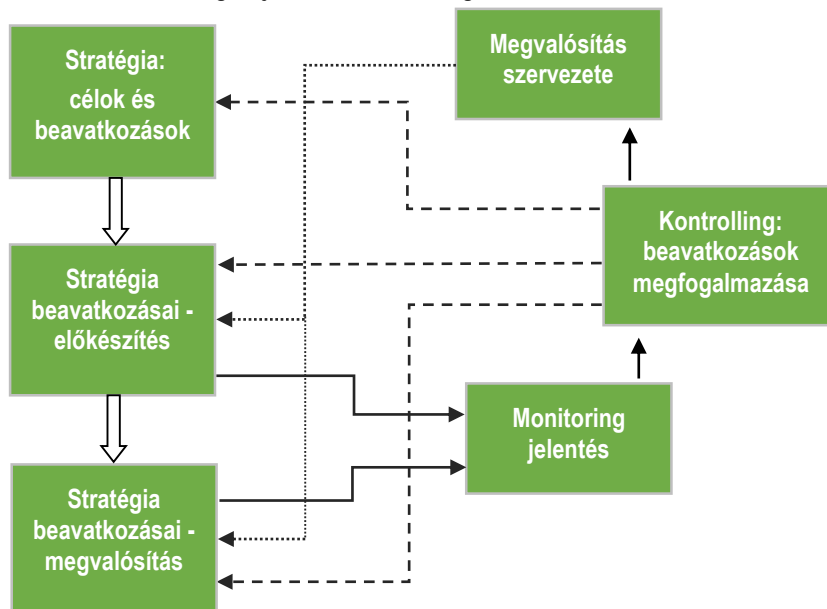
A monitoring az a programalkotást követő nyomon követési folyamat, amely a program végrehajtásának eredményességét kíséri figyelemmel és visszacsatol a végrehajtás folyamatába, illetve indokolt esetben a program felülvizsgálatát eredményezheti. A monitoring célja, hogy elősegítse a stratégia hatékony megvalósítását, és biztosítsa, hogy változó külső és belső körülmények mellett is megfelelő erőforrások álljanak rendelkezésre a megvalósításhoz. A monitoring elválaszthatatlan a kontrolling fogalmától, amely a monitoring eredményeit felhasználva, szükség szerint és tervezett módon a stratégia megvalósítási folyamataiba, vagy magába a stratégiába avatkozik be.

Fontos, tehát a stratégiában kijelölni a program monitoring

- felelőseit
- kivitelezőjét
- gyakoriságát
- formai elvárásait
- a visszacsatolás módját

A monitoring jelentések rendkívül fontos adalékok a program ütemezett (7-éves) felülvizsgálatának megalapozásához, illetve indokolt esetben rendkívüli módosításokat is eredményezhet egy-egy éves jelentés tartalma a programban. A monitoring jelentések az évente készülő akciótervek fontos háttérdokumentuma is, az ott megfogalmazott javaslatokat az akciótervekben is figyelembe kell venni. A monitoring folyamatát az alábbi ábra összegzi:

8. ábra: A monitoring folyamatának összefoglalása

A monitoring folyamat szervezete:

- **Képviselőtestület:** a képviselőtestület a monitoring folyamatokkal javaslatokat fogalmaz meg és meghozza a folyamatokkal, illetve a konkrét beavatkozásokkal kapcsolatos döntéseket
- **Szakmai Bizottságok:** javaslatot tesz a képviselőtestület felé a stratégia megvalósítását érintő folyamatokra és konkrét beavatkozásokra
- **Monitoring bizottság:** negyedéves rendszerességgel felülvizsgálja a stratégia megvalósításának folyamatát és javaslatokkal él az érintett bizottságok, illetve képviselőtestület felé; megtárgyalja és elfogadja a negyedéves, illetve az éves rendszerességgel készülő monitoring jelentést, valamint javaslatokat fogalmaz meg annak kapcsán; a monitoring bizottság tagjai:
 - Polgármester
 - A testületi bizottsági elnökök
 - Főépítész
 - A településen működő civil szakmai támogató csoport vezetője
 - Egyéb civil szervezetek
 - Stratégia megvalósításáért felelős operatív szervezet
- **Stratégia megvalósításáért felelős operatív szervezet** – monitoring felelős: a végrehajtó szervezeten belül a monitoringért felelős munkatársat kell kijelölni. A munkatárs feladata, hogy negyedéves, illetve éves rendszerességgel elkészítse a megvalósítás folyamatáról szóló jelentést, azt az operatív szervezet vezetőjével egyeztesse, aki a jelentést a monitoring bizottság vezetője felé továbbítja.

A monitoring folyamatával kapcsolatos dokumentumok:

- **Negyedéves monitoring jelentés:** a jelentést az operatív végrehajtó szervezet monitoringért felelős munkatársa készíti és egyezteti a szervezet vezetőjével. A Monitoring Bizottság a jelentést minden esetben elfogadja, és saját hatáskörében döntéseket hoz a megvalósítással kapcsolatban. Szükség szerint – a monitoring bizottság javaslatai alapján – a jelentést az illetékes szakbizottságok, illetve a képviselőtestület is megtárgyalják, és meghozzák a szükséges döntéseket. A jelentés tartalma kiterjed:
 - a beavatkozások előkészítő feladatainak előrehaladására,
 - a beavatkozások megvalósításának előrehaladására,
 - a stratégia megvalósításának előrehaladására; célok megvalósulása,
 - a különböző folyamatokkal kapcsolatos problémák, esetleges szűk keresztmetszetek azonosítására,
 - javaslatok megfogalmazására, amelyek tartalmazzák a felelősök és határidők meghatározását is.
- **Éves monitoring jelentés:** az éves jelentés elkészítéséért, hasonlóan a negyedéves jelentésekhez, az operatív végrehajtó testület felel. Az éves jelentést a Monitoring Bizottság javaslatai alapján az érintett testületi bizottságok, valamint a képviselőtestület minden évben megtárgyalja, elfogadja, illetve meghozza a szükséges intézkedésekkel kapcsolatos döntéseket. Az éves jelentés tartalma:
 - A megvalósítás szervezeti keretei
 - A megvalósítással kapcsolatos tevékenységek, azok előrehaladása és értékelése (tematikus célonként és városrészenkénti áttekintés a stratégia elfogadása óta megvalósított fejlesztésekről azok eredményeiről)

- A megvalósítás folyamatainak javítása érdekében fogantatosított intézkedések leírása és értékelése
 - A stratégia indikátorrendszere alapján mért előrehaladás (indikátorok kiinduló és célértékeinek, valamint azok aktuális értékeinek feltüntetésével)
 - A megvalósításra fordított pénzügyi források
 - A szervezettel, célokkal és beavatkozásokkal kapcsolatos javaslatok, amelyek tartalmazzák a felelősök és határidők meghatározását is
 - A következő periódusra tervezett tevékenységek és a szükséges szervezeti erőforrások és pénzügyi források meghatározása
 - Melléklet: A negyedéves jelentések összefoglalása és értékelése
- **Értékelő lapok:** a különböző értékelő lapok szerepe, hogy az egyes tevékenységek kapcsán a tervezett beavatkozások előrehaladása, az azokkal kapcsolatos problémák a lehető legobjektívebb módon megítélhetők legyenek. A formalizált értékelő lapok le kell, fedjék a célokat, a beavatkozásokat, valamint az indikátorokat is. Az értékelő lapok a negyedéves és éves jelentések mellékletét képezik.

A monitoring következetes végrehajtása és a kontrolling eszközével történő élés lehetővé teszi, hogy az operatív városfejlesztés és az azt megalapozó stratégia (a projektektől a célok szintjéig) rugalmasan reagáljon a külső és belső adottságok változására. Ezzel megvalósul a stratégiai városmenedzsment és nem egyszerű, visszacsatolások nélküli terv-végrehajtásról beszélhetünk Szarvas esetében.

Az indikátorokhoz kapcsolódó értékek – alapvetően a stratégiában nevesített mutatókra kiterjedve – kerülnek rögzítésre egységes adatbázisban, melyek a negyedéves- és éves jelentések alapját képezik.

Természetesen a monitoring eredmények a stratégia kialakításában résztvevő partnerek számára elérhetőek lesznek, értékelésükbe a város legfontosabb stratégiai partnerei – alapvetően a Monitoring Bizottság munkáján keresztül – bevonásra kerülnek.

A monitoring tevékenység során keletkező adatokat a település rendszeresen megjelenteti saját honlapjának azon részén, amelyet a településfejlesztéssel kapcsolatos információk számára tart fenn. Emellett, a monitoring adatokat célzottan megküldi az ITS kialakításában aktívan közreműködő partnerek részére és számukra negyedéves rendszerességgel konzultációs lehetőséget biztosít az ITS előrehaladása tárgyában. A képviselőtestület évi egy alkalommal nyilvános közmeghallgatást tart az ITS megvalósításának előrehaladásáról.

